MAGYAR KÖZLÖNY

27. szám

MAGYARORSZÁG HIVATALOS LAPJA
2015. március 6., péntek

Tartalomjegyzék

36/2015. (III. 6.) Korm. rendelet	Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról	1985
37/2015. (III. 6.) Korm. rendelet	Az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet módosításáról, valamint egyes közlekedési tárgyú kormányrendeletek módosításáról	2133
4/2015. (III. 6.) MNB rendelet	A jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet módosításáról	2136
12/2015. (III. 6.) MvM rendelet	Az Információs Hivatal elektronikus információs rendszereinek biztonsági felügyeletéről és ellenőrzéséről	2147
6/2015. (III. 6.) BM rendelet	Az anyakönyvi szakvizsgáról szóló 9/2007. (III. 6.) IRM rendelet módosításáról	2149
7/2015. (III. 6.) BM rendelet	A katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről szóló 43/2011. (XI. 30.) BM rendelet és a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet módosításáról	2155
13/2015. (III. 6.) EMMI rendelet	A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és a 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról	2176
1112/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Vegyifegyver Tilalmi Szervezet és Magyarország között az OPCW kiváltságairól és mentességeiről szóló Megállapodás szövegének végleges megállapításáról	2178
1113/2015. (III. 6.) Korm. határozat	Az ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Világkonferenciáin való magyar részvételről	2178
1114/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Zöldbank koncepció megszervezése érdekében szükséges intézkedésekről	2178
1115/2015. (III. 6.) Korm. határozat	„Életmentő Emlékérem” adományozásáról	2179
1116/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A vízügyi igazgatási szervek 2015. január 1. és február 28. közötti időszakban jogszabályi kötelezettség alapján végzett árvízi-, belvízi védekezési tevékenységének finanszírozásáról	2179
1117/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2015. évre vonatkozó kötelezettségvállalási tervéről	2180
1118/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2015. évre vonatkozó kifizetési tervéről	2181
1119/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 2015. évre szóló éves fejlesztési keretének megállapításáról	2184
1120/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A GSM-R rendszer megvalósításával összefüggő egyes feladatokról	2186

A DOKUMENTUM ELEKTRONIKUSAN HITELESÍTETT
A HITELESSÉG ELLENŐRZÉSÉHEZ KATTINTSON IDE
hitelesítő rendszer: NETLOCK PDFSIGNO | www.netlock.hu

Tartalomjegyzék

1121/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Közlekedés Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról	2187
1122/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A KÖZOP-1.1.1-07-2008-0002 azonosító számú („M0 körgyűrű építése 0+000–29+500 km szelvények között" című) projekt műszaki tartalmának növeléséről	2200
1123/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A KÖZOP-4.5.0-09-11-2014-0001 azonosító számú („Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése" című) projekt támogatásának növeléséről, valamint Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások és a Belügyminisztérium költségvetési fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításáról	2200
1124/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A „Törzshálózati elemek összekötése a közlekedési ágazatban: a Rajna–Duna folyosó Komárom–Révkomárom (Komárno) határon átívelő hídja (Belvízi hajózási projekt)" című projektjavaslatnak az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 2014. évi pályázati kiírására történő benyújtásáról	2203
1125/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról	2205
1126/2015. (III. 6.) Korm. határozat	Egyes, a Környezet és Energia Operatív Program keretében uniós forrásból megvalósítandó, háromszázmillió forintot elérő, vagy meghaladó értékű építési projektek 2015. február 1-jét követően meginduló közbeszerzési eljárások megindításához történő hozzájárulásról	2236
1127/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A KEOP-1.2.0/09-11-2012-0009 azonosító számú („Bucsa Község szennyvízcsatornázása" című) projekt támogatásának növeléséről	2237
1128/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A KEOP-7.1.0/11-2011-0071 azonosító számú („Hantosi ivóvíz arzén mentesítése" című) projekt támogatásának növeléséről	2239
1129/2015. (III. 6.) Korm. határozat	„Az ivóvízminőség-javítása a magyarországi Észak-alföldi Régióban" című, 2004/HU/16/C/PE/005 azonosító számú KA projekt zárását elősegítő, Nagyiván település egészséges ivóvízellátását biztosító beruházáshoz nyújtott kiegészítő forrás jóváhagyásáról	2241
1130/2015. (III. 6.) Korm. határozat	Az ÉAOP-2.1.1/E-12-k2-2012-0009 azonosító számú („A Zagyva-folyó kerékpáros turisztikai fejlesztése a Szolnok–Boldog települések közötti szakaszon" című) kiemelt projekt akciótervi nevesítésének visszavonásáról és az előkészítési költségei fedezetének biztosításáról	2243
1131/2015. (III. 6.) Korm. határozat	Az ÉMOP-2.1.1/A-14-2014-0001 azonosító számú („Nemzeti Filmtörténeti Élménypark" című) projekttel összefüggésben közbeszerzési eljárások megindításához való hozzájárulásról	2246
1132/2015. (III. 6.) Korm. határozat	A regionális operatív programok, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2. prioritása keretében egyes egészségügyi infrastrukturális beruházások megvalósításához szükséges többletforrások biztosításáról szóló 1886/2013. (XI. 29.) Korm. határozat módosításáról	2246
19/2015. (III. 6.) ME határozat	A Magyarország Kormánya és az Iraki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködésről szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról	2247

III. Kormányrendeletek

A Kormány 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelete az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet módosításáról

A Kormány a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (4) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. § Az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 6. § (6) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(6) A magyar nyelv és irodalom vizsgatárgy helyett magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból érettségi vizsgát az tehet, aki

a) nem magyar állampolgár, vagy

b) a középiskolai tanulmányai befejezését megelőző négy tanév közül legalább hármat nem a magyar köznevelési rendszerben végzett.

Magyar mint idegen nyelv vizsgatárgyból kizárólag középszintű érettségi vizsgát lehet tenni."

2. § Az R. 6. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) Ha a vizsgázót a közoktatásról szóló törvény 30. § (9) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból mentesítették a középiskolában az értékelés, minősítés alól, vagy az Nkt. 56. § (1) bekezdése alapján a kötelező és a kötelezően választandó érettségi vizsgatárgynak megfelelő tantárgyból középiskolában mentesítették az érdemjegyekkel és osztályzatokkal történő értékelés, minősítés alól, akkor az adott tantárgy helyett a vizsgázó egy másik, általa választott vizsgatárgyból tehet érettségi vizsgát. A vizsgázó részére – a szakértői bizottság szakvéleménye alapján – kérelmére engedélyezni kell az írásbeli beszámoló szóbeli beszámolóval vagy a szóbeli beszámoló írásbeli beszámolóval történő felváltását, és biztosítani kell a hosszabb felkészülési időt."

3. § Az R. 12. § (15) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(15) Ha a tanuló a középiskola utolsó évfolyamán nem tudta befejezni a tanulmányait, az adott vizsgaidőszakban rendes, javító és pótló érettségi vizsgát nem tehet. A tanuló kérelmére a rendes érettségi vizsgajelentkezéseit előrehozott érettségi vizsgajelentkezésre kell változtatni bármely érettségi vizsgatárgyból, amelyből jogosult érettségi vizsgát tenni. Azokat a vizsgajelentkezéseket, amelyekre a tanuló nem jogosult, az igazgató törli."

4. § Az R. 20. § (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A vizsgázónak legalább harminc perccel az írásbeli vizsga időpontja előtt meg kell jelennie a vizsga helyszínén. A vizsga kezdete előtt az igazgató a felügyelő tanár jelenlétében mindegyik vizsgateremben megállapítja a jelenlévők személyazonosságát. Ezt követően az igazgató ismerteti az írásbeli vizsga szabályait, az elkövetett szabálytalanság következményeit, majd kiosztja a feladatlapokat. A feladatlapok kiosztásakor a vizsgázók közül csak a vizsgázásra kijelölt csoport tagjai lehetnek jelen."

5. § Az R. 37. § (1) bekezdése a következő c)–d) ponttal egészül ki:

[A 6. § (7) bekezdése alapján a vizsgázó kérelmére, az igazgató engedélye alapján]

„c) lehetővé kell tenni, hogy a vizsga során az iskolai tanulmányok során alkalmazott segédeszközt (pl. számítógép) használja,

d) a tanuló a vizsgán mentesülhet az értékelés egy vagy több része alól, ha a középiskolában a megfelelő tantárgyból nem mentesítették az értékelés, minősítés egésze alól."

6. § (1) Az R. 50. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(7) A kiadott érettségi bizonyítványokról, tanúsítványokról és törzslapkivonatokról a vizsgabizottság jegyzője jelentést készít, amelyet – az érettségi vizsga eredményének kihirdetését követő öt munkanapon belül –

elektronikus úton és nyomtatott formában hitelesítve, vagy elektronikus úton és elektronikusan hitelesítve megküld a Hivatalnak. A jelentésben a vizsgabizottságot működtető intézmény nevét, címét, OM azonosítóját, a vizsgázó természetes személyazonosító adatait, tanulói azonosítóját, és vizsgatárgyanként a vizsga szintjét, az elért százalékos eredményt és az osztályzatot, valamint a törzslap számát, az érettségi bizonyítvány, illetve tanúsítvány sorszámát és a vizsga időpontját kell feltüntetni. A tanúsítványokról készített jelentésben fel kell tüntetni az érettségi bizonyítvány sorszámát is. A jelentést az igazgató írja alá."

(2) Az R. 50. §-a a következő (8) bekezdéssel egészül ki:

„(8) A Hivatal a kiadott érettségi bizonyítványokról, tanúsítványokról, és törzslapkivonatokról évenként és ezen belül vizsgaidőszakonként a köznevelési információs rendszer részeként központi nyilvántartást vezet."

7. § Az R. 52. § (8) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(8) A tantárgyi bizottság üléseiről készített jegyzőkönyveket a kormányhivatalnál kell megőrizni, a többi irattól elkülönítve. Az őrzési idő tíz év."

8. § Az R. 60. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„60. § (1) Az érettségi vizsgán végzett munkáért

a) a vizsgabizottság és a tantárgyi bizottság elnökének, a szaktanárnak, a kérdező tanárnak, a vizsgabizottság jegyzőjének vizsgáztatási díj,

b) a vizsgabiztosnak, a felügyelő tanárnak, a helyettesnek, valamint a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság kivételével az igazgatónak díjazás

jár.

(2) A vizsgáztatási díj nem lehet kevesebb a vizsgáztatási alapdíj (a továbbiakban: alapdíj) százalékában meghatározott összegnél. Az alapdíj összege százegyezer-ötszáz forint.

(3) A vizsgáztatási díj legkisebb mértékét

a) a vizsgabizottság elnöke részére vizsgabizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapdíj egy százalékának szorzata, továbbá a vizsgabizottság által lebonyolított összes középszintű vizsgatárgyi vizsga számának és az alapdíj fél százalékának szorzata,

b) középszintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapdíj kettő százaléka szorzata,

c) az emelt szintű vizsga esetében a szaktanár részére az általa javított vizsgadolgozatok száma és az alapdíj három százaléka szorzata,

d) középszintű vizsga esetében a kérdező tanár részére az általa tartott szóbeli vizsgák száma és az alapdíj kettő százaléka szorzata,

e) a vizsgabizottság jegyzője részére a törzslapon feltüntetett valamennyi vizsgázó száma és az alapdíj kettő százaléka szorzata,

f) a tantárgyi bizottság elnöke részére legalább az alapdíj huszonöt százalékában, illetve, ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapdíj három százaléka szorzata,

g) a tantárgyi bizottság kérdező tanára részére legalább az alapdíj tizenöt százalékában, illetve ha ezt meghaladja, a tantárgyi bizottságba beosztott összes vizsgázó száma és az alapdíj kettő százaléka szorzata

eredményeként kell megállapítani.

(4) Ha a szaktanári és a kérdező tanári feladatokat azonos személy látja el, a vizsgadíj mind a kettő jogcímen megilleti.

(5) Az igazgató és a vizsgabiztos díjazásának összege nem lehet kevesebb az alapdíj

a) összegének ötven százalékánál, ha a vizsgázók száma öt vagy annál kevesebb,

b) összegénél, ha a vizsgázók száma meghaladja az ötöt, de nem haladja meg a harmincat,

c) kétszeresénél, ha a vizsgázók száma meghaladja a harmincat, de nem haladja meg a hetvenet,

d) háromszorosánál, ha a vizsgázók száma meghaladja a hetvenet.

(6) Ha az igazgató az érettségi vizsga szervezésével kapcsolatos feladatainak ellátásába a helyettesét, illetve más megbízottját is bevonta, a feladatainak ellátásában közreműködők díjazását az érintett vizsgázók számára tekintettel az igazgató állapítja meg.

(7) A felügyelő tanár részére díjazás azokra az órákra állapítható meg, amelyeken legalább harminc percig felügyeletet látott el. Több megkezdett óra idejét össze kell vonni. Az egy óráért járó összeg nem lehet kevesebb az alapdíj kettő százalékánál.

(8) A helyettesek részére azokra a napokra, amelyek alatt készenlétben kell állniuk, az alapdíj négy százaléka jár.

(9) Ha a vizsgabizottság elnökének tartózkodási helye – ennek hiányában lakóhelye – és a vizsgabizottság működési helye nem egy településen van, a vizsgaelnök számára a vizsgaelnöki teendőivel kapcsolatos utazás igazolt költségeit meg kell téríteni.

(10) Az e §-ban szabályozott díjak közül a vizsgabizottság elnökével, valamint az emelt szintű vizsgáztatással kapcsolatos költségeket a kormányhivatal, a kormányhivatal által működtetett vizsgabizottság esetén a vizsgabizottság elnökével kapcsolatos költségeket a Hivatal, minden egyéb költséget a vizsgabizottságot működtető intézmény köteles fedezni. A díjat, díjazást száz forintra kerekítve kell megállapítani."

9. § Az R. 60/A. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A vizsgabizottságot működtető intézmény a kétszintű érettségi vizsga során a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében végzi el a vizsgázók jelentkeztetését, az írásbeli vizsgák beosztását, a vizsgaeredmények rögzítését, a vizsgadokumentumok (vizsgáztatási jegyzék, írásbeli vizsgajegyzőkönyvek, osztályozó ív, törzslap külív és belív, törzslapkivonat) előállítását, kinyomtatását. Az emelt szintű vizsgák szervezéséhez szükséges, a Hivatal által meghatározott adatokat a kormányhivatal, a Hivatal által meghatározott ütemezés szerint rögzíti a kétszintű érettségi vizsga adminisztrációs rendszerében. Az informatikai rendszer tartalmának meghatározása és ellenőrzése a Hivatal feladata. Az informatikai rendszerben rögzített adatok hitelességéért annak az intézménynek az igazgatója felel, amelyik az adat rögzítésére jogosult."

10. § Az R.

a) 1. számú melléklete az 1. melléklet,

b) 2. számú melléklete a 2. melléklet,

c) 3. számú melléklete a 3. melléklet

szerint módosul.

11. § Az R.

a) 2. §-ában, 11. § (7) bekezdésében a „kisebbségi" szövegrészek helyébe a „nemzetiségi",

b) 17. § (1) bekezdésében, 45. § (4) bekezdésében, 52. § (7) bekezdés b) pontjában a „kisebbségi" szövegrész helyébe a „nemzetiségi",

c) 54. § (3) bekezdés b) pontjában a „nemzetiségi, etnikai kisebbségi" szövegrész helyébe a „nemzetiségi",

d) 9. § (10) bekezdésében az „az Oktatási Hivatal" szövegrész helyébe az „a Hivatal",

e) 10. § (2) bekezdésében a „közoktatási" szövegrész helyébe a „köznevelési",

f) 12. § (7) bekezdésében

fa) az „Előrehozott érettségi vizsgára történő jelentkezéskor, amennyiben" szövegrész helyébe az „Amennyiben",

fb) a „be kell mutatnia annak igazolását," szövegrész helyébe az „igazolnia kell,",

g) 12. § (9) bekezdésében az „Nkt. 4. § 23." szövegrész helyébe az „Nkt. 4. § 25.",

h) 13. § (3) bekezdésében az „Nkt. 3. mellékletében" szövegrész helyébe az „Nkt.-ban",

i) 14. § (2) bekezdésében a „kihirdetését követő negyedik munkanap, ha a vizsgabizottság döntése ellen jogorvoslati kérelmet nyújtottak be," szövegrész helyébe a „kihirdetését követően a fellebbezés benyújtására nyitva álló határidő végéig, ha a vizsgabizottság döntése ellen fellebbezést nyújtottak be,",

j) 40/A. § (1) bekezdés a) pontjában a „Hivatal készítteti el, és juttatja el a kormányhivatalhoz" szövegrész helyébe a „Hivatal, a szakmai előkészítő vizsgatárgyak esetén a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Hivatal készítteti el, és a Hivatal juttatja el a kormányhivatalhoz",

k) 44. § (2) bekezdésében a „munkanaptól" szövegrész helyébe a „naptól",

l) 52. § (7) bekezdés b) pontjában a „harminc" szövegrész helyébe a „tizenöt",

m) 53. § (2) bekezdés c) pontjában az „ideje az írásbeli vizsga minden – időben elkülönülő – összetevője esetében huszonöt százalékkal megnövelhető" szövegrész helyébe az „idejét az írásbeli vizsga minden – időben elkülönülő – összetevője esetében huszonöt százalékkal meg kell növelni",

n) 53. § (4) bekezdés c) pontjában az „ideje az írásbeli vizsga minden – időben elkülönülő összetevője esetében – huszonöt százalékkal megnövelhető" szövegrész helyébe az „idejét az írásbeli vizsga minden – időben elkülönülő – összetevője esetében huszonöt százalékkal meg kell növelni",

o) 53. § (9) bekezdésében az „írásbeli" szövegrész helyébe az „írásbeli és szóbeli",

p) 59. §

pa) (1) és (2) bekezdésében a „törvényességi kérelmet” szövegrész helyébe a „fellebbezést”,

pb) (2) bekezdésében a „kérelemhez” szövegrész helyébe a „fellebbezéshez”,

pc) (3) bekezdésében a „törvényességi kérelem” szövegrész helyébe a „fellebbezés”

szöveg lép.

12. § (1) Ez a rendelet – a (2)–(4) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő nyolcadik napon lép hatályba.

(2) A 2., 4–5. § 2015. augusztus 1-jén lép hatályba.

(3) Az 1., 3., 8. §, a 10. § a) pontja és az 1. melléklet 2016. január 1-jén lép hatályba.

(4) A 10. § b) és c) pontja, valamint a 2. és a 3. melléklet 2017. január 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelethez

Az R. 1. számú melléklet Az érettségi vizsga iratai és záradékai cím II. Záradékok alcíme helyébe a következő alcím lép:

„II.

Záradékok

1. Az érettségi vizsgabizottság körbélyegzőjének felirata: ..... mellett működő érettségi vizsgabizottság.
2. Az érettségi vizsga követelményeit ..... vizsgatárgyból nem teljesítette, ... javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)
3. Az érettségi vizsgát fel nem róható okból nem tudta befejezni, ... vizsgatárgyból pótló vizsgát tehet.
4. Az érettségi vizsgát felróható okból nem fejezte be, ... vizsgatárgyból ..... javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)
5. Szabálytalanság elkövetése miatt ..... vizsgatárgyból a vizsgabizottság döntése szerint ..... javítóvizsgát tehet. (A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)
6. ..... nyelvi minősítését a ..... számú nyelvvizsga-bizonyítvány alapján kapta.
7. A(z) ..... vizsgatárgy minősítését a ..... évi OKTV/SZÉTV eredménye alapján kapta.
8. A(z) ..... vizsgatárgy akkreditált vizsgakövetelményekre épül.
9. A(z) ..... vizsgatárgy(ak) minősítését a 2005. év előtt hatályos vizsgarendszer szabályai szerint kapta.
10. A magyar nyelv és irodalom vizsgatárgy helyett – az érettségi vizsga vizsgaszabályzatának kiadásáról szóló 100/1997. (VI. 13.) Korm. rendelet 6. § (6) bekezdése alapján - magyar nyelvből, mint idegen nyelvből tett érettségi vizsgát.
11. Az érettségi vizsgát fel nem róható okból nem kezdte meg, ... vizsgatárgyból pótló vizsgát tehet.
12. Az érettségi vizsgát felróható okból nem kezdte meg, ... vizsgatárgyból ..... javítóvizsgát tehet.

(A második pontozott rész: az adott vizsgatárgyból az adott tanuló hányadik alkalommal tehet javítóvizsgát.)

13. A ..... vizsgatárgy érettségi vizsgáján a gyakorlati vizsgarész helyett szóbeli vizsgát tett.

14. A …….. kötelező vizsgatárgy vizsgája alól mentesült.

15. A vizsgabizottság szükség szerint döntéseihez megfelelő további záradékot alakíthat ki.”

2. melléklet a 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelethez

Az R. 2. számú melléklet ELSŐ RÉSZ cím AZ ÉRETTSÉGI VIZSGA VIZSGATÁRGYAI ÉS A VIZSGA FORMÁI alcímet követő táblázat helyébe a következő táblázat lép:

„

	A vizsgatárgy neve	A vizsga részei			
		középszinten		emelt szinten	
Kötelező vizsgatárgyak	1. Magyar nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Nemzetiségi nyelv és irodalom	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Történelem	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Matematika	írásbeli	–	írásbeli	szóbeli
	5. Élő idegen nyelv vagy Latin nyelv	írásbeli írásbeli	szóbeli szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség írásbeli	szóbeli szóbeli
Választható közismereti vizsgatárgyak	1. Élő idegen nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli 1. olvasott szöveg értése 2. nyelvhelyesség 3. hallott szöveg értése 4. íráskészség	szóbeli
	2. Fizika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Kémia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Biológia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Földrajz	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Ének-zene	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Vizuális kultúra	írásbeli	gyakorlati	gyakorlati	szóbeli
	8. Informatika	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	9. Testnevelés	gyakorlati	szóbeli	gyakorlati	szóbeli
	10. Filozófia	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Hittan	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Természet-tudomány	írásbeli	szóbeli	–	–
	13. Latin nyelv	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	14. Emberismeret és etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	15. Társadalom-ismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ember- és társadalomismeret, etika	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Dráma	írásbeli	szóbeli, gyakorlati	írásbeli	szóbeli, gyakorlati
	18. Mozgókép-kultúra és médiaismeret	írásbeli, gyakorlati	–	írásbeli, gyakorlati	szóbeli
	19. Nemzetiségi népismeret	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Célnyelvi civilizáció	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	21. Belügyi rendé-szeti ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

	22. Katonai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	23. Utazás és turizmus	gyakorlati	szóbeli	-	-
	24. Gazdasági ismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	25. Judaisztika	–	szóbeli	–	–
	26. Bibliaismeret – Hit Gyülekezete	–	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	27. Művészettörténet	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	28. Népművészet	-	szóbeli	-	szóbeli
	29. Pszichológia	írásbeli	szóbeli	-	-
Választható szakmai előkészítő vizsgatárgyak	1. Egészségügyi alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	2. Szociális alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	3. Oktatási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	4. Művelődési és kommunikációs alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	5. Gépészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	6. Elektronikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	7. Informatikai alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	8. Vegyipari alapismeretek	írásbeli	gyakorlati	írásbeli	gyakorlati
	9. Építészeti és építési alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	10. Könnyűipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	11. Faipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	12. Nyomdaipari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	13. *a)* Közlekedési alapismeretek (közlekedés-üzemvitel)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közlekedési alapismeretek (közlekedéstechnika)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	14. Környezet-védelmi-vízgazdálkodási alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	15. *a)* Közgazdasági alapismeretek (üzleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	b) Közgazdasági alapismeretek (elméleti gazdaságtan)	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	16. Ügyviteli alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	17. Kereskedelmi és marketing alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	18. Vendéglátás-idegenforgalom alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	19. Rendészeti alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli
	20. Mezőgazdasági alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

	21. Élelmiszeripari alapismeretek	írásbeli	szóbeli	írásbeli	szóbeli

”

3. melléklet a 36/2015. (III. 6.) Korm. rendelethez

1. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája
Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a magyar és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, a szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez. A magyar nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- hogyan tudja alkalmazni nyelvi, nyelvhasználati, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a múlt és a jelenkor nyelvi, kulturális jelenségeinek megértésében;
- hogyan képes tudását, gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban, a szükséges és lehetséges tartalmakkal, szerkezetben és stílusban;
- tud-e önállóan reagálni különböző korszakok különböző műfajú szépirodalmi, köznapi, tudományos szövegeinek gondolataira, állításaira, következtetéseire;
- képes-e élethelyzetek, döntési szituációk, etikai kérdések, gondolatok, érzelmek, magatartások, szociális beállítódások, elvek, eszmék, érzelmek árnyalt bemutatására, értelmezésére;
- képes-e felelős munkavállalóként és állampolgárként élni a szövegek adta lehetőségekkel (hétköznapi szövegek megértésével, a munkához, az állampolgári léthez szükséges szövegek létrehozásával);
- teljesítményében kifejeződik-e önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, nyelvi-irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai;
- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit, gondolatait világos nyelvi formában előadni, véleményt alkotni;
- képes-e különböző alkotói magatartások, kifejezésmódok megkülönböztetésére, összevetésére, különböző szövegek elemzésére, összehasonlítására, értelmezésére, értékelésére;
- felismeri-e egy-egy korszak kifejezésmódjának, művészetének találkozási pontjait;
- tud-e irodalmi és nem irodalmi szövegek, kérdésfelvetések és válaszok sokféleségében tematikusan és kronológiailag tájékozódni.

A középszintű vizsga a köznapi kommunikációban, a magyar nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember kommunikációs képességeit, nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja, így a vizsga a jelöltektől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint az értés, értelmezés, magyarázat, véleményalkotás, reflektálás képességének bizonyítását várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban továbbtanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a vizsga a jelöltektől a középszintű követelményeket meghaladó, bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási, önállóbb ítéletalkotási képességeket várja el, az olvasottság, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések tágabb körét kéri számon.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT ÉS EMELT SZINT

Témakörök/ Képességek	Követelmények
Szövegértés Információk feldolgozása és megítélése Szépirodalmi, szakirodalmi és nem irodalmi szövegek értése, értelmezése	Nyomtatott és elektronikus közlések információinak célirányos és kritikus használata. A szövegértési képesség bizonyítása különféle szakmai, tudományos, publicisztikai, gyakorlati, szépirodalmi szövegek értelmezésével, összehasonlításával. Különböző szövegértelmezési eljárások alkalmazása. A szövegértés, szövegértelmezés bizonyítása különféle megnyilatkozásokkal.
Szövegalkotás Írásbeli kifejezőképesség	Olvasottságon alapuló tájékozottság és személyes vélemény megfogalmazása különböző elvárások szerint. Különböző típusú, műfajú és célú szövegek alkotása adott témában. Kiemelten fontos: érvek felsorakoztatása, vélemény, reflektálás megfogalmazása, valamint műalkotások bemutatása, értelmezése. Gyakorlati írásművek normáinak alkalmazása. A köznyelvi norma alkalmazása, biztos helyesírás, rendezett, olvasható íráskép, az önellenőrzés képességével.
Beszéd, szóbeli szövegalkotás	A beszédhelyzetnek, a műfajnak és a témának megfelelő tartalmú és nyelvhasználatú, világosan kifejtett közlés. A közszereplés adott célú, műfajú megnyilvánulásainak megfelelő szóbeli előadás, memoriter.
Fogalmi műveltség **Fogalomismeret, fogalomhasználat**	Nyelvi és irodalmi fogalmak beszédhelyzetnek, témának megfelelő, helyénvaló alkalmazása. Fogalmak összefüggései, változó jelentésük, értelmezésük.

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
1. Magyar nyelv	
1.1. Kommunikáció	A nyelv mint kommunikáció. Pragmatika. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A kommunikáció működése. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció.
1.2. A magyar nyelv története	A nyelv mint történeti képződmény. A magyar nyelv rokonsága. Nyelvtörténeti korszakok. A magyar nyelv szókészletének alakulása. Nyelvművelés.
1.3. Ember és nyelvhasználat	Ember és nyelv. A jel, a jelrendszer. Általános nyelvészet. Nyelvváltozatok. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség. Nyelv és társadalom.
1.4. A nyelvi szintek	Hangtan. A helyesírás. Alaktan és szótan. A mondat szintagmatikus szerkezete. Mondattan.
1.5. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szóban és írásban. A szöveg szerkezete és jelentése. Szövegértelmezés. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában.
1.6. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. Érvelés, megvitatás, vita. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.7. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. Stíluseszközök. Stílusréteg, stílusváltozat.
2. Irodalom	
2.1. Szerzők, művek	
2.1.1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek.
2.1.2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők	Balassi Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Kertész Imre, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Ottlik Géza, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály,

	Weöres Sándor, Zrínyi Miklós (és még legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerző). Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Memoriterek.
2.1.3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők	Legalább egy szerző ismertetése a legutóbbi 30 év irodalmából. Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései. Memoriterek.
2.1.4. Művek a világirodalomból	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a realizmus, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig), a 20. század. Jellemző művek, műrészletek adott szempontú bemutatása, kérdésfelvetései.
2.1.5. Színház és dráma	1-1 mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: *Bánk bán*, egy 19. századi dráma (pl. Ibsen, Csehov egy alkotása), Madách Imre: *Az ember tragédiája*, Örkény István egy drámája, egy 20. századi magyar dráma. A mű, műrészlet adott szempontú értelmezése, bemutatása. Színház és dráma az adott mű korában.
2.1.6. Az irodalom határterületei	Egy jelenség vagy szerző, vagy műfaj, vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből. Népköltészet, irodalom és film, gyermek- és ifjúsági irodalom, szórakoztató irodalom. A korunk kultúráját jellemző jelenségek.
2. 1.7. Regionális kultúra és határon túli irodalom	Egy szerző vagy műalkotás, vagy jelenség, vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák egyikéből. A régió, a tájegység, a település kultúrája, irodalma. A határon túli magyar irodalom.
2. 2. Értelmezési szintek, megközelítések	
2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak felismerése, értelmezése.
2.2.2. Műfajok, poétika	Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezésmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Magyar nyelv	
1.1. Kommunikáció	A nyelv mint kommunikáció. Társadalmak és kultúrák jelrendszerei, normái. Pragmatika. Pragmatikai alapfogalmak. Nyelvi és vizuális kommunikáció. A nyelvhasználat, mint kommunikáció. A kommunikáció működése. A kommunikáció alapfogalmai. Személyközi kommunikáció. A tömegkommunikáció. Tömegkommunikációs műfajok ismerete.

1.2. A magyar nyelv története	A nyelv mint történeti képződmény. Szinkrón és diakrón szemlélet. A magyar nyelv rokonsága. Nyelvtörténeti korszakok. Jelenségek, változások, szövegek a nyelvtörténeti korszakokban. A magyar nyelv szókészletének alakulása. Nyelvművelés. A nyelvművelés fogalma, szerepe.
1.3. Ember és nyelvhasználat	Ember és nyelv. A jel, a jelrendszer. Jeltípusok. Általános nyelvészet. Nyelvek összehasonlítása, nyelvtipológia. Nyelvváltozatok. A területi tagolódás. Nemzetiségi nyelvhasználat és határon túli magyar nyelvűség. Nyelv és társadalom. Nyelv és politika.
1.4. A nyelvi szintek	Hangtan. A magyar hangállomány. A helyesírás. A helyesírási rendszer. Alaktan és szótan. Szófaji rendszer. A mondat szintagmatikus szerkezete. Mondattan. Szerkezettípusok.
1.5. A szöveg	A szöveg és a kommunikáció. A szöveg szóban és írásban. Összetettebb szövegműfajok. A szöveg szerkezete és jelentése. A szövegjelentés összetevői. Szövegértelmezés. Az intertextualitás. A szövegtípusok. Az elektronikus írásbeliség és a világháló hatása a szövegre, szövegek a médiában. Digitális és médiaszövegek használata, elemzése.
1.6. A retorika alapjai	A nyilvános beszéd. A klasszikus szónoklat. Érvelés, megvitatás, vita. A meggyőzés, érvelés eszköztípusai, használata különböző helyzetekben. A szövegszerkesztés eljárásai.
1.7. Stílus és jelentés	Szóhasználat és stílus. A szójelentés. A jelentés összetett mivolta. Állandósult nyelvi formák. Nyelvi, stilisztikai változatok. Stíluseszközök. A bonyolultabb stíluseszközök. Stílusréteg, stílusváltozat. A stílus komplexebb és összehasonlító értése, értékelése.
2. Irodalom	
2.1. Szerzők, művek	
2.1.1. Művek a magyar irodalomból I. Kötelező szerzők	Petőfi Sándor, Arany János, Ady Endre, Babits Mihály, Kosztolányi Dezső, József Attila. Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Az életmű: az életút jelentős tényei. Pályaszakaszok, kötetek, ciklusok. Irányzatok, szellemi kötődések. Művek hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban. Memoriterek.

2.1.2. Művek a magyar irodalomból II. Választható szerzők	Balassi Bálint, Berzsenyi Dániel, Csokonai Vitéz Mihály, Illyés Gyula, Jókai Mór, Karinthy Frigyes, Kassák Lajos, Kertész Imre, Kölcsey Ferenc, Krúdy Gyula, Márai Sándor, Mikszáth Kálmán, Móricz Zsigmond, Nagy László, Nemes Nagy Ágnes, Németh László, Ottlik Géza, Örkény István, Pilinszky János, Radnóti Miklós, Szabó Lőrinc, Szilágyi Domokos, Vörösmarty Mihály, Weöres Sándor, Zrínyi Miklós (és még legfeljebb két, a fentiekhez hasonló jelentőségű szerző). Művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései, összefüggések a művek, az életmű és a korszak között. Az életmű, az életút jelentős tényei. Pályaszakaszok, kötetek, ciklusok. Irányzatok, szellemi, regionális kötődések. Művészi törekvések és jellemzők. Művek hatása, utóélete az irodalmi-kulturális hagyományban. Memoriterek.
2.1.3. Művek a magyar irodalomból III. Kortárs szerzők	Legalább egy szerző a legutóbbi 30 év irodalmából. A mű, művek, műrészletek adott szempontú értelmezése, kérdésfelvetései. Memoriterek.
2.1.4. Művek a világirodalomból	Az európai irodalom alapvető hagyományai: az antikvitás és a Biblia. A romantika, a realizmus, a századfordulós modernség (a szimbolizmustól az avantgárdig), a 20. század. További választható korszakok: a középkor, a reneszánsz, a felvilágosodás, az avantgárd és a 20. század első fele, a 20. század második fele és kortárs világirodalom. Jellemző művek, műrészletek adott szempontú bemutatása, kérdésfelvetései. A művek értelmezése a korszak szellemi irányzataival, a korstílussal való összefüggésben.
2.1.5. Színház és dráma	Egy-egy mű értelmezése: Szophoklész, Shakespeare, Molière, Katona József: *Bánk bán*, egy 19. századi dráma (pl. Ibsen, Csehov egy alkotása), Madách Imre: *Az ember tragédiája*. Örkény István egy drámája, egy 20. századi magyar dráma. További választható szerzők /műfajok: Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde; epikus dráma, abszurd dráma. A mű, műrészlet adott szempontú értelmezése, bemutatása. Színház és dráma az adott mű korában. Színpadi interpretáció. Memoriter szöveghű és kifejező előadása.
2.1.6. Az irodalom határterületei	Egy jelenség vagy szerző, vagy műfaj, vagy műalkotás elemzése vagy bemutatása a lehetséges témák egyikéből. Népköltészet, irodalom és film, gyermek- és ifjúsági irodalom, szórakoztató irodalom. A korunk kultúráját jellemző jelenségek. „Magas” (elit) művészet és a tömegkultúra viszonyának problémája egy korszakban. Az irodalmi ismeretterjesztés nyomtatott és elektronikus műfajai. Az irodalomolvasás mint lelki élmény.
2.1.7. Interkulturális jelenségek és határon túli irodalom	Egy szerző vagy műalkotás, vagy jelenség, vagy intézmény bemutatása vagy elemzése a lehetséges témák egyikéből. Szerzők, művek a határon túli magyar irodalomból. Interkulturális jelenségek, eltérő szöveghagyományok. Posztmodern jelenségek a mai kultúrában.

2. 2. Értelmezési szintek, megközelítések	
2.2.1. Témák, motívumok	Szépirodalmi alkotások gondolati, tematikus, motivikus egyezéseinek és különbségeinek összevetése. Az olvasott művekben motívumok, témák változatainak értelmezése. Műveket összekötő motivikus összefüggések.
2.2.2. Műfajok, poétika	Műnemek, műfajok. Poétikai fogalmak alkalmazása. Műfajteremtő művek. Poétikai jellemzők történeti változásai.
2.2.3. Korszakok, stílustörténet	A kifejezésmód és világlátás változása a különböző korszakokban a középkortól napjainkig.
2.2.3.1. Irodalomtörténet	Az irodalom, az irodalmiság változó hagyománya. A magyar irodalomtörténet/művelődéstörténet főbb korszakainak néhány jellemzője.

”

2. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe következő alcím lép:

„NEMZETISÉGI NYELV ÉS IRODALOM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vizsga célja

A vizsgakövetelményekben a vizsga mindkét szintjén meghatározó szerepet töltenek be a szövegértés, az írásbeli és a szóbeli szövegalkotás képességei és tevékenységei. Hangsúlyosak azok a szövegfeldolgozási, elemzési és értelmezési szempontok, nyelvi és irodalmi ismeretek, amelyek a hazai nemzetiségi, az anyanemzet és az európai kulturális hagyomány mellett a jelen világának, a jelen kultúrájának megértéséhez elengedhetetlenek, amelyek szükségesek az önálló tájékozódáshoz, az ítélőképességhez, az érzelmi, szociális, az intellektuális élmények megéléséhez és kifejezéséhez.

A nemzetiségi nyelv és irodalom érettségi vizsgája olyan kitüntetett alkalom, amely az alábbi célokat követve teszi lehetővé a vizsgázó nyelvi kultúrájának és irodalmi műveltségének minősítését és értékelését.

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e az anyanyelvi műveltség tartalmi és magatartásbeli elemeivel;
- elsajátította-e megfelelő szinten a nyelvhasználati képességeket a beszédértésben, a beszédben, a szövegértés és a szövegalkotás tevékenységében;
- hogyan tudja alkalmazni nyelvi, irodalmi és fogalmi ismereteit, olvasói tapasztalatait a nyelvi és kulturális jelenségek megítélésében;
- ismeri-e az adott nyelvhez kapcsolódó kultúrát, illetve nemzetisége kultúráját, nyelvi sajátosságait, valamint a kisebbségeket érintő aktuális kérdéseket Magyarországon és Európában;
- tudja-e gondolatait, véleményét szóban és írásban előadni a vizsgafeladatoknak megfelelő műfajban;
- elsajátította-e a közlés szándékához, céljához, tartalmához, helyzetéhez való stiláris alkalmazkodás képességét;

elsajátította-e a szövegalkotás tartalmi és formai követelményeit;

- tájékozott-e az adott anyanemzet és magyarországi nemzetisége irodalmában;
- képes-e az irodalmi és nem irodalmi szövegek sokféleségében és kérdésfeltevéseiben eligazodni;
- érvényre jut-e önálló gondolkodása, problémaérzékenysége, lényegkiemelő és rendszerező képessége, nyelvi- irodalmi kultúrájának egyéni sajátosságai;
- tud-e logikusan érvelni, következtetni, döntési szituációkban eligazodni;
- képes-e mondanivalóját világos nyelvi formába, szabatosan, árnyaltan kifejezni;
- ismeri-e a nyelvművelés kérdését és jelentőségét, tudatában van-e az anyanyelv közösség- és identitásformáló funkciójával.

Az emelt szintű vizsga a nemzetiségi nyelv használatában és az irodalomban tájékozódni tudó ember nyelvi, irodalmi műveltségét, szövegértő és szövegalkotó képességeit, problémalátását, problémamegoldó gondolkodását vizsgálja.

Így a vizsga a jelöltektől a mindennapi életben és az önművelésben szükséges ismeretszerzési eljárásokat, írásbeli és szóbeli kifejezőképességet, a rendszerezés és alkalmazás formáit, az elemzés, az értelmezés és az önálló ítéletalkotás képességének bizonyítását várja el.

Számon kéri továbbá az olvasottságot, a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismereteket, tények és összefüggések széles körű felismerését.

Vizsgálja továbbá, hogy a vizsgázó a szövegelemző tevékenységében felismeri-e a műalkotások belső világát, annak megjelenési formáját, a kronológiai és kifejezésbeli összefüggéseket.

A középszintű érettségi vizsga a jelöltektől az emelt szintű követelményektől egyszerűbb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat vár el, illetve a nyelvi, irodalmi, fogalmi ismeretek, tények, összefüggések szűkebb körét kéri számon. Az emelt szint magasabb nyelvi készségek mellett a nyelvhasználati képességek biztonságát feltételezi a nyelvi, irodalmi ismeretek befogadásában és interpretálásában.

Tartalmi követelmények

Az emelt és középszinten a témakörök lényegében nem különböznek egymástól, de különböző a témák megközelítési módja. Az emelt szinten a megközelítési mód általános, elvont és összetett; középszinten személyes, konkrét és egyszerűbb.

KÖZÉPSZINT

Ismeretek és képességek	Követelmények
1. Írásbeli és szóbeli nyelvhasználat	
A) Szövegértés	Különböző műfajú és tematikájú szövegek értelmezése, összevetése, az így szerzett ismeretek alkalmazása beszédben és írásban. A cél, a szándékok, érvelések, vélemények felismerése köznyelvi szóbeli és írásbeli szövegfajtában. A szöveg lényegének megítélése. Irodalmi és nem irodalmi (pl. publicisztikai, ismeretterjesztő) szövegek gondolatmenetének követése, a nyelvi eszközök jelentőségének felismerése.
B) Szövegalkotás	Állásfoglalás megfogalmazása aktuális témával, illetve problémával kapcsolatban. Vélemény, álláspont hatásos kifejtése. Képesség a kulturált, a partner véleményét figyelembe vevő vitatkozásra. Tárgyszerű, a szituációknak megfelelő formában történő információadás képessége (tudósítás, felvilágosítás stb.). Beszámoló szövegekkel és filmekkel kapcsolatban irányított kérdések mentén. Kiselőadás (referátum) előkészítése és szabatos előadása. Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek lényegének írásban szabatos formában való rövid megfogalmazása, szövegértelmezés. Aktuális problémákkal, szövegekkel kapcsolatban érvek és ellenérvek megfogalmazása szóban és írásban. Megadott szempontok alapján szövegek megváltoztatása (szemlélet- és stílusváltás, befejezetlen szöveg folytatása). A magán- és a közéletben használatos különböző szövegfajták, gyakorlati szövegtípusok szerkesztése (önéletrajz, pályázat, hirdetés, olvasói levél stb.). Értekező fogalmazások írása. A szövegalkotás, a fogalmazás technikai eljárásainak helyes alkalmazása. A helyesírási ismeretek értelemközvetítő szintű alkalmazása.

2. Nyelvi ismeretek	**Kommunikatív kompetenciák elsajátítása, az adott nemzetiségi nyelv rendszerének és szabályainak ismerete, alkalmazásuk szóban és írásban.** A nyelv leíró nyelvtanában való jártasság a hangtan, az alaktan és a mondattan egymással való összefüggésében (hangváltozások, szórend, egyeztetések stb.). Hangsúlyok az egyes nyelvekben. Jelentéstani és stilisztikai ismeretek. Szövegek stilisztikai elemzése. Szövegfelépítés, előadások szerkesztése a retorikai szabályok alkalmazásával. A nyelv helye a jelrendszerek sorában. A nyelv és a beszéd. Anyanyelv, idegen nyelv, kétnyelvűség. Az adott nemzetiség nyelvének eredete, helye a világ nyelvei között és az indoeurópai nyelvcsaládban, nyelvrokonság kérdése. A nyelv társadalmi és földrajzi tagozódása. (Irodalmi nyelv, köznyelv, rétegnyelvek. Nyelvjárások és a tájnyelvi dialektusok.) A nyelvújítás fogalma, kiemelkedő nyelvújítók az egyes nyelvekben. Nyelvművelés, nyelvhelyességi ismeretek alkalmazása szóban és írásban.
3. Irodalmi ismeretek	**Az irodalomban közvetített esztétikai, erkölcsi és szociális értékek felismerésének képessége, a szépirodalom eszköztárának ismerete a felismerés szintjén.** A különféle irodalmi műfajú és nem irodalmi művek több szempontú elemzésének és értelmezésének képessége. A műelemzés, az értelmezés és az értékelés megkülönböztetése. Irodalmi művek olvasása során rögződött nyelvi fordulatok használata, memoriterek tudása. Adott mű világirodalmi kontextusba való elhelyezés képessége. Az adott magyarországi nemzetiség irodalma. A nemzetiségek nyelvén alkotott irodalmi értékek ismerete nyelvenként.
Témakörök	**Népköltészet.**
A) Szerzők és művek	Életművek az anyanemzetek és a magyarországi nemzetiségek irodalmából. A szerző és művének beható ismerete. Szerzők és művek az anyanemzetek és a magyarországi nemzetiségek irodalmából (egy-egy szerző több jelentős művének ismerete). 20. századi és kortárs irodalmi alkotók műveinek ismerete. Világirodalmi ismeretek (ahol az anyanyelvi órák keretében tanítják).
B) Értelmezési szintek, megközelítések	Irodalomtörténeti, stílustörténeti megközelítés. Tematikus, motivikus értelmezés. Műfaji, poétikai megközelítés. Kultúrtörténeti értelmezés. (Művészeti ágak közötti kapcsolatok, az egyes nemzetiségek irodalmának világirodalmi helye, kölcsönhatások, kapcsolatok a magyar irodalommal.)
4. Fogalomismeret, fogalomhasználat nyelvből és irodalomból	**(nemzetiségenként, a részletes követelmények tartalmazzák)**

EMELT SZINT

Ismeretek és képességek	Követelmények
1. Írásbeli és szóbeli nyelvhasználat	
A) Szövegértés	A cél és a kommunikatív kontextus meghatározása, a szerzői előfelvetések, szándékok felismerése, rekonstruálása írott közlésekben és szóbeli megnyilatkozásokban. Olvasott és szóban elhangzó szövegek lényegének megítélése, illetve annak mérlegelése, hogy az mennyire alkalmas információk szerzésére. Irodalmi és nem irodalmi (pl. publicisztikai, ismeretterjesztő, audiális és vizuális tömegtájékoztatás műfajai) szövegek gondolatmenetének követése, az érvelő szándék felismerése. A tanulók tanulmányaival összefüggő társadalomtudományi és természettudományi szövegek körében való biztos tájékozódás, a tantárgyak körén kívül eső szakmai szövegek megértése szótár használatával.
B) Szövegalkotás	Állásfoglalás megfogalmazása aktuális témával, illetve problémával kapcsolatban. Vélemény, álláspont hatásos kifejtése. Képesség a kulturált, a partner véleményét figyelembe vevő vitatkozásra. Tárgyszerű, a szituációnak megfelelő formában történő információadás képessége. Kiselőadás (referátum) előkészítése és szabatos előadása. Szépirodalmi és ismeretterjesztő szövegek lényegének megragadása és írásban szabatos formában való megfogalmazása. Aktuális problémákkal, illetve olvasott művekkel, szövegekkel kapcsolatban érvek és ellenérvek összegyűjtése és ütköztetése, kifejtő fogalmazás írása. Szövegek értelmezése, ezekkel kapcsolatos állásfoglalás. Megadott szempontok alapján szövegek megváltoztatása (szemlélet- és stílusváltás, befejezetlen szöveg folytatása). A szövegalkotás során a tanult műfajok ismérveinek rendszerezése: az egyes műfajok tartalmi és stiláris követelményeinek, szerkezeti felépítésének alapos ismerete. Irodalmi és más olvasmányok alapján értekezés, esszé, érvelés, összehasonlítás megfogalmazása. Színházi és filmélmény személyes érintettséget is magában foglaló megfogalmazása. A helyesírási szabályok minél biztosabb alkalmazása.
2. Nyelvi ismeretek	**Kommunikatív kompetenciák elsajátítása, azaz az adott nemzetiségi nyelv rendszerének és szabályainak ismerete, alkalmazásuk szóban és írásban.** A nyelvtan terminológiájának ismerete. Szövegek leíró nyelvtani, szövegtani és stilisztikai elemzése, valamint az elemzésben alkalmazott fogalmak, nyelvi rendszerbeli összefüggések felismerése. A flektáló és agglutináló nyelvek közötti különbségek felismerése (a nemzetiségek „hajlító”, azaz deklináló

	nyelvei és a ragok a magyar nyelvben). A Nyelvművelés szerepe, a nyelvhasználat társadalmi összefüggései.
3. Irodalmi ismeretek	**Az irodalomban közvetített esztétikai, erkölcsi és szociális értékek felismerésének képessége, a szépirodalom eszköztárának fogalmi ismerete; az élmények befogadásán túl személyes állásfoglalás kialakítása.** A különféle irodalmi műfajú és nem irodalmi művek több szempontú elemzése, a művek közvetítette gondolatok, értékek összevetésének és szembesítésének képessége. A műelemzés, az értelmezés, az értékelés megkülönböztetése, olvasat és személyes érintettség megfogalmazása. Az adott nemzetiségi nyelven íródott irodalom világirodalmi helyének megállapítása, a világirodalmi és magyar irodalmi kapcsolatok felismerésének és értékelésének képessége. Irodalmi művek olvasása során rögződött nyelvi fordulatok használata, idézetek, memoriterek.
Témakörök	**Népköltészet.**
A) Szerzők és művek	Életművek az anyanemzet és az adott magyarországi nemzetiség irodalmából. A szerző és művének beható ismerete. Szerzők és művek az adott nemzetiség nyelvén íródott irodalomból (egy-egy szerző több jelentős művének ismerete). 20. századi és kortárs irodalmi alkotók művei. Világirodalom (ahol az anyanyelvi órák keretében tanítják).

B) Értelmezési szintek, megközelítések	Irodalomtörténeti, stílustörténeti megközelítés. Tematikus, motivikus értelmezés. Műfaji, poétikai megközelítés. Kultúrtörténeti értelmezés. (Művészeti ágak közötti kapcsolatok, az egyes nemzetiségek nyelvén íródott irodalom világirodalmi helye, kölcsönhatások, kapcsolatok a magyar irodalommal.) A magyarországi nemzetiségek irodalma.
4. Fogalomismeret, fogalomhasználat nyelvből és irodalomból	(nemzetiségenként, a részletes vizsgakövetelmények tartalmazzák)

”

3. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím TÖRTÉNELEM ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„TÖRTÉNELEM
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A történelem érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a történeti gondolkodásmód kialakulásához szükséges alapokkal;
- birtokában van-e az alapvető történelmi tényeknek (időpontok, személyek stb.);
- tudja-e használni a történelmi fogalmakat, a szaknyelvet;
- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- elsajátította-e azokat a képességeket és ismereteket, amelyekkel a történelmi eseményeket és jelenségeket értelmezni tudja;
- képes-e a történelmi forrásokat − legyenek akár eredeti források, akár a múltról szóló feldolgozások − vizsgálni és elemezni, a múlt emberének életét reálisan elképzelni;
- fel tudja-e használni történeti ismereteit arra, hogy a jelenkor társadalmi jelenségeit értelmezze;
- képes-e az érvekkel alátámasztott, árnyalt és tényszerű történelmi értékeléseket előnyben részesíteni a leegyszerűsítő véleményekkel szemben.

A követelményekben

- hangsúlyosan szerepelnek a képesség jellegű követelmények, valamint azok az elemzési szempontok és ismeretek, amelyek a jelen világának megértéséhez szükségesek;
- nagy figyelmet kapnak a társadalmi, gazdasági és kulturális folyamatok, illetve azok a készségek és ismeretek, amelyek az egyes korszakok komplex, életszerű bemutatásához szükségesek;
- fontos szerep jut a politika- és eseménytörténet mellett a társadalom-, a gazdaság-, a művelődés- és mentalitástörténetnek, valamint a társadalmi, az állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismereteknek.

A középszintű vizsga a jelöltektől az egyszerűbb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, a rendszerezés és alkalmazás alapvető formáit, valamint a történelmi ítéletalkotás készségének meglétét várja el.

Az emelt szintű vizsga elsősorban a felsőoktatásban történelmet tovább tanulni szándékozó vizsgázó képességeit és ismereteit vizsgálja. A jelöltektől a középszintű követelményeket meghaladó bonyolultabb ismeretszerzési eljárásokat, kifejezőképességeket, összetettebb rendszerezési, alkalmazási, összehasonlítási és elemzési szempontokat, valamint magasabb fokú gondolkodási műveleteket, önállóbb ítéletalkotási készségeket vár el, továbbá a történelmi tények, adatok tágabb körét feltételezi.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

A) Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, források használata	Releváns információk gyűjtése, történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) következtetések megfogalmazása, a források értelmezése.
	Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján.
	Különböző forrásokból származó információk összevetése.
	Forráskritika alkalmazása.
	Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
2. Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes használata.
	Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése, fogalmak jelentésváltozásainak ismerete.
	Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban).
3. Tájékozódás térben és időben	Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben.
	A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása.
	A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában.
	A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete.
	Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között.
	Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása.
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása, bemutatása.
	A változás és a fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon.
	Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése.
	Személyek, pártok, csoportok szerepének fölismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában.
	Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása.
	Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre.
	A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor.

B) Témakörök

1. Az ókor és kultúrája	Poliszok az ókori Hellászban.
	Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában.
	Az európai kultúra alapjai.
2. A középkor	Nyugat-Európa a kora középkorban.
	A középkori egyház.
	Az érett középkor Nyugat- és Közép-Európában.
	Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom.
	A középkor kultúrája.
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora	A magyar nép története az államalapításig.
	Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora.
	Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora.
	A Hunyadiak.
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492−1789)	A földrajzi felfedezések és következményei.
	Reformáció és katolikus megújulás.
	Alkotmányosság és abszolutizmus a 17−18. században.
	A felvilágosodás kora.
5. Magyarország a kora újkorban (1490−1790)	Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése.
	Az Erdélyi Fejedelemség virágkora.
	A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc.
	Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban.
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789−1914)	A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk.
	A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában.
	Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért.
	Az ipari forradalom hullámai és hatásai.
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790−1914)	A reformkor.
	Forradalom és szabadságharc.
	A kiegyezés és a dualizmus.
	Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában.
8. A világháborúk kora (1914−1945)	Az első világháború és következményei.
	A fasizmus és a nemzetiszocializmus.
	A kommunista diktatúra.
	A második világháború.
9. Magyarország a világháborúk korában (1914−1945)	Az első világháború és következményei Magyarországon.
	A Horthy-korszak.
	Művelődési viszonyok és társadalom.
	Magyarország a második világháborúban.
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)	A kétpólusú világ kialakulása.
	A kétpólusú világrend megszűnése.
	Az európai integráció.
	A globális világ sajátosságai.
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig	A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak.
	Az 1956-os forradalom és szabadságharc.
	A Kádár- korszak.
	A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés.
	Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság.
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek	A társadalom tagozódása és a társadalmi felelősségvállalás.
	Az aktív és felelős állampolgárság – ismérvek,

	fogalmak, eszközök.
	Az alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, a tudatos és felelős állampolgári gazdálkodás elvei, folyamata, a munkavállalói jogok és kötelességek.

EMELT SZINT

A) Kompetenciák

1. Ismeretszerzés, források használata	Releváns információk gyűjtése, történelmi forrásokból (tárgyi, írásos stb.) következtetések megfogalmazása, a források értelmezése.
	Tanult ismeretek felidézése, azonosítása forrás alapján.
	Különböző forrásokból származó információk összevetése.
	Forráskritika alkalmazása.
	Folyamatok és történelmi jelenségek, történelmi személyiségek bemutatása/értelmezése, értékelése források alapján.
2. Kommunikáció, a szaknyelv alkalmazása	Fontosabb történelmi fogalmak felismerése, azonosítása, meghatározása forrás alapján, történelmi fogalmak helyes használata.
	Az egy témához vagy korhoz kapcsolható fogalmak kiválasztása, rendszerezése, fogalmak jelentésváltozásainak ismerete.
	Szövegalkotás megadott témában (szóban és írásban).
3. Tájékozódás térben és időben	Események, folyamatok, jelenségek, személyek elhelyezése térben és időben.
	A nagy történelmi korok és a kisebb korszakok elnevezésének és sorrendjének, valamint legfontosabb jellemzőinek felismerése és bemutatása.
	A földrajzi környezet szerepének felismerése és bemutatása az egyes történelmi kultúrák és államok kialakulásában.
	A történelmi fejlődés során kialakult régiók bemutatása térképeken és a történelmi tér változásainak ismerete.
	Különbségek és egybeesések felismerése, értelmezése a világtörténet és a magyar történelem legfontosabb eseményei között.
	Aktuális események történelmi előzményeinek bemutatása.
4. Eseményeket alakító tényezők feltárása, kritikai és problémaközpontú gondolkodás	Ok-okozati összefüggések, események, folyamatok, cselekedetek mozgatórugóinak rendszerezése, feltárása, bemutatása.
	A változás és a fejlődés közötti különbség értelmezése konkrét példákon.
	Történelmi analógiák megadott szempontok szerinti keresése, értelmezése.
	Hosszabb időtávú történelmi változások bemutatása.

	Személyek, pártok, csoportok szerepének fölismerése, bemutatása egy történelmi esemény alakulásában.
	Történelmi jelenségek problémaközpontú, forrásokon alapuló rendszerezése, bemutatása.
	Általános szabályok alkalmazása konkrét esetekre.
	A történelmi kulcsfogalmak használata történelmi jelenségek bemutatásakor.

B) Témakörök

1. Az ókor és kultúrája	Poliszok az ókori Hellászban.
	Társadalmi és politikai küzdelmek az ókori Rómában.
	Az európai kultúra alapjai.
2. A középkor	Nyugat-Európa a kora középkorban.
	A középkori egyház.
	Az érett középkor.
	Az iszlám vallás és az Oszmán Birodalom.
	A középkor kultúrája.
3. A középkori magyar állam megteremtése és virágkora	A magyar nép története az államalapításig.
	Az államalapítás és az Árpád-házi uralkodók kora.
	Az Anjouk és Luxemburgi Zsigmond kora.
	A Hunyadiak.
4. Szellemi, társadalmi és politikai változások a kora újkorban (1492−1789)	A földrajzi felfedezések és következményei.
	Reformáció és katolikus megújulás.
	Alkotmányosság és abszolutizmus a 17−18. században.
	A felvilágosodás kora.
	Nagyhatalmi konfliktusok a 17−18. században.
5. Magyarország a kora újkorban (1490−1790)	Az ország három részre szakadása és az országrészek berendezkedése.
	Az Erdélyi Fejedelemség virágkora.
	A török kiűzése és a Rákóczi-szabadságharc.
	Magyarország a 18. századi Habsburg Birodalomban.
	Művelődés, egyházak, iskolák.
6. A polgári átalakulás, a nemzetállamok és az imperializmus kora (1789−1914)	A francia forradalom eszméi és a napóleoni háborúk.
	A 19. század eszméi és a nemzetállami törekvések Európában.
	Gyarmati függés és harc a világ újrafelosztásáért.
	Az ipari forradalom hullámai és hatásai.
7. A polgárosodás kezdetei és kibontakozása Magyarországon (1790−1914)	A reformkor.
	Forradalom és szabadságharc.
	A kiegyezés és a dualizmus.
	Társadalmi és gazdasági változások a dualizmus korában.
8. A világháborúk kora (1914−1945)	Az első világháború és következményei.
	Gazdaság, társadalom és életmód.
	A fasizmus és a nemzetiszocializmus.
	A kommunista diktatúra.
	A második világháború.
9. Magyarország a világháborúk korában (1914−1945)	Az első világháború és következményei Magyarországon.
	A Horthy-korszak.
	Művelődési viszonyok és társadalom.

	Magyarország a második világháborúban.
10. A jelenkor (1945-től napjainkig)	A kétpólusú világ kialakulása.
	A „harmadik világ”.
	A kétpólusú világrend megszűnése.
	Az európai integráció.
	A globális világ sajátosságai.
11. Magyarország 1945-től a rendszerváltozásig	A kommunista diktatúra kiépítése és a Rákosi-korszak.
	Az 1956-os forradalom és szabadságharc.
	A Kádár- korszak.
	A rendszerváltozás és a piacgazdaságra való áttérés~~.~~
	Demográfiai folyamatok és a határon túli magyarság.
12. Társadalmi, állampolgári, pénzügyi és munkavállalói ismeretek	A társadalom tagozódása és a társadalmi felelősségvállalás.
	Az aktív és felelős állampolgárság – ismérvek, fogalmak, eszközök.
	Az alapvető pénzügyi és gazdasági fogalmak, a tudatos és felelős állampolgári gazdálkodás elvei, folyamata, a munkavállalói jogok és kötelességek.

”

4. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím MATEMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„MATEMATIKA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A matematika érettségi vizsga célja

A matematika érettségi vizsga célja annak vizsgálata, hogy a vizsgázó

- tud-e logikusan gondolkodni, rendelkezik-e megfelelő matematikai probléma- és feladatmegoldó, valamint absztrakciós, analizáló és szintetizáló képességgel;
- tud-e állításokat, egyszerűbb gondolatmenetű bizonyításokat szabatosan megfogalmazni, áttekinthető formában leírni;
- elsajátította-e a mindennapi életben használatos számolási technikákat, rendelkezik-e biztos becslési készséggel, az önellenőrzés igényével;
- képes-e statisztikai gondolatok megértésére, intelligens felhasználására, a függvény- vagy függvényszerű kapcsolatok felismerésére és értékelésére;
- képes-e a leírt síkbeli és térbeli szituációk elképzelésére, tud-e ezekhez ábrát készíteni, és ennek segítségével az adott konstrukcióban gondolkodni, számolni;
- képes-e a tanult ismereteket más tantárgyakhoz kapcsolódó feladatokban alkotó módon alkalmazni;
- képes-e hétköznapi szövegben rejlő matematikai problémákat észrevenni, egy-egy gyakorlati kérdés megoldásához matematikai modellt alkotni, különböző problémamegoldó stratégiákat alkalmazni;
- képes-e a különböző matematikai segédeszközök (függvénytáblázat, zsebszámológép) célszerű alkalmazására; a mindenkori tárgyi feltételek függvényében, azokkal szinkronban a matematikai eszközökkel való problémamegoldásban a programozható számológép, a grafikus kalkulátor és a számítógép használata fokozatosan követelménnyé válhat.

Az emelt szinten a felsoroltakon túl az érettségi vizsga célja annak mérése, hogy a tanuló

- rendelkezik-e a felsőfokú matematikai tanulmányokhoz szükséges alapokkal;
- képes-e hipotéziseket megfogalmazni, és sejtéseit bizonyított állításaitól megkülönböztetni;
- milyen szintű kombinatív készséggel rendelkezik, mennyire kreatív a gondolkodása;
- képes-e gondolatmenetében érthetően, világosan alkalmazni a matematikai modellalkotás lépéseit (probléma megfogalmazása, matematikai formába öntése, összefüggések keresése, az eredmények matematikai módszerekkel történő kiszámítása, igazolása, értelmezése).

Az ismeretek legnagyobb része a középszinten és az emelt szinten egyaránt megjelenik. Ezen ismeretek feldolgozásában az emelt szintet az igényesebb felépítés, az összetettebb alkalmazás, a nehezebb feladatok jellemzik. A követelmények leírásában gyakran szereplő „szemléletes” jelző azt fejezi ki, hogy az adott fogalom matematikailag precíz ismerete nem követelmény. A matematika tanításában csak spirálisan lehet haladni, így több téma, pl. az analízis – a felkészülésre fordítható idő alatt – a középiskolai tanulmányok végére is csak szemléletes formában tanítható meg, és csak bizonyos alkalmazásokat tesz lehetővé.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok).
Logika Logikai műveletek Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában	A negáció, konjunkció, diszjunkció, implikáció, ekvivalencia ismerete, alkalmazása. A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. Egyszerű matematikai szövegek értelmezése. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása.
Kombinatorika	Egyszerű kombinatorikai feladatok megoldása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, egyszerű alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. A valós számok különböző alakjai. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
Számelmélet	Az osztó, többszörös, prímszám, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele, számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Egyszerű oszthatósági feladatok.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Másod- és harmadfokú nevezetes azonosságok alkalmazása.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). A logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása egyszerű esetekben.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Egyszerű négyzetgyökös, algebrai törtes, abszolútértékes egyenletek. A definíciókra és az azonosságok egyszerű alkalmazására épülő exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Két pozitív szám számtani és mértani közepének viszonya. Kétismeretlenes lineáris és másodfokú egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények függvények grafikonjai, függvény-transzformációk	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, harmadfokú és négyzetgyök-függvények, fordított arányosság, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és egyszerű transzformáltjaik: $f(x) + c$, $f(x + c)$, $c \cdot f(x)$.

Függvények jellemzése	Zérushely, növekedés, fogyás, szélsőérték, periodicitás, paritás.
Sorozatok	Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása.
4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Térelemek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	Egybevágósági transzformációk, egybevágó alakzatok. Középpontos hasonlóság, hasonlóság. Hasonló alakzatok tulajdonságai. Az egybevágóságra és a hasonlóságra vonatkozó ismeretek alkalmazása egyszerű feladatokban.
Síkgeometriai alakzatok Háromszögek Négyszögek Sokszögek Kör	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra – alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok, deltoidok) és tulajdonságaik. Alaptulajdonságok. Szabályos sokszögek. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszínének és térfogatának számítása. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Egyszerű összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordinátageometria	Alakzatok (egyenes, kör) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűség-számítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.
Valószínűség-számítás	Valószínűség fogalma. A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Gondolkodási módszerek, halmazok, logika, kombinatorika, gráfok	
Halmazelmélet	Halmazelméleti alapfogalmak. Halmazműveletek, műveleti tulajdonságok. A halmazfogalom és a halmazműveletek használata a matematika különböző területein (pl. számhalmazok, ponthalmazok). Halmazműveletek alkalmazása feladatokban. A számosság fogalma.
Logika	Logikai műveletek.

Fogalmak, tételek, bizonyítások a matematikában	A „minden”, „van olyan” logikai kvantorok ismerete, alkalmazása. A nyelv logikai elemeinek tudatos alkalmazása. A tárgyalt definíciók és tételek pontos megfogalmazása. Egyes tanult tételek bizonyításának ismerete. A matematikában használt néhány bizonyítási típus ismerete és tudatos alkalmazása (pl. skatulyaelv, direkt és indirekt bizonyítás). Szükséges és elégséges feltételek helyes alkalmazása. Bizonyítási feladatok megoldása.
Kombinatorika	Kiválasztási és sorbarendezési feladatok. Binomiális tétel ismerete, alkalmazása.
Gráfok	A gráf szemléletes fogalma, alkalmazásai. Gráfelméleti alapfogalmak.
2. Számelmélet, algebra	
Számfogalom	A valós számkör. Alapműveletek, műveleti tulajdonságok ismerete, alkalmazása a valós számkörben. Az adatok és az eredmény pontossága, számolások közelítő értékekkel. Számrendszerek, a helyiértékes írásmód.
Számelmélet	Osztó, többszörös, összetett szám fogalma. A számelmélet alaptétele. Számok prímtényezőkre bontása, legnagyobb közös osztó, legkisebb közös többszörös. Oszthatósági feladatok. Műveletek különböző alapú számrendszerekben.
Algebrai kifejezések, műveletek	Műveletek egyszerű algebrai kifejezésekkel. Nevezetes azonosságok, szorzattá alakítások.
Hatvány, gyök, logaritmus	Definíciók, műveletek, azonosságok (egész kitevőjű hatványok, racionális kitevőjű hatványok). Irracionális kitevőjű hatvány szemléletes fogalma. Logaritmus fogalma, a logaritmus azonosságainak alkalmazása.
Egyenletek, egyenlőtlenségek	Első- és másodfokú egyenletek és egyenlőtlenségek megoldása. Paraméteres egyenletek. Az egyenletmegoldás alkalmazása szöveges feladatokban. Gyökös, algebrai törtes, abszolútértékes és egyszerű exponenciális, logaritmusos és trigonometrikus egyenletek. Egyszerű algebrai törtes, exponenciális és logaritmusos egyenlőtlenségek. A középértékek, nevezetes egyenlőtlenségek alkalmazása. Többismeretlenes egyenletrendszerek. Egyszerű egyenlőtlenségrendszerek.
3. Függvények, az analízis elemei	
Függvények	A függvény matematikai fogalma, megadásának módjai. Függvények összege, különbsége, szorzata és hányadosa. Függvény leszűkítése, kiterjesztése. Összetett függvény.
Függvények grafikonjai, függvénytranszformációk	Az alapfüggvények (lineáris, másodfokú, hatvány- és négyzetgyökfüggvények, racionális törtfüggvény, exponenciális és logaritmusfüggvény, trigonometrikus függvények, abszolútérték függvény) és transzformáltjaik: $c \cdot f(ax+b)+d$
Függvények jellemzése	Függvényvizsgálat. Szélsőérték-feladatok.

Sorozatok	Sorozat megadása, jellemzése. Számtani sorozat, mértani sorozat. Kamatos kamat számítása. Járadékszámítás.
Az analízis elemei	A határérték fogalma. A folytonosság szemléletes fogalma. A differenciálhányados fogalma, alkalmazása. A kétoldali közelítés módszere, a határozott integrál szemléletes fogalma, alkalmazása.
4. Geometria, koordinátageometria, trigonometria	
Alapfogalmak, ponthalmazok	Térelemek távolsága, szöge. Nevezetes ponthalmazok.
Geometriai transzformációk	A geometriai transzformáció mint függvény. Egybevágósági, hasonlósági transzformációk és alkalmazásuk számításos és bizonyítási feladatokban. Hasonlósági tételek és alkalmazásuk számításos feladatokban. Hasonló alakzatok tulajdonságai. A merőleges vetítés szemléletes fogalma.
Síkgeometriai alakzatok Háromszögek Négyszögek Sokszögek Kör	Tételek az oldalakra, szögekre, nevezetes pontokra, vonalakra, alkalmazásuk bizonyítási és szerkesztési feladatokban. Nevezetes négyszögek (trapézok és deltoidok) és tulajdonságaik. Húr- és érintőnégyszögek. Szabályos sokszögek. Alaptulajdonságok. A kör és részei. Kör és egyenes kölcsönös helyzete. Középponti és kerületi szög, látókör ismerete, alkalmazása.
Térbeli alakzatok	Henger, kúp, gúla, hasáb, gömb, csonkagúla, csonkakúp.
Kerület-, terület-, felszín- és térfogatszámítás	Egyszerű síkidomok és részeik kerülete, területe. Testek felszíne és térfogata. Hasonló síkidomok és testek különböző mérőszámainak és a hasonlóság arányának viszonya.
Vektorok	A vektor fogalma. Vektorműveletek (összegvektor, különbségvektor, skalárral való szorzás, skaláris szorzat) és tulajdonságaik. Vektorok hajlásszöge. Vektor koordinátái. Vektorok alkalmazása.
Trigonometria	Szögfüggvények fogalma. Összefüggések a szögfüggvények között. Szinusztétel, koszinusztétel.
Koordinátageometria	Alakzatok (egyenes, kör, parabola) egyenlete és kölcsönös helyzetük.
5. Valószínűség-számítás, statisztika	
Leíró statisztika	Statisztikai adatok gyűjtése, rendszerezése, különböző ábrázolásai (kördiagram, oszlopdiagram). Gyakoriság, relatív gyakoriság. Átlagok: számtani közép, súlyozott közép, rendezett minta közepe (medián), leggyakoribb érték (módusz). Szórás.

Valószínűség-számítás	A valószínűség klasszikus kiszámítási módja. Visszatevéses mintavétel és alkalmazásai. A binomiális eloszlás várható értéke és alkalmazásai. Visszatevés nélküli mintavétel és alkalmazásai. A hipergeometrikus eloszlás. Feltételes valószínűség fogalma és konkrét alkalmazásai.

”

5. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím IDEGEN NYELV ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„ÉLŐ DEGEN NYELV
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

Az idegen nyelv érettségi vizsga célja

Az idegen nyelvi érettségi vizsga célja a kommunikatív nyelvtudás mérése, azaz annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e valós kommunikációs céljait megvalósítani.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga a nyelvoktatás céljai közül (pragmatikus, kognitív, személyiségfejlesztő célok) csak a pragmatikus cél megvalósulását méri, vagyis azt, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a kommunikatív kompetencia meghatározott szintjével. Bár nagyon fontos, hogy a tanulók a tanítási folyamat során ismereteket szerezzenek a világról, a nyelvről és a célkultúrákról, ezeket az ismereteket az idegen nyelvi érettségi vizsga közvetlen módon nem méri. Ezek az ismeretek azonban megjelennek a vizsgafeladatokban használt autentikus anyagokban.

A vizsga mindkét szinten a négy nyelvi alapkészséget: az olvasott szöveg értését, a hallott szöveg értését, a beszédkészséget és íráskészséget, valamint a nyelvhelyességet méri. A kommunikatív készségek alkalmazásához a nyelvhasználónak rendelkeznie kell megfelelő mennyiségű szókinccsel, és ismernie kell a nyelv struktúráját is. Ezért a nyelvtani és lexikai kompetenciát mindkét szinten külön vizsgarész keretében is mérik. A vizsga egynyelvű, azaz közvetítési készséget nem mér.

Az idegen nyelvi érettségi vizsga szintmeghatározásai igazodnak az Európa Tanács skálájához. A vizsga középszintje a B1, az emelt szint pedig a B2 szintnek felel meg.

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e a fontosabb információkat megérteni olyan olvasott és hallott, köznapi, egyszerű, eredeti idegen nyelvű szövegekben, amelyek gyakori élethelyzetekhez kapcsolódnak (pl. iskola, szabadidő, munka). A vizsga azt is méri, hogy vizsgázó tud-e kommunikálni hétköznapi helyzetekben, és tud-e egyszerű, összefüggő szöveget alkotni olyan témákban, amelyeket ismer, vagy amelyek az érdeklődési körébe tartoznak.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e megérteni különböző fajtájú igényesebb és hosszabb, konkrét vagy elvont témájú írott és hallott idegen nyelvű szövegek fő gondolatmenetét, és követni tudja-e a hosszabb, összetettebb érveléseket is. A vizsga azt is méri, hogy a vizsgázó képes-e idegen nyelven mind szóban, mind írásban folyamatosan és természetes módon kifejezni magát, világos, jól szerkesztett szöveget létrehozni, és eközben megbízhatóan használja-e a szövegszerkesztési mintákat, szövegösszekötő elemeket, továbbá indokolni tudja-e véleményét.

KÖZÉPSZINT

Témakörök/ Kompetenciák	Követelmények
1. Kommunikatív készségek	
Beszédértés (hallott szöveg értése)	A vizsgázó megérti a világos köznyelvi beszéd főbb pontjait ismerős témákban, a tényszerű információ lényegét számára ismerős témákban. Megérti a standard dialektusú hangfelvételeket érdeklődéséhez közelálló témákban, érti a tartalmat, azonosítja a beszélő viszonyát a témához.
Beszédkészség	A vizsgázó meglehetősen folyékonyan el tudja mondani egy elbeszélés vagy leírás lényegét, érzései és reakciói bemutatásával. El tudja mondani egy könyv vagy film cselekményét, és le tudja írni reakcióit. El tud mondani egy történetet. Felkészületlenül is részt tud venni ismerős témákról szóló társalgásban, ki tudja fejezni véleményét.
Szövegértés (olvasott szöveg értése)	A vizsgázó megkeres és megért lényeges információt mindennapi anyagokban pl. levelekben, rövid hivatalos dokumentumokban. Átfésül hosszabb szöveget, megtalálja benne a keresett információt.
Íráskészség	A vizsgázó a számára érdekes témákról rövid, egyszerű esszét tud írni, számára ismerős dolgokkal kapcsolatban a tényszerű információt szintén magabiztosan képes összefoglalni, beszámolót tud írni róla, és ki tudja fejezni a témával kapcsolatos véleményét.
Egyéb készségek (stratégiák)	A vizsgázó a feladatok megtervezéséhez, megoldásához, értékeléséhez szükséges készségeket mozgósítja, és a megfelelő technikákat alkalmazza.
2. Nyelvi kompetencia	
	A vizsgázó felismeri a tudásszintjének megfelelő szövegfajtákban előforduló alapvető lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket, ezeket a lexikai elemeket, nyelvi szerkezeteket nyelvileg elfogadható, azaz a megértést nem akadályozó módon használja. Alkalmazza a kommunikációs szándékok megvalósításához szükséges nyelvi eszközöket szóban és írásban.
3. Témák	
Személyes vonatkozások, család	Például: a vizsgázó személye, családi élet.
Ember és társadalom	Például: a másik ember külső és belső jellemzése, ünnepek, vásárlás.
Környezetünk	Például: az otthon, a lakóhely és környéke, időjárás.
Az iskola	Például: a saját iskola bemutatása, nyelvtanulás.
A munka világa	Például: diákmunka, pályaválasztás.
Életmód	Például: napirend, kedvenc ételek.
Szabadidő, művelődés, szórakozás	Például: színház, mozi, kedvenc sport.

Utazás, turizmus	Például: tömegközlekedés, utazási előkészületek.
Tudomány és technika	Például: népszerű tudományok, ismeretterjesztés, a technikai eszközök szerepe a mindennapi életben.
Gazdaság, pénz	Például: nyaralás költségeinek megtervezése, adott áru kiválasztása az ár-érték arány figyelembevételével.

EMELT SZINT

Témakörök/ Kompetenciák	Követelmények
1. Kommunikatív készségek	
Beszédértés (hallott szöveg értése)	A vizsgázó tud követni hosszabb, nyelvileg és tartalmilag bonyolultabb beszédet, illetve beszélgetés gondolatmenetét, a beszélő(k) álláspontját, felismeri a beszélők érzelmeit, egymáshoz való viszonyát, megérti a beszélők a kommunikációs szándékait. Az értési célnak megfelelő stratégiákat alkalmaz (globális, szelektív, részletes értés).
Beszédkészség	A vizsgázó összefüggően, önállóan megnyilatkozik szóban, részt tud venni ismerős témákról folytatott beszélgetésben, általánosabb szempontból kialakított álláspontját, véleményét szabatosan, logikusan fejti ki. Kommunikációja a kommunikációs szándékoknak megfelelő folyékony és természetes. A szintnek megfelelő kommunikációs stratégiákat alkalmaz.
Szövegértés (olvasott szöveg értése)	A vizsgázó megérti az általánosabb jellegű, a jelenkor problémáival kapcsolatos, elvontabb témájú szövegeket, a szerző álláspontját, elkülöníti az érveket és ellenérveket, a tényeket és véleményeket; a széles olvasóközönség számára íródott, közérthető szövegekben. Az értési célnak megfelelő olvasási stratégiát alkalmaz (globális, szelektív, részletes értés).
Íráskészség	A vizsgázó világos, részletes szöveget ír általánosabb, összetettebb témákban; álláspontját, véleményét szabatosan, következetesen fejti ki, írásműve logikus szerkesztésű és tagolású, a mindennapi élet feladataihoz használt szövegtípusok műfaji jellemzőinek és a különböző közlésformáknak (pl. elbeszélés, leírás, érvelés) megfelelő.
Egyéb készségek (stratégiák)	A vizsgázó alkalmazza a feladatok megtervezéséhez, megoldásához, értékeléséhez, valamint a nyelvi nehézségek áthidalásához szükséges készségeket és technikákat.
2. Nyelvi kompetencia	
	A vizsgázó tudásszintjének megfelelő szövegfajtákban előforduló lexikai elemeket, nyelvi struktúrákat felismer és biztonsággal használ, az írott és a beszélt nyelvet funkcionálisan használja, a kommunikációs szándékok megvalósításához szükséges nyelvi eszközöket meglehetős biztonsággal alkalmazza, értelemzavaró (nyelvtani, lexikai és kiejtésbeli) hibák nélkül kommunikál.

3. Témák	
Személyes vonatkozások, család	Például: a család szerepe az egyén és a társadalom életében.
Ember és társadalom	Például: az ünnepek fontossága az egyén és a társadalom életében, a fogyasztói társadalom, reklámok.
Környezetünk	Például: a lakóhely fejlődésének problémái, a környezetvédelem lehetőségei és problémái.
Az iskola	Például: iskolatípusok és iskolarendszer Magyarországon és külföldön.
A munka világa	Például: a munkavállalás körülményei, lehetőségei itthon és külföldön. Divatszakmák.
Életmód	Például: az étkezési szokások hazánkban és külföldön.
Szabadidő, művelődés, szórakozás	Például: szabadidősport, élsport, veszélyes sportok. A könyvek, a média és az internet szerepe, hatásai.
Utazás, turizmus	Például: az idegenforgalom jelentősége.
Tudomány és technika	Például: a tudomány és a technikai fejlődésének pozitív és negatív hatása a társadalomra, az emberiségre.
Gazdaság és pénz	Például: a jövedelem szerepe a pályaválasztásban, gazdagok és szegények helyzete a társadalomban.

”

6. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím FIZIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„FIZIKA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája
Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A fizika érettségi vizsga célja

A **középszintű fizika érettségi** alapvetően olyan vizsga, ami a fizika tantárgy elsajátítása során szerzett műveltséget kéri számon, és mint ilyen, nem elsődlegesen a szakirányú természettudományos felsőoktatás igényeit hivatott kiszolgálni, és nem elsősorban az összetett számítási feladatok megoldására helyezi a hangsúlyt. Célja azok számára vizsgalehetőséget nyújtani, akikhez közel áll a természettudományos gondolkodás, akik kíváncsiak arra, hogy a környezetünkben található eszközök, megfigyelhető folyamatok hogyan értelmezhetők, írhatók le a fizika eszközrendszerével, de nem feltétlenül műszaki vagy fizikusi pályát választanak. A középszintű érettségi feladataiban különös hangsúlyt nyernek az általános természettudományos kompetenciák. A vizsgált problémák a feladat típusától függetlenül elsősorban kontextusban, a napi élethez kötődően jelennek meg. A vizsga széleskörű ismeretrendszerre épül, amely a vizsgaleírásban szereplő elvárt ismereteken túl olyan új ismeretek feldolgozását is elvárja, amelyeket a vizsga feladatai explicit módon tartalmaznak. A tanulói teljesítményt az érettségi vizsgaleírás általános követelményeiben rögzített kompetenciákkal összhangban ezen új információk megértése, értelmezése, kezelése jelenti.

Továbbá a középszintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező fizikai ismeretekkel;
- képes-e ismereteit a mindennapokban tapasztalt jelenségekkel, a technikai eszközök működésével összekapcsolni;
- képes-e megérteni a hétköznapi életben használt eszközök működését;
- ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait;
- képes-e az alapmennyiségek mérésére, a mért adatokból egyszerű számításokkal meghatározható további mennyiségek értékeire következtetni;
- képes-e egyszerűen lefolytatható fizikai kísérletet elvégezni, valamint a kísérleti tapasztalatokat kiértékelni, grafikont elemezni;
- rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzékkel;
- képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag alapvető fontosságú tényeit és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejteni;
- megérti-e a napjainkban felmerülő, fizikai ismereteket is igénylő problémák lényegét;
- ismeri-e a fizikatörténet legfontosabb eseményeit és személyiségeit, a tananyag által közvetített legjelentősebb kultúrtörténeti vonatkozásokat;
- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő egyszerűbb problémák felismerésére és megértésére;
- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő egyszerűbb problémák megértésére, és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Az **emelt szintű fizika érettségi** elsősorban a felsőoktatásban a fizikusi és mérnöki szakirányt választók, valamint az orvosi pályára készülők szakirányú érettségije. Célja, hogy a vizsgára való felkészülés előkészítse a felsőfokú tanulmányi követelményeknek való megfelelést. Az emelt szintű érettségi vizsga során jelentős szerepet kapnak az összetett számítási feladatok. A vizsga elsősorban az érettségi követelmények általános leírásában szereplő természettudományos kompetenciákat kéri számon, azonban törekszik a feladatok és problémák kontextusba helyezésére is, továbbá a mindennapi élet problémáinak megragadására. Az emelt szintű érettségi elsődleges célnak a vizsgaleírásban rögzített tartalmi elemek mind teljesebb számonkérését tekinti.

Továbbá az emelt szintű fizika érettségi vizsga célja annak megállapítása is, hogy a vizsgázó

- elsajátította-e a követelményekben előírt ismereteket;
- képes-e az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat áttekinteni, felismerni;
- tudja-e ismereteit jelenségek értelmezésében, problémák megoldásában – a megfelelő matematikai eszközöket is felhasználva – alkalmazni;
- járatos-e a fizika tanult vizsgálati és következtetési módszereiben;
- ismeri-e a természettudományos gondolkodás, a természettudományok művelése során egyetemessé fejlődött megismerési módszerek alapvető sajátosságait, felismeri-e alkalmazásukat;
- képes-e a tanultak alapján lefolytatható fizikai mérés, kísérlet megtervezésére és elvégzésére, valamint a kísérleti tapasztalatok kiértékelésére, következtetések levonására, grafikonelemzésre;
- rendelkezik-e a mértékekkel, mértékrendszerekkel, mennyiségekkel összefüggő gyakorlatias látásmóddal és arányérzékkel, pontosan használja-e a mértékegységeket;
- képes-e a tananyag által közvetített műveltségi anyag logikai csomópontjait képező, alapvető fontosságú tényeket és az ezekből következő alaptörvényeket, összefüggéseket szabatosan kifejteni, megmagyarázni;
- képes-e a mindennapi életet befolyásoló fizikai természetű jelenségeket értelmezni;
- ismeri-e a legfontosabb technikai eszközök, rendszerek működési elveit, és képes-e megérteni az összetettebb eszközök működését;
- rendelkezik-e több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő, összetett fizikai feladatok, problémák megoldási képességével;
- tájékozott-e a legfontosabb fizikatörténeti és kultúrtörténeti vonatkozásokban;
- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő problémák megértésére és elemzésére;
- képes-e a környezetvédelemmel és természetvédelemmel összefüggő, összetettebb problémák felismerésére és megértésére;
- képes-e a környezettudatossággal és energiahatékonysággal összefüggő, összetettebb problémák megértésére és a lehetséges megoldási lehetőségek mérlegelésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Mechanika	
A dinamika törvényei	A testek mechanikai kölcsönhatása, az erő, az erő mérése, erők összegzése. Newton törvényeinek értelmezése. Erőtörvények (súrlódási erők, rugalmas erő, gravitációs erő). Az impulzus (lendület) megmaradása, felismerése és alkalmazása konkrét példákra.

	Az erőpár fogalma, a forgatónyomaték kiszámítása egyszerű esetekben. Tömegközéppont alkalmazása homogén, egyszerű alakú testek esetében. Testek egyensúlyi helyzetének értelmezése. Egyszerű gépek működésének leírása.
Mozgások	A vonatkoztatási rendszer, pálya, út, idő, elmozdulás fogalmainak alkalmazása, a mozgás viszonylagossága. Az egyenes vonalú, egyenletes mozgás leírása. Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás leírása, a sebesség, gyorsulás alkalmazása. Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség megkülönböztetése. A szabadesés és a függőleges hajítás leírása. Az egyenletes körmozgás leírása, a harmonikus rezgőmozgás jellemzői. E mozgások dinamikai feltételének alkalmazása konkrét példákra. A súrlódás jelensége, csillapodás. A rezonancia jelensége, felismerése gyakorlati példákban. A matematikai inga és az időmérés kapcsolata. A frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség fogalmának alkalmazása. A longitudinális és transzverzális hullám leírása. A hullámjelenségek felismerése és leírása. A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerősség, hangszín) összekapcsolása fizikai jellemzőivel. Állóhullámok felismerése.
Munka és energia	A munka és a teljesítmény. A hatásfok. A mozgási energia. Az emelési munka, a helyzeti energia. A munka grafikus ábrázolása. A rugalmas energia. A mechanikai energia megmaradása, a törvény alkalmazása.
Folyadékok és gázok mechanikája	A légnyomás kimutatása és mérése. Hidrosztatikai nyomás. Pascal törvénye. Felhajtóerő. Felületi feszültség. Közegellenállás. Kontinuitási törvény. Bernoulli-törvény.
2. Hőtan, termodinamika	
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly	Az állapotjelzők ismerete, alkalmazásuk. Hőmérők és használatuk. A Kelvin-skála. Avogadro-törvény, anyagmennyiség. A termikus egyensúly értelmezése.
Hőtágulás	Szilárd testek vonalas és térfogati hőtágulásának leírása. Folyadékok hőtágulásának leírása. A hőtágulási jelenségek gyakorlati jelentősége.
Összefüggés a gázok állapotjelzői között	Az ideális gáz speciális állapotváltozásainak leírása. p-V-diagramok értelmezése. Az egyesített gáztörvény alkalmazása egyszerűbb problémákban. Az állapotegyenlet ismerete.
A kinetikus gázmodell	A hőmozgás értelmezése. Az állapotjelzők kvalitatív értelmezése a modell alapján.

Termikus és mechanikai kölcsönhatások	A hőközlés, hőmennyiség, fajhő fogalmainak ismerete, alkalmazása. A belső energia értelmezése. A térfogati munka értelmezése. A termodinamika I. főtétele és jelentősége, egyszerű alkalmazások. Nyílt folyamatok ideális gázokkal: izoterm, izochor, izobár, adiabatikus folyamatok energetikai jellemzése. A gázok állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fajhőjének megkülönböztetése.
Halmazállapot-változások	A halmazállapotok tulajdonságainak ismerete. Olvadás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata. A nyomás szerepének kvalitatív leírása a forrás esetében. A víz különleges tulajdonságainak ismerete, ezek jelentősége. A levegő páratartalma. A légkört érő káros behatások és következményeik.
A termodinamika II. főtétele	A II. főtétel szemléltetése mindennapi példákon. Reverzibilis és irreverzibilis folyamatok fogalma. A hőerőgépek hatásfokának korlátai.
A hőterjedés formái	A hővezetés, hőáramlás és hősugárzás jelensége.
3. Elektromágnesség	
Elektrosztatika	Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, bemutatása. A töltésmegmaradás törvénye. A Coulomb-törvény ismerete. Az elektrosztatikai mező jellemzése: térerősség, erővonalak, feszültség. Többlettöltés fémen, alkalmazások. A kapacitás fogalma, a kondenzátorok egy-két gyakorlati alkalmazásának ismerete.
Az egyenáram	Az áramkör részei. Áram- és feszültségmérés. Ohm törvénye. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása, az eredő ellenállás meghatározása egyszerű esetekben. Az egyenáram munkája és teljesítménye. Az energiafogyasztással kapcsolatos fogalmak. Az egyenáram hatásai, alkalmazások. A galvánelem és az akkumulátor. Az érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása. Félvezetők tulajdonságai, alkalmazások.
Magnetosztatika. Egyenáram mágneses mezője	A Föld mágnessége, az iránytű használata. A magnetosztatikai mező jellemzése: a mágneses indukcióvektor és a mágneses fluxus. Az egyenes tekercs és az egyenes vezető mágneses mezejének jellege. Az elektromágnes; gyakorlati alkalmazások. A Lorentz-erő.
Az elektromágneses indukció	A mozgási és a nyugalmi indukció jelenségének leírása, Lenz törvénye. Az önindukció jelensége az áram ki- és bekapcsolásánál.

A váltakozó áram	A váltakozó áram jellemzése, az effektív feszültség és az áramerősség. A váltakozó áram munkája, effektív teljesítménye ohmikus fogyasztó esetében. Az elektromos energia gyakorlati alkalmazásai (generátor, motor, transzformátor).
Elektromágneses hullámok	A rezgőkörben zajló folyamatok kvalitatív leírása. Az elektromágneses hullámok tulajdonságai (terjedési sebesség, hullámhossz, frekvencia). Az elektromágneses hullámok spektrumának és biológiai hatásainak ismerete. Az elektromágneses hullámok alkalmazásainak ismerete.
4. Optika	
A fény	Fényforrások, fénynyaláb, fénysugár, a fény terjedési sebessége. A fény visszaverődése, a visszaverődés törvénye. A fénytörés, a Snellius–Descartes-törvény, a teljes visszaverődés jelensége. Színfelbontás prizmával, homogén és összetett színek. A fény hullámjelenségeinek felismerése (interferencia, polarizáció). Képalkotás, valódi és látszólagos kép; a nagyítás fogalmának ismerete, alkalmazása. A síktükör, a gömbtükrök és a leképezési törvény ismerete. Az optikai lencsék és a leképezési törvény ismerete, a dioptria fogalma. Optikai eszközök: a nagyító, a mikroszkóp, a távcső, a szem, a szemüveg, a fényképezőgép működésének alapelvei.
5. Atomfizika, magfizika	
Az anyag szerkezete	Az atom, a molekula, az ion, az elem fogalma. Az anyag atomos természetének alátámasztása konkrét jelenségekkel.
Az atom szerkezete	Az elektromosság atomos természetének értelmezése az elektrolízis alapján. Az elektron töltése és tömege. Rutherford szórási kísérlete és atommodellje.
A kvantumfizika elemei	Az energia kvantáltsága, Planck-formula. A fotoeffektus és értelmezése. A foton és energiája. A fény kettős természete. A vonalas színképek keletkezésének ismerete. Összefüggés a színképvonalak hullámhossza és az atomi elektronok energiája között. Az elektron kettős természete. A Bohr-modell sajátosságai, újszerűsége. Az elektronburok szerkezete: a fő- és mellékkvantumszám és az elektronhéj fogalma, a Pauli-elv szerepe.

Az atommagban lejátszódó jelenségek	Az atommag összetétele. Az erős kölcsönhatás, nukleonok, tömeghiány és kötési energia, tömeg-energia ekvivalencia fogalmainak használata az atommag leírásában. A természetes radioaktív sugárzás (alfa, béta, gamma) leírása; felezési idő, aktivitás. Atommag-átalakulások leírása, izotópok, alkalmazások. Maghasadás, láncreakció, atomreaktor, atombomba. Az atomenergia jelentősége, előnyei, hátrányai, összehasonlítás más energiafelhasználási módokkal. Magfúzió, hidrogénbomba, a Nap energiája.
Sugárvédelem	A radioaktív sugárzás környezeti és biológiai hatásainak ismerete, a sugárterhelés fogalma. A sugárvédelem módszerei.
6. Gravitáció, csillagászat	
Gravitáció	Az általános tömegvonzási törvény és jelentősége. A bolygók mozgásának leírása: Kepler törvényei. A mesterséges égitestek mozgása. Nehézségi erő, a súly, a súlytalanság értelmezése. A gravitációs gyorsulás mérése. Potenciális energia homogén gravitációs mezőben.
A csillagászat elemeiből	A Naprendszer és főbb részeinek jellemzése. A csillag fogalma, összehasonlítás a Nappal. A Tejútrendszer; a galaxisok. Az Univerzum tágulása. Ősrobbanás-elmélet. A világűr megismerésének legfontosabb módszerei, eszközei.
7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek	
Személyiségek	Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő a tanultakkal kapcsolatos legfontosabb eredményeinek ismerete.
Elméletek, felfedezések, találmányok	A geo- és a heliocentrikus világkép összehasonlítása. Galilei munkásságának jelentősége: a kísérletezés szerepe. Newton munkásságának jelentősége: „az égi és földi mechanika egyesítése”, a newtoni fizika hatása. A távcső, a mikroszkóp, a gőzgép, az elektromotor, a generátor, a transzformátor, az elektron, a belső égésű motor, a röntgensugárzás, a radioaktivitás, a félvezetők, az atomenergia felhasználásának felfedezése, illetve feltalálása és hatásuk – összekapcsolás a megfelelő nevekkel. Néhány új energiatermelő és átalakító technika, és azok hatása az adott kor gazdasági és társadalmi folyamataira. A követelményekben szereplő ismeretek alapján megállapítható eltérések a klasszikus fizika és a kvantummechanika között. Az űrkutatás történetének legfontosabb állomásai. A modern technika, a távközlés, a számítástechnika vívmányai és ezen eszközöknek a mindennapi életre is gyakorolt hatása.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Mechanika	
A dinamika törvényei	A testek mechanikai kölcsönhatása, az erő, az erő mérése, erők összegzése, felbontása. Newton törvényeinek értelmezése. Sztatikai tömegmérés. Szabaderők és kényszererők. Az impulzus (lendület) megmaradása, felismerése és alkalmazása feladatmegoldásban. Az erőpár fogalma, a forgatónyomaték kiszámítása egyszerű esetekben. Az erő forgató hatása, a forgatónyomaték fogalma, a merev test egyensúlyának kettős feltétele, a változó forgómozgás dinamikai leírása. Tömegközéppont alkalmazása homogén, egyszerű alakú testek esetében. Testek egyensúlyi helyzetének értelmezése. Egyszerű gépek működésének leírása.
Mozgások	A vonatkoztatási rendszer, pálya, út, idő, elmozdulás fogalmainak alkalmazása, a mozgás viszonylagossága. Az egyenes vonalú, egyenletes mozgás leírása. Az egyenes vonalú, egyenletesen változó mozgás leírása, a sebesség, a gyorsulás alkalmazása. Az átlagsebesség és a pillanatnyi sebesség. A szabadesés, a függőleges és a vízszintes hajítás leírása. A mozgások grafikus jellemzése. Az egyenletes körmozgás leírása, a harmonikus rezgőmozgás jellemzői. A tiszta gördülés fogalma. A változó forgómozgás leírása. E mozgások dinamikai feltételének alkalmazása feladatmegoldásban. A súrlódást leíró összefüggések alkalmazása. A rezonancia jelensége, felismerése gyakorlati példákban. A matematikai inga periódusideje. A frekvencia, hullámhossz, terjedési sebesség fogalmának alkalmazása. A longitudinális és transzverzális hullám leírása. Hullámjelenségek felismerése és leírása, az interferencia létrejöttének feltétele. A hullámtani fogalmak alkalmazása. A hang tulajdonságainak (hangmagasság, hangerősség, hangszín) összekapcsolása fizikai jellemzőivel. Hangszennyezés. Az állóhullámok létrejöttének feltétele. Az infra- és ultrahang jellemzői, a zajártalom.
Munka és energia	A munka és a teljesítmény. A hatásfok. A mozgási energia, a munkatétel. Az emelési munka, a helyzeti energia. Konzervatív erők. A lineárisan változó erő munkája, a rugalmas energia. A mechanikai energia megmaradása, a törvény alkalmazása.

A speciális relativitáselmélet alapgondolatai	A fénysebesség szerepe, az időtartam, a hosszúság, a tömeg relativisztikus jellege, tapasztalati alátámasztások ismerete.
Folyadékok és gázok mechanikája	A légnyomás kimutatása és mérése. Hidrosztatikai nyomás. Pascal törvénye. Felhajtóerő. Felületi feszültség. Közegellenállás. Kontinuitási törvény. Bernoulli-törvény. A hidrosztatikai ismeretek alkalmazása..
2. Hőtan, termodinamika	
Állapotjelzők, termodinamikai egyensúly	Az állapotjelzők ismerete, alkalmazásuk. Hőmérők és használatuk. A Kelvin-skála. Avogadro-törvény, anyagmennyiség. A termikus egyensúly értelmezése.
Hőtágulás	Szilárd testek vonalas és térfogati hőtágulásának leírása. Folyadékok hőtágulásának leírása. A hőtágulási jelenségek gyakorlati jelentősége, a hőtágulást leíró összefüggések alkalmazása.
Összefüggés a gázok állapotjelzői között	Az ideális gáz speciális állapotváltozásainak leírása, bemutatása. p-V-diagramok értelmezése, készítése. Az egyesített gáztörvény alkalmazása egyszerűbb problémákban. Az állapotegyenlet ismerete, alkalmazása.
A kinetikus gázmodell	A hőmozgás értelmezése. Az állapotjelzők kvalitatív értelmezése a modell alapján.
Termikus és mechanikai kölcsönhatások	A hőközlés, a hőmennyiség, a fajhő fogalmainak ismerete, alkalmazása. A belső energia értelmezése. A térfogati munka értelmezése. A termodinamika I. főtétele és jelentősége, alkalmazása. Nyílt folyamatok ideális gázokkal: izoterm, izochor, izobár, adiabatikus folyamatok energetikai jellemzése. A gázok állandó nyomáson és állandó térfogaton mért fajhőjének megkülönböztetése. Speciális körfolyamatok értelmezése. Az elsőfajú perpetuum mobile lehetetlensége.
Halmazállapot-változások	A halmazállapotok tulajdonságainak ismerete. Olvadás és fagyás. Párolgás és lecsapódás. Forrás. E folyamatok energetikai vizsgálata és a kapcsolódó ismeretek alkalmazása. A nyomás szerepének kvalitatív leírása. A gáz és a gőz különbsége, a telítetté válás kvalitatív leírása. A víz különleges tulajdonságainak ismerete, ezek jelentősége. A levegő páratartalma. A légkört érő káros behatások és következményeik.
A termodinamika II. főtétele	Irreverzibilis és reverzibilis folyamatok megkülönböztetése. Rendezettség, rendezetlenség kvalitatív értelmezése. A másodfajú perpetuum mobile lehetetlensége. A hőerőgépek működésének leírása konkrét esetekre. A hűtőgép működési elve.
A hőterjedés formái	A hővezetés, a hőáramlás és a hősugárzás jelensége.

3. Elektromágnesség	
Elektrosztatika	Elektrosztatikai alapjelenségek értelmezése, bemutatása. A töltésmegmaradás törvénye. A Coulomb-törvény alkalmazása. Az elektrosztatikai mező jellemzése: térerősség, erővonalak, feszültség, potenciál, ekvipotenciális felületek. Többlettöltés fémen, alkalmazások. A kapacitás fogalma, a kondenzátorok egy-két gyakorlati alkalmazásának ismerete. A szigetelő hatása, a síkkondenzátor kapacitása. Töltések mozgása elektromos mezőben.
Az egyenáram	Az áramkör részei. Áram- és feszültségmérés. Ohm törvénye teljes áramkörre, ellenállásmérés. Vezetők ellenállása, fajlagos ellenállás. Ellenállások soros és párhuzamos kapcsolása, az eredő ellenállás meghatározása. A fémek ellenállásának hőmérsékletfüggése. Az egyenáram munkája és teljesítménye. Az energiafogyasztással kapcsolatos fogalmak. Az egyenáram hatásai, alkalmazások. Az elektrolízis jelensége. A galvánelem és az akkumulátor. Az érintésvédelmi szabályok ismerete és betartása. Félvezetők tulajdonságai, alkalmazások.
Magnetosztatika Egyenáram mágneses mezője	A Föld mágnessége, az iránytű használata. A magnetosztatikai mező jellemzése: a mágneses indukcióvektor és a mágneses fluxus. Analógia és különbség a magneto- és az elektrosztatikai jelenségek között. Az egyenes tekercs és az egyenes vezető mágneses mezejének jellege. Speciális alakú áramvezetők mágneses mezője. Az elektromágnes; gyakorlati alkalmazások. A Lorentz-erő és alkalmazása.
Az elektromágneses indukció	A mozgási és a nyugalmi indukció jelenségének leírása, Lenz törvénye, a jelenségek értelmezése. Az elektrosztatikus mező és az indukált elektromos mező összehasonlítása. Az összefüggések alkalmazása. Az önindukció jelensége az áram ki- és bekapcsolásánál.
A váltakozó áram	A váltakozó áram jellemzése, időbeli lefolyásának leírása, az effektív feszültség és áramerősség. A váltakozó áram munkája, effektív teljesítménye. Az elektromos energia gyakorlati alkalmazásai (generátor, motor, transzformátor). A tekercs és a kondenzátor váltakozó árammal szembeni viselkedésének magyarázata.
Elektromágneses hullámok	A rezgőkörben zajló folyamatok leírása, az antenna szerepe, az elektromágneses hullámok tulajdonságai (terjedési sebesség, hullámhossz, frekvencia). A gyorsuló töltés és az elektromágneses hullám kapcsolata. Az elektromágneses hullámok spektrumának és biológiai hatásainak ismerete. Az elektromágneses hullámok alkalmazásainak ismerete.

4. Optika	
A fény	Fényforrások, fénynyaláb, fénysugár, a fénysebesség mérése. A fény visszaverődése, a visszaverődés törvénye. A fénytörés, a Snellius–Descartes-törvény, a teljes visszaverődés jelensége. Prizma, planparalel lemez. Színfelbontás prizmával, homogén és összetett színek. A fény hullámjelenségeinek ismerete (interferencia, elhajlás, polarizáció). A lézerfény sajátosságai. Képalkotás, valódi és látszólagos kép; a nagyítás fogalmának ismerete, alkalmazása. A síktükör, a gömbtükrök és a leképezési törvény ismerete. Az optikai lencsék és a leképezési törvény ismerete; a dioptria fogalma. Optikai eszközök: a nagyító, a mikroszkóp, a távcső, a szem, a szemüveg, a fényképezőgép működésének alapelvei.
5. Atomfizika, magfizika	
Az anyag szerkezete	Az atom, a molekula, az ion, az elem fogalma. Az anyag atomos természetének alátámasztása konkrét jelenségekkel. Egyszerű számítások elvégzése.
Az atom szerkezete	Az elektromosság atomos természetének értelmezése az elektrolízis alapján. Az elektron töltése és tömege, az ezzel kapcsolatos kísérletek értelmezése. Rutherford szórási kísérlete és atommodellje.
A kvantumfizika elemei	Az energia kvantáltsága, Planck-formula. A fotoeffektus és értelmezése. A foton tömege és energiája, a kilépési munka meghatározása. A fény kettős természete. A kibocsátási és elnyelési színképek keletkezésének ismerete, a hullámhossz és az energia kapcsolata. Az elektron kettős természete, a de Broglie-hullámhossz. A Heisenberg-féle határozatlansági reláció ismerete. A Bohr-modell sajátosságai, újszerűsége, korlátai. Az elektronburok szerkezete: a fő- és mellékkvantumszám és az elektronhéj fogalma, a Pauli-elv szerepe. Az elektron „tartózkodási helyének” jelentése.
Az atommagban lejátszódó jelenségek	Az atommag összetétele. Az erős kölcsönhatás, nukleonok, tömeghiány és kötési energia, tömeg-energia ekvivalencia fogalmainak használata az atommag leírásában. A természetes radioaktív sugárzás (alfa, béta, gamma) leírása; felezési idő, aktivitás, bomlási törvény. Atommag-átalakulások leírása, izotópok, alkalmazások. Az atomenergia felhasználásának ismerete: maghasadás, láncreakció, atomreaktor, atombomba. Az atomenergia jelentősége, előnyei, hátrányai, összehasonlítás más energiafelhasználási módokkal. Magfúzió, hidrogénbomba, a Nap energiája.
Sugárvédelem	A radioaktív sugárzás környezeti és biológiai hatásainak ismerete, a sugárterhelés fogalma, mennyiségi jellemzés. A sugárvédelem módszerei.

6. Gravitáció, csillagászat	
Gravitáció	Az általános tömegvonzási törvény és jelentősége, a gravitációs állandó mérése. A bolygók mozgásának leírása: Kepler törvényei. A mesterséges égitestek mozgása. Nehézségi erő; a súly, a súlytalanság értelmezése. A gravitációs gyorsulás mérése. Potenciális energia homogén és centrális gravitációs mezőben.
A csillagászat elemeiből	A Naprendszer és főbb részeinek jellemzése. A csillag fogalma, összehasonlítás a Nappal. A Tejútrendszer; a galaxisok. Az Univerzum tágulása. Ősrobbanás-elmélet. A világűr megismerésének legfontosabb módszerei, eszközei.
7. Fizika- és kultúrtörténeti ismeretek	
Személyiségek	Arkhimédész, Kopernikusz, Kepler, Galilei, Newton, Huygens, Watt, Ohm, Joule, Ampère, Faraday, Jedlik Ányos, Maxwell, Hertz, Eötvös Loránd, J. J. Thomson, Rutherford, Curie-család, Planck, Heisenberg, Bohr, Einstein, Szilárd Leó, Teller Ede, Wigner Jenő, Gábor Dénes a tanultakkal kapcsolatos legfontosabb eredményeinek ismerete.
Elméletek, felfedezések, találmányok	A geo- és a heliocentrikus világkép összehasonlítása. Galilei munkásságának jelentősége: a kísérletezés szerepe. Newton munkásságának jelentősége: „az égi és földi mechanika egyesítése”; a newtoni fizika hatása. Maxwell és Hertz munkásságának jelentősége. A távcső, a mikroszkóp, a gőzgép, az elektromotor, a generátor, a transzformátor, az elektron, a belső égésű motor, a röntgensugárzás, a radioaktivitás, a félvezetők, az atomenergia felhasználásának felfedezése, illetve feltalálása és hatásuk – összekapcsolás a megfelelő nevekkel. Néhány új energiatermelő és -átalakító technika, és azok hatása az adott kor gazdasági és társadalmi folyamataira. A követelményekben szereplő ismeretek alapján megállapítható eltérések a klasszikus fizika és a kvantummechanika, illetve a klasszikus fizika és a relativitáselmélet között. Az űrkutatás történetének legfontosabb állomásai. A modern technika, a távközlés, a számítástechnika vívmányai és ezen eszközöknek a mindennapi életre is gyakorolt hatása.

”

7. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím KÉMIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„KÉMIA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája
Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A kémia érettségi vizsga célja
A középszintű érettségi vizsgán elsősorban a *megismert* elemek és vegyületek tulajdonságait kell értelmeznie, illetve kísérletekkel igazolnia a vizsgázónak. Ehhez szükség van a kizárólag általános iskolában tanult anyagrészek szintézisére, a középiskolában tanult ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

A középszintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a természettudományos megismerési módszereket;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e értelmezni a megismert anyagok tulajdonságait és változásait;
- képes-e egyszerű kémiai számításokat elvégezni;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket elvégezni, megtervezni, illetve értelmezni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit;
- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

Az emelt szintű vizsgán a kémiatanulás során megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak ismeretén túl a vizsgázó legyen képes megbecsülni különböző elemek, vegyületek tulajdonságait.

Az emelt szintű vizsga hivatott mérni, hogy a vizsgázó

- képes-e ismereteit szóban és írásban előadni;
- rendelkezik-e a természettudományos gondolkodás alapjaival;
- ismeri-e a kémiatudomány legfontosabb történeti vonatkozásait;
- ismeri-e és tudja-e alkalmazni a természettudományos megismerési módszereket, rendelkezik-e a felsőoktatási tanulmányokhoz szükséges természettudományos alapismeretekkel;
- ismeri-e az alapvető kémiai fogalmakat és összefüggéseket;
- tudja-e használni a megismert kémiai fogalmakat és összefüggéseket az elemek és vegyületek tulajdonságainak és változásainak értelmezésénél;
- képes-e egyszerű kémiai kísérleteket tervezni, szakszerűen elvégezni, illetve értelmezni;
- képes-e kémiai számításokat elvégezni, számításai végeredményét megfelelő pontossággal megadni;
- képes-e munkájához kiválasztani és használni táblázatok adatait;
- ismeri-e a kémiai elveken és módszereken alapuló környezetvédelem legfontosabb összefüggéseit, a kémiatudomány gyakorlati és műszaki alkalmazásait, hasznosságát, veszélyeit, azok elkerülésének módjait, a kémiatudomány és a vegyipar fejlődésének irányát, az európai normák érvényesülését;
- kémiai ismeretei alkalmasak-e korszerű ökológiai világkép kialakulásához.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében.
	Az elektonburok héjas szerkezete, nemesgáz-elektronszerkezet.
	Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján.
	A periódusos rendszerben megmutatkozó tendenciák.
	A periódusos rendszer használata a tulajdonságok meghatározásához.
Molekulák és összetett ionok	Egyszerű szervetlen és szerves molekulák, valamint az ammónium- és az oxóniumion szerkezete.
	A molekulák és a megismert összetett ionok összegképlete, a megismert molekulák szerkezeti képlete.
Halmazok	Az anyagi halmazok tulajdonságai és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat értelmezése modellek alapján.
	Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás) szerint.
	Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.
A kémiai reakciók	Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése. Egyszerű kísérletek megtervezése, a tapasztalatok értelmezése.
A kémiai reakciók jelölése	Sztöchiometriai és egyszerűbb ionegyenletek felírása, rendezése.
Termokémia	A termokémiai fogalmak és törvények ismerete, alkalmazásuk egyszerűbb esetekben.
Reakciókinetika	A reakciók végbemenetelének feltételei.
	A reakciósebességet befolyásoló tényezők.
Kémiai egyensúly	A dinamikus egyensúly értelmezése a megismert reakciókra.
	Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat.
	Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.

Reakciótípusok	A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint.
	A megismert anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.).
	A megismert kémiai folyamatok besorolása különböző reakciótípusokba (pl. protolitikus, redoxi stb.).
Protonátmenettel járó reakciók	A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése egyszerűbb, illetve tanult példák alapján (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).
Elektronátmenettel járó reakciók	A redoxireakciók értelmezése (elektronátmenet).
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).
	A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.
	Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.
	A gyakorlati életben használt galvánelemek (akkumulátorok).
	Korróziós jelenségek, korrózióvédelem.
	Az elektrolízis során végbemenő elektródfolyamatok felírása és értelmezése a keletkező termékek ismeretében.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brønsted, Avogadro).
2. Szervetlen kémia	
Az elemek és vegyületek szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmaz-szerkezet kapcsolata)	A megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és ezek anyagszerkezeti értelmezése	Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása a megismert elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	Megismert elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján.
	Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján, és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása.
	A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése.
	Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata.
	Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján.
	A képlet alapján a megismert vegyületek besorolása a

	megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemzése.
	A megismert vegyületek képleteinek, a reakciók reakcióegyenleteinek felírása.
Az elemek és vegyületek előfordulása	A megismert elemek előfordulásának formái.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szervetlen vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai.
Az elemek és szervetlen vegyületek legfontosabb felhasználásai	Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szervetlen vegyületeket.
Az elemek és vegyületek jelentősége	Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása.
	A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai.
	Az energiatermelés szervetlen kémiai vonatkozásai.
	A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint.
	A funkciós csoport fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint.
	A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei és annak alkalmazása.
	A mindennapi életben használt vegyületek köznapi neve.
	A főbb vegyületcsoportok általános képlete.
	A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció.
	Szerkezeti képlet írása.
	Az izoméria különböző típusai, annak példával történő illusztrálása.
	A konstitúciós izomerek felismerése.
A szerves vegyületek fizikai tulajdonságai	Megismert vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján.
	A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása a megismert vegyületek példáján.
	Egyszerű kísérletek elvégzése leírás alapján, illetve megtervezése, ezek eredményének értelmezése.

A szerves vegyületek előfordulása	A legismertebb szerves vegyületek előfordulási területei.
A szerves vegyületek jelentősége	A mindennapi életben fontos vegyületek felhasználása, élettani, gyógyító, károsító hatása (pl. drogok).
	Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai, megújuló energiaforrások.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az egyes szerves vegyületcsoportok legismertebb tagjai, laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, A. Nobel).
4. Kémiai számítások	
Általános követelmények	Az SI-mértékegységek használata.
	A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz.
	A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közötti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.
Az Avogadro-törvény	Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
Oldatok, elegyek (százalékos összetételek, koncentráció, oldhatóság stb.)	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat, és annak alkalmazása.
	A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján egyszerűbb számítási feladatok megoldása.
Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők közötti kapcsolat és annak alkalmazása, a reakcióhő alkalmazása egyszerű kémiai számítási feladatokban.
Kémiai egyensúly, pH-számítás	Az egész értékű pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja közötti kapcsolat alkalmazása.
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakör	**Követelmények**
1. Általános kémia	
Atomok és a belőlük származtatható ionok	Az elemi részecskék szerepe az atom felépítésében.
	Az atomszerkezet kiépülésének törvényszerűségei.
	Hasonlóságok és különbségek megállapítása az anyagi

	tulajdonságokban a periódusos rendszer alapján.
	A periódusos rendszerben megmutatkozó tendenciák.
	A periódusos rendszer használata az atomok tulajdonságainak meghatározásában.
Molekulák és összetett ionok	Egyszerűbb molekulák, összetett ionok képletének megadása, szerkezetük jellemzése az atom- és molekulaszerkezeti ismeretek alapján.
Halmazok	Az anyagi halmazok tulajdonságai, és az azokat felépítő részecskék szerkezete közötti kapcsolat.
	Az anyagi halmazok csoportosítása és jellemzése különböző szempontok (pl. komponensek száma, halmazállapot, homogenitás stb.) szerint.
	Az oldatok és a kolloid rendszerek legfontosabb tulajdonságai.
	Az atomszerkezeti ismeretek alapján következtetés az atomok kapcsolódásának lehetőségeire és módjaira.
A kémiai reakciók	Egyszerű kísérlet elvégzése leírás alapján, a tapasztalatok értelmezése. Egyszerű kísérlet megtervezése, a tapasztalatok értelmezése.
	Az anyagi tulajdonságok kísérleti igazolása a rendelkezésre bocsátott eszközök és anyagok segítségével.
	Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.
A kémiai reakciók jelölése	Sztöchiometriai és ionegyenletek felírása, rendezése.
Termokémia	A termokémiai fogalmak és törvények ismerete és alkalmazásuk.
Reakciókinetika	A reakciók végbemenetelének feltételei.
	A reakciósebességet befolyásoló tényezők.
Kémiai egyensúly	A dinamikus egyensúly értelmezése a megfordítható folyamatokra.
	Az egyensúlyi állandó és az egyensúlyi koncentrációk közötti kapcsolat alkalmazása.
	Az ipari szempontból fontos gyártási folyamatok optimális paramétereinek értelmezése.
Reakciótípusok	A kémiai reakciók csoportosítása különböző szempontok (pl. irány, reakcióhő, sebesség, részecskeátmenet stb.) szerint.
	Az anyagok csoportosítása kémiai viselkedésük alapján (sav, bázis, oxidálószer, redukálószer stb.).
Protonátmenettel járó reakciók	A vizes közegben lejátszódó protolitikus reakciók értelmezése (pH, kémhatás, közömbösítés, hidrolízis).
	A sav-bázis folyamatok értelmezése nemvizes közegben.
Elektronátmenettel járó reakciók	Redoxireakciók értelmezése (elektronátmenet, oxidációsszám-változás).

	Reakcióegyenletek rendezése az oxidációsszám-változások alapján.
A kémiai reakciók és az elektromos energia kölcsönhatása	A kémiai energia és az elektromos energia kapcsolata (galvánelem, elektrolizáló cella működése).
	Az elektródpotenciál fogalma és meghatározó tényezői.
	A redoxireakciók iránya és a standardpotenciálok közötti összefüggés.
	Táblázatok adatainak használata a redoxifolyamatok irányának meghatározására.
	A gyakorlati életben használt galvánelemek (akkumulátorok) felépítése és működése; korróziós jelenségek, korrózióvédelem.
	Az elektrolízis során végbemenő elektródfolyamatok értelmezése a megismert példák alapján kikövetkeztethető esetekben.
	Az elektrolízis mennyiségi törvényei és alkalmazásuk.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Mengyelejev, Hevesy György, Faraday, Arrhenius, Brønsted, Avogadro).
2. Szervetlen kémia	
A kerettantervben szereplő elemek és vegyületek kiegészítő listája	Halogénelemek (fluor, bróm, jód), hidrogén-halogenidek, ezüst-halogenidek, dihidrogén-peroxid, alumínium-oxid, réz-oxidok, fém-hidroxidok, kénessav és szulfitok, nátrium-tioszulfát, nitritek, fém-nitrátok, difoszfor-pentaoxid, hidrogén- és dihidrogén-foszfátok, szilikonok, kobalt, nikkel, higany, kálium-permanganát.
Az elemek és vegyületek szerkezete (az atom-, a molekula- és a halmazszerkezet kapcsolata)	Az elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázata az általános kémiai ismeretek alapján.
Az elemek és vegyületek fizikai tulajdonságai és anyagszerkezeti értelmezése	Az általános kémiában tanult fogalmak, összefüggések, szabályok alkalmazása az elemek és vegyületek tulajdonságainak és reakcióinak magyarázatára.
Az elemek és vegyületek kémiai sajátosságai	Az elemek jellemzése a periódusos rendszer adatai alapján.
	Egyszerűbb kísérletek elvégzése leírás alapján, illetve egyszerűbb kísérletek megtervezése és a tapasztalatok anyagszerkezeti értelmezése. A természettudományos megfigyelési, kísérleti és elemzési módszerek alkalmazása.
	A megfigyelések, mérések során nyert adatok rendezése, ábrázolása, értelmezése.
	Az anyagi tulajdonságok kísérleti igazolása a rendelkezésre bocsátott eszközök és anyagok segítségével.
	Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.
	Képlet- és adatgyűjtemény, szaklexikon önálló használata.

	Az anyagok tulajdonságainak összehasonlítása és értelmezése táblázat adatai alapján.
	A képlet alapján az elemek, vegyületek besorolása a megfelelő rácstípusba és főbb tulajdonságaik jellemezése.
	A kémiai tulajdonságok bemutatása reakcióegyenletek írásával.
Az elemek és vegyületek előfordulása	Megismert elemek előfordulásának formái.
	Következtetés az elemek és vegyületek előfordulására a kémiai tulajdonságok alapján.
Az elemek és vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	Az elemek, szervetlen vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és módjai.
	Következtetés az elemek és vegyületek előállítására a kémiai tulajdonságok alapján.
Az elemek és szervetlen vegyületek legfontosabb felhasználásai	A környezetkárosító folyamatok és az ellenük való védekezés kémiai magyarázata.
	Annak ismerete, hogyan kell felelősségteljesen használni a környezetben előforduló elemeket és szervetlen vegyületeket.
Az elemek és vegyületek jelentősége	Megismert elemek és vegyületek felhasználása, élettani hatása, gyógyító, károsító hatása.
	A környezetkárosító anyagok hatásai és a megelőzés módjai.
	Az energiatermelés szervetlen kémiai vonatkozásai.
	A környezetszennyezés okai, környezetvédelem.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Hevesy György, Irinyi János, Semmelweis Ignác).
3. Szerves kémia	
A szerves vegyületek szerkezete és csoportosításuk	A szerves anyag fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a szénatomok közötti kötések szerint.
	A funkciós csoport fogalma.
	A szerves vegyületek csoportosítása a funkciós csoportok szerint.
	Az egyes vegyülettípusok egymásból való származtatása.
	Homológ sor általános képletének megszerkesztése.
	A szerves vegyületek elnevezésének alapelvei, és annak alkalmazása.
	A mindennapi életben használt vegyületek köznapi neve.
	Szerkezeti képlet írása.
	A konstitúció, a konfiguráció és a konformáció.
	Az izoméria különböző típusai.
	Konformerek és izomerek felismerése.

	Az optikai izoméria kialakulásának lehetőségei, az optikai izomerek tulajdonságai.
	Királis molekulák felismerése egyszerűbb esetekben.
A szerves vegyületek fizikai tulajdonságai	Szerves vegyületek fizikai tulajdonságainak molekula- és halmazszerkezeti értelmezése.
A szerves vegyületek kémiai sajátosságai	A szerves vegyületek kémiai reakciói a szénváz és a funkciós csoportok alapján.
	A kémiai változások reakcióegyenleteinek felírása.
	Egyszerű kísérleteket elvégzése leírás alapján, és ezek eredményének értelmezése.
	Egyszerű kísérletek megtervezése.
	Valamely kísérlet várható eredményének becslése az elméleti ismeretek alapján.
A szerves vegyületek előfordulása és biológiai jelentősége, felhasználása	Az ipari és az élettani szempontból legfontosabb szerves vegyületek biológiai szerepe (mérgező hatás, gyógyszerek, drogok), főbb felhasználási és előfordulási területei.
	Az energiatermelés szerves kémiai vonatkozásai.
A szerves anyagok környezeti hatásai	Az általános kémiai ismeretek alkalmazása a szerves anyagok környezeti hatásának magyarázatában.
A szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállítása	A gyakorlati élet szempontjából legfontosabb szerves vegyületek laboratóriumi és ipari előállításának elvi alapjai és előállítási módjai.
Tudománytörténet	A követelményekkel kapcsolatos tudománytörténeti vonatkozások megnevezése (pl. Szent-Györgyi Albert, E. Fischer, F. Sanger, A. Nobel).
4. Kémiai számítások	
Általános követelmények	Az SI-mértékegységek használata.
	A periódusos rendszer adatainak használata a számításokhoz.
	A feladatok szövegének, adatainak helyes értelmezése.
	Az eredmények megfelelő pontossággal történő megadása.
Az anyagmennyiség	A tömeg, az anyagmennyiség, a részecskeszám és a térfogat közötti összefüggések (moláris tömeg, sűrűség, Avogadro-állandó) és alkalmazásuk.
A gáztörvények	A gázok állapotegyenlete és alkalmazása.
	Az Avogadro-törvény, illetve az Avogadro-törvényből következő összefüggések (gázok moláris térfogata, sűrűsége, relatív sűrűsége) alkalmazása.
Oldatok, elegyek	Az oldatok százalékos összetételének és koncentrációjának alkalmazása.
A képlettel és reakcióegyenlettel kapcsolatos számítások	A vegyületek összegképlete és százalékos összetétele közötti kapcsolat, és annak alkalmazása.
	A kémiai egyenlet jelentései, ez alapján számítási

	feladatok megoldása.
Termokémia	A reakcióhő és a képződéshők, illetve más energiaértékek, például a rácsenergia, az ionizációs energia stb. közötti kapcsolat és alkalmazása.
	A reakcióhő alkalmazása a kémiai számításokban.
Kémiai egyensúly pH-számítás	A kiindulási és az egyensúlyi koncentrációk, valamint az egyensúlyi állandó közötti kapcsolat alkalmazása egyszerűbb feladatokban.
	A pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja közötti kapcsolat alkalmazása erős savak és bázisok esetében.
	A disszociációfok fogalma.
	A pH és az oldatok oxónium-, illetve hidroxidion-koncentrációja, valamint a disszociációfok közötti kapcsolat alkalmazása gyenge savak és bázisok esetében, egyszerűbb példákban.
Elektrokémia	A standardpotenciál és galvánelemek elektromotoros ereje közötti kapcsolat alkalmazása.
	A Faraday-törvények alkalmazása.

”

8. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím BIOLÓGIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„**BIOLÓGIA**
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája
Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A biológia érettségi vizsga célja
A biológia érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- ismeri-e a vizsgálati módszereket (eszközök, eljárások, elméleti háttér), az egyes módszerek korlátait, problémáit;
- képes-e egyszerű biológiai vizsgálatokat elvégezni, ezeket értelmezni, értékelni;
- érti-e az alapfogalmakat, ismeri-e történeti kialakulásukat, mai értelmezésüket;
- képes-e megkülönböztetni a tudományosan megalapozott, de egymással esetleg ellentétes hipotéziseket, különösen az etikailag is fontos kérdésekben;
- felismeri-e a betegségekre, diszharmonikus állapotokra utaló tüneteket, ismeri-e a megelőzés és az egészséges életmód szabályait;
- ismeri-e a természet- és környezetvédelem alapvető problémáit és azok lehetséges megoldási módjait;
- képes-e véleményét kifejteni, alátámasztani, érvelni mellette.

A középszintű követelmények a gyakorlathoz közelebb álló, kevésbé elvont, és mennyiségében is kisebb ismeretkört tartalmaznak. Az emelt szintű követelmények a középszinthez képest (azon felül és ahhoz kapcsolódva) a biológia tudományának elvontabb területeit is tartalmazzák. Ahol, és amennyire szükséges, az ismeretek köre is szélesebb. Az emelt szint alapvetően a biológiából továbbtanulni szándékozók számára készült, ezért lehetővé kell tennie az esetleg szükséges szelekciót is.

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Bevezetés a biológiába	
A biológia tudománya	A rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes rendszer fogalma. A szerveződési szint fogalma.
Fizikai, kémiai alapismeretek	A diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai jelentősége, feltételei.
2. Egyed alatti szerveződési szint	
Szervetlen és szerves alkotóelemek:	
Elemek, ionok	A C, H, O, N, S, P szerepe az élő szervezetben. A H^+, Na^+, K^+, Cl^-, Ca^{2+}, Mg^{2+}, Fe^{2+-3+}, HCO_3^-, CO_3^{2-}, NO_3^- ionok természetes előfordulásai.
Szervetlen molekulák	A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban.

Lipidek	A lipidek oldódási tulajdonságai, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe.
Szénhidrátok	A fontosabb szénhidrátok természetes előfordulása, tulajdonságai.
Fehérjék	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezet és aminosav sorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe.
Nukleinsavak, nukleotidok	A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai:	
Felépítés és lebontás kapcsolata	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis.
Felépítő folyamatok	Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, egyszerűsített egyenlete. Az erjedés lényege, felhasználása.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártyák (membránok) szerepe, felépítésük általános elve. A passzív és az aktív szállítás. Állábas, ostoros, csillós mozgások az emberi szervezetben. Mitózis és meiózis. Sejtválasz külső és belső ingerekre.
3. Az egyed szerveződési szintje	
Nem sejtes rendszerek:	
Vírusok	Felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. Fertőzéses és járványos megbetegedések, a megelőzés lehetőségei.
Önálló sejtek:	
Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük.
Egysejtű eukarióták	Testszerveződésük és anyagcseréjük példákon.
Többsejtűség:	
Gombák, növények, állatok elkülönülése	Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfonal, teleptest).
Sejtfonalak	A gombák fonalas testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és álszövet	A teleptest és az álszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A testfelépítés, az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák, a gerincesek nagy csoportjai – halak, kétéltűek, hüllők,

	madarak, emlősök). Növényi szövettípusok működései, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai. A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. Állati szövettípusok, működésük, mikroszkópos képük. A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnősség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.
Viselkedés	Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.
4. Az emberi szervezet	
Homeosztázis	A homeosztázis fogalma, jelentősége. A szűrővizsgálatok szerepe a megbetegedések korai felismerésében.
Kültakaró	A bőr funkciói, részei. A bőr ápolása és védelme, mint a személyi higiéné része.
A mozgás	A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése. A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.
A táplálkozás	A táplálkozás jelentősége, folyamatai. Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részei, a szájápolás higiéniája. A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet. A tápanyagok természetes forrásai, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei. Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az alul- és túltápláltság következményei és megelőzése. Az élelmiszer- és ételtartósítás alapvető szabályai.
A légzés	A légzőrendszer szervei, funkciói. A légcsere, a gázcsere és a sejtlégzés összefüggései.
	A gége részei, a hangszalagok szerepe.
	A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe.
	A légzőrendszert károsító környezeti tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeinek felismerése, megelőzésének és kezelésének lehetőségei. A dohányzás és a légzőszervi betegségek kialakulásának összefüggései.
Az anyagszállítás	A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, szerepük az emberi szervezet működésének fenntartásában.
	A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata. A vérszegénység lehetséges okai.
	A szív, a koszorúerek felépítése és működése. A vérnyomás és a pulzus fogalma, mérése és normálértékei. A keringést befolyásoló élettani hatások.

	A szívinfarktus kockázati tényezői, felismerése. A véreloszlás megváltozásának élettani funkciója.
	Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebellátás.
A kiválasztás	A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei, a kiválasztás funkciója. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők. A húgyúti betegségek és a vesekőképződés megelőzése, a művesekezelés.
A szabályozás	A szabályozás, a vezérlés és a visszacsatolások.
Az idegrendszer általános jellemzése	Az idegsejt felépítése és működése. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő). A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata. A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés. A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei, funkciói. A bőr és a belső szervek receptorai. Az érzékszervek működésének általános elvei. A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk. A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései. A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe. A szaglóhám, az ízlelőbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe. A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása. A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei. Az idegrendszer fontosabb betegségei.
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	Az öröklött és tanult magatartásformák. Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata. Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, függőség kialakulása. Az agresszió és az önzetlenség megnyilvánulásai. Az érzelmi és értelmi fejlődés kapcsolata. Az idegrendszer egészségének kapcsolata az életmóddal, a stresszbetegségek kialakulása. A fájdalom jelző funkciójának jelentősége, a fájdalom csillapítása. A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.
Hormonrendszer, hormonális működések	A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer.
	Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin termelődési helye és hatása. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai.
	A cukorbetegség.

Immunrendszer, immunitás	Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei. Az immunizálás, a védőoltások. Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége.
	Az AB0- és az Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség. A szervezett véradás és a vérátömlesztés egészségügyi jelentősége.
	A szervátültetés. A gyulladás és a láz mint az immunválasz elemei. A lázcsillapítás formái.
Szaporodás és egyedfejlődés	A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei. A családtervezés jelentősége, formái. Várandósság, terhesgondozás. A terhességmegszakítás lehetséges következményei. A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások. Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai. Az emberi élet életkori szakaszainak jellemző változásai. Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük lehetőségei.
	Az öregedés során bekövetkező biológiai változások. Az emberi élet vége.
5. Egyed feletti szerveződési szintek	
Populáció	A populáció fogalma. Növekedési modellek, korfák. A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása. A fajok elterjedése és a környezet közti összefüggés. Tűrőképességi görbék és indikáció. A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a csoportszerveződés típusai. A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus), az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.
Életközösségek (élőhelytípusok)	A flóra, a fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Ökológiai mutatók. Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Egy tó feltöltődésének folyamata.
Bioszféra, globális folyamatok	A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet. Az ember szerepe, feladatai (környezettudatosság). Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák. Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.
Ökoszisztéma	Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén és az oxigén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)

Környezet- és természetvédelem	A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A védett területek típusai.
	Hazánk nemzeti parkjai.
	A környezetvédelem a kibocsátás és ülepedés, a határérték fogalma. A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Fosszilis és megújuló energiaforrások. A talaj képződése és védelme. A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció	
Molekuláris genetika	A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma. A DNS bázissorendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés. A mutáció fogalma, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. A génműködés szabályozásának lényege. A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.
Mendeli genetika	A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmai. Az öröklésmenetek alaptípusai. A humángenetika sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölcsönhatás és a génkapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok.
Populációgenetik a és evolúciós folyamatok	Az ideális és a reális populáció fogalma. A mutációk és a szelekció szerepe az evolúció folyamatában és a fajok keletkezésében. A természetes szelekció darwini modelljének lényege. A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok. Az evolúció közvetlen bizonyítékai. A klón fogalma. Biotechnológai módszerek. A géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érvek. A genetikai tanácsadás jelentősége. A biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke közti különbség. Az emberi genom felépítésének és szerveződésének feltárása (Humán Genom Program).
A bioszféra evolúciója	Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Bevezetés a biológiába	
A biológia tudománya	A rendszertani kategóriák, a faj, a mesterséges és természetes rendszer fogalma. Molekuláris törzsfák. A szerveződési szint fogalma. Modellek.
Fizikai, kémiai alapismeretek	A diffúzió, az ozmózis, a felületi kötődés és a katalízis biológiai jelentősége, feltételei.
2. Egyed alatti szerveződési szint	
Szervetlen és szerves alkotóelemek:	
Elemek, ionok	A C, H, O, N, S, P szerepe az élő szervezetben. A H^+, Na^+, K^+, Cl^-, Ca^{2+}, Mg^{2+}, Fe^{2+-3+}, HCO_3^-, CO_3^{2-}, NO_3^- , PO_4^{3-} ionok természetes előfordulásai.
Szervetlen molekulák	A víz, a szén-dioxid és az ammónia jelentősége az élővilágban.
Lipidek	A lipidek oldódási tulajdonságai, felépítése, a zsírok és olajok, a foszfatidok, az epe biológiai szerepe.
Szénhidrátok	A fontosabb szénhidrátok felépítése, természetes előfordulása, tulajdonságai.
Fehérjék	A fehérjék általános szerkezete (peptidlánc). Térszerkezet és aminosavsorrend. A fehérjék és az esszenciális aminosavak biológiai szerepe.
Nukleinsavak, nukleotidok	A DNS információhordozó, örökítő (önmegkettőződő) szerepe.
Az anyagcsere folyamatai:	
Felépítés és lebontás kapcsolata	Az élőlények felépítő és lebontó folyamatainak kapcsolata (fototrófok, kemotrófok, autotrófok és heterotrófok). Az endo- és exocitózis. Hidrolízis és kondenzáció.
Felépítő folyamatok	Lényegük (reduktív, energia-felhasználó) és helyük. A fotoszintézis szerepe a földi életben, alapfolyamatai.
Lebontó folyamatok	A biológiai oxidáció lényege, egyszerűsített egyenlete. Az erjedés lényege, helyszíne, felhasználása. Mechanizmusuk.
Sejtalkotók (az eukarióta sejtben)	Ismerje fel rajzolt ábrán, mikroszkópban a sejtalkotókat. A biológiai hártyák (membránok) szerepe, felépítésük általános elve. A passzív és az aktív szállítás. Állábas, ostoros, csillós mozgások az emberi szervezetben. A sejtek osztódási ciklusa. Mitózis és meiózis. Sejtválasz külső és belső ingerekre. Mechanizmusa.

3. Az egyed szerveződési szintje	
Nem sejtes rendszerek:	
Vírusok	Evolúciós eredetük, felépítésük, biológiai, egészségügyi jelentőségük. Fertőzéses és járványos megbetegedések, a megelőzés lehetőségei.
Önálló sejtek:	
Baktériumok	A baktérium és az eukarióta sejt szerveződése. A baktériumok jelentősége; anyagcseréjük típusokba sorolása.
Egysejtű eukarióták	Evolúciós eredetük. Testszerveződésük és felépítő anyagcseréjük példákon.
Többsejtűség:	
Gombák, növények, állatok elkülönülése	Az öt regnum elkülönítésének alapja. Az egysejtű szerveződés és a többsejtű szerveződés típusai (sejttársulás, sejtfonal, teleptest).
Sejtfonalak	A gombák fonalas testfelépítése, spórás szaporodása.
Teleptest és álszövet	A teleptest és az álszövet jellemzői.
Szövetek, szervek, szervrendszerek, testtájak	A növényvilág fejlődésének hajtóerői. Evolúciós „újítások” a harasztoknál, a nyitvatermőknél és a zárvatermőknél. A növényismeret könyv használata a környezetében élő növények megismeréséhez és élőhelyének, ökológiai igényeinek jellemzéséhez. A testfelépítés, az életmód és a környezet kapcsolata (szivacsok, laposférgek, gyűrűsférgek, rovarok, csigák). A gerincesek nagy csoportjai – halak, kétéltűek, hüllők, madarak, emlősök. A felsorolt állatcsoportok evolúciós újításai.
	Növényi szövettípusok működései, mikroszkópos képük. Felépítésük és alapfunkcióik. Fás szár. A virág biológiai szerepe, része, típusai.
	A virágos növények ivaros és az ivartalan szaporodása, szaporítása. A mohák, a harasztok és a zárvatermők kétszakaszos egyedfejlődése.
	Állati szövettípusok, működésük, mikroszkópos képük.
	A petesejt, a hímivarsejt, a zigóta, a hímnősség és a váltivarúság, az ivari kétalakúság, az embrionális és posztembrionális fejlődés fogalma. Életkörülmények és szaporodási mód kapcsolata. Regeneráció.
Viselkedés	Reflex, irányított mozgás, mozgásmintázat, társítások, belátásos tanulás.

4. Az emberi szervezet	
Homeosztázis	A homeosztázis fogalma, jelentősége. Az egészség fogalma. A szűrővizsgálatok szerepe a megbetegedések korai felismerésében.
Kültakaró	A bőr funkciói, részei. A bőr ápolása és védelme mint a személyi higiéné része.
A mozgás	A csontváz biológiai funkciói, a csontok szerkezete, lehetséges kapcsolataik. Néhány fontosabb emberi izom helye és funkciója. A vázizom felépítése; működésének fizikai, biokémiai és szövettani alapjai. A mozgási szervrendszer gyakoribb betegségei.
A táplálkozás	A táplálkozás jelentősége, folyamatai. Az emésztőenzimek. Az emésztőrendszer részei, funkciói. A máj szerepe. A fog részei, a szájápolás higiéniája. A bélbolyhok helye, működése. A bélperisztaltika. Az éhség-, szomjúságérzet. A tápanyagok természetes forrása, hiányuk vagy túlzott fogyasztásuk következményei.
	Az étrend változása tevékenységtől, kortól, nemtől és állapottól függően. Az alul- és túltápláltság következményei és megelőzése. Az élelmiszer- és ételtartósítás alapvető szabályai.
A légzés	A légzőrendszer szervei, funkciói. A légcsere, a gázcsere és a sejtlégzés összefüggései. A gége részei, a hangszalagok szerepe, a hang jellemzőit befolyásoló tényezők. A vér szén-dioxid koncentrációjának szerepe. A légzőrendszert károsító környezeti tényezők és a légzőrendszer gyakori betegségeinek felismerése, azok megelőzésének és kezelésének lehetőségei. A dohányzás és a légzőszervi betegségek kialakulásának összefüggései. A légzőszervi problémák kialakulásának magyarázata.
Az anyagszállítás	A vér, szövetnedv, nyirok összetétele, szerepük az emberi szervezet működésének fenntartásában, áramlási viszonyaik magyarázata. A véralvadás. A vérszegénység lehetséges okai. A vér, a szöveti folyadék és a nyirok kapcsolata. A szív, a koszorúerek felépítése és működése. A vérnyomás és a pulzus fogalma, mérése és normálértékei. A keringést befolyásoló élettani hatások. A véreloszlás megváltozásának élettani funkciója. Koszorúér-betegségek. A szívinfarktus kockázati tényezői, felismerése. Az életmód és a táplálkozás hatása. Sebellátás.

A kiválasztás	A vizeletkiválasztó rendszer főbb részei, a kiválasztás funkciója. A vizelet összetételét és mennyiségét befolyásoló tényezők. A húgyúti betegségek és a veseképződés megelőzése. A vesefunkciók romlásának hatása a szervezetre, a veseátültetés és a művesekezelés jelentősége. A kiválasztás részfolyamatainak mechanizmusa
A szabályozás	A szabályozás, a vezérlés és a visszacsatolások.
Az idegrendszer általános jellemzése	Az idegsejt felépítése és működése. Spontán aktivitás. A receptor, a receptornak megfelelő (adekvát) inger, típusai (mechanikai, kémiai, fény, hő). A szinapszis fogalma, a serkentő vagy gátló hatás magyarázata. A reflexív és a reflexkör fogalma. Hierarchikus felépítés. A gerincvelő főbb funkciói. Az agy főbb részei, funkciói. A bőr és a belső szervek receptorai. Az érzékszervek működésének általános elvei. A szem részei, ezek működése, látáshibák, korrigálásuk. A pupilla, akkomodációs és szemhéjzáró reflex, a távolságészlelés. A külső-, közép- és belső fül része, működései. A nyúltvelői kemoreceptorok szerepe. A szaglóhám, az ízlelőbimbók szerepe. Az akaratlagos mozgások szerveződése. A motiváció szerepe. A kisagy fő funkciója, az alkohol hatása. A vegetatív működés fogalma, a szimpatikus és paraszimpatikus befolyásolás következményei, a vegetatív szabályozás megvalósulása. A központi és a perifériás idegrendszer fontosabb betegségei.
Az emberi magatartás biológiai-pszichológiai alapjai	Az öröklött és tanult magatartásformák. Öröklött és tanult elemek az emberi viselkedésben. A tanulás és az érzelmek kapcsolata. A tanulás kritikus szakaszai az egyedfejlődés során. Lorenz bevésődésre vonatkozó kísérletei. Megerősítés, szokás, függőség kialakulása. Az agresszió és az altruizmus megnyilvánulásai, okai. Az érzelmi és értelmi fejlődés kapcsolata. Az idegrendszer egészségének kapcsolata az életmóddal; a stresszbetegségek kialakulása. A fájdalom jelző funkciójának jelentősége, a fájdalom csillapítása. Mechanizmusuk. A pszichoaktív szerek főbb csoportjai, a kémiai és a viselkedési függőségek közös jellegzetességei.
A hormonrendszer, hormonális működések	A hormonrendszer működésének lényege és szabályozása. A neurohormonális rendszer. Az inzulin, adrenalin, tiroxin, tesztoszteron, oxitocin, mineralo-kortikoidok, vazopresszin, kalcium-anyagcserét szabályozó hormonok termelődési helye és hatása. Az agyalapi mirigy hormonjai, szerepe. A női nemi ciklus során végbemenő hormonális és testi változások. A hormonális fogamzásgátlás biológiai alapjai. A cukorbetegség kialakulásának okai, szervi-élettani háttere és a

	cukorbetegség kezelése.
Az immunrendszer, immunitás	Antitest, antigén, immunitás. Az immunrendszer jellemző sejtjei és működésük. A gyulladás és a láz mint immunválasz elemei. A lázcsillapítás formái. Az immunizálás, a védőoltások jelentősége. Pasteur és Semmelweis tudománytörténeti jelentősége. Az AB0- és az Rh-vércsoportrendszer. Rh-összeférhetetlenség. A szervezett véradás és a vérátömlesztés egészségügyi jelentősége. Szervátültetés. A levegőszennyezés és a légúti allergiás, asztmás megbetegedések összefüggései.
Szaporodás és egyedfejlődés	A férfi és női nemi szervek felépítése, működése, a megtermékenyítés. Az ivar meghatározottságának szintjei. A családtervezés jelentősége, formái. Várandósság, terhesgondozás. A terhességmegszakítás lehetséges következményei. A meddőség gyakoribb okai és az ezeket korrigáló orvosi beavatkozások. Szexuális úton terjedő betegségek és megelőzésük lehetőségei. Az ember magzati fejlődésének, születésének és posztembrionális fejlődésének fő szakaszai. Az emberi élet életkori szakaszainak jellemző változásai. Az öregedés során bekövetkező biológiai változások. Az emberi élet vége.
5. Egyed feletti szerveződési szintek	
Populáció	A populáció fogalma és jellemzői. Szaporodási stratégiák. Növekedési modellek, korfák. A környezet fogalma, időbeli és térbeli változása. Tűrőképességi görbék és indikáció. Minimum-elv. A territórium, a rangsor, az önzetlen és az agresszív magatartás, a rituális harc, a behódolás fogalma, a csoportszerveződés típusai. Emberi és állati kommunikáció. A szimbiózis, a versengés, az asztalközösség (kommenzalizmus), az antibiózis, az élősködés és a táplálkozási kölcsönhatás (predáció) fogalma, állati és növényi példákkal.
Életközösségek (élőhelytípusok)	A flóra, a fauna és az életközösség (élőhelytípus) fogalma. Térbeli és időbeli mintázatok, az emberi hatás felismerése. Klímától és helyi tényezőktől függő életközösségek. Egy iskolájához vagy lakóhelyéhez közeli terület élővilága. Egy tó feltöltődésének folyamata. Hazai élőhelytípusok változásai a Kárpát-medence történelme során.
Bioszféra, globális folyamatok	A bioszféra fogalma. A Gaia-elmélet. Civilizációs ártalmak, a természetes növény- és állatvilágot pusztító és védő emberi beavatkozások. Globális és helyi problémák. Az ökológiai válság társadalmi és gazdasági összefüggései.

Ökoszisztéma	Az életközösségek anyagforgalmának és energiaáramlásának jellemzői. A szén, az oxigén és a nitrogén körforgása. (Biogeokémiai ciklus.)
Környezet- és természetvédelem	A természetvédelem fogalma, a mellette szóló érvek. A biodiverzitás. A védett területek típusai. Hazánk nemzeti parkjai. A környezetvédelem, a kibocsátás és az ülepedés, a határérték fogalma. A légszennyezés forrásai, az üvegházhatás. A lehetséges teendők. A vizek tisztulása, tisztítása. Fosszilis és megújuló energiaforrások. A talaj képződése és védelme. A hulladék típusai, kezelésük lehetséges módja.
6. Öröklődés, változékonyság, evolúció	
Molekuláris genetika	A gén és allél, a genetikai kód, a kromoszóma, a rekombináció, a kromatinfonál és homológ kromoszóma fogalma. A DNS bázissorendje, a fehérje aminosavsorrendje, térszerkezete és biológiai funkciója, valamint a tapasztalható jelleg közötti általános összefüggés. A fehérjeszintézis folyamata. A mutáció fogalma, típusai, evolúciós szerepe és lehetséges hatásai. Mutagén hatások, csökkentésük vagy kivédésük lehetőségei. Kromoszóma-mutációk, kockázati tényezők. A génműködés szabályozása (laktóz operon). A daganatos betegségek és a kockázati tényezők.
Mendeli genetika	A haploid, diploid, homozigóta és heterozigóta, genotípus és fenotípus fogalmai. Az öröklésmenetek alaptípusai. A humángenetika sajátos módszerei (családfaelemzés). Az ivarsejtek szerepe az ivar meghatározásában. A génkölcsönhatás és a génkapcsoltság. Öröklődő mennyiségi tulajdonságok és hajlamok. A mendeli genetika korlátai.
Populációgenetika és evolúciós folyamatok	Az ideális és a reális populáció fogalma. A mutációk és a szelekció szerepe az evolúció folyamatában és a fajok keletkezésében. A természetes szelekció darwini modellje. A Hardy–Weinberg modell lényege és alkalmazása. A populáció nagyságának természetvédelmi jelentősége, kapcsolata a beltenyésztettséggel, genetikai sodródással. Adaptív és nem adaptív jellegű evolúciós folyamatok. Az evolúció közvetlen bizonyítékai; a kormeghatározás lehetőségei. Az evolúció szintjeire vonatkozó elméletek. A klón fogalma. Biotechnológiai módszerek. A géntechnológia mellett és ellen felsorakoztatható érvek. A genetikai tanácsadás jelentősége. A biológiai alkalmasság (fittnes) és az emberi élet értéke közti különbség. Az emberi genom felépítésének és szerveződésének feltárása (Humán Genom Program).

A bioszféra evolúciója	A fizikai és kémiai evolúció fogalma. Az emberszabású majmok és az ember vonásai. Az emberi faj egysége. Az ember származása.

”

9. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK) ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„**FÖLDRAJZ (FÖLDÜNK ÉS KÖRNYEZETÜNK)**
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A Földrajz (Földünk és környezetünk) érettségi vizsga célja

A középszintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó rendelkezik-e a köznapi műveltség részét képező földrajzi-környezeti ismeretekkel, továbbá, hogy a vizsgázó

- képes-e összekapcsolni ismereteit a mindennapokban tapasztalható természeti, társadalmi-gazdasági és környezeti jelenségekkel, folyamatokkal;
- rendelkezik-e a földrajzi-környezeti szemlélet- és gondolkodásmód alapjaival;
- képes-e eligazodni a témákhoz kapcsolódó információhordozókban, belőlük adatokat, tényeket megállapítani, tudja-e értelmezni az információkat, illetve tud-e levonni alapvető következtetéseket azokból;
- jártas-e a különböző fajta térképeken közölt információk olvasásában, értelmezésében;
- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban;
- képes-e egyszerű gyakorlati és alapvető számítási feladatok elvégzésére, az eredmények értelmezésére.

Az emelt szintű tantárgyi érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőfokú tanulmányokhoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- képes-e felismerni az ismeretanyag belső összefüggéseit, az egyes témakörök közötti kapcsolatokat;
- tudja-e alkalmazni ismereteit a természeti, a társadalmi-gazdasági és a környezeti jelenségek és folyamatok értelmezésében;
- jártas-e a földrajzi-környezeti tartalmú információhordozók kiválasztásában és használatában, a bennük közölt információk feldolgozásában, értelmezésében; képes-e azokból következtetések levonására, összefüggések és törvényszerűségek megállapítására;

- rendelkezik-e a több témakör ismeretanyagának logikai összekapcsolását igénylő problémák, feladatok felismerésének és megoldásának képességével;
- képes-e földrajzi ismereteiről logikusan felépített, szabatosan megfogalmazott formában számot adni szóban és írásban, illetve milyen szinten képes különböző típusú írásbeli feladatok megoldására;
- képes-e a földrajzi-környezeti tartalmú információkkal kapcsolatos egyszerű vázlatrajzok, folyamatábrák, keresztmetszeti rajzok és térképvázlatok készítésére és azok értelmezésére.

A vizsga sikeres teljesítéséhez szükség van az általános iskolában tanult tananyagrészek szintézisére és a középiskolában elsajátított ismeretek alapján történő újraértelmezésére.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Térképi ismeretek	
	A földrajzi környezet ábrázolásának lehetőségei, módjai. A különböző tartalmú és fajtájú térképeken közölt információk leolvasása, az egyszerű összefüggések feltárása és alkalmazása. Tájékozódás a térképen és a térképpel. Távérzékelés és térinformatika.
2. Kozmikus környezetünk	
	A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem. A Nap és kísérői. A Föld mint égitest. (Tengely körüli forgás, Nap körüli keringés.) Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében.
3. A geoszférák földrajza	
A kőzetburok	Földtörténet. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei. A hegység-képződés. A kőzet-burok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek. A Föld nagyszerkezeti egységei (ősmasszívumok, röghegységek, gyűrthegységek, süllyedékterületek, síkságok). A földfelszín formálódása. A talaj.
A levegőburok	A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése. A levegő mozgása. Felhő és csapadékképződés. Az időjárás és az éghajlat. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége. A légszennyezés következményei.
A vízburok	A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk. (A tavak és a folyóvizek.)

	A felszín alatti vizek. A víz és a jég felszínformáló munkája. A karsztosodás. A vízburok mint gazdasági erőforrás. A vízburok környezeti problémái.
A geoszférák kölcsönhatásai	A geoszférák kölcsönhatásaihoz kapcsolódó folyamatábrák és szemelvények elemzése.
4. A földrajzi övezetesség	
	A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. A vízszintes földrajzi övezetesség. Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A forró övezet. (Egyenlítői öv, Átmeneti öv, Térítői öv, Monszun vidék.) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. Mérsékelt övezet. (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg-mérsékelt öv.) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A hideg övezet. (Sarkköri öv, Sarkvidéki öv.) A függőleges földrajzi övezetesség.
5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején	
	A népesség földrajzi jellemzői. (Demográfiai folyamatok, A népesség összetétele.) Településtípusok, urbanizáció.
6. A világgazdaság jellemző folyamatai	
	Nemzetgazdaságok és a világgazdaság. Integrációs folyamatok. A globalizáció. A monetáris világ.
7. Magyarország – Helyünk a Kárpát-medencében és Európában	
	A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai. Magyarország természetföldrajzi adottságai. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői. A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme. Magyarország környezeti állapota. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok.
8. Európa földrajza – A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában	
	Európa általános természetföldrajzi képe. Európa általános társadalom-földrajzi képe. Az Európai Unió. A területi fejlettség különbségei Európában. Az Európai Unió magterületei (Egyesült Királyság, Franciaország, Benelux államok, Németország). Fejlett gazdaságú országok Európa közepén

	(Ausztria, Svájc). A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái (Olaszország). Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai (Lengyelország, Szlovákia, Románia, Jugoszlávia utódállamai [Délszláv államok], Szlovénia, Horvátország, Szerbia). Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna).
9. Az Európán kívüli földrészek földrajza	
	A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe. Ázsia általános földrajzi jellemzői. Ázsia regionális földrajza (Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai, Délnyugat-Ázsia). Ausztrália és Óceánia. Afrika általános földrajzi jellemzői. Afrika regionális földrajza. Amerika földrajza. Amerika országai, regionális földrajza (Amerikai Egyesült Államok, Latin-Amerika, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok).
10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei	
	A globálissá váló környezetszennyezés és következményei. A demográfiai és urbanizációs válság. Élelmezési válság. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei. A környezet- és a természetvédelem feladatai.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Térképi ismeretek	
	A földrajzi környezet ábrázolásának lehetőségei, módjai. A különböző tartalmú és fajtájú térképeken közölt információk leolvasása, az egyszerű összefüggések feltárása és alkalmazása. Tájékozódás a térképen és a térképpel. Távérzékelés és térinformatika.
2. Kozmikus környezetünk	
	A csillagászati ismeretek fejlődése. A Világegyetem. A Nap és kísérői. A Föld mint égitest (tengely körüli forgás, Nap körüli keringés). Az űrkutatás szerepe a Naprendszer megismerésében.

3. A geoszférák földrajza	
A kőzetburok	Tájékozódás a földtörténeti időegységekben és főbb eseményeikben. A Föld gömbhéjas szerkezetének jellemzői. A kőzetlemezek és mozgásaik következményei. A hegység-képződés. A kőzet-burok (litoszféra) építőkövei, ásványkincsek. A Föld nagyszerkezeti egységei (ősmasszívumok [ősföld], röghegységek, gyűrthegységek, süllyedékterületek, síkságok). A földfelszín formálódása. A talaj.
A levegőburok	A légkör kialakulása, anyaga és szerkezete. A levegő felmelegedése. A levegő mozgása. Felhő és csapadékképződés. Az időjárás és az éghajlat. A szél és a csapadék felszínformáló tevékenysége. A légszennyezés következményei.
A vízburok	A vízburok kialakulása és tagolódása, tulajdonságai és mozgásai. A felszíni vizek és felszínalakító hatásuk. (A tavak és a folyóvizek.) A felszín alatti vizek. A víz és a jég felszínformáló munkája. A karsztosodás. A vízburok mint gazdasági erőforrás. A vízburok környezeti problémái.
A geoszférák kölcsönhatásai	A geoszférák közötti összefüggések bemutatása példák segítségével. A geoszférák legfőbb környezeti problémáinak társadalmi-gazdasági és szemléleti okai. Következményeinek, megelőzési és megoldási lehetőségeinek bemutatása példák alapján.
4. A földrajzi övezetesség	
	A szoláris és a valódi éghajlati övezetesség. A vízszintes földrajzi övezetesség. Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A forró övezet. (Egyenlítői öv, Átmeneti öv, Térítői öv, Monszun vidék). Az egyes övezetek egyedi jellemzői. Mérsékelt övezet. (Meleg-mérsékelt öv, Valódi mérsékelt öv, Hideg-mérsékelt öv) Az egyes övezetek egyedi jellemzői. A hideg övezet. (Sarkköri öv, Sarkvidéki öv) A függőleges földrajzi övezetesség.

5. Társadalmi folyamatok a 21. század elején	
	A népesség földrajzi jellemzői. (Demográfiai folyamatok, A népesség összetétele) Településtípusok, urbanizáció.
6. A világgazdaság jellemző folyamatai	
	Nemzetgazdaságok és a világgazdaság. Integrációs folyamatok. A globalizáció. A monetáris világ.
7. Magyarország – Helyünk a Kárpát-medencében és Európában	
	A Kárpát-medence természet- és társadalom-földrajzi sajátosságai. Magyarország természetföldrajzi adottságai. Magyarország társadalmi-gazdasági jellemzői. A társadalmi-gazdasági fejlődés jellemzői. Hazánk nagytájainak eltérő természeti és társadalmi-gazdasági képe. A magyarországi régiók földrajzi jellemzői. Természeti, kulturális és történelmi értékek védelme. Magyarország környezeti állapota. Az országhatárokon átívelő kapcsolatok.
8. Európa földrajza. A társadalmi-gazdasági fejlődés regionális különbségei Európában	
	Európa általános természetföldrajzi képe. Európa általános társadalom-földrajzi képe. Az Európai Unió. A területi fejlettség különbségei Európában. Az Európai Unió magterületei (Egyesült Királyság, Franciaország, Benelux államok, Németország). Fejlett gazdaságú országok Európa közepén (Ausztria, Svájc). A gazdasági felzárkózás lehetőségeinek példái (Olaszország, Spanyolország, Görögország). Kelet-Közép- és Délkelet-Európa rendszerváltó országai (Lengyelország, Csehország, Szlovákia, Románia, Jugoszlávia utódállamai [Délszláv államok], Szlovénia, Horvátország, Szerbia). Kelet-Európa (Oroszország, Ukrajna).

9. Az Európán kívüli földrészek földrajza	
	A kontinensek általános természet- és társadalom-földrajzi képe. Ázsia általános földrajzi jellemzői. Ázsia regionális földrajza (Kína, Japán, India, Délkelet-Ázsia iparosodott és iparosodó országai, Délnyugat-Ázsia). Ausztrália és Óceánia. A sarkvidék földrajza. Afrika általános földrajzi jellemzői. Afrika regionális földrajza. Amerika földrajza. Amerika országai, regionális földrajza (Amerikai Egyesült Államok, Kanada, Latin-Amerika, Mexikó, Brazília, „Banánköztársaságok”, adóparadicsomok).
10. Globális kihívások – a fenntarthatóság kérdőjelei	
	A globálissá váló környezetszennyezés és következményei. A demográfiai és urbanizációs válság. Élelmezési válság. A mind nagyobb méretű fogyasztás és a gazdasági növekedés következményei. A környezet- és a természetvédelem feladatai.

”

10. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím ÉNEK-ZENE ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„ÉNEK-ZENE
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: gyakorlati / szóbeli és írásbeli.
Emelt szinten: gyakorlati / szóbeli és írásbeli.

Az ének-zene érettségi vizsga célja

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- képes-e jól artikuláltan, tisztán intonálva, zeneileg formáltan énekelni;
- tudja-e kottaolvasási ismereteit alkalmazni a lapról olvasáskor;
- képes-e a tanult zeneművek hallás utáni felismerésére, a zeneszerzők, a műfajok, a korszakok meghatározására;
- ismeri-e a zenetörténeti korok általános jellemzőit;
- tud-e stílusjegyek alapján zenetörténeti korszakokat meghatározni;
- képes-e a társművészeti (irodalmi, képzőművészeti, építészeti) és történelmi kapcsolódások felvázolására;
- képes-e dallamátírásra a tanult hangnemekben.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó
- képes-e az esztétikai és előadói szempontoknak megfelelő éneklésre, artikulációra, biztos intonációra, frazeálásra, formálásra;
- képes-e társas zenélésre, képes-e alkalmazkodni és így élményt nyújtóan énekelni;
- tudja-e alkalmazni zenei ismereteit a lapról olvasáskor;
- tud-e tájékozódni a zeneirodalom kiemelkedő alkotásai között;
- képes-e zeneművek meghallgatása alapján a stílusok, zeneszerzők, művek, műfajok, formák, szerkesztési módok felismerésére, meghatározására;
- fel tud-e tárni összefüggéseket, történelmi kapcsolódásokat, képes-e e társművészeti kapcsolatok kifejtésére (irodalom, képzőművészet, építészet, tánc, színház);
- a műelemzésekben tudja-e tanult ismereteit alkalmazni;
- képes-e a zenei hallás és íráskészségek megfelelő szintű alkalmazására;
- képes-e hangközök, hangzatok lejegyzésére, éneklésére és megnevezésére;
- képes-e diktálás alapján egy- és kétszólamú dallamok lejegyzésére a tanult hangnemekben.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/ Témakörök	Követelmények
1. Éneklés és zenetörténet	
Népzene	Eltérő stílusú magyar népdalok, valamint nemzetiségi és más népek népdalának előadása emlékezetből. A magyar népdalok stílusrétegeinek ismerete, a régi és az új stílusú népdalok elemzése: dallamvonal, sorszerkezet, kadencia,

	szótagszám, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti dialektusok. A népzenegyűjtés és rendszerezés általános ismerete. A műfajokhoz kapcsolódó népi hangszerek ismerete és felismerése.
Műzene	A zenetörténeti korszakok általános jellemzése. Társművészeti összefüggések bemutatása (irodalom, képzőművészet, építészet). A korszakok történelmi, társadalmi hátterének ismerete. A tanult zeneszerzők személyiségének bemutatása és főbb műveik megnevezése. Zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete.
Középkor	Gregorián dallam éneklése latin szöveggel, emlékezetből. Trubadúr vagy trouvère dallam előadása szöveggel, emlékezetből. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások). A gregorián ének általános jellemzése. A zenei írásbeliség történetiségének ismerete, a kottaírás fejlődése (Arezzoi Guido munkássága). A zsoltár, himnusz fogalmának meghatározása. Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr, trouvère dallamok).
Reneszánsz	Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből. Ungaresca dallam éneklése szolmizálva, emlékezetből. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, egyéb kapcsolódások). Vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál). A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása. A homofon és a polifon szerkesztési mód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése.
Barokk	Virágének előadása szöveggel, emlékezetből. Korál dallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből. Könnyebb ária vagy dal szöveges éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Barokk hangszeres zeneműrészlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai). J. S. Bach és G. F. Händel munkásságának bemutatása, főbb műveik felsorolása. Korál, passió, oratórium, kantáta, a barokk opera meghatározása. A korál szerepének ismertetése. A da capo-s ária formai ismerete. Zenei formák: rondó, variáció értelmezése. Hangszeres műfajok: concerto, concerto grosso, szvit, prelúdium, fúga értelmezése.

	A barokk zenekar összetételének és jellemző hangszereinek felsorolása.
Bécsi klasszika	Bécsi klasszikus szerzők (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) egy-egy dalának bemutatása szöveggel, emlékezetből, (tanári) zongorakísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneműve jellegzetes periódus terjedelmű témájának hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása. A periódus fogalma. A két-, illetve háromtagú formák meghatározása. Jellemző műfajok általános bemutatása: szonáta, vonósnégyes, szimfónia, klasszikus versenymű, opera, klasszikus dal. A klasszikus szimfonikus zenekar összetételének meghatározása.
Romantika	Három, különböző szerzőtől származó romantikus mű éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. A romantikus dal jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A programzene meghatározása. A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. A nemzeti romantika jellemzése. Liszt Ferenc és Erkel Ferenc munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.
A 19-20. század fordulója	M. Ravel egy művének, vagy műrészletének éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy hangnévvel. A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangkészlet, hangszerelés), zenei törekvések a 19-20. század fordulóján.
20. századi és kortárs zene	Bartók Béla és Kodály Zoltán egy-egy zenemű részletének éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, illetve éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek). A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technika (dodekafónia) megnevezése, lényegének ismerete. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessz és hatásának leíró jellegű, általános bemutatása.
2. Zeneelmélet	
	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. Dallamok olvasása és írása violinkulcsban. A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt,

	bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Oktávig terjedő valamennyi kis, nagy, tiszta hangköz, alaphelyzetű hármashangzat (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete és lejegyzése szolmizációs nevekkel és az ötvonalas rendszerben (2#-2b-ig) adott hangra. A pentaton, a pentachord és a hétfokú (modális, dúr, moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, 3/4, 3/8, 6/8-os metrum ismerete. Szekvencia szerkesztése. Középnehéz, periódus terjedelmű, modulálás nélküli dallam felismerő kottaolvasása szolmizálva vagy hangnévvel (2# - 2b-ig).
3. Zenefelismerés	
	A zenefelismerési feladatban a Részletes követelmények Műjegyzékében szereplő (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, azonosítani az alábbiak szerint: - népi hangszerek neve, - korszak, illetve évszázad, - zeneszerző, - mű címe, részlet (tétel) címe, - műfaj, - forma. A válogatás az Általános követelményekben szereplő korszakok, stílusok és műfajok szerint történhet.
4. Dallamírás	
	Egy egyszólamú, 8-10 ütem terjedelmű, barokk vagy bécsi klasszikus, hangnemben maradó dallam átírása betűkottából a vonalrendszerbe violinkulcsban, legfeljebb 2# - 2*b* előjegyzési körben vagy fordítva, vonalrendszerről betűkottára.

EMELT SZINT

Kompetenciák/ Témakörök	Követelmények
1. Éneklés és zeneirodalom	
Népzene	Eltérő stílusú magyar népdalok, valamint nemzetiségi és két, más népek népdalának előadása szöveggel, emlékezetből. A nemzetiségi népdal, illetve a más népek dala eredeti nyelven is előadható. A magyar népdalok stílusrétegeinek ismerete, a régi és az új stílusú népdalok elemzése: dallamvonal, sorszerkezet, kadencia, szótagszám, hangkészlet, hangsor megállapítása, besorolás az alapvető stílusrétegekbe. A műfajokhoz kapcsolódó népi hangszerek ismerete és felismerése. A tanult népdalokhoz kapcsolódó népszokások, jeles napok ismerete. Népzenei ismeretek: téma- és ünnepkör szerinti dialektusok. A népzenegyűjtés és rendszerezés általános ismerete.

Műzene	A zenetörténeti korszakok általános jellemzése, a legjelentősebb zeneszerzők munkásságának vázlatos ismerete, főbb műveik megnevezése. Társművészeti összefüggések bemutatása (építészet, irodalom, képzőművészet, tánc, színházművészet). A korszakok történelmi, társadalmi hátterének ismerete. A tanult zeneszerzők munkásságának vázlatos ismertetése és főbb műveik megnevezése. Zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete.
Középkor	Szillabikus és melizmatikus gregorián dallam latin nyelvű éneklése emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján. A gregorián ének általános jellemzése. A zenei írásbeliség történetiségének ismerete, a kottaírás fejlődése (Arezzoi Guido munkássága). A zsoltár, himnusz fogalmának meghatározása. Trubadúr vagy trouvère és egy Minnesang dallam előadása szöveggel emlékezetből, elemzésük a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kotta alapján. Az énekes világi zene általános jellemzése (trubadúr, trouvère, Minnesang dallamok). A többszólamúság kialakulásának ismerete.
Reneszánsz	Históriás ének szöveges megszólaltatása emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján. Ungaresca dallam éneklése szolmizálva emlékezetből, elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján. Egy ismeretlen világi vagy egy egyházi kórusmű elemzése kotta alapján. Vokális műfajok ismerete, a műfaji jellemzők meghatározása (mise, motetta, madrigál). A homofon és a polifon szerkesztési mód kottakép alapján történő felismerése és értelmezése. O. Lassus és G. P. da Palestrina munkásságának vázlatos ismertetése. A magyarországi reneszánsz zene általános bemutatása.
Barokk	Korál dallam éneklése magyar vagy eredeti szöveggel, emlékezetből. Egy virágének előadása szöveggel, emlékezetből. Könnyebb ária vagy dal szöveges éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Barokk hangszeres zeneműrészlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Társaséneklés. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai). Jellemző műfajok: korál, passió, oratórium, kantáta, barokk opera meghatározása. A korál szerepének ismertetése. A da capo-s ária formai ismerete. Zenei formák: rondó, variáció értelmezése. Hangszeres műfajok: prelúdium, fúga, concerto, concerto grosso, szvit értelmezése. A barokk zenekar összetételének és jellemző hangszereinek felsorolása.

	A. Vivaldi, H. Purcell, J. S. Bach, G. F. Händel és Esterházy Pál munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.
Bécsi klasszika	Bécsi klasszikus szerzők (J. Haydn, W. A. Mozart, L. van Beethoven) egy-egy dalának bemutatása szöveggel, emlékezetből, zongorakísérettel. J. Haydn, W. A. Mozart vagy L. van Beethoven egy hangszeres zeneműve jellegzetes periódus terjedelmű témájának hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Társas éneklés. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). A klasszikus periódus fogalma, a két-, illetve háromtagú formák, a szonátaforma, a variációs forma és a rondóforma meghatározása. Jellemző műfajok általános bemutatása: szonáta, vonósnégyes, szimfónia, klasszikus versenymű, opera, klasszikus dal. A szimfonikus zenekar összetételének meghatározása. A magyar verbunkos zene jellemzése, kiemelkedő mestereinek megnevezése, kapcsolata a magyar népzenével. J. Haydn, W. A. Mozart és L. van Beethoven munkásságának vázlatos ismertetése, főbb műveik felsorolása.
Romantika	Három, különböző szerzőtől származó romantikus mű éneklése emlékezetből, zongorakísérettel. Társas éneklés. Műzenei részlet hangszeres bemutatása vagy éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy abszolút névvel. Az énekelt dallamok elemzése a stílus jellegzetes vonásainak bemutatásával, kottakép alapján (a ritmus, a dallam és a szöveg sajátosságai, kapcsolódásuk, formai elemzés). A romantikus dal és jellegzetes vonásainak ismerete. A dalciklus fogalma. A programzene meghatározása. A romantikus zenekari összetétel. A szimfonikus költemény műfaji meghatározása. A nemzeti romantika jellemzése: A. Dvořák, B. Smetana és M. P. Muszorgszkij idetartozó műveinek megnevezése. A legjelentősebb operaszerzők (G. Verdi, R. Wagner, G. Puccini) főbb műveik felsorolása. Liszt Ferenc és Erkel Ferenc munkásságának bemutatása, főbb műveik felsorolása.
A 19-20. század fordulója	C. Debussy vagy M. Ravel egy művének vagy műrészletének éneklése emlékezetből, szolmizálva vagy hangnévvel. A zenei impresszionizmus bemutatása (melodika, hangkészlet, hangszerelés), zenei törekvések a századfordulón. C. Debussy és M. Ravel munkásságának vázlatos ismertetése, művészetük jellegzetességeinek bemutatása.
20. századi és kortárs zene	Bartók Béla és Kodály Zoltán egy-egy zenemű részletének éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. 20. századi vagy kortárs mű vagy műrészlet hangszeres bemutatása, illetve éneklése emlékezetből, szöveggel, szolmizálva vagy abszolút névvel. Társas éneklés. Bartók Béla és Kodály Zoltán munkásságának bemutatása (életút, főbb művek).

	Bartók Béla és Kodály Zoltán művei (jellemző formai, dallami, ritmikai) sajátosságainak ismerete. A 20. század főbb zenei irányzatainak megnevezése, lényegük ismerete (neoklasszicizmus, folklorizmus, expresszionizmus). Komponálási technikák (dodekafónia, szeriális zene, repetitív zene, bruitizmus, aleatória, elektronikus és elektroakusztikus zene) megnevezése, lényegük ismerete. Egy, a vizsgázó által választott kortárs zeneszerző művészetének bemutatása. Az amerikai zene fejlődésének, a dzsessznek és hatásának leíró jellegű általános bemutatása.
2. Zeneelmélet	
	A tanult anyagban leggyakrabban előforduló zenei műszavak, fogalmak, előadási jelek, hangszerek ismerete. Hangközök éneklése (oktáv hangterjedelmen belül tiszta, kis és nagy) szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Alaphelyzetű hármashangzatok éneklése azonos hangmagasságról indítva, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Domináns szeptimakkord éneklése alaphelyzetben oldással, szolmizálva és hangnévvel (4#-4b-ig). Egészhangú skála éneklése hangnévvel. Dallamok olvasása violinkulcsban, írása violin- és basszuskulcsban. A módosítójelek használata az ötvonalas rendszerben (kereszt, bé, feloldójel). Törzshangok és egyszeresen módosított hangok lejegyzése az ötvonalas rendszerben. Decimáig terjedő valamennyi (egyszeres módosítással kottázható) hangköz, alaphelyzetű hármashangzatok és fordításaik (dúr, moll, szűkített, bővített) ismerete, lejegyzése szolmizációs nevekkel és az ötvonalas rendszerben (4#-4b-ig), adott hangra. A pentaton, a pentachord és a hétfokú (modális, dúr, moll) hangsorok ismerete, felismerésük és lejegyzésük betűkotta segítségével. A ritmusértékek, ritmusképletek, a 2/4, 4/4, ¾, 3/8, 6/8-os metrum ismerete. Szekvencia szerkesztése. A teljes kvintkör ismerete.
3. Lapról olvasás	
	Középnehéz, periódus terjedelmű, moduláló barokk, klasszikus, romantikus vagy 20. századi dallam lapról éneklése szolmizálva vagy hangnévvel (4#-4b-ig).
4. Zenefelismerés	
	A zenefelismerési feladatban a Részletes követelmények Műjegyzékében szereplő (CD-n rögzített) zenei szemelvényeket kell felismerni, azonosítani az alábbiak szerint: - népi hangszerek neve, - korszak, illetve évszázad, - zeneszerző, - mű címe, részlet (tétel) címe, - műfaj, - forma. A zenefelismerés az ismert műrészleteken kívül tartalmazhat olyan ismeretlen zenei szemelvényeket is, ahol a vizsgázónak hangszert

	kell felismernie vagy a hallott művet a megfelelő zenetörténeti stíluskorszakban kell elhelyeznie. A válogatás az Általános követelményekben szereplő korszakok, stílusok és műfajok szerint történhet.
5. Dallamírás	
	8–10 ütem terjedelmű, barokk vagy bécsi klasszikus hangnemben maradó, egyszólamúdallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban (4# - 4b-ig). 8–10 ütem terjedelmű, egyszerű (barokk, bécsi klasszikus vagy korai romantikus) kétszólamú dallam diktálás utáni lejegyzése violinkulcsban, vagy violin- és basszuskulcsban (4# - 4b-ig).

”

11. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím RAJZ ÉS VIZUÁLIS KULTÚRA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„VIZUÁLIS KULTÚRA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és gyakorlati.
Emelt szinten: gyakorlati/írásbeli és szóbeli.

A vizuális kultúra vizsga célja

A tantárgy jellegéből következik, hogy a vizuális alkotás és a vizuális befogadás egyazon tanulási folyamat része, de – mint különbözően fejleszthető képességrendszerrel szemben támasztott követelmény – elkülönülve jelenik meg a követelményrendszerben.

Mindkét fő kompetenciaterület esetében, mind az ismeret jellegű tudáselemek megjelenése, mind azok készségszintű alkalmazása eltérően kap hangsúlyt a két vizsgaszinten. Az emelt szintű követelmény a középszinthez képest tartalmában – az ismeretek mennyiségében – nem bővül jelentősen, arányosan változik azonban a készségek, képességek alkalmazásának szintje tekintetében. Ennek értelmében az emelt szintű vizsga során lényegesen fontosabb szerepet kap az elsajátított ismeretek önálló alkalmazása, az összefüggések felismerése, a problémamegoldó gondolkodás, az alkotó képességek és alkotó gondolkodás alkalmazása.

A vizuális kultúra érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó képes-e

- a vizuális jelenségek megfigyelésére, széles körű elemző vizsgálatára, esztétikai, kommunikációs szempontok szerinti megítélésére;
- a vizuális nyelv elemeinek megfelelő használatára az alkotó tevékenység során, valamint ezek ismeretében vizuális alkotások elemzésére;
- a tárgyak és vizuálisan értelmezhető jelenségek megjelenítésére és egyéni elképzelések, érzések kifejezésére, különböző eszközökkel;
- a különböző köznapi és művészi vizuális közlésformák sajátos és közös vonásainak alkotó jellegű bemutatására, illetve sokrétű értelmezésére, kritikus megítélésére;
- a képzetekben gazdag vizuális képi látásmód alkalmazására és ennek árnyalt vizuális kifejezésére;
- a köznapi vizuális kommunikáció során értelmezhető vizuális közlések létrehozására, a közlés céljának megfelelő formában és alkalmas technikával;
- a vizuális információk tudatos befogadására, pontos vizuális megfigyelés és megfelelő értelmezés alapján;
- a tárgyak, a köznapi vizuális környezet elemző vizsgálatára, különböző szempontok szerinti megítélésére;
- a környezettudatos gondolkodás fontosságának megértésére és bemutatására;
- időben és térben eltérő korok és kultúrák művészi értékeire vonatkozó ismereteinek bemutatására, értelmezésére, és az ismeretelemek segítségével elemzésre;
- a vizuális megjelenések kultúraközvetítő szerepének megértésére és bemutatására;
- megfelelő szintű pszichomotorikus és technikai készségek használatára;
- leíró, értelmező, elemző munkája során a megfelelő vizuális és textuális közlésformák kiválasztására;

- a vizuális kultúrához kapcsolódó fogalmak, szakkifejezések helyes használatára;
- önálló döntéseken alapuló alkotó gondolkodásra és alkotói magatartás bemutatására,
- vizuálisan feldolgozható problémahelyzetben kreatív megoldások bemutatására.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1. Alkotás	
1.1. Vizuális nyelv	A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak megfelelő használata. Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása. Kontrasztokkal történő kiemelés használata és értelmező ábrázolása. Színharmóniák, színkontrasztok használata. A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban.
1.2. Technikák	Az adott technika adekvát használata. Jártasság a szabadkézi rajzban – ceruzával, tollal. Jártasság a műszaki jellegű rajzban – ceruzával, szerkesztőeszközökkel. Jártasság egyes festőtechnikákban – akvarellel vagy temperával. Jártasság a kollázstechnikában. Makett-, vagy modellkészítés *(pl. papírból, fából).* Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban *(pl. papírnyomat).* Jártasság egy további szabadon választott technika alkalmazásában *(pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó, számítógép, kézműves technikák).* Jártasság a sablonnal történő feliratkészítésben.
1.3. Ábrázolás, látványértelmezés	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány főbb arányainak, formájának megfigyelése és helyes visszaadása.
Formaértelmezés	Egyszerű tárgyak formakapcsolatait bemutató rajz készítése *(pl. szabásrajz, szerkezeti vázlat).*
Térértelmezés	Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása.
	Látvány alapján, az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása. Adott cél érdekében a látványértelmezés szempontjából optimális nézőpont kiválasztása.
	Beállítás alapján a térmélység megjelenítése.
	A választott térábrázolási rendszer következetes alkalmazása szabadkézi rajzban.

	Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, kétiránypontos perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szabadkézi rajzban.
Színértelmezés	Beállítás alapján szín- és fényviszonyok helyes visszaadása. Látvány vagy instrukció alapján színvázlat készítése.
1.4. Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás	
Kompozíció	Kompozíció létrehozása megadott szempontok alapján.
Színhatás	Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása a tervezés során.
Érzelmek	Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése.
Folyamat, mozgás, idő	Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban *(pl. folyamatábra, képes forgatókönyv).*
Kép és szöveg	Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával, adott kommunikációs cél érdekében. Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása.
Vizuális információ	Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata. Célzottan vizuális kommunikációs szándékú felület tervezése. Nem vizuális természetű információk értelmező képi megjelenítése *(pl. grafikonnal, diagrammal).* Színkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.
Tárgyak és környezet	Egyszerű csomagolás tervezése adott funkcióra. Egyszerű terek átalakításának, berendezésének megtervezése, a tervek értelmezhető megjelenítése.
2. Befogadás	
2.1. A megjelenítés sajátosságai	
Vizuális nyelv	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák), a vizuális közlésben, kifejezésben betöltött szerepének ismerete, használata az elemzés során.
Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók felismerése és lényegének ismerete.
Vizuális minőségek	Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	Színharmóniák, színkontrasztok felismerése és lényegének ismerete.

Kontextus	A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések – kontextus – felismerése és használata az értelmezés, elemzés során.
2.2. Technikák	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése.
2.3. Vizuális kommunikáció	
Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelképek, motívumok értelmezése. A köznapi közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése *(pl. műszaki rajz, folyamatábra).*
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése.
Fotó, mozgókép	Fotó elemzése. A fotó legfontosabb műtípusainak ismerete. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek ismerete és használata az elemzés során. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.
2.4. Tárgy- és környezetkultúra	
Forma és funkció	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok *(pl. épület, építmény)* forma- és funkcióelemzése. Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása.
Tervező folyamat	A tervező, alkotó folyamat lépéseinek ismerete.
Népművészet	A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete és elemzése.
2.5. Kifejezés és képzőművészet	
Művészeti ágak	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, alkalmazott művészetek) legfontosabb jellemzőinek ismerete.
Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós *(pl. festészet, grafika, fotó)* és háromdimenziós *(pl. szobrászat, installáció),* valamint időbeli kifejezéssel bíró *(pl. happening, multimédia)* műfajainak ismerete.
Művészettörténeti korszakok, irányzatok	A művészeti ágak történetének, nagy korszakainak, irányzatainak ismerete (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a 20. század

	második felének irányzatai, a kortárs művészet és legalább egy Európán kívüli kultúra) és az ismeretek felhasználása az elemzés során.).
Stílusjegyek	Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján.
Alkotások és alkotók	A legjelentősebb alkotók ismerete és alkotásaik felismerése és stílusmeghatározása.
Műelemző módszerek	A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával. Műalkotás-elemző vázlat készítése.
Mű és környezete	A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete.

EMELT SZINT

Kompetenciák/Témakörök	Követelmények
1. Alkotás	
1.1. Vizuális nyelv	A vizuális nyelv elemeinek és eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, tónus, szín) adott célnak és a szándéknak megfelelő, tudatos, árnyalt, egyéni használata. Adott célnak megfelelő kompozíció létrehozása. Kompozíciós eszközök tudatos alkalmazása. Kontrasztokkal történő kiemelés tudatos használata az értelmező ábrázolás és a kifejezés során. Színharmóniák, színkontrasztok tudatos alkalmazása a tervező munka során. A vizuális nyelv eszközeinek használata különböző kontextusban. A vizuális nyelv hatáselemeinek jelentésmódosító átalakítása *(pl. a képi környezet megváltoztatásával).*
1.2. Technikák	Az adott célnak megfelelő anyagok és technikák kiválasztása. Jártasság a szabadkézi rajzban – ceruzával, tollal és legalább egy további technikával *(pl. szénnel, krétával, pasztellel).* Jártasság a műszaki jellegű rajzban – ceruzával, szerkesztőeszközökkel. Jártasság egyes festőtechnikákban – akvarellel vagy temperával. Jártasság a kollázstechnikában. Jártasság egy kézi sokszorosító eljárásban *(pl. papírnyomat).* Makett- vagy modellkészítés *(pl. papírból, fából).* Jártasság legalább két további szabadon választott technika alkalmazásában *(pl. mintázás, vegyes technikák, fotó, videó, számítógép, kézműves technikák).* Jártasság egy további technikával történő feliratkészítésben *(pl. betűkivágás, számítógép).*

1.3.	Ábrázolás, látványértelmezés	
	Formaértelmezés	Ábrázoló jellegű rajz készítése során a látvány pontos, részletekre kiterjedő arányainak, formarészleteinek megfigyelése és visszaadása. Ábrázoló rajz készítése során a részletek egymáshoz és az egészhez viszonyított arányainak helyes megítélése. Egyszerű szerkezeti összefüggéseket pontosan értelmező szabadkézi rajz készítése látvány alapján és emlékezetből *(pl. szerkezeti rajz, metszetrajz).*
	Térértelmezés	Téri helyzetek értelmezhető ábrázolása szöveges instrukciók alapján is. Látványértelmezés során az optimális nézőpont kiválasztása. Az ábrázolás során a nézőpont következetes megtartása emlékezetből is. A térmélység megjelenítése emlékezetből is. Térrekonstrukció készítése. Adott cél érdekében a megfelelő térábrázolási rendszer kiválasztása és tudatos alkalmazása. Látvány vagy ábra alapján a térábrázolási konvenciók (vetületi ábrázolás, axonometrikus ábrázolás, kétiránypontos perspektivikus ábrázolás) következetes alkalmazása szerkesztéssel is.
	Színértelmezés	Látvány alapján vagy emlékezetből szín- és fényviszonyok helyes, érzékeny visszaadása. Látvány vagy instrukció alapján színvázlat készítése.
	Mozgásértelmezés	Egyszerű mozgás fázisainak értelmező jellegű ábrázolása szabadkézi rajzban.
1.4.	Megjelenítés, közlés, kifejezés, alkotás	
	Térviszonyok	Téri helyzetek szubjektív megjelenítése kifejező jellegű alkotásokban.
	Kompozíció	Képi igényű kompozíció létrehozása látvány és elképzelés alapján.
	Színhatás	A színek expresszív hatásának felhasználása kifejező jellegű munkában. Színek kommunikációs és színdinamikai hatásának alkalmazása tervező jellegű feladatban. Színek hangulati hatásának használata az alkotó és tervező munkában.
	Érzelmek	Érzelmek, lelkiállapotok vizuális kifejezése a szándéknak megfelelő megjelenítésben. Elképzelt vagy gyűjtött képi elemekből, érzelmeket, hangulatot, elvont gondolatot kifejező képi kompozíció összeállítása.
	Folyamat, mozgás, idő	Folyamat, történet bemutatása értelmezhető képsorozatokban *(pl. folyamatábra, képregény).* Rövid mozgóképi közlés, kifejezés megtervezése *(pl. képes forgatókönyv).*

Kép és szöveg	Kép- és szövegszerkesztés hagyományos technikával, adott kommunikációs cél érdekében. Adott tartalomnak megfelelő betűtípus és kompozíció kiválasztása. Kép és szöveg kölcsönhatásának megjelenítése adott hatás vagy jelentés eléréséhez.
Vizuális információ	Vizuális jelek, szimbólumok következetes használata. Célzottan vizuális kommunikáció szándékú felület tervezése. Nem vizuális természetű információk értelmezhető képi megjelenítése *(pl. grafikonnal, diagrammal).* Nem vizuális információk értelmezhető képi jellé *(pl. embléma, piktogram)* tömörítése. Színkódok következetes alkalmazása a magyarázó-közlő ábrázolásban.
Tárgyak és környezet	Egyszerű tárgy és csomagolás tervezése adott funkcióra, és a tervezés, megvalósulási folyamat dokumentálása. A tervezéshez szükséges felmérés, kutatás elvégzése. Egyszerű tárgy megalkotása szabadon választott anyagból. Adott tárgy, építészeti tér áttervezése, átalakítása úgy, hogy más funkció betöltésére is alkalmas legyen.
2. Befogadás	
2.1. A megjelenítés sajátosságai	
Vizuális nyelv	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek (pont, vonal, sík- és térforma, felület, tónus, szín, szerkezet/kompozíció, képi motívumok, kontrasztok, térábrázolási rendszerek, anyagok, technikák), vizuális közlésben és kifejezésben betöltött) szerepének ismerete, használata az elemzés során. Képi, zenei, irodalmi alkotásokban egyaránt előforduló megfelelő kifejezőeszközök *(pl. szerkezet, motívum, ritmus)* felismerése és a párhuzamok elemzése. A leggyakoribb kompozíciós formák kifejező hatásának ismerete.
Térábrázolási módok	A legjellegzetesebb térábrázolási konvenciók lényegének ismerete és összehasonlítása az elemzés során.
Vizuális minőségek	Vizuális minőségek differenciált megkülönböztetése.
Látványértelmezés	A látványértelmezésben szerepet játszó tényezők ismerete és alkalmazása az elemzés során.
Kontraszt, harmónia	Színharmóniák, színkontrasztok felismerése és lényegének ismerete. Kontraszt kiemelő szerepének vizsgálata.
Kontextus	A vizuális közlés, kifejezés jelentését meghatározó összefüggések – kontextus – felismerése és használata az értelmezés, elemzés során.
2.2. Technikák	A vizuális közlés, kifejezés legfontosabb technikáinak felismerése és összegző jellegű ismerete.

2.3. Vizuális kommunikáció	
Folyamat, mozgás, idő	Időt, mozgást, változást rögzítő vizuális megjelenítési módok ismerete és összehasonlítása.
Kép és szöveg	Szöveg és kép kölcsönhatásának elemző vizsgálata.
Vizuális információ	A köznapi és művészi vizuális közlésekben előforduló legfontosabb jelek, jelképek, motívumok értelmezése. A köznapi közlésekben előforduló vizuális információk értelmezése *(pl. műszaki rajz, folyamatábra).*
Tömegkommunikáció	A tömegkommunikáció legfontosabb eszközeinek, formáinak ismerete és megkülönböztetése. A tömegkommunikáció vizuális információinak megfelelő értelmezése. A tömegkommunikáció jelentőségének, működési hatásrendszerének ismerete.
Médiakategóriák	A legfontosabb médiakategóriák kommunikatív és esztétikai hatásának ismerete.
Fotó és mozgókép	Fotó elemzése. A fotó és film legfontosabb műtípusainak ismerete. A mozgóképi közlés, kifejezés legfontosabb eszközeinek ismerete. A mozgóképi közlés ábrázoló és reprodukáló tulajdonságainak ismerete és értelmezése. A fotó és film műtípusainak műfajainak ismerete. A fotó képzőművészeti felhasználásának ismerete. Álló- és mozgóképi reklámanyag képi hatásának elemzése.
2.4. Tárgy- és környezetkultúra	
Forma és funkció	A tárgyról leolvasható információk ismerete és használata az elemzés során. Különböző korokból és kultúrákból származó tárgyak és objektumok *(pl. épület, építmény)* forma- és funkcióelemzése. Tárgyak, épületek stílusjegyek alapján történő csoportosítása. Tárgyak elemzése során minél több vizsgálati szempont alkalmazása.
Tervező folyamat	A tervező, alkotó folyamat lépéseinek ismerete. A tárgytervezés szempontjainak ismerete.
Kézműves és ipari tárgykultúra	A kézműves és ipari tárgykultúra főbb műfajainak és technikáinak ismerete és megkülönböztetése.
Népművészet	A tárgyi néprajz és népművészet fogalmának ismerete. Egy választott néprajzi tájegység életmódjának, tárgykultúrájának ismerete és elemzése. A magyar népművészet legfontosabb sajátosságainak ismerete az elemzés és összehasonlítás során.
2.5. Kifejezés és képzőművészet	
Művészeti ágak	A művészeti ágak (képzőművészet, építészet, alkalmazott művészetek) jellemzőinek ismerete.

Műfajok	A képzőművészet kétdimenziós *(pl. festészet, grafika, fotó)*, háromdimenziós *(pl. szobrászat, installáció)* és időbeli kifejezéssel bíró *(pl. happening, multimédia)* műfajainak ismerete.
Művészettörténeti korszakok, irányzatok	A művészeti ágak történetének – nagy korszakainak és irányzatainak – ismerete, összehasonlító és elemző tanulmányozása (őskor, ókor, középkor, reneszánsz, barokk, klasszicizmus, romantika, realizmus, a századforduló és századelő izmusai, a 20. század második felének irányzatai, a kortárs művészet és legalább egy Európán kívüli kultúra). A modern és posztmodern lényegének ismerete.
Stílusjegyek	Adott művek besorolása vagy csoportosítása stílusjegyeik alapján. Stílusjegyek alapján ismeretlen mű meghatározása, besorolása.
Alkotók és alkotások	A legjelentősebb alkotók ismerete és alkotásaik felismerése, stílus- és kormeghatározása. Egy-egy szabadon választott külföldi és hazai kortárs alkotó munkáinak elemző vizsgálata.
Műelemző módszerek	A különböző művészeti ágak kiemelkedő alkotásainak elemzése a megfelelő műelemző módszerek alkalmazásával. Műalkotás-elemző vázlat készítése.
Mű és környezete	A mű létrehozását meghatározó összefüggések ismerete. A kontextus jelentőségének megértése a művészi értékek viszonylagosságában. Művész és közönsége kapcsolatának ismerete és értelmezése.

”

12. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím INFORMATIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„INFORMATIKA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája
Középszinten: gyakorlati és szóbeli.
Emelt szinten: gyakorlati és szóbeli.

Az informatika érettségi vizsga célja
Az informatika érettségi vizsga célja, hogy a vizsgázó bebizonyítsa az általános műveltség részét képező informatikai ismeretek elsajátításának mértékét.

Középszinten:
A vizsgázó bizonyítsa be, hogy:
- képes kiválasztani a feladatnak megfelelő informatikai eszközöket;
- a számítógépet és kiegészítő eszközeit önállóan, biztonságosan használja;
- a feladatok megoldásához önállóan tudja használni a számítógépet;
- önállóan használja a legismertebb alkalmazói rendszereket;
- felismeri az információs és kommunikációs technológiák társadalmi hatásait és rugalmasan alkalmazkodik a változásokhoz;
- képes a könyvtári informatikai rendszerek lehetőségeinek használatára;
- képes a további szakmai fejlődésre.

Emelt szinten:
A vizsgázó képes:
- az algoritmikus gondolkodásra;
- problémák megfogalmazására;
- számítógépes megoldások tervezésére és elkészítésére.

Az informatika gyakorlatorientált tárgy, ezért meghatározó szerepe van a számítógépen végzett feladatmegoldásnak. A gyakorlati vizsgafeladatokat számítógéppel kell megoldani.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Információs társadalom	
Információkezelés	Az információkezeléssel kapcsolatos alapfogalmak ismerete.
Jogi és etikai ismeretek	Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások ismerete.
Információs rendszerek, információs társadalom	Információs rendszerek alkalmazása. Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeinek ismerete.
Elektronikus szolgáltatások	Az elektronikus szolgáltatások jellemzőinek ismerete.
2. Informatikai alapismeretek – hardver	
Informatikai környezet	Az informatikai környezet jellemzőinek ismerete.
A számítógép és a perifériák	A számítógép és a kapcsolódó perifériák típusai, főbb jellemzői és feladataik.

3. Informatikai alapismeretek – szoftver	
Az operációs rendszer	Az operációs rendszer funkciói és műveletei.
Állománykezelés	Állományokkal kapcsolatos műveletek ismerete, alkalmazása.
Hálózatok működése	Hálózatok működésének alapelvei. Hozzáférési jogok, adatvédelem.
4. Szövegszerkesztés	
Szövegszerkesztő program használata	Dokumentum készítése. Dokumentum mentése, nyomtatása.
Szövegszerkesztő program műveletei	Szöveg beillesztése és formázása. Objektumok beillesztése és formázása.
5. Táblázatkezelés	
Táblázatkezelő program használata	Táblázat készítése. Táblázat mentése, nyomtatása.
Táblázatkezelő program műveletei	Adatok beillesztése, formázása. Megfelelő adattípusok alkalmazása. Cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése.
Diagramok szerkesztése	Megfelelő diagramtípus kiválasztása. Diagram szerkesztése.
Problémamegoldás táblázatkezelővel	Tantárgyi feladatok megoldása.
6. Adatbázis-kezelés	
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai	Az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos fogalmak ismerete.
Adatbázis-kezelő program használata	Adattábla készítése. Adatok bevitele, megfelelő adattípusok kiválasztása, adatok módosítása, törlése, megjelenítése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása.
Adatbázis-kezelő műveletek	Lekérdezések, függvények használata. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés.
7. Információs hálózati szolgáltatások	
Kommunikáció az interneten	Keresőrendszerek alkalmazása. Infokommunikációs eszközök alkalmazása. Az elektronikus publikálás módszereinek ismerete.
Weblapkészítés	Hálózati dokumentumok szerkezetének ismerete. Honlapok készítése.
8. Prezentáció és grafika	
Prezentációkészítő program használata	Prezentáció készítése. Prezentáció mentése, nyomtatása.
Prezentációkészítő program műveletei	Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.
Grafika	A grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.
9. Könyvtárhasználat	
Könyvtárak	A könyvtárak funkciói. Könyvtártípusok. Elektronikus könyvtárak. Dokumentumtípusok.
Információkeresés	Katalógusok, számítógépes információkeresés. Hivatkozások alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
1. Információs társadalom	
Információkezelés	Az információkezeléssel kapcsolatos alapfogalmak ismerete.
Jogi és etikai ismeretek	Adatbiztonság, szerzői jog, etikai vonatkozások ismerete.
Információs rendszerek, információs társadalom	Az információs és kommunikációs technológiák alkalmazási lehetőségeinek ismerete.
Elektronikus szolgáltatások	Az elektronikus szolgáltatások jellemzőinek ismerete.
2. Informatikai alapismeretek – hardver	
Informatikai környezet	Az informatikai környezet jellemzőinek ismerete.
A működés alapelvei	Analóg és digitális jelek átalakítása. Logikai műveletek ismerete.
3. Informatikai alapismeretek – szoftver	
Az operációs rendszer	Az operációs rendszer funkciói. Mappaműveletek.
Állománykezelés	Állományokkal kapcsolatos műveletek ismerete, alkalmazása.
Hálózatok működése	Hálózatok működésének alapelvei. Hozzáférési jogok, adatvédelem.
4. Szövegszerkesztés	
Szövegszerkesztő program használata	Dokumentum készítése. Dokumentum mentése, nyomtatása.
Szövegszerkesztő program műveletei	Szöveg beillesztése és formázása. Objektumok beillesztése és formázása.
5. Táblázatkezelés	
Táblázatkezelő program használata	Táblázat készítése. Táblázat mentése, nyomtatása.
Táblázatkezelő program műveletei	Adatok beillesztése, formázása. Megfelelő adattípusok alkalmazása. Cellahivatkozások használata. Képletek szerkesztése.
Diagramok szerkesztése	Megfelelő diagramtípus kiválasztása. Diagram szerkesztése.
Problémamegoldás táblázatkezelővel	Tantárgyi feladatok megoldása.
6. Adatbázis-kezelés	
Az adatbázis-kezelés alapfogalmai	Az adatbázis-kezeléssel kapcsolatos fogalmak ismerete.
Adatbázis-kezelő program használata	Adattábla készítése. Adatok bevitele, megfelelő adattípusok kiválasztása, adatok módosítása, törlése. Adatbázisok létrehozása, karbantartása.
Adatbázis-kezelő műveletek	Lekérdezések, függvények használata. Keresés, válogatás, szűrés, rendezés, összesítés.
7. Információs hálózati szolgáltatások	
Kommunikáció az interneten	Keresőrendszerek alkalmazása. Infokommunikációs eszközök alkalmazása. Az elektronikus publikálás módszereinek ismerete.

Weblapkészítés	Hálózati dokumentumok szerkezetének ismerete. Honlapok készítése.
8. Prezentáció és grafika	
Prezentációkészítő program használata	Prezentáció készítése. Prezentáció mentése, nyomtatása.
Prezentációkészítő program műveletei	Szöveg beillesztése, formázása. Objektumok beillesztése, formázása.
Grafika	A grafikai eszközök használata. Elemi alakzatok megrajzolása, módosítása, képek beillesztése.
9. Könyvtárhasználat	
Könyvtárak	A könyvtárak funkciói. Könyvtártípusok. Elektronikus könyvtárak. Dokumentumtípusok.
Információkeresés	Katalógusok, számítógépes információkeresés. Hivatkozások alkalmazása.
10. Algoritmizálás, adatmodellezés, programozási ismeretek	
Algoritmizálás	Egyszerű algoritmusok tervezése, végrehajtása, elemzése.
Elemi algoritmusok	Összegzés, eldöntés, kiválasztás, keresés, megszámlálás, maximum-kiválasztás, kiválogatás, rendezések. Elemi és összetett adatok, fájlszervezés, adatstruktúrák.
Programok készítése	A programkészítés folyamata.
Szimulációk	Modellek alkalmazása. Paraméterek módosítása. Rekurzió a feladatok és az algoritmusok világában. Tantárgyi feladatok.
11. A programozás eszközei	
Algoritmusleíró eszközök	Az algoritmusleíró eszközök fajtái. Feladatmegoldás egy algoritmusleíró eszköz segítségével.
Programozási nyelv	Egy programozási nyelv ismerete, további attól jelentősen eltérő nyelv alapelvei.
Programfejlesztői környezet	Programfejlesztői környezet alkalmazása. Algoritmusok kódolása, programok futtatása.

”

13. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím TESTNEVELÉS ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„TESTNEVELÉS
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli és gyakorlati.
Emelt szinten: szóbeli és gyakorlati.

A testnevelés érettségi vizsga célja

A tárgy jellegéből következik, hogy a testkultúra értékeinek felismerésével és elsajátításával, illetve a mozgások megjelenítésével és teljesítményszintjével kapcsolatos követelmények külön kompetenciaként jelennek meg a követelményekben. A tanult sportági csoportok és a testkultúra különböző területei külön témaköröket fednek le.

A testnevelés érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e az iskolai testnevelésben tanult sportágak technikájának teljesítményhez kötött bemutatására;
- rendelkezik-e a testi képességekhez kapcsolódó ismeretek alkotó felhasználásával;
- képes-e az egészséges életmódhoz kapcsolódó ismeretek felhasználására és átadására;
- rendelkezik-e az egyéni és társasjátékok, sporttevékenységek szervezéséhez szükséges ismeretekkel, képes-e ezek átadására és bemutatására;
- képes-e a mozgás - kommunikáció alkalmazására.

Célja továbbá annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- értelmezni tudja-e a kultúra és a testkultúra kapcsolatrendszerét és a biológiai fejlődéssel összhangban a mozgásigény és mozgásszükséglet alakulását;
- ismeri-e az önálló testedzés elméleti és gyakorlati alapjait;
- ismeri-e a testi képességek és a mozgásműveltség sokoldalú fejlesztésének lehetőségeit;
- tudja-e értelmezni a testi és lelki egészség megőrzésére vonatkozó lehetőségeket, a higiénés szokások jelentőségét;
- ismeri-e a magyar sportsikereket és tudja-e értelmezni az olimpiai eszmét.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Kompetenciák / Témakörök	Követelmények
1. Elméleti ismeretek	
A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés legfontosabb életkori mutatóinak alakulása.
Az egészséges életmód	A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakulásában és a személyiség fejlesztésében.
Testi képességek szerepe a teljesítményben	A kondicionális és koordinációs alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) értelmezése. A pulzusszám alakulása terhelésre. Az erőfejlesztés szabályai.

Gimnasztikai ismeretek	A bemelegítés szerepének értelmezése és kritériumai. A rendgyakorlatok szerepe a testnevelés órákon. Gyakorlatok javaslata az állóképesség fejlesztésére és a testtartás javítására. Nyújtó, lazító és erősítő hatású gyakorlatok. Légzőgyakorlatok.
Atlétika	A tanult atlétikai futó-, ugró- és dobóversenyszámok ismerete és végrehajtásuk lényege.
Torna	A női és férfi tornaszerek, és az azokon végrehajtható alapelemek. A legfontosabb baleset-megelőző eljárások. Segítségadás a gyakorlásnál.
Zenés-táncos mozgásformák	A zenés-táncos mozgásformák egyikének bemutatása (pl. ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc).
Küzdősportok, önvédelem	2-2 páros és 1-1 csapat küzdőjáték ismertetése. Egy küzdősport bemutatása, alapvető szabályainak ismertetése. Küzdőjátékok.
Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében. Egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása. Az úszás higiénéjének ismerete.
Testnevelés és sportjátékok	Egy választott sportjáték játékszabályainak értelmezése.
Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott alternatív, szabadidős, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés, görkorcsolya stb.). Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.
2. Gyakorlati ismeretek	
1. Gimnasztika	Leányok: kötélmászás állásból teljes magasságig, mászókulcsolással, a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Fiúk: függeszkedés állásból teljes magasságig a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 48 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	Atlétika: egy futó-, egy ugró- és egy dobószám választása kötelező.
Futások	Egy választott futószám bemutatása a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 60 méteres síkfutás térdelőrajttal. 2000 m síkfutás.
Ugrások	Egy választott ugrószám (magasugrás vagy távolugrás) bemutatása a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött. Az ugrás technikája egyénileg választható.
Dobások	Kislabdahajítás vagy súlylökés választott technikával a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött.

3. Torna	A talaj- és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy további szer kötelezően választandó.
Talajtorna	Öt különböző gyakorlatelemből összefüggő gyakorlat összeállítása és bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Szekrényugrás	Egy tanult támaszugrás bemutatása.
Felemáskorlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Gerenda	Öt különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Ritmikus gimnasztika vagy aerobik	Különböző elemekből álló összefüggő szabad gyakorlat zenére történő bemutatása (a gyakorlat ideje 35-45 sec). Továbbá ritmikus gimnasztika esetében egy választott kéziszerrel (labda, karika, kötél) 3 elem bemutatása.
Gyűrű	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Nyújtó	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
Korlát	Négy különböző elemből álló összefüggő gyakorlat bemutatása, kötelező elemek felhasználásával.
4. Küzdősportok, önvédelem	A dzsúdó vagy a birkózás alapelemeinek bemutatása.
5. Úszás	Egy választott úszásnemben 50 m úszás. Egy további úszásnemben 25 méter leúszása.
6. Testnevelés és sportjátékok	Két sportjáték választása kötelező.
Kézilabda	Kapuralövés gyorsindítás után (társtól visszakapott labdával labdavezetés, passzív védő mellett beugrásos lövés). Távolbadobás tetszőleges lendületszerzéssel kézilabdával. 7 méteres büntető dobás.
Kosárlabda	Mindkét oldalra végrehajtott, fektetett dobás félpályáról indulva; félpályáról kétkezes mellső átadás a büntetővonal magasságában az oldalvonalnál álló társnak, indítócsel után befutás a kosár felé a visszakapott labdával, labda leütés nélkül, fektetett dobás. Büntetődobás választott technikával.
Labdarúgás	Labdaemelgetés (dekázás) váltogatott lábbal. Szlalom-labdavezetésből kapuralövés. Összetett gyakorlat a részletes követelményekben meghatározottak szerint.
Röplabda	Kosárérintés és alkarérintés fej fölé folyamatosan a részletes követelményekben meghatározottak szerint. Nyitás választott technikával.

EMELT SZINT

Kompetenciák / Témakörök	Követelmények a középszintű követelményeken túlmenően
1. Elméleti ismeretek	
Az olimpiai mozgalom létrejötte, célja, feladatai; magyar sportsikerek	Az ókori és az újkori olimpiai játékok kialakulása, története; kiemelkedő események. A legnevesebb magyar olimpiai bajnokok sportágai és eredményei.
A harmonikus testi fejlődés	A testi fejlődés legfontosabb életkori mutatóinak alakulása.
Egészséges életmód	A testmozgás, a sport szerepe az egészséges életmód kialakításában, a személyiség fejlesztésében, a lelki egyensúly megőrzésében és az egészségkárosító szokások elkerülésében.
Testi képességek szerepe a teljesítményben	A kondicionális és koordinációs alapképességek (erő, gyorsaság, állóképesség, ügyesség) értelmezése, fejlesztésük különböző módszerei.
Gimnasztikai ismeretek	A gimnasztika gyakorlatok felhasználása a testedzésben. Gyakorlatok javaslata a testtartás javítására és a különböző kondicionális képességek fejlesztésére.
Atlétika	A tanult atlétikai futó-, ugró- és dobóversenyszámok. A tanult futások, ugrások, dobások összehasonlítása technikájuk, sebességük és a kondicionális képességek szempontjából.
Torna	A női és férfi torna versenyszámai, a különböző szereken végrehajtható alapelemek és a legfontosabb baleset-megelőző eljárások. A tanult talaj- és szertornaelemek technikai végrehajtásának és a segítségnyújtás módjainak ismerete. Kiemelkedő magyarok a tornasportban.
Zenés-táncos mozgásformák	Az RG versenyszámainak ismerete. A zenés-táncos mozgásformák egyikének bemutatása (pl.: az esztétikum szerepe a ritmikus gimnasztika, aerobik, néptánc és más zenés sportágakban). Az esztétikum szerepe a ritmikus gimnasztika és más zenés mozgásformák területén.
Küzdősportok, önvédelem	Küzdőjátékok tanulásának szerepe az iskolai testnevelésben. Az előkészítő küzdőjátékok, páros és csoportos testnevelési játékok. A grundbirkózás alapvető szabályainak ismertetése. A küzdősportok magyar kiválóságai.
Úszás	Az úszás jelentősége az ember életében. Egy úszásnem technikai végrehajtásának leírása. Az úszás alapvető versenyszabályai. A vízbőlmentés végrehajtása. Kiemelkedő magyarok az úszósportban. Az úszás higiénéjének ismerete.
Testnevelés és sportjátékok	Labdajáték-előkészítő játékok felsorolása. Egy választott sportjáték játékszabályainak értelmezése. Két sportág összehasonlítása. Magyarok a sportjátékokban, sikeres labdajátékok.

Alternatív és szabadidős mozgásrendszerek	Egy választott alternatív, szabadidős, természetben űzhető sportág jellegzetességeinek és legfontosabb szabályainak ismertetése (sí, kerékpár, természetjárás, evezés). Alapvető ismeretek a táborozások előnyeiről.
2. Gyakorlati ismeretek	
1. Gimnasztika	Leányok: kötélmászás állásból teljes magasságig mászókulcsolással a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Fiúk: függeszkedés ülésből teljes magasságig a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. Egy 64 ütemű szabadgyakorlat bemutatása.
2. Atlétika	60 m-es síkfutás, 2000 m-es síkfutás; egy választható dobószám; egy választható ugrószám technikailag elfogadott, teljesítménnyel értékelt bemutatása.
Futások	60 méteres síkfutás térdelőrajttal, a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt. 2000 m síkfutás a részletes követelményekben meghatározott szintidő alatt.
Ugrások	Egy választott ugrószám (magasugrás vagy távolugrás) bemutatása a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött. Magasugrás flop vagy hasmánt technikával. Távolugrás választott technikával.
Dobások	Egy atlétikai dobószám (kislabdahajítás, súlylökés, diszkoszvetés, gerelyhajítás) bemutatása választott technikával, a részletes követelményekben meghatározott minimum szint fölött.
3. Torna	A talaj és a szekrényugrás bemutatása kötelező, egy tornaszer kötelezően választandó.
Talajtorna	Kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Szekrényugrás	Lányok: lebegőtámasszal végzett guggoló átugrás bemutatása. Fiúk: lebegőtámasszal végzett terpeszátugrás bemutatása.
Felemáskorlát	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Gerenda	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Ritmikus gimnasztika	Önállóan összeállított, különböző elemekből álló összefüggő kéziszergyakorlat bemutatása zenére. A kéziszer lehet: labda, karika, kötél, szalag, buzogány.
Gyűrű	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Nyújtó	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
Korlát	A tanévre kötelezően előírt gyakorlat bemutatása.
4. Küzdősportok, önvédelem	A birkózás és a dzsúdó alapelemeinek bemutatása.

5. Úszás	Egy választott úszásnemben 50 m úszás, szabályos rajtolással és fordulóval. Két másik úszásnemben 25 méter leúszása, szabályos rajtolással és fordulóval. Vízből mentés előgyakorlata.
6. Testnevelés és sportjátékok	Három sportjáték választása kötelező.
Kézilabda	Kapuralövés gyorsindítás után, a részletes követelményekben előírtak szerint. Büntetődobás a részletes követelményekben előírtak szerint. Távolbadobás tetszőleges lendületszerzéssel kézilabdával.
Kosárlabda	Mindkét oldalra végrehajtott, fektetett dobás, a részletes követelményekben előírtak szerint. Tempódobás – elhelyezkedés a büntetővonal sarkánál kosárlabda alapállásban: rövidindulás és egy leütés után tempódobás.
Labdarúgás	Labdaemelgetés (dekázás) váltogatott lábbal. Szlalom-labdavezetésből kapuralövés. Összetett gyakorlat a részletes követelményekben meghatározottak szerint.
Röplabda	Kosárérintés és alkarérintés a részletes követelményekben meghatározottak szerint. Felső egyenes nyitás.

”

14. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím FILOZÓFIA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„FILOZÓFIA
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli, szóbeli.

A filozófia érettségi vizsga célja

A középszintű vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- meg tudja-e különböztetni a hétköznapi és a filozófiai gondolkodásmódot;
- elsajátította-e a tartalmi követelményekben meghatározott alapismereteket (filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban);
- tudja-e a tanult filozófiai alapfogalmakat, szakkifejezéseket alkalmazni;
- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
- képes-e eredeti forrásból merített, rövid filozófiai szöveget értelmezni;
- képes-e a különböző filozófiai álláspontokat megkülönböztetni;
- felismeri-e a kiemelt korszakok művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjait.

Az emelt szintű vizsga célja annak megállapítása, hogy

- képes-e hétköznapi problémát a filozófia szintjén megfogalmazni;
- elsajátította a követelményekben meghatározott alapismereteket (filozófiatörténeti vagy problémacentrikus kontextusban);
- tudja-e alkalmazni a tanult filozófiai alapfogalmakat, és képes-e azok többrétegű értelmezésére;
- tud-e logikusan érvelni, következtetéseit világos nyelvi formában előadni;
- képes-e eredeti forrásból merített filozófiai szöveget értelmezni;
- képes-e az önálló kérdésfeltevésre és véleményalkotásra;
- képes-e a meghatározott filozófiai problémára adott válaszok összehasonlítására;
- rá tud-e mutatni egy korszak művészetének, tudományának és filozófiájának találkozási pontjaira;
- tud-e a válaszok sokféleségében kronológiailag tájékozódni.

A követelményrendszerben szereplő három nagy témakör egyike sem tartalmaz új ismereteket a többihez képest, hanem ezek más szempontú elrendezését jelenti. A felsorolt filozófusok a megjelölt filozófiai problémák reprezentánsai, a megadott korszakok és irányzatok kiemelkedő képviselői.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
Filozófiai problémák	
	A probléma lényegének megértése és bemutatása egy-két konkrét filozófiai válasz tükrében: Mi a filozófia? A létre vonatkozó kérdés. Test-lélek probléma.

	Megismerhetőség, igazság, bizonyosság. Az én problémája. Végesség emberi problémája. Vallási és filozófiai istenképek. Az érték etikai problémája: a jó. Az érték esztétikai problémája: a szép. Az igazságosság és méltányosság kérdése. A szabadság kérdése. A környezet- és bioetika problémái. Globalizáció és társadalom. Szabadon választható probléma.
Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete	
	Jellemző problémafelvetéseik, válaszaik ismerete, rövid szövegrészletük értelmezése. Közülük 6 kötelező (Platón, Arisztotelész, Descartes, Kant, Nietzsche, Wittgenstein) és ezenkívül 4 kötelezően választható. Szent Ágoston, Szent Tamás, Bacon, Locke, Hume, Hegel, Marx, Comte, Schopenhauer, Kierkegaard, Bergson, Heidegger, Sartre, Bécsi Kör, John Rawls. (A középkorból és a XX. századból egy-egy szerző kötelezően választandó.)
Korszakok, irányzatok	
	Az itt felsorolt korszakok és irányzatok a fentebb említett nevek és/vagy problémák összefüggésében: Görög filozófia. Felvilágosodás. 20. századi filozófiák: analitikus, politikai és életfilozófiák.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
Filozófiai problémák	
	A probléma lényegének megértése és korszakban, irányzatban, illetve gondolati rendszerben való elhelyezése konkrét filozófiai válaszok tükrében: Mi a filozófia? A létre vonatkozó kérdés. Megismerhetőség, igazság, bizonyosság. Test-lélek probléma. Az én problémája. Az idő filozófiai értelmezése. A végesség és a végtelenség. Vallási és filozófiai istenképek. Az érték etikai problémája: a jó. Az érték esztétikai problémája: a szép. Az igazságosság és méltányosság kérdése. Erkölcsi univerzalizmus és relativizmus. A környezet- és bioetika problémái. Globalizáció és társadalom. Hit és tudás.

Filozófusok alapvető gondolatainak ismerete	
	Jellemző problémáik és válaszaik ismerete; szövegrészletek értelmezése. Kapcsolódásaik más filozófusokhoz, illetve filozófiákhoz. (Néhány reflexió ismerete.) Közülük 9 kötelező (Platón, Arisztotelész, Szent Ágoston, Szent Tamás, Descartes, Kant, Nietzsche, Heidegger, Wittgenstein) és minimum 4 kötelezően választható: Egy preszókratikus gondolkodó, Bacon, Spinoza, Locke, Berkeley, Hume, Rousseau, Hegel, Marx, Comte, J. S. Mill, Schopenhauer, Kierkegaard, Bergson, Husserl, Bécsi Kör, K. Popper, Kuhn, John Rawls, egy posztmodern (Derrida, Rorty, Levinas stb.), egy magyar filozófus (Apáczai, Palágyi, Hamvas, Polányi, Lukács, Bibó stb.).
Korszakok, irányzatok	
	Az itt felsorolt korszakok és irányzatok a fentebb említett nevek és/vagy problémák összefüggésében: Antik görög filozófia. Patrisztika. Skolasztika. Felvilágosodás (racionalizmus, empirizmus). Német idealizmus. Életfilozófiák. Pozitivizmus; logikai pozitivizmus. Analitikus filozófia. Posztmodern.

”

15. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím TERMÉSZETTUDOMÁNY ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„TERMÉSZETTUDOMÁNY
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A természettudomány érettségi vizsga célja

A Magyarországon hagyományos természettudományos érettségi vizsgák középszinten egy-egy szakterületben való alapos elmélyedést és tekintélyes lexikális ismeretet követelnek meg. Korunk mennyiségben és összetettségben is rohamosan növekvő ismeretei azonban egyre nehezebbé teszik egy-egy szakterület akár csak hozzávetőleges áttekintését is. Emellett pedig fokozódik az igény arra, hogy több diszciplína eredményeit összevessük, s ennek ismeretében döntsünk (például környezetvédelmi vagy egészségügyi kérdésekben). A várakozásnak olyan természettudományokban járatos fiatalok felelhetnek meg, akik képesek a több szempontú elemzésre, a problémák módszeres megközelítésére akkor is, ha lexikális ismereteik egy-egy területen csekélyebbek, mint azt a szaktárgyi érettségik megkívánnák.

A „Természettudomány” érettségi fő célja ennek megfelelően az, hogy egy egységes természetszemléleten alapuló, hatékony *gondolati eszköz* meglétét igazolja, és egyben elő is mozdítsa. A szaktárgyi érettségikkel szemben nem annyira az adatok, képletek, megoldási sémák ismeretét követeli meg, hanem inkább a tájékozódóképességet, a megoldandó kérdések meglátását és helyes megfogalmazását, a rendelkezésre álló adatok mérlegelését, ábrázolását, az összefüggések fölismerését.

Az érettségi vizsgakövetelmények a biológia, kémia, fizika, valamint a földünk és környezetünk tárgyak szakközépiskolai kerettantervének megfelelően csoportosított részletei − tehát nincs bennük olyan tartalom, mely e tárgyak valamelyikében ne szerepelne.

Ezért a vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e tárgyi ismereteit életszerű helyzetekben alkalmazni;
- képes-e összetett probléma elemzésére;
- tud-e egy állítást igazolni vagy cáfolni adatok, grafikonok elemzésével;
- képes-e adatokból, grafikonokból stb. következtetéseket levonni, összefüggéseket felismerni;
- képes-e kísérletek vagy megfigyelések eredményeit értelmezni;
- felismeri-e a hasonlóságokat és különbségeket egyes jelenségek, rendszerek stb. között;
- képes-e döntések következményeinek értékelésére kívánatosságuk alapján;
- képes-e térbeli és időbeli minták, struktúrák és funkciók kapcsolatának elemzésére.

Témakörök	Tartalmak
1. Az Univerzum	
Idő	A csillagászat tudománytörténeti fejlődésének jelentős állomásai, a Világegyetem kialakulásának főbb elméletei.
	A Föld mozgásai és azok földi következményei. Az időmérés eszközei és a naptár. Időszámítással kapcsolatos gyakorlati feladatok megoldása.
	Alapvető mozgástípusok. Periodikus mozgások, hullámok.
Tér	Tájékozódás a térben: távolságmérés a Földön és tágabb környezetünkben.
	A térkép és használata.

	Helyzetmeghatározás, koordináta-rendszer.
	A Naprendszer felépítése és annak földi következményei. A Föld kozmikus környezetének sajátosságai.
	A bolygók mozgása, az általános tömegvonzás szerepe.
Fizikai kölcsönhatások, átalakulások	Az energia mérésének módja, formái (mechanikai, elektromágneses, hő), és ezek egymásba alakulása. Az energiamegmaradás és az energia szétszóródása. Gázok állapotváltozásai, halmazállapot-változások közben tapasztalható energiacserék.
	Az elektromágneses hullámok spektruma, az egyes tartományok jellemzői. Felhasználásuk, biológiai hatásuk. Lencsék, optika.
	A nukleáris kölcsönhatás jellemzői.
2. A Föld	
A Föld múltjának megismerő módszerei	Módszerek a múlt eseményeinek felderítésére.
Kőzetburok	A Föld gömbhéjas szerkezete és nagyszerkezeti egységei. A kőzetlemezek mozgása és annak következményei. Az ásványok és kőzetek fogalma. A kőzetek csoportosítása. A belső és a külső erők felszínformáló szerepe. A szárazföldek felszínfejlődésének legfontosabb lépései.
Légkör	A légkör szerkezete, anyagi felépítése és annak változásai. A légkörben lezajló folyamatok törvényszerűségei, az éghajlati elemek közötti kölcsönhatások. A légkör szennyezettségének helyi, regionális és globális következményei.
Vízburok	A felszíni és felszín alatti víztípusok főbb jellegzetességei. Az óceánok és a tengerek földrajzi sajátosságai, a víz mozgásjelenségei és azok következményei. Halmazállapot-változások. Víz, jég, gőz. A vízszennyezés helyi és az egész bolygóra kiható problémái.
Természetföldrajzi övezetesség	A szoláris éghajlati övezeteket kialakító tényezők. Az éghajlati övezetesség meghatározó szerepe a többi természeti tényező jellemzőinek kialakulásában. A földrajzi övezetek, övek, területek hasonló és eltérő vonásainak bemutatása, jellemzésük. A függőleges és a vízszintes természetföldrajzi övezetesség kapcsolata.
3. Életközösségek és populációk	
Az élettelen környezeti tényezők	Az élettelen környezeti tényezők és az élőlények kölcsönhatásai. A talaj, a levegő, a fény és a víz szerepe. A C, H, O és legfontosabb szervetlen vegyületeinek átalakulásai, körfogásuk a természetben. Rendellenes körforgás (környezetszennyezés) és a helyreállítás módjai (környezetvédelem).

Az élők mint környezeti tényezők	Populáción belüli és populációk közötti kölcsönhatások.
Populációk	Létszámuk, sűrűségük, szabályozásuk. Emberi hatások. Génáramlás a populáción belül: a tulajdonságok öröklődése. Az ivaros és az ivartalan szaporodás genetikája. A genetikai változatosság megőrzése a populáción belül. A genetika etikai vonatkozásai. Populációk átalakulása változó környezetben: mutációk, kiválogatódás. A faj fogalma és tartalma az evolúció elméletében.
Életközösségek	Sokféleségük, stabilitásuk, időbeli átalakulásaik. Pusztulásuk okai, védelmük lehetőségei (természetvédelem).
4. Az élő egyed	
Az élő egyed és a környezet kapcsolata	A tűrőképesség, az életmód és a környezet összefüggése. Az érzékelés, kommunikáció és az életmód kapcsolata.
Az emberi életműködések	A legfontosabb életműködések funkciója, az abban részt vevő alapvető szervek és mechanizmusok. Az életműködések idegi és hormonális szabályozásának alapelvei. Az immunrendszer szerepe. A betegségokozó kockázati tényezők, ezek elkerülése (egészségvédelem).
Családtervezés	Az ember egyedfejlődése. A családtervezés biológiai alapjai.
5. A sejt	
Sejttípusok	A baktérium-, gomba-, növényi és állati sejt fő különbségei. Sejtek szerveződésének módjai: fonal, telep, szövet.
Sejtalkotók és feladatuk	A sejthártya: anyagcsere, sejtfölismerés. Mitokondrium: energiatermelés (biológiai oxidáció). Zöld színtest: fotoszintézis. Sejtmag: örökítés.
A sejtanyagcsere	Életmódok (heterotróf és autotróf), ezek típusai. A lebontó és felépítő folyamatok kapcsolata, energiamérlege.
6. Szerves kémia	
Az óriásmolekulák jellegzetességei	Típusaik (szénhidrogének, poliszaharidok, lipidek, fehérjék, nukleinsavak). Létrejöttük monomerek összekapcsolódásával.
A szénhidrogének	Kőolajpárlatok és fölhasználásuk, különös tekintettel a környezeti ártalmakra. Halogénezett szénhidrogének és műanyagok; fölhasználásuk, veszélyeik.
A szénhidrátok	A keményítő és a cellulóz fölépítése, tulajdonságai, előfordulása.
Zsírok, olajok	Biológiai jelentőségük.
Fehérjék, kolloidok	Képződésük, csoportjaik, hidrolízisük (emésztés). Biológiai jelentőségük. Tulajdonságaik változása fizikai-kémiai hatásokra (kicsapódás, mérgek hatása).

A nukleinsavak	Alaptípusaik, genetikai jelentőségük.
7. Atomcsoportok (vegyületek, halmazok)	
Molekulák, atomcsoportok	A molekula-, fém- és ionrács jellemzői. A kovalens kötés kialakulása, delokalizáció. A polaritás magyarázata az elektronegativitás és a molekulaszerkezet alapján.
Anyagi halmazok	Gázok: egyesített gáztörvény (Kelvin-skála), Avogadro törvénye és értelmezésük. Folyadékok: oldatok, koncentrációjuk, sűrűségük. Anyagáramlás gázokban és folyadékokban (diffúzió). Kristályok: a rácsszerkezet és a fizikai tulajdonságok kapcsolata.
Átalakulások	Fizikai és kémiai átalakulás. Mechanikai és termikus kölcsönhatások, mechanikai megmaradási törvények, az I. főtétel. A folyamatok iránya, irreverzibilitás. A halmazállapot-változások, értelmezésük, jelentőségük. Exo- és endoterm reakciók. A változás (reakció) sebessége, a dinamikus egyensúly. A reakciósebességet befolyásoló tényezők (hőmérséklet, koncentráció, katalizátorok).
Reakciótípusok	Sav-bázis és redoxireakciók, a kondenzáció és a hidrolízis. Polimerképződés.
8. Atomok, elemi részek	
Elemi részek	Proton, neutron, elektron, ion. Az elektron kettős természete. A foton, a fény kettős természete.
Az atom	Az atom felépítése: az atommag összetétele, az elektronburok. Maghasadás, magfúzió. A napsugárzás hatása a földi életre. A radioaktív sugárzások fajtái, jellemzői. Az atomenergia felhasználása. A sugárvédelem alapjai.
Kémiai elemek	A kémiai elem. A periódusos rendszerben megnyilvánuló alapvető tendenciák, szabályszerűségek.

”

16. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím LATIN NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„LATIN NYELVI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A latin nyelv érettségi vizsga célja

Az élő nyelvek tanulásakor megismerhető más kultúrák a latin esetében térbeli helyett időbeli eltérést mutatnak: saját európai és nemzeti múltunk jelentős kulturális értékeinek felfedezését. Az élő nyelvek köznapi beszédhelyzetekben történő alkalmazásával szemben latin nyelvtudásukat a vizsgázók írott szövegek megértéséhez alkalmazzák, mely szövegek az egyidejű emberi kapcsolatok kialakításának lehetősége helyett általános esztétikai, erkölcsi értékkel vagy történeti fontossággal bírnak.

A tantárgy vizsgájának célja kettős. Vizsgálja egyrészt a latin nyelv elemeinek és szabályainak gyakorlott és tudatos használatát, másrészt pedig Európa latin nyelvű kultúrájának térbeli és időbeli kereteiről, szakaszairól, megjelenési formáiról elsajátított ismereteket, ennek keretében az antik eredetű köznyelvi és szaknyelvi kifejezéseink helyes és tudatos használatát.

A latin érettségi vizsgájának célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e a pontos szövegértésre, azok megfelelő szóbeli előadására és fordítására;
- rendelkezik-e a más idegen nyelvek tanulására is érvényes grammatikai tudatossággal;
- képes-e az európai kultúra alapjairól szerzett ismeretei közvetítésére, ezek összekapcsolására a magyar kultúrával.

A követelményeket a nyelvtudás egyes elemeire bontva határozzuk meg: *készségek és nyelvi eszköztár.* Az összetett célrendszer sajátos témák megadásával is jár. A *kulturális ismeretek* és az azok forrásaiként szolgáló *szöveganyag* egymással szervesen összefüggő rendszerként foghatók fel.

A vizsga két szintje közötti különbség a megértendő, illetve lefordítandó szövegek fajtájában, összetettségében, terjedelmében, a nyelvi készségek, lexikai és leíró nyelvtani ismeretek elsősorban mennyiségi különbségében, valamint a feladatok típusában mutatkozik meg.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Készségek	
Olvasás és beszédkészség	A humanista vagy restituált kiejtési szabályok *egyike* szerint tetszőleges klasszikus latin szöveg helyes felolvasása, valamint a másik kiejtési rendszer szabályainak ismerete. Hexameterben, illetve disztichonban írott verses szövegek megfelelő ritmusú felolvasása. A témakörök forrásanyagában megadott szerzők mindegyikétől legalább egy eredeti szöveg vagy szövegrészlet kiejtés, ritmus és intonáció szempontjából egyaránt helyes, emlékezetből való memoriter) felidézése.
Szövegértés, fordítás	Írásban: ismeretlen, egyszerű (a klasszikus nyelvi normáknak megfelelő, bevezetéssel, esetleg kommentárral könnyített vagy az emelt szinthez képest rövidebb) eredeti latin szöveg kifogástalan lefordítása nyomtatott szótár segítségével. Szóban: egyszerűbb, ismert, eredeti latin szöveg segédeszköz nélküli, kifogástalan lefordítása és értelmezése a szöveg szókincsének pontos ismeretében.
2. Nyelvi eszköztár	
	Adott latin szövegben előforduló lexikai elemek és nyelvi struktúrák pontos felismerése, utóbbiak elemzése és képzési szabályaik bemutatása. A latin leíró nyelvtan alaktana, a rendes és rendhagyó alakjainak ismerete és képzése; a mondattan főszabályainak ismerete és alkalmazása. Ismert latin szövegből a legfontosabb stilisztikai eszközök kiemelése és bemutatása.
3. Témák	
Források	Legalább az alábbi szerzők valamely eredeti művének vagy műrészletének nyelvi és tartalmi szempontú ismerete: Marcus Tullius Cicero, Caius Iulius Caesar, Caius Valerius Catullus, Publius Vergilius Maro, Titus Livius, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Cornelius Tacitus, továbbá az ókeresztény irodalom és a magyarországi latinság legalább egy-egy eredeti műve vagy annak részlete. Alapvető ismeretek legalább a fenti szerzők eredeti nyelven megismert szövegein túli irodalmi és egyéb működéséről.

Kulturális ismeretek	A klasszikus antikvitásra vonatkozó, a fenti forrásokhoz kapcsolható legfontosabb földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti ismeretek. Alapvető ismeretek a latin nyelvű műveltség területeiről, időbeli és térbeli elterjedéséről, annak fontosabb szakaszairól (különösen az antikvitás után megjelenő kersztény kultúra latin nyelvhasználatáról). Ismeretek a klasszikus antikvitás mindennapi életéről, az életkörülményekről, a társadalmi érintkezés szokásairól, az adott társadalom alapértékeiről, az ünnepekről és rítusokról. Áttekintő jellegű ismeretek az ókori Pannonia emlékeiről, valamint a latin nyelv jelentőségéről a magyar kultúrában. Annak bizonyítása, hogy a vizsgázó tisztában van a megismert kulturális értékek korunkra és az egyetemes magyar kultúrára tett hatásával, ismeri e kapcsolatrendszer legfontosabb, elsősorban az általa megismert forrásokhoz köthető elemeit.
4. Egyéb készségek	
	A szövegkörnyezetből ismeretlen nyelvi elemekre következtés készségei és technikái. Különféle szótárak, tanulóknak készült leíró nyelvtan és egyéb segédeszközök önálló használata. A nyelvtanulási célok elérését lehetővé tevő stratégiák, módszerek és segédeszközök alkalmazása. A latin nyelvű szövegek fordításakor és értelmezésekor más műveltségi területekhez kapcsolódó ismeretek és készségek alkalmazása.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Készségek	
Olvasás és beszédkészség	A humanista és restituált kiejtési szabályok bármelyike szerint tetszőleges klasszikus latin szöveg egyformán helyes felolvasása. Hexameterben, disztichonban, lírai strófákban, iambikus formában vagy hendecasyllabusban írt verses szövegek megfelelő ritmusú felolvasása. A témakörök forrásanyagában megadott szerzők mindegyikétől legalább egy eredeti szöveg vagy szövegrészlet kiejtés, ritmus és intonáció szempontjából egyaránt helyes, emlékezetből való (memoriter) felidézése.

Szövegértés, fordítás	Írásban: ismeretlen, nyelvileg, tartalmilag összetettebb (esetleg a klasszikus nyelvi normáktól valamelyest eltérő) eredeti latin szöveg nyomtatott szótár segítségével történő kifogástalan lefordítása. Szóban: nyelvileg vagy tartalmilag összetettebb, a források közt megjelölt szerzőktől származó ismeretlen szövegrészletek fordítása és értelmezése segítő kérdések alapján.
2. Nyelvi eszköztár	
	Adott latin szövegben előforduló lexikai elemek és nyelvi struktúrák pontos felismerése, utóbbiak elemzése és képzési szabályaik bemutatása. A latin leíró nyelvtan alaktanának rendes és rendhagyó alakjai, ezek képzése, a mondattan fő- és mellékszabályainak ismerete és alkalmazása. Ismert vagy az érettségi vizsgán lefordított latin szövegből a legfontosabb stilisztikai eszközök kiemelése és bemutatása.
3. Témák	
Források	Legalább az alábbi szerzők valamely eredeti művének vagy műrészletének nyelvi és tartalmi szempontú ismerete: Marcus Tullius Cicero, Caius Iulius Caesar, Titus Lucretius Carus, Caius Valerius Catullus, Publius Vergilius Maro, Titus Livius, Quintus Horatius Flaccus, Publius Ovidius Naso, Lucius Annaeus Seneca, Cornelius Tacitus. Alapvető ismeretek legalább a fenti szerzők eredeti nyelven megismert szövegein túli irodalmi és egyéb működéséről.
Kulturális ismeretek	A klasszikus antikvitásra vonatkozó, a fenti forrásokhoz kapcsolható legfontosabb földrajzi, történelmi, gazdasági és kultúrtörténeti ismeretek. Alapvető ismeretek a latin nyelvű műveltség területeiről, időbeli és térbeli elterjedéséről, annak fontosabb szakaszairól. Ismeretek a klasszikus antikvitás mindennapi életéről, az életkörülményekről, a társadalmi érintkezés szokásairól, az adott társadalom alapértékeiről, az ünnepekről és rítusokról. Áttekintő jellegű ismeretek az ókori Pannonia emlékeiről, valamint a latin nyelv jelentőségéről a magyar kultúrában. Áttekintő jellegű ismeretek az ókeresztény kultúráról és az egyházi nyelvhasználatról. Annak bizonyítása, hogy a vizsgázó tisztában van a megismert kulturális értékek korunkra és az egyetemes magyar kultúrára tett hatásával, ismeri e kapcsolatrendszer legfontosabb, elsősorban az általa megismert forrásokhoz köthető elemeit.

4. Egyéb készségek	
	Szövegkörnyezetből ismeretlen nyelvi elemekre következtetés készségei és technikái; különféle szótárak, tanulóknak készült leíró nyelvtan és egyéb segédeszközök önálló használata. A nyelvtanulási célok elérését lehetővé tevő stratégiák, módszerek és segédeszközök alkalmazása. A latin nyelvű szövegek fordításakor és értelmezésekor más műveltségi területekhez kapcsolódó ismeretek és készségek alkalmazása.

”

17. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím EMBERISMERET, ETIKA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„**EMBERISMERET, ETIKA**
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszint: írásbeli és szóbeli.
Emelt szint: írásbeli és szóbeli.

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja

Az emberismeret, etika érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

– rendelkezik-e azokkal a kommunikációs készségekkel és tárgyi ismeretekkel, amelyek képessé teszik, hogy az erkölcsi dilemmákat, döntési helyzeteket felismerje, értelmezze és érvelni tudjon saját választásai mellett;
– megismerkedett-e a különböző etikai érvelésmódok alapelveivel és belső logikájával;
– ismeri-e az etika alapfogalmait;
– tisztában van-e a civilizációnkban általánosan elfogadott erkölcsi alapértékek jelentőségével, és képes-e ezeket értelmezni meghatározott élethelyzetek összefüggésében;
– szert tett-e az ember erkölcsi méltóságától elválaszthatatlan személyi felelősség dimenzióinak mélyebb belátására.

Az emberismeret, etika érettségi vizsga tematikája felöleli az etikai reflexió alapvető szintjeit (lelkiismeret, társas kapcsolatok, közerkölcs stb.), illetve egy-egy életterület erkölcsi kérdéseit (munka, szexualitás, nemzetiségi helyzet). Ezeket a vizsgázó a középszintű vizsgán személyes tapasztalatai és középiskolában elsajátított ismeretei *(pl. történelmi, irodalmi, társadalomismereti, pszichológiai és etikai)* alapján értelmezi. Mindez alkalmat ad arra, hogy bizonyítsa jártasságát az emberi kapcsolatok világában, a különféle etikai érvelésmódok és értéktételezések területén, valamint arra, hogy felismerjen értékdilemmákat és ezekben állást foglaljon. E feladat alapvetően induktív jellegű: kiindulópontja egy élethelyzet értelmezése. Az emelt szintű vizsga keretében a vizsgázó számot ad az etika egyes területein szerzett fogalmi ismereteiről, bizonyítja jártasságát az erkölcsi hagyományban. Az elvont meghatározások és érvelésmódok bemutatását olvasmányokból, élethelyzetekből merített példák tehetik személyessé és szemléletessé.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. Az etika megalapozása	Jó és rossz. Az erkölcsi gondolkodás fejlődése. Szokáserkölcs, hagyomány, törvény. Kötelesség és szabadság. A kanti kötelességetika és bírálata. A boldogság mint etikai kérdés.
2. Általános értékeink	Az erkölcsi cselekedet. A kölcsönösség és a felelősség kérdése. Az erények és a jó élet céljai. Az emberi méltóság. Önmegvalósítás, önkorlátozás, önismeret, önértékelés. Értékkonfliktusok. Az erkölcsi nevelés.
3. Társas kapcsolatok	Versengés és együttműködés. Szeretet, részvét; hűség, segítség, szolgálat. Szerelem, házasság, szexualitás. A családi élet erkölcsi kérdései.
4. Erkölcs és társadalom	Társadalmi igazságosság. Emberi alapjogok, kötelességek. Közbeszéd, szólásszabadság. Konfliktusok, konfliktusok kezelése. Hazaszeretet. Munkaerkölcs. Erkölcs és gazdaság. Erkölcs és politika. Médiaetika. A korrupció problémája.
5. Vallás és erkölcs	Valláserkölcs és világi etika viszonya. A világvallások alapvető jellemzői. Az antik, zsidó és keresztény hagyomány erkölcsi öröksége. A keresztény erkölcsi tanítás lényege.
6. Korunk erkölcsi kihívásai	A tudományos-technológiai változások etikai kérdései. Bioetika. A környezetért való egyéni és társadalmi felelősség a globalizáció korában. A jövő nemzedékekért való felelősség.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények (Az emelt szintű követelmények magukban foglalják az alábbiakban nem említett középszintűeket is)
1. Az etika megalapozása	Materiális értéketikák (tekintélyelvű, természetjogi és konvencionális érvelésmódok). Az etikai formalizmus (kötelesség- és haszonelvű elméletek, konszenzus-etikák). Személyközpontú etikai tanítások (felelősség- és dialógusetikák).
2. Az erények és a jellem	Szabadság és meghatározottság. Szándék és következmény. A szenvedés tapasztalata és a rossz eredete.
3. Társas kapcsolatok	Létharc és szolidaritás. A szűkebb és tágabb közösségért vállalt felelősség.
4. Erkölcs és társadalom	Állampolgári erények (kímélet, részvét, áldozat másokért). Törvénytisztelet és polgári engedetlenség.
5. Vallás és erkölcs	A világvallások emberképe és alapvető etikája. Különböző vallási tanítások a természet fölötti uralom, a nemi szerepek, a nemzet és egyetemes emberiség, a törvénytisztelet stb. alapkérdéseiről.
6. Korunk erkölcsi kihívásai	A tudományos-technológiai haladás etikai kérdései.

”

18. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím TÁRSADALOMISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„TÁRSADALOMISMERET
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A társadalomismeret érettségi vizsga – a tantárgy alapvető céljaival összefüggésben – nem csupán ismereteket kér számon, hanem rendeletetése az is, hogy felmérje, mennyire vált képessé a tanuló a saját értékrendjének felismerésére, életútjának, perspektíváinak tervezésére. A követelmények annak megmutatását is számon kérik a vizsgázótól, hogy milyen mértékben jutott el különböző társadalmi kérdések és problémák tudatos értelmezéséhez. A társadalomismeret vizsgakövetelményei tartalmazzák az ún. szinkron társadalomtudományok: a szociológia, a közgazdaságtudomány, a politológia, a jogtudomány, a szociálpszichológia alapvető értelmezési kereteinek és fogalomrendszerének ismeretét.

A társadalomismeret érettségi vizsga célja

Az érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- ismeri-e a társadalom alapvető szerkezetét, illetve a társadalmi viszonyok legfőbb sajátosságait;
- megismerkedett-e a különböző társadalmi együttélési szabályokkal, a jog alapelveivel, saját jogaival és kötelességeivel, az állam intézményeivel, valamint a gazdaság működésével;
- foglalkozott-e a közvetlen környezet és a tágabb környezet összefüggéseivel, tudatosította-e a globalizáció előnyeit és hátrányait;
- meg tud-e fogalmazni konkrét példák, esetek segítségével különböző értékrendeket, gondolkodási és cselekvési mintákat;
- mennyiben képes saját tapasztalatainak általánosítására és fogalmi megragadására;
- mennyire fejlődött ki benne az a készség, hajlandóság és felelősség, hogy élete további részében is tudatosan és kritikusan foglalkozzon társadalmi kérdésekkel, mások problémájával;
- képes-e a szűkebb és tágabb értelemben vett emberi csoportok, közösségekben zajló folyamatok megértésére, a mások iránti tiszteletre;
- megismerte-e a gazdaság alapintézményeit, törvényszerűségeit, szereplőit;
- ki tudja-e fejteni önálló véleményét gazdasági témákról, tudja-e vázolni megoldási javaslatait a gazdasági élettel összefüggő problémákról;
- mit tud a munkaerőpiacon érvényes írott és íratlan szabályokról.

Az emelt szintű vizsga célja a fentieken túl annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a felsőoktatásban való továbbhaladáshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- tisztában van-e azzal, és annak következményeivel, hogy az ember olyan individuum, aki társadalomban, annak különböző szintű közösségeiben él;
- képes-e a környezetében történő eligazodásra, a társadalmi beilleszkedésre, a tudatos életvezetésre, van-e reális önismerete;
- felkészült-e a felelős társadalmi szerepvállalásra, a demokratikus közéletben való aktív részvételre, helytállásra a munka és az üzleti élet területén;

- ismeri-e az ezredforduló alapvető modernizációs és globális folyamatait és azok nemzetközi, illetve hazai hatásait;
- milyen szintű együttműködési és problémamegoldó készséggel rendelkezik;
- ismeri-e az ember vizsgálatának tudományos történeti módszereit (pszichológia, szociológia), közös, illetve eltérő megközelítési módjait;
- ismeri-e a saját élete szempontjából legfontosabb kapcsolatok pszichológiai jellegzetességeit, a nemi identitás és szerepvállalás, a családi élet jellegzetességeit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

A témakörhöz tartozó, alább részletezett tematikus követelmények elsajátítását a vizsgázó a saját tapasztalatait is tartalmazó projektmunka keretében, illetve annak szóbeli „megvédésében”, továbbá a tételes szóbeli vizsgafeleletében kell, hogy igazolja.

Témakör	Követelmények
1. Egyén és közösség	
	Az ember biológiai és társadalmi meghatározottsága. Különböző kultúrák emberképe. Beilleszkedés a társadalomba. Szocializáció és identitás. Társadalmi szerepek. A szocializáció alapvető közegei: család, iskola, kortárscsoport, média. Emberi kapcsolatok. Konfliktus és konfliktuskezelés. Kultúrák és közösségek. Sztereotípia és előítélet. Társadalmi értékrendek. A vallás jelentősége az egyén közösségi és magánéleti mivoltában. Kulturális sokféleség. A világ vallásai. Társadalmi együttélési szabályok. A társadalmi norma és normaátadás. A deviancia fogalma. A társadalmi normák szabályozó szerepe. Bűnözés és bűncselekmény. Jogok és kötelességek. A gyermekek jogai, diákjogok és kötelességek. A közélet és magánélet határai. A média felelőssége a közélet és magánélet megközelítésében. A közélet etikája. Az ifjúság sajátos helyzete a társadalomban. Mentálhigiénés problémák és beilleszkedési zavarok a felnőtté válás életszakaszában. A munkába lépés életszakasza.
2. A társadalmi viszonyok	
	A család fogalma és funkciói. Családi szerepek. Nemzedékek együttélése. Nők és férfiak a társadalomban: a két nem viszonyának változásai. Az iskola társadalmi szerepe. Az iskolai tudás jellegének átalakulása: az élethosszig tartó tanulás fogalma. Az iskola közösségteremtő és szocializációs funkciói. Az életmód fogalma és elemei. Fogyasztói magatartás. Lakóhely, étkezési és öltözködési szokások. Munkaidő, szabadidő. A helyi társadalom. A nemzet politikai és kulturális fogalmai. A magyar nemzettudat sajátosságai. A hazafiság történelmi példái. A nemzetiség fogalma. Magyarországi nemzetiségek. A roma népesség helyzetének sajátosságai. A társadalom rétegződése életkor, nemek, műveltség, vagyoni helyzet, foglalkozás, településformák, etnikum szerint. A magyarországi egyházak, vallási közösségek. Multikulturális

	társadalomszemlélet. Demográfiai viszonyok. A társadalmi egyenlőtlenség. Méltányosság és igazságosság. A hátrányos helyzet fogalma. A hátrányos helyzet típusai: szegénység, testi és szellemi fogyatékosság. Karitatív tevékenység. Közösségi szolgálat, önkéntesség. A szociológia tudománya. Tömegjelenségek. Tömeglélektan. A média hatása.
3. Állampolgári ismeretek	
3.1. Jogi alapismeretek	Az alapvető emberi jogok. Egyéni és közösségi jogok. Gyermeki és diákjogok. Az állampolgárság fogalma. Állampolgári kötelességek.
3.2. Intézményrendszer	A politika fogalma. Magánérdek és közérdek. A demokratikus társadalmi és állami berendezkedés. A demokratikus közélet fő jellemzői. A hatalommegosztás elve. Magyarország Alaptörvénye. A törvényhozó hatalom rendszere. A végrehajtó hatalom rendszere. A köztársasági elnök szerepe. Politikai pártok. A bíráskodás rendszere Magyarországon.. Az önkormányzatiság fogalma. A helyi önkormányzatok szervezete és működése. A közigazgatás rendszere. A civil társadalom szervezetei. Az Európai Unió kialakulása és céljai. Az Európai Unió alapintézményei.
3.3. Ügyek intézése	Állampolgári dokumentumok: személyi igazolvány, lakcímkártya, diákigazolvány, útlevél, adóazonosító, taj-kártya, jogosítvány.
4. Jelenismeret – Társadalmi világrend az ezredforduló után	
4.1. Az életmód	A gazdasági növekedés dilemmái. A demográfiai folyamatok ellentmondásai. A multinacionális és nemzeti gazdaságok ellentmondásai. Az állami és nemzetközi politikai szerepvállalás ellentmondásai. Biztonságpolitika: terrorizmus, migráció. Az európai integráció kérdései. Civilizációs konfliktusok: etnikai, környezeti, vallási, gazdasági kérdések.
4.2. Kultúra és globalizáció	A globalizáció folyamata. A fogyasztói társadalom válsága. A munka világának átalakulása. Az információs társadalom kialakulása. Az élethosszig tartó tanulás. A nemek közötti viszony és a család kulturális, gazdasági és társadalmi funkcióinak átalakulása.
4.3. A növekedés határai	A fenntarthatóság elvei. A technikai civilizáció és a gazdasági növekedés hatása a természeti környezetre. A demográfiai robbanás társadalmi és gazdasági okai. A népesség csökkenése és az elöregedés hazánkban és más európai országokban. A környezetkímélő magatartás elterjedését ösztönző, illetve gátló tényezők.
5. Gazdasági és pénzügyi ismeretek	
5.1. A gazdasági környezet	A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői. A tulajdonformák. A vállalkozási formák fő jellemzői.

5.2. Az állam gazdasági szerepvállalása	Az állam gazdasági szerepvállalása. Állami költségvetés. Adópolitika. Az állam piaci és nem piaci feladatai. Az újraelosztási rendszerek. A fő makrogazdasági mutatók. A gazdasági növekedés, stagnálás; foglalkoztatottság, munkanélküliség, infláció, külső és belső egyensúly. Az Európai Unió fő gazdaságszervező elvei (szabad munkaerő- és tőkeáramlás, egységes valuta).
5.3. Pénzügyi ismeretek	A pénz fogalma, szerepe, funkciói. A nemzetközi és a hazai bankrendszer. Pénzügyi tranzakciók. Hitel (kamat, futamidő, fedezet, saját erő). A pénzpiac fogalma. Az ár-bér spirál folyamata.
5.4. A munka világa	A munkaviszony. Munkaadók és munkavállalók jogai és kötelezettségei. Hazai és nemzetközi munkaerő-piaci elvárások. Az adózás. Felkészülés a munkaerőpiacra való kilépésre: önéletrajz, motivációs levél írása. Az állásinterjú. Fogyasztás, beruházás, megtakarítás a háztartásban. A megtakarítás formái. A megfontolt hitelfelvétel. A fogyasztó jogai.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. Egyén és közösség	
	Az emberi faj kultúrájának gyökerei. A kulturális univerzálék. A kulturális önazonosság és a társadalmi hovatartozás problémái. A világ vallásai. A vallásgyakorlás mint magán- vagy közügy. A társadalmi szerződés. A társadalmi norma és normaátadás. Az anómia fogalma. Az illem. A hatalommal való visszaélés bűncselekménye. Büntetőjogi számonkérés, elévülés – el nem évülés. Jogok és kötelességek. A gyermekek jogai, diákjogok és kötelességek. A közélet és magánélet határai. A média felelőssége a közélet és magánélet megközelítésében. A közélet etikája. Az ifjúság sajátos helyzete a társadalomban. Mentálhigiénés problémák és beilleszkedési zavarok a felnőtté válás életszakaszában. A munkába lépés életszakasza.
2. A társadalmi viszonyok	
	A család fogalma és funkciói. Családi szerepek. Nemzedékek együttélése. Nők és férfiak a társadalomban: a két nem viszonyának változásai. Az iskola társadalmi szerepe. Az iskolai tudás jellegének átalakulása: az élethosszig tartó tanulás fogalma. Az iskola közösségteremtő és szocializációs funkciói. Az életmód fogalma és elemei. Fogyasztói magatartás. Lakóhely, étkezési és öltözködési szokások. Munkaidő, szabadidő. A helyi társadalom. A nemzet politikai és kulturális fogalmai. A magyar nemzettudat fejlődésének sajátosságai. A nemzetiségek jogi szabályozásának történeti változásai és új vonásai.

	A társadalom rétegződése. A magyarországi egyházak, vallási közösségek. Az egyházak társadalmi szerepvállalása és jogi szabályozása. Demográfiai viszonyok. Korfa. A társadalmi egyenlőtlenség. Méltányosság és igazságosság. A hátrányos helyzet fogalma. A szociológia és a szociálpszichológia tudománya, szociálpolitika. Urbanizációs és regionális problémák. Tömegjelenségek. Tömeglélektan. A média hatása.
3. Állampolgári ismeretek	
3.1. Jogi alapismeretek	Az alapvető emberi jogok. Egyéni és közösségi jogok. Gyermeki és diákjogok. Az állampolgárság fogalma. Állampolgári kötelességek. A politika fogalma. Magánérdek és közérdek. A demokratikus társadalmi és állami berendezkedés. A demokratikus közélet fő jellemzői. A hatalommegosztás elve.
3.2. Intézményrendszer	Magyarország Alaptörvényének létrejötte. Az államhatalmak elválasztása. A bíráskodás rendszere Magyarországon. Jogi alapismeretek: jogsérelem, jogorvoslat. A rendőrség jogai és kötelezettségei. Az önkormányzatiság fogalma. A helyi önkormányzatok szervezete és működése. A közigazgatás rendszere. A civil társadalom szervezetei. Az Európai Unió kialakulása és céljai. Az Európai Unió intézményrendszere. Az európai polgárság jogai és kötelességei.
3.3. Ügyek intézése	A „jó állam” elve.
4. Jelenismeret – Társadalmi világrend az ezredforduló után	
4.1. Az életmód	A gazdasági növekedés dilemmái. A demográfiai folyamatok ellentmondásai. A multinacionális és nemzeti gazdaságok ellentmondásai. Az állami és nemzetközi politikai szerepvállalás ellentmondásai. Biztonságpolitika: terrorizmus, migráció. Az európai integráció kérdései. Civilizációs konfliktusok: etnikai, környezeti, vallási, gazdasági kérdések.
4.2. Kultúra és globalizáció	A globalizáció fenyegetése a nemzeti-nemzetiségi kultúrák vonatkozásában. A szabadság, a jólét, a társadalmi igazságosság és a technológiai modernizáció összefüggései. A hálózati kultúrák növekvő szerepe. A gender-elmélet és annak kritikája. Szellemi és vallási körkép az ezredfordulón.
4.3. A növekedés határai	A globális élelmiszeripar termékeinek és a természetes élelmiszerek fogyasztásának szembenállása. A génmódosított árukkal összefüggő társadalmi-egészségügyi kockázatok. Fenntartható fejlődés vagy fenntarthatóság? A globális demográfiai növekedés és a hazai népességcsökkenés ellentmondása. A környezetkímélő magatartás elterjedését ösztönző, illetve gátló tényezők.

5. Gazdasági és pénzügyi ismeretek	
5.1. A gazdasági környezet	A gazdaság alapintézményei, törvényszerűségei és gazdasági szereplői. A tulajdonformák. A vállalkozási formák fő jellemzői.
5.2. Az állam gazdasági szerepvállalása	Az állam gazdasági szerepvállalása. Állami költségvetés. Adó- és járulékpolitika. Az állam gazdasági szerepének liberális, baloldali és konzervatív értelmezése. Az állam piaci és nem piaci feladatai. Az újraelosztási rendszerek. A makroökonómia alapfogalmai. Nézetek az Európai Unió gazdasági egységesedéséről. Konvergenciaprogramok.
5.3. Pénzügyi ismeretek	A pénz kialakulása. A nemzetközi és a hazai bankrendszer változási tendenciái. A devizakölcsön problémája, megoldási lehetőségek. A pénzpiac fogalma. Pénzkereslet, pénzkínálat; a pénzpiac egyensúlya. Az ár-bér spirál folyamata.
5.4. A munka világa	A középszintű követelményekben szereplő témák részletes ismerete. A munkáról való gondolkodás eltérő kulturális attitűdjei. Fogyasztó a piacgazdaságban.

”

19. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím DRÁMA ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„**DRÁMA**
ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli, szóbeli és gyakorlati.
Emelt szinten: írásbeli, szóbeli és gyakorlati.

A dráma érettségi vizsga célja

A dráma érettségi vizsga célja annak megállapítása, hogy a vizsgázó

- képes-e a dráma és a színház értő befogadására, az alkotások értelmezésére;
- tudja-e használni a megismert fogalmi készletet a látott drámamunka vagy előadás elemzésében;
- rendelkezik-e az adott területen (drámajáték, színjáték, zenés játék, versmondás, prózamondás, tánc- vagy mozgásszínház, továbbá egyes színházi mesterségek stb.) végzett tevékenységhez szükséges kompetenciákkal;
- tudja-e alkalmazni színháztörténeti és elméleti ismereteit;
- képes-e kifejezni magát különböző dramatikus tevékenységi formákban, improvizációs szöveges és/vagy mozgásos feladatokban, és adottságaihoz mérten részt tud-e vállalni színházi jellegű előadás létrehozásában.

A középszintű vizsga a jelöltektől a drámai művek, színházi előadások művészi eszközeinek felismerését, azonosítását; az alapvető színházi eszközök és néhány színészi technika gyakorlati alkalmazását várja el.

Az emelt szintű vizsga a drámai művek és színházi előadások művészi eszközeinek széles körű felismerését, azonosítását, valamint a színházi eszközrendszer elemzését, a színészi technikák elmélyültebb gyakorlati alkalmazását várja el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök / Kompetenciák	Követelmények
Színház- és drámatörténet	Az ókor színháza és a görög dráma. Shakespeare színháza és néhány drámája. Moliere néhány drámája. A 19. és 20. századi magyar színház és dráma néhány alkotása. Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza. Brecht színháza és néhány drámája. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom néhány alkotása.
Színház- és drámaelmélet	A drámai műnem sajátosságai. A dráma szerkezeti felépítése. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. A színházművészet mint összművészet sajátosságai. Színházi szakmák. Színházi előadások elemzése.
Színházi műfajok	A tragédia. A komédia. A realista színjáték. Zenés, tánc- és mozgásszínház.
Drámajáték	Helyzetgyakorlatok. Történet szerkesztése és megjelenítése. Improvizáció.
Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek	Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral. Improvizáció zenére vagy témára. Összetett improvizációk létrehozása és bemutatása.
Bábjáték	A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámamunkában.
Beszéd, vers- és prózamondás.	A beszédtechnika alapjai. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása.
Színjátékos gyakorlat	Drámajátékos improvizáció. Egyéni színpadi vagy pódiumi produkció létrehozása és bemutatása. Tanári irányítás mellett létrehozott kollektív színpadi produkció (előadás) bemutatásában való részvétel.

EMELT SZINT

Témakörök / Kompetenciák	Követelmények
Színház- és drámatörténet	Az ókor színháza, görög dráma és római komédia. A középkori színjátszás, a commedia dell'arte. Az Erzsébet-kor színháza, Shakespeare. A spanyol barokk dráma és színház. Moliere művei és a klasszicista dráma. A régi magyar dráma néhány alkotása. A 19. századi magyar dráma néhány alkotása. A hazai színjátszás kezdetei. A 20. századi magyar dráma néhány alkotása. A modern polgári dráma és színház kialakulása. Csehov drámái és Sztanyiszlavszkij színháza. Brecht drámái és színháza. A 20. század színházi irányzatai, jelentős drámaírói. Napjaink legfontosabb színházi irányzatai és a kortárs drámairodalom.
Színház- és drámaelmélet	A drámai műnem sajátosságai. A dráma (a színjáték) mint kommunikáció. A dráma szerkezeti felépítése. Dramaturgiai és színházelméleti alapfogalmak. A színházművészet mint összművészet sajátosságai. Színházi szakmák. Gyakorlati drámaelemzés.
Színházi műfajok	A rituális játék/szertartásjáték. A tragédia. A komédia. A realista színjáték. Bábjáték Zenés, tánc- és mozgásszínház.
Előadáselemzés	A színházi előadások egyes alkotó elemeinek jelentésteremtő és módosító hatásainak (a színészi játék, a mozgás, a tér, a díszlet, kellékek, zajok, zenék, jelmezek, smink) ismerete.
Drámajáték	Helyzetgyakorlatok. Történet szerkesztése és megjelenítése. Improvizáció. Drámajáték. Drámapedagógia.
Mozgás, tánc- és mozgásszínházi ismeretek	Szituáció megfogalmazása állóképben, mozdulatsorral. Improvizáció zenére vagy témára. Összetett improvizáció létrehozása és bemutatása.
Bábjáték	A tanulók által a képzés során készített bábok és/vagy maszkok alkalmazása drámamunkában.

Színpadi beszéd, vers- és prózamondás, egyéni vagy közös daléneklés	A beszédtechnika alapjai. Lírai, epikai és drámai alkotások tolmácsolása. A pódiumi műfajok. Egyéni vagy közös daléneklés.
Színjátékos gyakorlat	Drámajátékos improvizáció. Egyéni színpadi vagy pódiumi produkció létrehozása és bemutatása. Tanári irányítás mellett létrehozott kollektív színpadi produkció (előadás) bemutatásában való alkotó részvétel.

”

20. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím A MOGZÓKÉP- ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„A MOZGÓKÉP- ÉS MÉDIAISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: projekt és írásbeli.
Emelt szinten: projekt és írásbeli és szóbeli.

A mozgókép- és médiaismeret érettségi vizsga célja

A mozgókép és médiaismeret érettségi vizsga lehetőséget biztosít a különféle mozgóképi és médiaszövegek értelmezésében megmutatkozó elemzési-interpretációs és kritikai képesség bizonyítására. A mozgókép/média érettségi alkalmat ad annak megállapítására is, hogy a vizsgázó tisztában van-e a média – és különösen az audiovizuális média és az internet – társadalmi szerepével és működésmódjával.

A vizsga célja, hogy a jelölt az alapszintű médiaismereti felkészültség birtokában, illetve a mozgókép kultúrtörténetének és stílustörténetének, részben a mozgókép formanyelvének ismeretében, illetve adott textus (film, filmrészlet, televíziós műsor-műsorrészlet, digitális szöveg, internetes források) alapján a következőkkel bizonyítsa felkészültségét:

– bemutatja, hogy a stílus és a megjelenítés formája hogyan utal a szerzőre, a tapasztalati valóság és a virtuális valóság kapcsolatára, a gyártási, illetve a társadalmi és kulturális körülményekre;
– jellemzi valamely tömegfilmi műfajt a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján, egy-egy arra alkalmas film segítségével;
– ismerteti egy-egy jelentős alkotó életművét a szerző legfontosabb műveinek alapján;
– megtervez és meg is valósít néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szövegrészletet vagy egyéb médiaszöveget;
– bizonyítja, hogy rendelkezik a tömegkommunikációs eszközök tudatos használatának képességével, tájékozódik a sajtóműfajok, az audiovizuális műsortípusok, internetes szöveg- és kommunikációs formák, a globális monitorkultúra világában;
– jellemzi azokat az érintkezési módokat, ahogyan a médiaintézmények kapcsolatba kerülnek a politikával, a társadalmi és kulturális eseményekkel, a mindennapi élettel;

– ismeri a médiaintézmények működésének gazdasági alapjait, valamint a gyártók és a közönség közötti kapcsolatrendszert;
– önálló ítéletet alkot néhány ismert médiakritikai elmélet által megfogalmazott problematikáról és azok helytállóságáról;
– teljesítményében kifejeződik önálló gondolkodása, problémalátása, lényegkiemelő és rendszerező képessége, kreativitása, mozgóképi kultúrájának egyéni sajátosságai, értékválasztásai.

A mozgókép- és médiaismeret középszintű érettségi vizsgája lehetővé teszi a jelölt mozgókép-nyelvi kultúrájának, filmműveltségének és a média társadalmi szerepét illető tájékozottságának minősítését és értékelését. A vizsgázó teljesítménye mutatja, hogy milyen minőségű és mélységű tudással rendelkezik ezen a téren, továbbá azt is, hogy ismereteit milyen módon tudja önálló produktumok létrehozásával (projektmunka), valamint írásban megjeleníteni.

Az emelt szintű érettségi vizsgán részben a mű- és stílustörténeti ismeretanyag, a fogalmi tájékozottság, részben a mű- és műsorelemzési képesség, valamint a médiajelenségekre vonatkozó – társadalmi-gazdasági ismeretekre támaszkodó – kritikai képesség tekintetében várható el mélyebb és alaposabb ismeretanyag. A középfokú vizsgától mindennek árnyaltabb-személyesebb alkalmazása és magasabb színvonalú kifejtése különbözteti meg.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakör	Követelmények
1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai	
A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői; a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	A mozgókép előtti mozgásábrázolási és történetalkotási törekvések azonosítása a képzőművészetben – a barlangrajztól a képregényig. A technikai kép létrehozására szolgáló eszközök kezelői szintű ismerete és alkalmazása *(pl. fényképezőgép, a videokamera használata a projektmunka során).* A technikai képalkotás technikatörténete, meghatározó találmányainak ismerete.
A technikai kép jellemzői	Rögzítés és ábrázolás mozzanatainak elkülönítése és kapcsolatuk értelmezése a mozgóképi szövegek elemzésében. A mozgókép kettős természetének (reprodukció és ábrázolás) felismerése a mozgóképi szövegformálásban.
A látvány mozgóképi megszervezése	A beállítás és a képkivágat fogalmainak pontos használata; a plánok fajtáinak felismerése, megnevezése és alkalmazásuk értelmezése a klasszikus szerzői és műfaji mozgóképi szövegek elemzésében. Az egyes beállítások felismerése, illetve a kameramozgások azonosítása és használatuk értelmezése adott szövegek elemzése során.

Szerepjáték	A szereplőválasztásnak (civil vagy hivatásos) és a szereplő külső megjelenésének – mint metakommunikációs közlésnek – a leírása és értelmezése adott mozgóképi szövegek értelmezésében. A viselkedés szóbeli, vokális és metakommunikációs eszközeinek felismerése és értelmezése.
Montázs	A montázsjelenség felismerése, a montázs és gondolkodás, illetve a montázs és az ábrázolás kapcsolatának ismerete *(pl. a mozgókép esetében a tér-idő felbontása, újraszervezése* és alkalmazása adott montázsmegoldások leírásában és értelmezésében). A lineáris/narratív, asszociatív/expresszív és a belső montázs felismerése és montázshatásának értelmezése adott montázsmegoldások esetében.
Mozgóképi elbeszélés	A történet mint változássorozat elemzése, az események időrendi és okozati láncolatának összeállítása, leírása, a történet fontosabb alkotóelemeinek (*expozíció, lezárás, fordulat és epizód*) felismerése és elkülönítése adott mozgóképi szövegek értelmezése során. A történet, a cselekmény és az elbeszélés fogalmainak helyes használata, alkalmazása a szövegelemzésben.
2. A mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek	
A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése	A médiaszövegek rendszerezésének néhány fontosabb módja, a rendszerezés szempontjainak ismerete, jellemző példák alkalmazása *(médiumok szerint: pl. sajtó, rádió, film, televízió stb.; a valóság ábrázolásához való viszony szerint: dokumentum és fikció; az alkotói szándék és a nézői elvárás szerint: műfaji, illetve szerzői; a szöveg keletkezése és stílusa szerint: pl. expresszionista, neorealista, új hullámos stb.; műsortípus szerint: pl. reklám, hír, show stb.)* és ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
A valóság ábrázolásához való viszony	A valóságos és a valószerű fogalmának ismerete. A fikcionális és a dokumentarista ábrázolásmód felismerése, jellemzése. A képi ábrázolás és a mágikus gondolkodás kultúrtörténeti kapcsolatának ismerete. A technikai képrögzítés kultúrtörténeti szerepének értelmezése. A televízió valóságfelfogásának értelmezése a médium megjelenésétől a valóságshow műsorokig.
Cselekményelemzés	A fordulatok és az epizódok különválasztása, a cselekmény tér-idő folyamatának és okozati rendjének összeállítása adott mozgóképi szövegek értelmezésében. Alapvető műfaji jellegzetességek (*helyszín és idő, szereplők, fő téma, jellegzetes fordulatok, atmoszféra*) felismerése adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
A mozgóképi szövegek jelentése	Jelentéstulajdonítás a legfontosabb filmnyelvi kódok (*narráció, montázs, látványszervezés, szerepjáték*) értelmezésével – adott mozgóképi szövegek esetében.

3. A mozgóképi szövegalkotás	
Egyszerű mozgóképi vagy médiaszövegek megszerkesztése	A szövegalkotási ismeretek és képesség bizonyítása *(pl. néhány beállításból álló értelmes mozgóképi szekvencia, fotósorozat vagy más médium eszközeit használó rövid terjedelmű komplett szöveg, alkotás) megtervezése és kivitelezése a projektmunka során.*
4. Műfaj- és műismeret	
A filmkultúra kettőssége	A tömeg- és a magas/artisztikus kultúra fogalmának elhatárolása. A műfaji és a szerzői filmalkotások megkülönböztetése és összehasonlítása. Az archetípus fogalmának ismerete, az archetípusok felismerése és azok konkrét formáinak értelmezése. A szerzői filmek sajátosságainak (a nemzeti magaskultúrába ágyazottság, elitista alkotás- és befogadásmód, hétköznapiság, dominancia, stílusközpontúság, szoros kapcsolat a társművészetekkel) ismerete.
Műfaji jellemzők	A tömegfilmek sajátosságai: sztárkultusz, iparszerűség, gazdasági meghatározottság, nézőszám maximalizálás, szórakoztatás, akció- és látványközpontúság, műfajiság, fogyasztói minták kiváltása és követése, multiplex-terjesztés. A legjellemzőbb műfajok (*melodráma, vígjáték, burleszk, western, akciófilm, krimi, thriller, horror, sci-fi*) közül három szabadon választott műfaj alapvonásainak ismertetése egy-egy hozzárendelhető film vázlatos elemzésével – a témaválasztásban, a motívumhasználatban és az elbeszélésmódban megfigyelhető hasonlóságok alapján.
5. Stílus- és műismeret	
Korstílusok	A szereplő- és környezetválasztásban, a kamerahasználatban, a történetmesélésben, a film szerepéről való elképzelésben és a filmtörténeti hagyományokhoz való viszonyban megfigyelhető stiláris jegyek hasonlóságának felismerése a (német) expresszionizmus, a francia és a szovjet-orosz avantgárd film, az (olasz) neorealizmus, a francia és a csehszlovák új hullám kapcsán. Ezen (film)stílustörténeti korszak meghatározó alkotóinak és műveinek ismerete.
6. Egyetemes filmtörténeti ismeretek	
A némafilmművészet	A német expresszionizmus jellemzése, egy meghatározó művének ismerete. A szovjet-orosz montázsiskola jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A hangosfilmművészet kialakulása	Az (olasz) neorealizmus jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A modern film	A fontosabb nemzeti újhullámok (*pl. francia, csehszlovák, angol, német*) jellemzése, néhány meghatározó mű ismerete.

7. Magyar filmtörténeti ismeretek	
Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (*pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla*) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. *budapesti iskola* jellemzése, két fontosabb alkotás ismerete.
A kortárs magyar film	Három – szabadon választott –, a rendszerváltozás után készült film részletező ismertetése.
8. Média a mindennapi életben	
A társadalmi nyilvánosság	A közszféra-magánszféra, a nyilvánosság, a médiakonvergencia és a diskurzus fogalmának ismerete; a modern társadalmi nyilvánosság kialakulását elősegítő fontosabb tényezők szerepének kifejtése (*pl. a technikai sokszorosítás, a technikai képrögzítés-képközvetítés, a távközlés, digitalizáció*). Annak ismerete, hogy milyen alapvető tényezőktől függ valamely kor és társadalom nyilvánossága. A média napirend-kijelölő szerepének bizonyítása aktuális médiapéldákkal. A média legfontosabb társadalmi szerepeinek (pl. *tájékoztatás, „őrkutya-szerep”, közösségteremtő szerep, morális értékrend formálása*) ismerete.
Mediatizált információforrások használata	Az egyes médiumokban használatos szövegtípusok (*pl. újsághírek, riportok és tanulmányok, rádióműsorok, filmek, televíziós műsorok, weblapok, CD-ROM-ok, digitális archívumok*) mint információs források tudatos, szelektív és célirányos használata (*pl. a projektmunkában*).
Online média használata	Az internethasználat biztonsági problémáinak (*pl. személyes adatok védelme, hamis vagy megbízhatatlan oldalak, információk kiszűrése, ismerkedés veszélyei*) ismerete. Az internetes és mobilkommunikáció fontosabb sajátosságainak (*pl. interaktivitás, a kommunikáció térbeli és időbeli szabadsága, figyelemmegosztás, multitasking, virtuális kapcsolatok, konstruált személyiségek, anonimitás és annak korlátai, e-részvétel, e-demokrácia, amatőr és professzionális tartalomgyártás, médiahasználat mások jelenlétében és annak normái*) tudatosítása.
A média és az életmód	A médiumok – elsősorban a rádió, a televízió és az online sajtó – műsorrendjének, honlapstruktúráinak, az intézmény vagy a csatorna-image kialakításának a befogadók életmódjára, műsorválasztási preferenciáira gyakorolt hatásainak bemutatása.
9. A médiaszövegek befogadása, a média közönsége	
Intertextualitás, sorozatelv	A sorozatelv fogalma, hatása a szövegek megszerkesztésére és befogadására. A sorozatszerű szerkesztés célja és hatása a befogadóra (*pl. szappanoperák, hírek, reklámkampányok esetén*). A hírmédia médiaszövegeinek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak elemzése; a

	fontosabb újságírói modellek (*elkötelezett, pártos, objektív-semleges, bulvár*) ismerete.
A befogadást befolyásoló tényezők	Az egyirányú kommunikáció dominanciájának, majd csökkenésének, az interaktivitás módjainak, szerepének ismerete a tömegkommunikációban. A lineáris és nemlineáris olvasás fogalmának ismerete. Annak bemutatása, hogy a szövegen túl milyen tényezők hatnak különösen a befogadásra: így a kulturális kompetencia szerepe (a befogadó tudása, tapasztalata és ízlése); a közönség kulturális és társadalmi környezetének – szociális, etnikai, gazdasági helyzetének, életkorának és nemének – hatása, illetve a befogadás környezetének (*pl. újságolvasás, rádióhallgatás, tévézés, szörfözés a weben*) hatása az egyes médiaszövegek, szövegtípusok elutasítására vagy elfogadására. A médiaipar globalizálódásának jelei és következményei (*pl. a nemzeti identitás veszélyeztetése*) a médiaszövegek kódolásában és terjesztésében. A közönség eltérő szerepeinek értelmezése: a befogadó mint fogyasztó, a közönség mint állampolgár, a közönség mint nő vagy férfi. A legfontosabb médiahatás-elméletek (*pl. direkt, korlátozott, használatiérték, kultivációs modellek*) ismerete.
A sztár	A sztár szerepének felismerése és értelmezése a médiában és a filmen, néhány film és médiasztár jellemzésén keresztül.
Az új médiatechnológiák	A mediatizált közlésmód új jelenségeinek (*interaktivitás, multimédia, hálózati kommunikáció, virtuális valóság, médiakonvergencia*) jellemzése, a befogadási folyamatra gyakorolt hatásuk bemutatása és értékelése.
10. A médiaintézmények	
A médiaszöveg mint termék	A tömegkommunikációs gyakorlatra ható főbb gazdasági tényezők bemutatása, az iparszerű, piacelvű működés bizonyítása (*pl. maximális fogyasztásra késztetés elve; a közönség kettős szerepe: a közönség mint vevő és mint áru; a műsoridő mint tulajdon*).
A médiaipar intézményei	Közszolgálati és kereskedelmi médiaintézmények bemutatása néhány jellemző példával.

A médiaipar ellenőrzése	A médiaipar jogi és etikai szabályozásának alapelvei (*a válaszadás lehetősége, a magánélet tiszteletben tartása, hátrányos megkülönböztetés elkerülése*). A törvények betartását ellenőrző hazai intézmények megnevezése, jellemző példák a hatóságok beavatkozására (pl. a reklámidő túllépéséért, a fiatalkorúakat károsan érintő műsorokkal, elsősorban az indokolatlan erőszak-megjelenítéssel kapcsolatos döntések) jellemző példáinak ismertetése az adott időszakból. Az újságíró szabadsága és ennek korlátai, a szerzői jog, az információhoz való jog, a rágalmazással kapcsolatos, a kiskorúak védelmét és a politikai befolyásolástól való védelmet szolgáló főbb szabályozások ismerete.
11. A reprezentáció	
Manipuláció, a valóság sztereotíp és torzított megjelenítése a médiában	A reprezentáció fogalmának ismerete, a tapasztalati és a médiavalóság eltéréseinek felismerése, bemutatása (elsősorban a nemi szerepek, a kisebbségek és az etnikumok, az eszmék és a politikai formációk) médiaszövegekben megtestesülő reprezentációjának tekintetében. Azoknak a fontosabb érveknek és ellenérveknek az ismerete és alkalmazása, amelyekkel a média tömegbefolyásolási, közönségmanipulációs hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni. A manipuláció és a médiaipari selejt megkülönböztetése egymástól. A médiaoptimizmus és –pesszimizmus fogalmának, alapvető érvkészletének ismerete.
12. Jellegzetes műsortípusok, médiaszövegek	
Hírműsorok	A hír, a hírérték, az infotainment és a vélemény fogalmainak ismerete és elkülönítése. A hírműsorszerkesztés elemi formáinak és normáinak ismerete és érvényesülésük kritikus megítélése.
Reklám	A reklám mint alkalmazott művészeti forma értelmezése. A reklámok címzettjének/célcsoportjának meghatározása. A reklámok gyakoribb képi, verbális, narratív megoldásainak a leírása és jellemzése; néhány gyakori befolyásolási technika felismerése és értékelése.
Folytatásos teleregény (szappanopera)	A szériaelv megjelenési formáinak ismerete és jellemzése. A teleregény szerkezeti sajátosságainak ismerete és bemutatása alkalmas példán.
Show-műsorok	A valóságshow-műsorok (reality) jellemzése mint a jóízlés, a humánum, az önrendelkezés kikezdése, másfelől annak az elemi igénynek a megvalósulása, amelyben az egyszerű ember az elit helyett magát láthatja viszont a nyilvánosságban.

EMELT SZINT

Témakör	Követelmények
1. A mozgóképnyelv alapjai, a filmpoétika fogalmai	
A képrögzítés és mozgásábrázolás alapjai és jellemzői; a technikai képalkotás és a mozgóképi történetmesélés előtörténete	Különféle képtípusok (pl. természeti, képzőművészeti és technikai képek) és a mozgókép előtti mozgásábrázolási-történetalkotási törekvések azonosítása a barlangrajztól a képregényig. A képalkotás és képrögzítés, mozgásábrázolás és történetmesélés motivációinak felismerése adott esetekben. A mozgókép utalásos természetének bemutatása és értelmezése szabadon választott, jellemző példákkal.
A látvány mozgóképi megszervezése	A kamera térbeli elhelyezésével és optikai beállításával kapcsolatos jelzések (nézet és látószög, térmélység, előtér-háttér) felismerése és magyarázata kortárs mozgóképi szövegek értelmezésében. A megvilágítás és a színhasználat szerepének felismerése, leírása és magyarázata kortárs mozgóképi szöveg értelmezésében.
Szerepjáték	A szereplők dinamikusan változó státuszhelyzetének értékelése, elemzése, adott mozgóképi szövegek értelmezésében.
Montázs	A mozgóképi hanghatások fajtáinak elkülönítése, kombinációik és képekkel történő összekapcsolásuk megoldásainak leírása és magyarázata *(pl. szinkronitás-aszinkronitás, időérzet és hangulatteremtés)* a szövegelemzés során. A kép és hang montázsviszonyának értelmezése kortárs szerzői filmek értelmezésében.
2. A mozgóképi szövegértés, értelmezési szintek	
A médiaszövegek és a mozgóképi alkotások rendszerezése	A médiaszövegek rendszerezése néhány további fontos szempont szerint (*elbeszélő és nem elbeszélő jelleg, animáció; a kifejező eszközök kísérleti használata*), és ezen kategóriák alkalmazása adott mozgóképi szövegek elemzésében és értelmezésében.
Cselekményelemzés	A műfaji konvenciók és a formanyelv cselekményre gyakorolt hatásának felismerése; a cselekményen belüli és azon kívüli események elkülönítése.
3. Műfaj- és műismeret	
A filmkultúra kettőssége	A kultúrahasadás jelenségének, okainak és következményeinek bemutatása és értékelése. A tömeg- és a magas/artisztikus kultúra fogalmának elhatárolása.
Műfaji jellemzők	Egy szabadon választott tömegfilmes alkotói életmű bemutatása *(pl. Chaplin, Ford, Hitchcock, Spielberg).*
4. Korstílusok, szerzők és művek	
Korstílusok	A szerzőiség stílusjegyeinek (személyes világlátás, az alkotóra jellemző formanyelvi jegyek) felismerése és bemutatása.

	A film stílustörténeti korszakaihoz nehezen besorolható, ún. „nagymesterek” (*pl. Antonioni, Bergman, Bunuel, Cassavetes, Fellini, Godard, Kuroszava, Pasolini, Tarkovszkij, Welles*) közül egy alkotó életművének alaposabb bemutatása, a legfontosabb művek és a szerzőt jellemző témák, stiláris eszközök alapján.
5. Egyetemes filmtörténeti ismeretek	
A filmtörténet kezdetei, az ősfilm	A Lumiére-fivérek és Meliés munkásságának ismerete.
A némafilmművészet	Griffith filmművészeti jelentőségének értékelése. A francia filmes avantgárd jellemzése, két meghatározó művének ismerete.
A hangosfilmművészet kialakulása	A lírai realizmus jellemzése, egy meghatározó alkotás ismerete.
A modern film	Új Hollywood jellemzése, néhány meghatározó alkotás ismerete.
A kortárs film	A Dogma mozgalom jellemzése, legalább két meghatározó mű ismerete.
6. Magyar filmtörténeti ismeretek	
A magyar film a második világháború előtt	A meghatározó műfajok (vígjáték és melodráma) jellemzése, néhány kiemelt mű ismerete.
Az új magyar film az ötvenes évektől a rendszerváltásig	A magyar film néhány jelentős alkotója közül két rendező (*pl. Fábri Zoltán, Makk Károly, Jancsó Miklós, Szabó István, Huszárik Zoltán, Bódy Gábor, Jeles András, Tarr Béla*) munkásságának vázlatos bemutatása (az életmű helye és jelentősége a magyar film történetében). Az ún. *budapesti iskola* jellemzése, néhány fontosabb alkotás ismerete.
A kortárs magyar film	Az ezredforduló utáni magyar film néhány fontosabb alkotója szerzői karakterének vázlatos bemutatása.
7. Média a mindennapi életben	
Társadalmi nyilvánosság	A nyilvános szereplés képessége, a nyilvános szereplés során elvárható etikai szempontok alkalmazása *(pl. interjúhelyzetben).*
Online média használata	A mindennapi kommunikáció digitális technológián alapuló formáinak (*chat, SMS, e-mail, fórum*) és nyelvi sajátosságaik (*pl. szókincs, szavak alakváltozatai, mondatszerkesztés, az érzelemkifejezés eszközei*) értelmező ismerete.
A média és az életmód	A fontos tömegkommunikációs modellek (*transzmissziós, rituális, propaganda-reklám, befogadási modell*) működésének szemléltetése önállóan gyűjtött médiapéldák alapján (*pl. rövid szóbeli vagy írásbeli beszámoló, esettanulmány formájában*).
8. A médiaszövegek befogadása, a média közönsége	
Intertextualitás, sorozatelv	Annak a jelenségnek a bemutatása aktuális médiapéldák segítségével, hogy a médiaszövegek rendszeresen utalnak más médiaszövegekre, olykor csak a megelőző vagy az utána következő szövegek alapján értheti meg az adott

	textust a befogadó. A médiaszövegek mint történetkezdemények közrebocsátott értelmezési javaslatainak az elemzése; a fontosabb újságírói modellek (*elkötelezett, pártos, objektív-semleges, bulvár*) ismerete és alkalmazása konkrét médiaszövegek esetében.
A befogadást befolyásoló tényezők	Nemlineáris szövegek szerkezeti felépítésének elemzése. Alkalmas példákkal a hálózati kommunikáció életmódra, életminőségre vonatkozó hatásainak bemutatása, a *személyiség* felbontása és megsokszorozása kapcsán az online médiahasználat veszélyeinek (pl. *függőség, elmagányosodás, egészségkárosodás*) értelmezése.
A sztár	A sztárfogalom kialakulása és módosulása.
9. A médiaintézmények	
A médiaszöveg mint termék	Néhány jellemző adat értelmezése *(pl. a hazai filmipar és televíziós ipar nagyságrendje, a közpénzek és a „reklámtorta" mértéke).*
A médiaipar intézményei	A független, illetve alternatív médiaintézmények, szakosított csatornák és bizonyos témákra specializálódott médiavállalkozások között különbségek bemutatása néhány jellemző példával.
A médiaipar ellenőrzése	A rasszizmus és a gyűlöletbeszéd tilalmának a szólásszabadság elvével való szembenállása; a konfliktus értelmezése a médiaszabályozás szempontjából.
10. A reprezentáció	
Manipuláció, a valóság sztereotíp és torzított megjelenítése a médiában	A morális pánik fogalmának ismerete. Fontosabb érvek és ellenérvek ismerete és alkalmazása, amelyek a média agresszivizáló hatását kívánják bizonyítani vagy cáfolni.
11. Jellegzetes műsortípusok, médiaszövegek	
Hírműsorok	A hírműsorok show-szerű átalakulásának értékelése. A televíziós dokumentarizmus átalakulásának értékelése.
Reklám	A reklám szerepe a média fenntartásában és befolyásolásában.
Show-műsorok	A show-műsorok forrásainak és rokon műfajainak ismerete (*pl. varieté, cirkusz*); a leggyakoribb showműsor-változatok ismerete és jellemzése. A show külsőségeinek, a közönség és a show műsorvezetője (showman) szerepének jellemzése. A valóság és a show viszonyának megfigyelése és értelmezése, alkalmas példán.
Számítógépes játék	Választott számítógépes játék elemző bemutatása (pl. prezentáció keretében) cselekményvezetés, szereplők rendszere és a felkínált identitások, megformáltság (képi világ, hangeffektusok), az interaktivitás lehetőségei szerint.

"

21. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím A NEMZETI ÉS ETNIKAI KISEBBSÉGI NÉPISMERETI ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„A NEMZETISÉGI NÉPISMERET ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: írásbeli és szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A vizsga nyelve: az adott nemzetiség nyelve

A nemzetiségi népismeret vizsgakövetelményei integráló (több tantárgy és műveltségi terület tartalmait egyesítő) jellegűek. Ezért ötvözik a történelem, a néprajz, a földrajz, a szociológia, a nyelvtörténet és nyelvjárástan, az építészettörténet, a zenetörténet és az állampolgári ismeretek elemeit. A vizsga arra is kiterjed, hogy a vizsgabizottság megállapíthassa, milyen mértékben képes a vizsgázó a hazai nemzetiség helyzetét, aktuális gondjait önállóan értelmezni, mérlegelni, a nemzeti-etnikai identitás megőrzésének tennivalóit megfogalmazni.

A nemzetiségi népismereti érettségi vizsga célja

Az érettségi vizsga célja annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

- ismeri az adott nemzetiség történetének alapvető jellemzőit, a nemzetiségi anyanemzet történetének legfontosabb eseményeit és összefüggéseit, Közép- és Délkelet-Európa népei együttélésének történeti jellemzőit;
- megismerkedett az adott nép, népcsoport sajátos kultúrájával, annak egyes területeivel, megkülönböztető jegyeivel;
- át tudja tekinteni és be tudja mutatni az adott nemzetiség kultúrájának fejlődését;
- ismeri az adott nép, népcsoport hazai településterületeit, azok természet- és gazdaságföldrajzi meghatározóit;
- tudja elemezni a földrajzi tényezők hatását az adott nemzetiség mindennapi életkörülményeire, életmódjára;
- be tudja mutatni a nemzetiségen mint társadalmi csoporton belül az eltérő érdekviszonyokat, a közösségi kapcsolatok alakulását, szervezeti kereteit;
- rendelkezik ismeretekkel az irodalmi és beszélt nyelv változatairól; be tudja őket mutatni; ismeri azokat a nyelvi-történeti hatásokat, amelyek alakították az adott nemzetiség által használt és beszélt nyelvet;
- ismeri az adott nemzetiség által beszélt nyelvhez kapcsolódó írott nyelvi emlékeket, össze tudja őket vetni a mai köznyelvvel, irodalmi nyelvvel;
- be tudja mutatni az adott népcsoport épített környezetének sajátos vonásait, és a népcsoportok közötti kölcsönhatásokat;
- átfogó ismeretekkel rendelkezik az adott nép, népcsoport zenei kultúrájáról; tudja alkalmazni a legfontosabb zenei alapfogalmakat;
- be tudja mutatni mindazokat a szervezeti, politikai kereteket, amelyek között a nemzetiségek megőrizhetik sajátos kultúrájukat, erősíthetik önazonosságukat;
- ismeri a jogszabályi, törvényi hátteret, annak alkalmazását a gyakorlatban;
- képes egy projektet megtervezni, amelyben komplex módon feltár egy témát vagy problémát a nemzetiség helyzetében.

Az emelt szintű vizsga célja a fentieken túl annak tanúsítása, hogy a vizsgázó

- rendelkezik a felsőoktatásban való továbbtanuláshoz szükséges tantárgyi alapismeretekkel;
- látja és tudja értelmezni azokat a konfliktusokat, amelyeket a nemzetiségi közösséghez tartozó egyén él át többes kötődése következtében;

- elemezni tudja az interetnikus környezetben élő emberek, közösségek helyzetét az önazonosság fenntartása szempontjából;
- képes elemezni esettanulmányokat, amelyekben a tolerancia és a konszenzusos együttműködés kérdése áll a középpontban;
- ismeri és tudja értelmezni a globalizációnak és a modernizációnak a nemzetiségekre gyakorolt hatásait;
- tud logikusan érvelni egy adott probléma megoldását célzó elképzelés mellett.

A vizsgák során értékelendő, hogy a vizsgázó

- milyen fokon rendelkezik a megfelelő alapismeretekkel;
- hogyan látja egy adott nemzetiséghez tartozó egyén és a különböző közösségek kapcsolatának meghatározó tényezőit;
- mennyire képes eligazodni környezetében, tudja-e értelmezni azokat a közösségi kapcsolatokat, amelyekkel származásából, lakóhelyéből eredően kapcsolatba kerül;
- mennyire ismeri a nemzetiségek magyarországi alkotmányos és törvényekben garantált jogait, helyi és országos érdekképviseletük jogintézményeit, saját nemzetiségének politikai és civil önszerveződési formáit, identitása, hagyománya és kultúrája ápolásának módját, kereteit.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök	Követelmények
TÖRTÉNETI ISMERETEK	
1. Az adott nép, népcsoport eredete, megjelenése	
	Alapvető ismeretek a népcsoport eredetéről, közösséggé formálódásának kezdeteiről, az ezzel kapcsolatos írásos és íratlan források.
2. A népcsoport közösséggé szerveződésének fontosabb állomásai, kapcsolatrendszere	
	A közösségi együttélés formáinak, változásainak ismerete, történeti áttekintése, a jelenkorig érvényes hatások bemutatása.
3. A nemzetiséggé válás története és alakulása a jelenkorig	
	A politikai tényezővé válás ismertetése, jelenkori párhuzamok.
4. Az anyaország(ok) története és az adott hazai nemzetiség sorsfordulói	
	Összefüggések az anyaország(ok) és a hazai nemzetiség története között. A kapcsolatok bemutatása források, dokumentumok alapján. A politika kapcsolatokra gyakorolt hatásainak elemzése.
5. Az adott nemzetiség regionális történetének jellemző fejlődési vonulatai	
	A népcsoport helyi és regionális történetére vonatkozó források feltárása és értelmezése. Különböző állami keretek között élő azonos nemzetiségek történetének összehasonlító bemutatása szabadon választott példák alapján.

NÉPRAJZI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka	
	A népcsoport tárgyi hagyatékának ismerete, néhány jellegzetes eszköz bemutatása, elemzése a közösségre jellemző értékek szemszögéből.
2. Az adott nemzetiség szokásrendszere	
	A népcsoport családhoz, helyi közösséghez, vallásgyakorlásához kapcsolódó szokásrendszerének ismerete, bemutatása.
3. A média és a hagyományápolás	
	A tárgyi hagyaték és a szokások, közösségi ünnepek megjelenése az írott és elektronikus médiában. Annak feltárása, bemutatása és elemzése, hogy milyen szerepet játszik a média a nemzetiség hagyományos értékeinek fenntartásában.
4. A hagyományápolás szerepe az egyén közösséghez való tartozásának erősítésében	
	Projektterv készítése és bemutatása az alábbi témákban: A néprajzi hagyaték és családom, helyi közösségem. Hogyan tehető vonzóvá hasonló korú társaim számára a hagyományok ápolása, a tárgyi kultúra gondozása?
FÖLDRAJZI ISMERETEK	
1. Az anyaország földrajza. Az adott nemzetiség települései hazánkban.	
	Az anyaország földrajzának ismerete. A népcsoport hazai településterületeinek ismerete.
2. A településföldrajzi viszonyok hatása az adott nemzetiség életmódjára	
	A települési területekből adódó életviszonyok bemutatása.
3. Gazdaságföldrajzi meghatározottságok az adott nemzetiség életében	
	A népcsoport gazdasági kapcsolatainak feltárása és értelmezése. A gazdasági fejlődés felgyorsulásának következményei: a hatások bemutatása és elemzése a nemzetiség megmaradása szempontjából.
TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség szociológiai ismérvei	
	Azoknak az ismérveknek a feltárása és értelmezése, amelyek meghatározzák a népcsoporthoz tartozók alapvető és nagyobb közösségi kapcsolatait.
2. A közösségi összetartozás tudata és jellemző megnyilvánulási formái	
	A közösségek funkcióinak bemutatása.
3. Az egyén helye a nemzetiségi közösségben, a többes kötődés hatásai	
	Az identitásvállalás jellemző magatartásformáinak bemutatása egy többes közösségi kötődésekre épülő társadalmi környezetben.

AZ ADOTT NEMZETISÉG NYELVÉVEL KAPCSOLATOS ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség nyelvi fejlődésére ható tényezők	
	A népcsoport nyelvének, nyelvváltozatainak bemutatása.
2. A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe	
	A tájnyelv szerepe a közösségi identitás megőrzésében.
3. Az adott nemzetiség beszélt nyelvének jellemzői Magyarországon	
	Nyelvi változatok jellemzőinek bemutatása. A helyi közösségben használt nyelvi változat néhány jellegzetessége.
4. Az adott nemzetiség írott nyelvi emlékei	
	A hazai népcsoport írásos emlékeinek áttekintő bemutatása.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ÉPÍTETT KÖRNYEZETE	
1. Az adott nemzetiség építészeti kultúrája	
	A népcsoport lakókörnyezetének, közösségi célokra szolgáló épületeinek bemutatása, ismertetése.
2. Sajátos vonások az adott nép, népcsoport által használt épületekben formai-stílusbeli és funkcionális szempontból	
	Az építészet formai és funkcionális jegyei, eszközei.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ZENÉJE ÉS TÁNCKULTÚRÁJA	
1. A népcsoport szokásai és a zene, tánckultúra kapcsolata	
	Az éneklés, a hangszeres zene és a tánc gyakorlata a népcsoport életében.
NEMZETISÉGI JOGI, TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. A nemzetiségpolitika jogszabályi keretei	
	A nemzetiségpolitikai törvénykezés alakulásának és hatásának ismertetése.
2. A nemzetiségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata	
	A nemzetiségi önkormányzat működése esettanulmányon keresztül.
3. A nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe a népcsoport önazonosságának fenntartásában.	
	Az önazonosság fenntartását szolgáló programok ismertetése, megvalósítása. Javaslatok az önkormányzati, egyesületi működésre.
4. A nemzetiség regionális történetének jellemzői	
	A népcsoport helyi és regionális történetére vonatkozó források feltárása és értelmezése.

EMELT SZINT

Témakörök	Követelmények
TÖRTÉNETI ISMERETEK	
1. Az adott nép, népcsoport eredete, megjelenése	
	Egy szabadon választott forrás értelmező ismertetetése. A népcsoport szerepe a magyar állam társadalmi szervezetében.
2. A népcsoport közösséggé szerveződésének fontosabb állomásai, kapcsolatrendszere	
	A népcsoport életmódtörténetének, értékrendszerének ismerete, a változások bemutatása.
3. A nemzetiséggé válás története és alakulása a jelenkorig	
	Az interetnikus kapcsolatok és a kölcsönhatások bemutatása.
4. Az adott nemzetiség regionális történetének jellemző fejlődési vonulatai	
	Azonos nemzetiség többségi és nemzetiségi helyzetben: azonosságok és különbségek. A családtörténet kutatásának eredményei, általános érvényű következtetések megfogalmazása és értelmezése a nemzet-nemzetiség - elsődleges közösség kapcsolatrendszerében.
NÉPRAJZI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség tárgyi kultúrája, hagyatéka	
	Néhány jellemző tárgyhoz kapcsolódó munkaszervezési rendszer vagy szokásrendszer változásának, alakulásának magyarázó bemutatása.
2. Az adott nemzetiség szokásrendszere	
	Az élő szokások fenntartása és a modernizáció, globalizáció összefüggéseinek, egymásra hatásának bemutatása, értelmezése. A fenti hatásokat figyelembe vevő jövőkép felvázolása.
3. A média és a hagyományápolás	
	Helyzetelemzés, médiaprogramok bemutatása a nemzetiség fennmaradása és a kihívásokra történő alkalmazkodási kényszer szempontjának figyelembevételével.
4. A hagyományápolás szerepe az egyén közösséghez való tartozásának erősítésében	
	Interetnikus kölcsönhatások kimutatása és értelmezése a regionális közösségben. A hagyomány szerepe a nemzetiségi közösségek fenntartásában. A hagyományteremtés módjai.
FÖLDRAJZI ISMERETEK	
1. Az anyaország földrajza. Az adott nemzetiség települései hazánkban.	
	A földrajzi környezet és a nemzetiségi kultúra kölcsönhatásának értelmező bemutatása.

2. A településföldrajzi viszonyok hatása az adott nemzetiség életmódjára	
	A hatások értelmezése.
3. Gazdaságföldrajzi meghatározottságok az adott nemzetiség életében	
	Modellek és alternatívák adott természeti és gazdaságföldrajzi környezetben a nemzetiség számára.
TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség szociológiai ismérvei	
	Saját vizsgálódások értelmező bemutatása.
2. A közösségi összetartozás tudata és jellemző megnyilvánulási formái	
	A nemzetiséget erősítő kisközösségi szerveződések funkciói, jellemzői. Ezek bemutatása és értelmezése.
3. Az egyén helye a nemzetiségi közösségben, a többes kötődés hatásai	
	Esettanulmányok értelmezése.
AZ ADOTT NEMZETISÉG NYELVÉVEL KAPCSOLATOS ISMERETEK	
1. Az adott nemzetiség nyelvi fejlődésére ható tényezők	
	A formáló hatások elemzése.
2. A köznyelv és a nyelvi változatok szerepe	
	A köznyelv és a tájnyelv összefüggése, a környezeti nyelv (államnyelv) hatása a beszélt nyelv fejlődésére.
3. Az adott nemzetiség beszélt nyelvének jellemzői Magyarországon	
	Nyelvi változatok összehasonlítása a köznyelvvel, az anyaország nyelvével.
4. Az adott nemzetiség írott nyelvi emlékei	
	Egy szabadon választott, jelentős nyelvi dokumentum bemutatása és értelmezése.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ÉPÍTETT KÖRNYEZETE	
1. Az adott nemzetiség építészeti kultúrája	
	Az épületek funkcionális jegyei.
2. Hatások és sajátosságok az épített környezetben nemzetiség által (is) lakott területeken	
	Az általános és kölcsönös jegyek érvényesülése a népcsoport építkezési gyakorlatában.
3. Az adott nemzetiség építészeti örökségének gondozása	
	Értékmentő program a lakóhelyen, figyelembe véve a népcsoport sajátosságait és a modernizáció követelményeit.
AZ ADOTT NEMZETISÉG ZENÉJE ÉS TÁNCKULTÚRÁJA	
1. Hagyományőrzés és a jelen követelményei a nemzetiség zenekultúrájában	
	Hagyomány és modernitás a kisebbség kultúrájában.

NEMZETISÉGI JOGI, TÁRSADALMI ISMERETEK	
1. A nemzetiségpolitika jogszabályi keretei	
	A jogszabályi keretek elemzése az elmúlt évtizedekben és ma.
2. A nemzetiségi önkormányzatiság alapjai és gyakorlata	
	A pozitív és negatív jellemzők számbavétele, javaslatok megfogalmazása, a működést javító elképzelések felvázolása.
3. A nemzetiségi önkormányzatok, egyesületek szerepe a népcsoport önazonosságának fenntartásában.	
	E szerep bemutatása.
4. A nemzetiség regionális történetének jellemzői	
	A családtörténet kutatásának eredményei, általános érvényű következtetések. Megfogalmazása és értelmezése a nemzet-nemzetiség kapcsolatrendszerében.

”

22. Az R. 2. számú melléklet MÁSODIK RÉSZ AZ ÉRETTSÉGI VIZSGATÁRGYAK ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI cím A CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI alcíme helyébe a következő alcím lép:

„A CÉLNYELVI CIVILIZÁCIÓ ÉRETTSÉGI VIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A vizsga formája

Középszinten: szóbeli.
Emelt szinten: írásbeli és szóbeli.

A Célnyelvi civilizáció érettségi vizsga célja

A vizsga azt hivatott megállapítani, hogy a vizsgázó

- rendelkezik-e a célnyelvi civilizáció tantárgy témakörei (gazdaság, földrajz, művészet stb.) kapcsán tanult ismeretekkel;
- ismeri-e a célországban élő emberek életmódját, szokásait, hagyományait;
- helyesen használja-e a témakörökkel kapcsolatos fogalmakat;
- birtokában van-e azoknak a képességeknek, amelyekkel az egyes eseményeket, jelenségeket értelmezni tudja;
- rendelkezik-e azokkal a képességekkel, elemzési módszerekkel, amelyekkel értelmezni tudja a jelenkor eseményeihez vezető összefüggéseket;
- tud térben és időben tájékozódni a célországok történelmében, földrajzában, gazdaságában, egyes művészeti ágaiban;
- képes-e a forrásokat megérteni és értelmezni;
- képes-e saját tapasztalatait, élményeit általános formában megfogalmazni, vagy a felvetődő általánosabb kérdésekre és problémákra tud-e konkrét példákat és eseteket mondani;
- képes-e pontos ismeretekkel alátámasztva meghatározni a célország és a magyar kultúra közötti hasonlóságokat és különbségeket;
- rendelkezik-e a szociális viselkedés megfelelő formáival, kellő nyitottsággal és toleranciával a más kultúrkörben élő embertársai iránt;
- képes-e folyékonyan, szabatosan, a megfelelő szókincset használva beszélni a célország kultúrájáról.

A középszintű vizsga a jelöltektől pontos ismereteket, megfelelő kifejezőkészséget, az elemzés, rendszerezés egyszerűbb formáit várja el.

Az emelt szintű vizsga a középszintű követelményeket meghaladó ismeretanyagot, kifejezőkészséget, elemzési és összehasonlítási szempontokat, önálló ítéletalkotási készséget vár el.

Tartalmi követelmények

KÖZÉPSZINT

Témakörök / Kompetenciák	**Követelmények**
1. Kompetenciák	
1.1. Ismeretszerzés célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, diagramok, képek stb.) információkat gyűjteni, azokat rendszerezni, értelmezni, összevetni, következtetéseket levonni.
1.2. Kritikai gondolkodás	
1.3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven a témák komplex, életszerű bemutatására 10-15 percben. A beszámoló

	legyen logikusan felépített, árnyaltan megfogalmazott; a tanuló ismerje és alkalmazza a célországra jellemző szakszókincset, fogalmakat.
1.4. Tájékozódás térben és időben	A tanuló legyen képes a célország fejlődése, történelme, kultúrája szempontjából fontos tájegységeit, helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarország és a célország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.
2. Témakörök	
2.1. A célnyelvi országok földrajza	A célnyelvi országok földrajzi fekvése, tájegységei. Éghajlat, élővilág. Geopolitikai helyzet, annak következményei, nemzetiségek, ki-és bevándorlók, identitástudat. Turisztikai nevezetességek.
2.2. A célnyelvi országok gazdasága	A gazdaság főbb jellemzői. Pénzügyi ismeretek, fizetőeszköz, pénzhasználati szokások. Közlekedés. Idegenforgalom. Életszínvonal, életminőség. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás. Munkavállalás. A célnyelvi országok és az Európai Unió.
2.3.Politikai berendezkedés	A célnyelvi ország/ok politikai berendezkedése; hasonlóságok és különbségek a célnyelvi ország/ok és Magyarország politikai rendszerében. Alapvető jogok és kötelezettségek; jelentős politikai pártok; a népszavazás szerepe. A civil szervezetek, mozgalmak hagyománya, súlya, jelentősége; egybevetés a magyarországi helyzettel.
2.4.Társadalmi viszonyok	
Társadalmi berendezkedés, problémák	A célnyelvi ország/ok társadalmi rétegeinek, csoportjainak aktuális helyzete, együttélési formái; az eltérő kultúrák közötti konfliktusok. A célnyelvi társadalmakat érintő globális problémák.
Oktatás	A célnyelvi ország/ok hagyományos és jelenlegi oktatási rendszere, összehasonlítva a magyar oktatással. A tudás, a műveltség, a munka megbecsülése, helye az erkölcsi értékrendben. Magyar diákok továbbtanulási lehetőségei a célországban.
A vallás és az egyházak szerepe	A lakosság felekezetek szerinti összetétele; egyházi ünnepek, hagyományok; az egyház/ak szerepe a célnyelvi társadalmakban; a fiatalok és a vallás; tolerancia, nyitottság.
Köznyelv és dialektusok	Az irodalmi nyelv, a köznyelv és a dialektusok a célnyelvi ország/okban.

Közösségi szolgálat	Önkéntesség és közösségi szolgálat a célnyelvi ország/okban
2.5. Hagyományok, szokások, életmód	A család szerepe, családi élet, családi ünnepek, mindennapi rítusok.
Család	A célnyelvi ország/ok családmodelljei; aktuális problémák, összevetve a magyarországi helyzettel.
Családi ünnepek	Családi ünnepek és népi hagyományok, étkezési szokások, tipikus ételek a célnyelvi országokban.
A szabadidő eltöltése	Szórakozási, nyaralási és pihenési szokások. Vidéki és városi élet, a fejlődés tendenciái.
2.6. Környezetvédelem	
Éghajlatváltozás	A célnyelvi országokra jellemző éghajlati változások okai és lehetséges következményei.
Környezeti problémák	A célnyelvi országokra jellemző környezeti problémák, összevetve a magyarországi helyzettel. A sajtó, a televízió és a rádió helyzete, szerepe a célnyelvi országokban.
Törekvések a környezeti károk enyhítésére	
Energiagazdálkodás	A hagyományos és az alternatív/megújuló energiaforrások használata a célnyelvi ország/okban és hazánkban.
Biogazdálkodás	A biogazdálkodás szerepe a célország/ok mezőgazdaságában és Magyarországon.
Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	Természetvédelem, nemzeti parkok, tájvédelmi körzetek, tájgazdálkodás a célnyelvi ország/okban és Magyarországon.
2.7. Tömegkommunikáció, média	A sajtószabadság helyzete a célnyelvi ország/ok/ban. A közszolgálati média nézettsége, elfogadottsága. A célnyelvi ország/ok fontos sajtótermékei, rádiós és televíziós csatornái és internetes fórumai. Az egyéni tájékozódás lehetőségei és buktatói. Reklám.
2.8.Sport	A sport és az egészséges életmód szerepe a mindennapi életben a célnyelvi országokban és hazánkban. A célnyelvi országok legnépszerűbb sportágai, kiemelkedő sportolói, olimpikonjai, sporteseményei. Iskolai és szabadidősport.
2.9. Tudományok	A célnyelvi ország/ok és tudósaik, feltalálóik szerepe a fejlődésben, a tudományok történetében. Találmányok. Újdonságok a célország/ok tudományos életében.
2.10. Ismeretek a célnyelvi ország/ok történelméről	A célnyelvi ország/ok történelmének kezdetei térben és időben; fejlődésük 3-4 csomópontja, országok történelmi fejlődésének főbb szakaszai, 2-3 kiemelkedő jelentőségű személyisége.
2.11. Ismeretek a célnyelvi ország/ok irodalmáról	A célnyelvi irodalom történetének főbb korszakai, néhány kiemelkedő alkotója és alkotása.

2.12. Ismeretek a célnyelvi ország/ok művészetéről	A célnyelvi országok művészettörténetének legfontosabb korszakai, kiemelkedő alkotók/alkotások az építészetben, képző- és iparművészetben. A zene- és táncművészet, színház- és filmművészet jeles képviselői, alkotásai.
2.13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene	Aktualitások a kapcsolatokban. A célnyelvi ország/ok aktuális politikai, társadalmi, gazdasági és/vagy művészeti eseményei (irodalmi Nobel-díj, EU-hoz való viszony változása, stb.).

EMELT SZINT

Témakörök/Kompetenciák	Követelmények
1. Kompetenciák	
1.1. Ismeretszerzés célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven megadott forrásokból (írott vagy audiovizuális források, táblázatok, diagramok, képek stb.) információkat gyűjteni, azokat rendszerezni, értelmezni, összevetni, következtetéseket levonni.
1.2. Kritikai gondolkodás	A tanuló ismerje fel a célnyelvi ország/ok hazánkétól eltérő sajátosságait, legyen képes tények és vélemények megkülönböztetésére, ok-okozati összefüggések felismerésére, értelmezésére, következtetések levonására, tudjon önállóan kérdéseket megfogalmazni, problémákat felismerni, megoldásukra javaslatot tenni a tanult tartalmak alapján.
1.3. Kommunikáció és problémamegoldás célnyelven	A tanuló legyen képes a célnyelven a témák komplex, életszerű bemutatására 10-15 percben. A beszámoló legyen logikusan felépített, árnyaltan megfogalmazott és a tanuló ismerje és alkalmazza a célországra jellemző szakszókincset, fogalmakat.
1.4. Tájékozódás térben és időben	A tanuló legyen képes a célország fejlődése, történelme, kultúrája szempontjából fontos tájegységeit, helyszíneit azonosítani a térképen. Legyen tisztában a földrajzi környezet hatásaival a célnyelvi állam/ok és kultúrák fejlődésére. Tudja időben elhelyezni a célország/ok történelmének legfontosabb eseményeit, fordulópontjait. Legyen rálátása Magyarország és a célország/ok történelmének közös pontjaira, a társadalmi és kulturális élet párhuzamos és eltérő jelenségeire.
2. Témakörök	
2.1. A célnyelvi országok földrajza	A célnyelvi országok földrajzi fekvése, tájegységei. Éghajlat, élővilág. Geopolitikai helyzet, annak következményei, nemzetiségek, ki- és bevándorlók, identitástudat. Turisztikai nevezetességek.

2.2. A célnyelvi országok gazdasága	A gazdaság főbb jellemzői. Pénzügyi ismeretek, fizetőeszköz, pénzhasználati szokások. Közlekedés. Idegenforgalom. Életszínvonal, életminőség. Egyéni és társadalmi felelősségvállalás. Munkavállalás. A célnyelvi országok és az Európai Unió.
2.3. Politikai berendezkedés	Társadalmi, politikai problémák, feszültségek napjainkban
2.4. Társadalmi viszonyok	
Társadalmi berendezkedés, problémák	A szociális intézményrendszer, egészségügy és társadalombiztosítás jellemzői, megoldásra váró kérdései.
Oktatás	A tudományok, a kutatás-fejlesztés támogatottsága, elismertsége a célországban. Külföldi diákok tanulási lehetőségei Magyarországon.
A vallás és az egyházak szerepe	A különböző vallási közösségek együttélése a célnyelvi országokban.
Köznyelv és dialektusok	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Közösségi szolgálat	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
2.5. Hagyományok, szokások, életmód	
Család	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Családi ünnepek	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
A szabadidő eltöltése	A nyaralás, utazás új formái; a szabadidő eltöltésének a hazaitól eltérő módjai. Egészségtudatosság az életmódban. A társadalmi érintkezés és az üzleti etikett szabályai.
2.6. Környezetvédelem	
Éghajlatváltozás	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Környezeti problémák	A középszintű követelmények teljes körű ismerete.
Törekvések a környezeti károk enyhítésére	
Energiagazdálkodás	A köz- és a magánszféra hozzáállása az alternatív energiaforrások használatához.
Biogazdálkodás	A bioélelmiszerek, egyéb biotermékek iránti kereslet a célországban és itthon.
Természetvédelem, felelős tájgazdálkodás	A „zöld mozgalmak”, a Natura 2000 hálózat a célnyelvi országokban és Magyarországon.
2.7. Tömegkommunikáció, média	Az elektronikus tömegkommunikáció a célnyelvi országokban. A célország vitakultúrájának megismerése; összehasonlítás a hazai helyzettel. Újságírói etika, reklámetika.

2.8. Sport	A célnyelvi országokra jellemző problémák a sportban. Új tendenciák, extrém sportok a célnyelvi országokban és Magyarországon.
2.9. Tudományok	Egy tudományág történetének és kiemelkedő képviselőinek bemutatása. Aktuális tudományetikai kérdések.
2.10. Ismeretek a célnyelvi ország/ok történelméről	A célnyelvi ország/ok és Magyarország történelmi kapcsolatai, ennek 3-4 kiemelkedő jelentőségű eseménye, illetve 2-3 személyisége.
2.11. Ismeretek a célnyelvi ország/ok irodalmáról	Az irodalom szerepe a mindennapokban. Két-három 20. századi vagy kortárs alkotó és mű részletes ismerete. A célnyelvi ország/ok és Magyarország irodalmi kapcsolatai.
2.12. Ismeretek a célnyelvi ország/ok művészetéről	A célnyelvi ország/ok leghíresebb múzeumai, legrangosabb kulturális eseményei, fesztiváljai. A célnyelvi ország/ok és Magyarország művészeti kapcsolatai.
2.13. A célnyelvi ország/ok és Magyarország kapcsolatának, viszonyának jelene	A célnyelvi ország/ok kulturális intézetének tevékenysége, rendezvényei Magyarországon. Az aktuális magyar vonatkozású események megjelenése a célnyelvi ország/ok médiájában, illetve a célnyelvi ország/ok megjelenése a magyar médiában.

”

A Kormány 37/2015. (III. 6.) Korm. rendelete az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet módosításáról, valamint egyes közlekedési tárgyú kormányrendeletek módosításáról

A Kormány a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (1) bekezdés a) pontjában,
a 2. alcím és az 1. melléklet tekintetében a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (1) bekezdés g) és h) pontjában,
a 3. alcím tekintetében a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény 22. § (4) bekezdésében,
a 4. alcím és a 2. melléklet tekintetében a nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű beruházások megvalósításának gyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló 2006. évi LIII. törvény 12. § (5) bekezdés a), b) és e) pontjában, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény 174/A. § (1) bekezdés a) pontjában,
az 5. alcím tekintetében a víziközlekedésről szóló 2000. évi XLII. törvény 88. § (1) bekezdés a) pontjában
kapott felhatalmazás alapján, az Alaptörvény 15. cikk (1) bekezdésében meghatározott feladatkörében eljárva a következőket rendeli el:

1. A hajózási hatóságok feladat- és hatáskörére, valamint illetékességére szóló 237/2002. (XI. 8.) Korm. rendelet módosítása

1. § A hajózási hatóságok feladat- és hatáskörére, valamint illetékességére szóló 237/2002. (XI. 8.) Korm. rendelet 6. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„6. § Az egészségi alkalmasságot

a) belvízi hajózási szolgálatot teljesítő személy tekintetében a hajózási hatóság által nyilvántartásba vett hajós-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos,

b) belvízi kedvtelési célú vízijármű vezetője tekintetében a gépjárművezetői egészségi alkalmasság vizsgálatára jogosult orvos,

c) tengeri hajózási szolgálatot teljesítő személy tekintetében – a külföldön tartózkodó magyar tengeri hajón ideiglenesen munkát vállaló személyek kivételével – a hajózási hatóság által nyilvántartásba vett, tengerész-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos (a továbbiakban: tengerész-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos),

d) I. és II. osztályú tengeri kedvtelési célú vízijármű-vezető tekintetében a tengerész-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos,

e) III. és IV. osztályú tengeri kedvtelési célú vízijármű-vezető tekintetében első alkalommal a tengerész-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos, időszakos vizsgálatoknál a tengerész-orvosi vizsgálatokra jogosult orvos vagy a gépjármű-vezetői egészségi alkalmasság vizsgálatára jogosult orvos

a hajózási egészségi alkalmasság feltételeiről és vizsgálati rendjéről szóló rendeletben meghatározott módon igazolja.”

2. A víziközlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet módosítása

2. § A víziközlekedés egyes belvízi utakon környezetvédelmi okokból való korlátozásáról és a korlátozás alá eső területeken kiadható üzemeltetési engedélyről szóló 30/2003. (III. 18.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kr.) 5/A. § (1) bekezdés b) pontja és ba)–bb) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(Az üzemeltetési engedélyt a hajózási hatóság a következő esetekben adja meg:)

„b) tavon kikötőhellyel rendelkező vitorlás sportszervezet tulajdonában lévő, tíz kísért egységenként egy kísérő motorosra, ha az

ba) szervezett oktatáson, edzésnapon vagy az országos sportági szakszövetség által meghirdetett és hatóságilag engedélyezett versenyen részt vevő nem tőkesúlyos vitorlás csónakokat vagy nem tőkesúlyos vitorlás kishajókat, illetve vitorlás vízi sporteszközöket kísér, vagy rendezői feladatot lát el, illetve

bb) az országos sportági szakszövetség által szervezett és meghirdetett, az illetékes hatóság által engedélyezett vitorlás kishajók részvételével zajló nemzetközi rendezvényen a hivatalos edzésnapok és a verseny időtartamára

lát el kísérő motoros feladatot. A hivatalos edzéseken, illetve versenynapokon kívül kísérő motorost nem lehet használni;"

3. § A Kr.

a) 2. § (1) bekezdés záró szövegrészében a „korlátozás alá nem eső területekre való megállás nélküli áthaladás kivételével" szövegrész helyébe a „korlátozás alá nem eső területekre való megállás nélküli áthaladás, valamint a korlátozás alá eső területeken lévő, a kishajó és a csónak tartós tárolására szolgáló telephelyre való legrövidebb úton történő ki- és behajózás kivételével" szöveg,

b) 5/A. § (1) bekezdés e) pontjában és az 5/A. § (4) bekezdés a) pontjában a „sportegyesület" szövegrész helyébe a „sportszervezet" szöveg,

c) az 5/A. § (4) bekezdés a) pontjában a „sportegyesületek" szövegrész helyébe a „sportszervezetek" szöveg

lép.

4. § A Kr. Melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

3. A Közlekedésbiztonsági Szervezetről szóló 278/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosítása

5. § A Közlekedésbiztonsági Szervezetről szóló 278/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet 1. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„1. § A Közlekedésbiztonsági Szervezet (a továbbiakban: Szervezet) a közlekedésért felelős miniszter (a továbbiakban: miniszter) irányítása alá tartozó, központi hivatalként működő központi költségvetési szerv. A Szervezet gazdasági szervezettel rendelkezik."

4. Az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet módosítása

6. § Az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

5. A tengerész munkaközvetítői és munkaerő-kölcsönzési tevékenység feltételeiről és egyes víziközlekedési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 383/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet módosítása

7. § Nem lép hatályba a tengerész munkaközvetítői és munkaerő-kölcsönzési tevékenység feltételeiről és egyes víziközlekedési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 383/2014. (XII. 31.) Korm. rendelet 9. § (2) bekezdése.

6. Záró rendelkezések

8. § (1) Ez a rendelet – a (2) bekezdésben foglalt kivétellel – a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

(2) Az 1. § 2015. május 1-jén lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet a 37/2015. (III. 6.) Korm. rendelethez

1. A Kr. Mellékletének 2–3. pontja helyébe a következő rendelkezések lépnek:

(Az üzemeltetési engedély kiadásához az egyes tevékenységektől függően – az eljárási díj befizetésének igazolásán túl – a kérelem benyújtásához az alábbi okmányok és igazolások csatolása, illetve feltételek teljesítése szükséges:)

„2. Vitorlás sportszervezet motoros kishajója esetében:

a) a vitorlás sportszervezet bejegyzését igazoló bírósági végzés hiteles másolata,
b) a vitorlás sportegyesület elnöke vagy a sportvállalkozás vezető tisztségviselője és a leltározó bizottság által aláírt hivatalos záró leltár, amelyben a sportszervezet vitorlás kishajói, vitorlás csónakjai és vitorlás vízi sporteszközei lajstromszámmal vagy annak hiányában egyedi azonosító jellel, számmal vagy leltári azonosítókkal szerepelnek,
c) a vitorlás sportszervezet záró leltárában szereplő vitorlás kishajók hatályos hajóokmányainak száma,
d) a saját kikötő vagy kikötőhely meglétét tanúsító igazolás, amely lehet a kikötőüzemeltetési engedély száma, továbbá bérelt kikötőrész esetén a bérleti szerződés,
e) sportvállalkozás esetében az érvényes hajózási engedély száma,
f) a sportszervezet részéről a kifutást engedélyező személy vagy személyek neve.
3. Tavon kikötővel vagy kikötőhellyel nem rendelkező vitorlás sportszervezetnek a hatóságilag engedélyezett versenyen részt vevő motoros kishajójára:
a) a versenyrendező nyilatkozata, amelyben igazolja, hogy igényli a versenyen részt vevő szervezet motoros kishajójának részvételét,
b) a vitorlás sportszervezet záró leltárában szereplő – az adott vízterületre alkalmasnak minősített – motoros kishajó azonosítására alkalmas adatok (nyilvántartási szám, lajstromszám)."

2. melléklet a 37/2015. (III. 6.) Korm. rendelethez

Az egyes közlekedésfejlesztési projektekkel összefüggő közigazgatási hatósági ügyek nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű üggyé nyilvánításáról és az eljáró hatóságok kijelöléséről szóló 345/2012. (XII. 6.) Korm. rendelet 1. melléklet 4. pontja a következő 4.4. alponttal egészül ki:
„4.4. Budapesti Szabadkikötő mobil árvízvédelmi rendszerének kiépítése."

IV. A Magyar Nemzeti Bank elnökének rendeletei, valamint az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendeletei

A Magyar Nemzeti Bank elnökének 4/2015. (III. 6.) MNB rendelete a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet módosításáról

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 171. § (1) bekezdés i) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Magyar Nemzeti Bankról szóló 2013. évi CXXXIX. törvény 4. § (6) bekezdésében meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § A jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet (a továbbiakban: R.) a következő 5. §-sal egészül ki:

„5. § Az I. melléklet I. pontjában foglalt táblázatnak – a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet módosításáról szóló 4/2015. (III. 6.) MNB rendelet 1. mellékletével megállapított – 64a sorában meghatározott L70 MNB azonosító kódú adatszolgáltatást az MNB által kijelölt adatszolgáltató első alkalommal 2014. harmadik és negyedik negyedévre mint tárgyidőszakra vonatkozóan egyidejűleg teljesíti, az adatszolgáltatás teljesítési határideje: 2015. március 31."

2. § Az R. a következő 6. §-sal egészül ki:

„6. § Az adatszolgáltató az F01, F03, F77 és F85 MNB azonosító kódú adatszolgáltatást e rendeletnek a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet módosításáról szóló 4/2015. (III. 6.) MNB rendelet 2. melléklet 1. pontjával megállapított rendelkezése szerint első alkalommal 2015. április hónapra mint tárgyidőszakra vonatkozóan teljesíti."

3. § Az R. a következő 7. §-sal egészül ki:

„7. § Az adatszolgáltató az L10 MNB azonosító kódú adatszolgáltatást e rendeletnek a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank alapvető feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló 48/2014. (XI. 27.) MNB rendelet módosításáról szóló 4/2015. (III. 6.) MNB rendelet 2. melléklet 2–4. pontjával megállapított rendelkezései szerint első alkalommal 2015. február és március hónapra mint tárgyidőszakra vonatkozóan egyidejűleg teljesíti."

4. § Az R. 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

5. § Az R. 2. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

6. § Az R. 3. melléklete a 3. melléklet szerint módosul.

7. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Dr. Matolcsy György s. k.,
a Magyar Nemzeti Bank elnöke

1. melléklet a 4/2015. (III. 6.) MNB rendelethez

1. Az R. 1. melléklet I. pontjában foglalt táblázat a következő 64a sorral egészül ki:

„

	(MNB azonosító kód	*Megnevezés*	*Az adatszolgáltatók köre*	*Az adatszolgáltatás*			
				gyakorisága	*teljesítésének módja*	*határideje*	*címzettje)*
64a	L70	Projektfinanszírozási hitelek, konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek és értékesítési célú ingatlanok	kijelölt bankok	egyedi elrendelés alapján, negyedéves	elektronikus úton (KAP rendszer)	tárgyidőszakot követő 29. munkanap	MNB Statisztikai igazgatóság

„

2. melléklet a 4/2015. (III. 6.) MNB rendelethez

1. Az R. 2. melléklet II. pontjában az F01, F03, F08, F09, F14, F77-F85 MNB azonosító kódú adatszolgáltatás 07 táblája a következő 241. sorral egészül ki:

„

(MNB sorszám	*Felügyeleti sorkód*	*Megnevezés*	*Tárgyhavi*	*Halmozott*
			1	*2*
			a	*b)*
241	2A19	A fogyasztói kölcsönszerződések árfolyamrés és egyoldalú szerződésmódosítás miatti elszámolásának nettó ráfordítása		

„

2. Az R. 2. melléklet II. pontjában az L10 MNB azonosító kódú adatszolgáltatás 01. és 02. táblája helyébe a következő 01. és 02. tábla lép:

„MNB azonosító: L10

Felvett vállalati és háztartási hitelek adatai

01. tábla: Felvett vállalati hitelek

Referenciaadat-szolgáltatóra vonatkozó információ	Adósra vonatkozó információ							Szerződésre vonatkozó információ										
Referenciaadat-szolgáltató törzsszáma	Vállalkozás torzított azonosítója	Cégforma	Külföldi vállalkozás-e?	Szerződés torzított azonosítója	Szerződés főtípusa	Szerződés KHR-azonosítója	Szerződés altípusa	Szerződéskötés dátuma	Szerződés lejáratának dátuma	Szerződés összege	Szerződés devizaneme	Szerződés státusza	Szerződés állapota	Teljesítés állapota	Szerződés megszűnésének dátuma	Szerződés megszűnésének módja	Maradvány-összeg	Maradványösszeg devizaneme
aa	ba	bb	bc	bd	be	bf	bg	ca	cb	cc	cd	ce	cf	cg	ch	ci	cj	ck

01. tábla folytatása

Eseményre vonatkozó információ						Szerződéses összeg törlesztésére vonatkozó információk				Előtörlesztésre vonatkozó információk						Fennálló tőketartozásra vonatkozó információk	
Késedelem kezdetének dátuma	Késedelmes összeg	Késedelmes összeg devizaneme	Késedelem megszűnésének dátuma	Késedelem megszűnésének módja	Átvételre vonatkozó megjegyzés	Törlesztő részlet összege	Törlesztő részlet devizaneme	Törlesztés módja	Törlesztés gyakorisága	Előtörlesztés ténye	Előtörlesztés ideje	Előtörlesztett összeg	Előtörlesztés devizaneme	Előtörlesztés után fennálló tőketartozás összege	Előtörlesztés után fennálló tőketartozás devizaneme	Fennálló tőketartozás összege	Fennálló tőketartozás devizaneme
da	db	dc	dd	de	df	ea	eb	ec	ed	fa	fb	fc	fd	fe	ff	ga	gb

01. tábla folytatása

Adósra vonatkozó kiegészítő adatok								
Alapítás éve	Gazdasági forma	Szakágazati (TEÁOR) kód	Székhely - megye	Vállalatméret létszám szerint	Vállalatméret árbevétel szerint	Külföldi tulajdon részaránya	Export árbevétel részaránya	Export-import aktivitás
ha	hb	hc	hd	he	hf	hg	hh	hi

02. tábla: Felvett háztartási hitelek

Referenciaadat-szolgáltatóra vonatkozó információ	Adósra vonatkozó információ					Szerződésre vonatkozó információ								
Referenciaadat-szolgáltató törzsszáma	A természetes személy torzított azonosítója	Születés éve	Lakóhely - járás	Lakcím - ország	Állampolgárság	Ügyfélí minőség	A szerződés típusa	A szerződés torzított azonosítója	Szerződés KHR azonosítója	A szerződés megkötésének időpontja	A szerződés lejáratának időpontja	A szerződés megszűnésé-nek időpontja	A szerződés összege	A szerződés devizaneme
aa	ba	bb	bc	bd	be	ca	cb	cc	cd	ce	cf	cg	ch	ci

02. tábla folytatása

Eseményre vonatkozó információ						Szerződéses összeg törlesztésére vonatkozó információk				Előtörlesztésre vonatkozó információk						Fennálló tőketartozásra vonatkozó információk		Szerződés megjegyzés
A késedelem kezdetének időpontja	A késedelem kezdeti időpontjában lejárt és meg nem fizetett tartozás összege	A késedelem kezdeti időpontjában lejárt és meg nem fizetett tartozás devizaneme	A lejárt és meg nem fizetett tartozás megszűnésének módja	A lejárt és meg nem fizetett tartozás megszűnésének időpontja	A követelés másik referenciaadat-szolgáltató részére történő átruházására utaló megjegyzés	Törlesztő részlet összege	Törlesztő részlet devizaneme	Törlesztés módja	Törlesztés gyakorisága	Előtörlesztés ténye	Előtörlesztés ideje	Előtörlesztett összeg	Előtörlesztés devizaneme	Előtörlesztés után fennálló tőketartozás összege	Előtörlesztés után fennálló tőketartozás devizaneme	Fennálló tőketartozás összege	Fennálló tőketartozás devizaneme	
da	db	dc	dd	de	df	ea	eb	ec	ed	fa	fb	fc	fd	fe	ff	ga	gb	ha"

3. Az R. 2. melléklet II. pontjában az L10 MNB azonosító kódú adatszolgáltatás kitöltési előírásai I. pontja a következő 3. alponttal egészül ki:
„3. A táblák kitöltésekor pontosvessző (;), idézőjel („”) és új sor karakter nem alkalmazható.”

4. Az R. 2. melléklet II. pontjában az L10 MNB azonosító kódú adatszolgáltatás kitöltési előírásai II. pont 2. alpontjában a „bd)” szövegrész helyébe a „bf)” szöveg lép.

5. Az R. 2. melléklet II. pontja az L11 MNB azonosító kódú adatszolgáltatás kitöltési előírásait követően a következő rendelkezéssel egészül ki:

„MNB azonosító: L70

Projektfinanszírozási hitelek, konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek és értékesítési célú ingatlanok

L7001

Projektfinanszírozási hitelek és konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek

Sorszám	Sorkód	Megnevezés	Projekt neve	Ingatlan helye (országkód)	Ingatlanprojekt típusa (kódlista)	Cashflow-t termelő konstrukció (kódlista)	Eredeti bruttó kitettség	Mérlegen kívüli kitettség
			1	2	3	4	5	6
			a	b	c	d	e	f
001	L700101	Konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek						
002	L700102	Projektfinanszírozási hitelek összesen						
003	L7001020001							
	…	…						
	L7001029999							

L7001 tábla folytatása

Mérlegen kívüli kitettség CCF hatások után	Devizanem (devizakód)	Értékvesztés	I. pilléres tőkekövetelmény	II. pilléres tőkekövetelmény	Várható veszteség (IRB módszert alkalmazó bankok esetén)	Elismert pénzügyi biztosítékok értéke	Ingatlanok allokált piaci értéke	Ingatlanok allokált, az értékvesztés képzésénél figyelembe vett hitelbiztosítéki/likvidációs értéke
7	8	9	10	11	12	13	14	15
g	h	i	j	k	l	m	n	o

L7001 tábla folytatása

Nagyságrend: millió forint

Egyéb elismerhető biztosítékok értéke	Speciális törlesztési konstrukció (kódlista)	Késedelembe esés időpontja	Utolsó átstrukturálás időpontja	Kamatfizetés (kódlista)	Tőketörlesztés (kódlista)	Szerződés állapota (kódlista)	Mód
16	17	18	19	20	21	22	23
p	q	r	s	t	u	v	z

Jelmagyarázat	
	Tilos

MNB azonosító: L70

Projektfinanszírozási hitelek, konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek és értékesítési célú ingatlanok

L 7002

Értékesítési célú ingatlanok

Sorszám	Sorkód	Megnevezés	Ingatlan neve	Ingatlan helye (országkód)	Volt projekt-hitel (kódlista)	Ingatlan típusa (kódlista)	Cashflow-t termelő ingatlan (kódlista)	Ingatlanok allokált piaci értéke	Ingatlanok allokált, az értékvesztés képzésénél figyelembe vett hitelbiztosítéki/likvidációs értéke
			1	2	3	4	5	6	7
			a	b	c	d	e	f	g
001	L700201	Értékesítési célú ingatlanok összesen							
002	L7002010001								
	…	…							
	L7002019999								

L7002 tábla folytatása

Ingatlan átvételének időpontja	Ingatlan tulajdonosa (kódlista)	Refinanszírozás (csak prudenciális körön kívüli ingatlanoknál)	Refinanszírozásra elszámolt értékvesztés	I. pilléres tőkekövetelmény	II. pilléres tőkekövetelmény	Mód
8	9	10	11	12	13	14
h	i	j	k	l	m	z

Jelmagyarázat	
	Tilos

MNB azonosító: L70

Kitöltési előírások
Projektfinanszírozási hitelek, konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek és értékesítési célú ingatlanok

I. Általános előírások

1. Az adatszolgáltatást az MNB által kijelölt adatszolgáltatónak konszolidált alapon kell teljesítenie.

2. A táblák kitöltésekor alkalmazandó deviza- és országkódokat a 3. melléklet 4.1. és 4.2. pontja szerinti, az MNB honlapján közzétett technikai segédlet tartalmazza.

3. A táblák kitöltésekor felhasználható további kódokat a 3. melléklet 4.12. pontja szerinti, az MNB honlapján közzétett technikai segédlet (kódlista) tartalmazza.

II. A táblák kitöltésével kapcsolatos részletes előírások
L7001 tábla: Projektfinanszírozási hitelek és konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek

1. A sorok kitöltésére vonatkozó előírások:
001. sor: **Konszolidációs körön kívüli társasággal szembeni, ingatlanfinanszírozáshoz kapcsolódó kitettségek:** itt kell jelenteni a 002. soron nem szereplő, a számviteli konszolidációs körön kívüli, 100 millió forintot meghaladó ingatlanfinanszírozási kockázatvállalásokat, így különösen:

- ingatlanalapokkal szemben fennálló ingatlanfinanszírozási kitettség, kibocsátott befektetési jegyen, vagy nyújtott hitelen keresztül,
- anyabanki vagy egyéb tulajdonban lévő ingatlankezelő, -fejlesztő cégnek nyújtott hitel.

002. sor: **Projektfinanszírozási hitelek összesen**: a CRR Első rész, II. Cím, 2. fejezet szerinti prudenciális konszolidációs kör azon, 100 millió forintot meghaladó kitettségeit kell idesorolni, amelyek megfelelnek a CRR 147. cikk (8) bekezdés a)-c) pontjában foglalt feltételek bármelyikének, ideértve a nem hitel formájában fennálló kitettségeket is (pl. lízing). Ezen a soron a tábla további soraiban jelentett egyes projekthitelek összesített adatait kell jelenti.
003-nnn. ismétlősorok**:** az egyes projektfinanszírozási hitelekre vonatkozó adatokat kell jelenteni, külön soron. Egy projektet egy soron kell jelenteni abban az esetben is, ha azt több ingatlan alkotja (pl. lakópark). Az egy helyen lévő, de egymástól független értékű és egymástól függetlenül értékesíthető projekteket külön soron kell feltüntetni. Kérdéses esetben a projektfinanszírozási hiteleket hitelszerződésenként külön soron kell feltüntetni. Külön soron kell megjeleníteni a különböző devizában lehívott, de egy hitelszerződéshez tartozó több devizás kitettségeket, a megfelelő devizakód megjelenítésével. (A 100 millió forintos jelentési határnak való megfelelést ilyen esetben együttesen kell vizsgálni.)

2. Az egyes oszlopok kitöltésére vonatkozó előírások:
a) Projekt neve: maximum 30 karakter hosszúságú, egyedi szöveges azonosítót kell megadni. Az azonos projektet minden időszakra vonatkozó adatszolgáltatásban ugyanazon névvel szükséges jelölni.

d) Cash flow-t termelő konstrukció: a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB rendelet 3. mellékletében a 7F táblakódú felügyeleti jelentés 7F13 sorára vonatkozó kitöltési előírásokban ekként meghatározott fogalomnak megfelelően kell kitölteni.
j) I. pilléres tőkekövetelmény: az adott projektfinanszírozási kitettséghez kapcsolódó szabályozói tőkekövetelmény.
k) II. pilléres tőkekövetelmény: az adott projektfinanszírozási kitettséghez a felügyeleti felülvizsgálat (a továbbiakban: SREP) után elrendelt teljes tőkekövetelmény.
m) Elismert pénzügyi biztosítékok értéke: az ilyen biztosítékok követelésre allokált hitelfedezeti értékét kell jelenteni.
p) Egyéb elismerhető biztosítékok értéke: az ilyen biztosítékok követelésre allokált hitelfedezeti értékét kell jelenteni.
q) Speciális törlesztési konstrukció: a szerződés szerinti tőketörlesztési ütemezésnek megfelelően kell az adatot megadni.
r) Késedelembe esés időpontja: a késedelmes ügyleteknél az az időpont, amikor a hatályos szerződés szerinti első fizetési késedelem beállt. Ha az ügyfél teljesen rendezte késedelmét, akkor üresen kell hagyni a mezőt. Az első késedelem időpontját kell feltüntetni akkor is, ha az ügyfél később elmaradásának egy részét rendezte.
s) Utolsó átstrukturálás időpontja: az átstrukturált ügyleteknél az az időpont, amikor a átstrukturálásra vonatkozó hatályos szerződést megkötötték.
t) Kamatfizetés: az ügyfél elmúlt 3 hónapban teljesített befizetései alapján kell besorolni.
u) Tőketörlesztés: az ügyfél elmúlt 3 hónapban teljesített befizetései alapján kell besorolni.
v) Szerződés állapota: az adatokat az alábbi fogalommagyarázatok figyelembe vételével szükséges megadni:

- átstrukturált szerződés**:** a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB rendelet 1. melléklet 2. pont 2.5. alpontja szerinti fogalom;
- átstrukturált, újra teljesítő szerződés: a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB rendelettől eltérően azon átstrukturált szerződés, amely a 250/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet 7. melléklet VII. fejezet (5) bekezdése szerint problémamentes kategóriába sorolható azzal, hogy az ott hivatkozott (4) bekezdés c) pontja akkor tekintendő teljesítettnek, ha az elmúlt egy évben a kamatfizetés mellett a tőketartozás legalább 3%-a is törlesztésre került;
- átstrukturált, türelmi időszakos szerződés: olyan átstrukturált ingatlanfinanszírozási kitettség, amely nem felel meg sem a „nemteljesítő”, sem az „átstrukturált, újra teljesítő” kategória feltételeinek. Itt kell jelenteni azokat az átstrukturált szerződéseket is, amelyek egy évnél régebb óta átstrukturáltak, nem késedelmesek, azonban a tőketörlesztésük nem éri el az „átstrukturált, újra teljesítő” kategóriához szükséges mértéket;
- nemteljesítő szerződés: a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB rendelet 1. melléklet 2. pont 2.106. alpontja szerinti fogalom. Ezen fogalom értelmében bizonyos esetekben fizetési késedelem kialakulásának hiányában is nemteljesítőnek

kell minősíteni egy szerződést (pl. az adós más késedelmes ügylete miatt, vagy várhatóan sor kerül a fedezet realizálására).

L7002. tábla: Értékesítési célú ingatlanok

1. A sorok kitöltésére vonatkozó előírások:
001. sor: **Értékesítési célú ingatlanok összesen:** saját tulajdonú, nem banküzemi ingatlanok, melyek kereskedelmi vagy olyan ingatlanok, amelyeket az adatszolgáltató értékesítési céllal szerzett meg (általában a követelés fejében vett át). Az ingatlanok körének meghatározásánál a számviteli konszolidáció alapján kell eljárni, azaz a saját tulajdonú, egyedileg nem felügyelt vagyonkezelő cégek mérlegében lévő ingatlanokat is fel kell tűntetni. A számviteli konszolidáción kívüli, de a CRR. 4. cikk (1) bekezdés 38. pontja szerint szoros kapcsolatban álló cégekben lévő ingatlanokat az L7001 tábla 001 során kell összevontan jelenteni. Nem kell jelenteni azt az ingatlant, amely nem kapcsolódik az adatszolgáltató egy volt hiteléhez sem, és piaci alapon történt a megszerzése. Nem kell feltüntetni a legfeljebb 100 millió forint értékű ingatlant. (A nem projekthitel vállalati hitelek fejében átvett ingatlanokat is fel kell tüntetni, amennyiben azok értéke meghaladja a jelentési küszöbértéket.) Összeghatártól függetlenül fel kell tüntetni azt az ingatlant, amely az adatszolgáltató korábbi projekthitelének fedezete volt.
002-nnn. ismétlősorok**:** az egyes ingatlanokra vonatkozó adatokat kell jelenteni, külön soron. Több kapcsolódó ingatlan (pl. lakópark) esetén azokat összevontan kell értékelni és a táblában egy soron kell jelenteni. Az egy helyen lévő, de egymástól független értékű és értékesíthető ingatlanokat külön soron kell feltüntetni.

2. Az egyes oszlopok kitöltésére vonatkozó előírások:
a) Ingatlan neve: maximum 30 karakter hosszúságú, egyedi szöveges azonosítót kell megadni. Az azonos ingatlant minden időszakra vonatkozó adatszolgáltatásban ugyanazon névvel szükséges jelölni.
e) Cash flow-t termelő ingatlan: a pénz- és hitelpiaci szervezetek által a jegybanki információs rendszerhez elsődlegesen a Magyar Nemzeti Bank felügyeleti feladatai ellátása érdekekében teljesítendő adatszolgáltatási kötelezettségekről szóló MNB rendelet 3. mellékletében a 7F táblakódú felügyeleti jelentés 7F13 sorára vonatkozó kitöltési előírásokban ekként meghatározott fogalomnak megfelelően kell kitölteni.
h) Ingatlan átvételének időpontja: azt az időpontot kell jelenteni, amikor a bankcsoport megszerezte az ingatlan tulajdonjogát (függetlenül a csoporton belüli átadásoktól).
j) Refinanszírozás (csak prudenciális körön kívüli ingatlanoknál): a CRR Első rész, II. Cím, 2. fejezet szerinti prudenciális konszolidációba tartozó ingatlan esetén az érték 0, csak a számviteli konszolidációba tartozó tulajdon esetén a konszolidált módon számított csoport kitettség-értéket (vagy annak arányosított részét) kell feltüntetni, az adott ingatlanhoz kapcsolódóan.
k) Refinanszírozásra elszámolt értékvesztés: az adatszolgáltató által nyújtott refinanszírozásra az adatszolgáltató által elszámolt értékvesztés vagy az általános finanszírozás adott ingatlanra eső elszámolt értékvesztés, az adott ingatlanhoz kapcsolódóan.
l) I. pilléres tőkekövetelmény: a CRR Első rész, II. Cím, 2. fejezet szerinti prudenciális konszolidációs körön belüli ingatlan esetén a közvetlen tőkekövetelmény, konszolidációs körön kívüli ingatlan esetén a refinanszírozás szabályozói tőkekövetelménye, az adott ingatlanhoz kapcsolódóan
m) II. pilléres tőkekövetelmény: tőkekövetelmény a kitettséghez a SREP után elrendelt teljes tőkekövetelmény, az adott ingatlanhoz kapcsolódóan.”

3. melléklet a 4/2015. (III. 6.) MNB rendelethez

1. Az R. 3. melléklet 4. pontja a következő 4.12. alponttal egészül ki:

„4.12. Kódlista az L70 azonosító kódú adatszolgáltatáshoz”

V. A Kormány tagjainak rendeletei

A Miniszterelnökséget vezető miniszter 12/2015. (III. 6.) MvM rendelete az Információs Hivatal elektronikus információs rendszereinek biztonsági felügyeletéről és ellenőrzéséről

Az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény 24. § (3) bekezdés e) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 4. § 13. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Az Információs Hivatal (a továbbiakban: Hivatal) elektronikus információs rendszerei védelmének biztosításáért a Hivatal főigazgatója (a továbbiakban: főigazgató) felelős.

2. § (1) A Hivatal elektronikus információs rendszerei biztonságának jogszabályban meghatározott ágazati biztonsági felügyeletét a polgári hírszerzési tevékenység irányításáért felelős miniszter e rendeletben meghatározottak szerint a főigazgató útján látja el.

(2) Az ágazati biztonsági felügyeleti tevékenységre az állami és önkormányzati szervek elektronikus információbiztonságáról szóló 2013. évi L. törvény (a továbbiakban: Ibtv.) 14–18. §-a helyett a 3–9. § szerinti rendelkezéseket kell alkalmazni.

3. § (1) Az ágazati biztonsági felügyeleti feladatokat az e rendeletben meghatározottak szerint a Hivatalnak a minősített adat védelméről szóló törvényben meghatározott biztonsági vezetője (a továbbiakban: biztonsági vezető) és a biztonsági vezető irányításával működő, a főigazgató által kijelölt személy (a továbbiakban: felügyelő) látja el.

(2) A felügyelőnek szakirányú felsőfokú végzettséggel, továbbá

a) az Information Systems Audit and Control Association (ISACA) által kiadott Certified Information Security Manager (CISM) vagy

b) az International Information Systems Security Certification Consortium Inc. által kiadott Certified Information Systems Security Professional (CISSP)

oklevéllel kell rendelkeznie.

(3) A biztonsági vezető és a felügyelő az ágazati biztonsági felügyeleti feladatokat az e rendeletben meghatározottak szerint, önállóan látja el. A biztonsági vezető és a felügyelő az ágazati biztonsági felügyeleti feladatok ellátásával összefüggésben nem utasítható.

4. § (1) A felügyelő feladatai:

a) az elektronikus információs rendszerek osztályba sorolásának és a biztonsági szint megállapításának ellenőrzése,

b) az elektronikus információs rendszerek osztályba sorolására és a biztonsági szintre vonatkozó követelmények teljesülésének ellenőrzése,

c) a kockázatelemzések elvégzése,

d) a fejlesztési projektek tervezési szakaszában a biztonsági követelmények beépülésének ellenőrzése,

e) az ellenőrzés során feltárt vagy tudomására jutott hiányosságok elhárításának elrendelése és a végrehajtás eredményességének ellenőrzése,

f) a biztonsági eseményekkel kapcsolatos bejelentések kivizsgálása,

g) együttműködés a kormányzati eseménykezelő központtal, a Nemzeti Biztonsági Felügyelettel, a Nemzeti Kiberbiztonsági és Koordinációs Tanáccsal,

h) kapcsolattartás az elektronikus információbiztonság terén a nemzetbiztonsági szolgálatokkal, a Nemzeti Média- és Hírközlési Hatósággal, az ágazati eseménykezelő központokkal, a kormányzati incidens-kezelési munkacsoporttal,

i) a főigazgató által jóváhagyott éves ellenőrzési terv alapján az ellenőrzések lefolytatása,
j) a biztonsági események adatai műszaki vizsgálatának végzése és
k) a Hivatal informatikai biztonsági szabályzatának felülvizsgálata.

(2) A Hivatal az Ibtv. 15. §-ában meghatározottak szerint nyilvántartja az Ibtv. 15. § (1) bekezdése szerinti adatokat.

5. § (1) A Hivatal elektronikus információs rendszereinek ellenőrzését a felügyelő éves ellenőrzési terv szerint folytatja le.

(2) Az éves ellenőrzési tervet a felügyelő állítja össze és terjeszti fel jóváhagyásra a főigazgatónak a biztonsági vezető útján a tárgyévet megelőző év december 31-ig. A jóváhagyásra történő felterjesztés előtt az ellenőrzési tervet tájékoztatásul meg kell küldeni a Hivatal feladat- és hatáskör szerint érintett szervezeti egység (a továbbiakban: érintett szervezeti egység) vezetőjének.

(3) A felügyelő az ellenőrzési terv végrehajtását a tárgyévet követő év március 1-jéig értékeli, amelyről jelentést készít. A jelentésről a biztonsági vezető útján tájékoztatja a főigazgatót. A jelentést tájékoztatásul meg kell küldeni az érintett szervezeti egység vezetőjének.

6. § (1) A felügyelő az ellenőrzések során nem veszélyeztetheti a Hivatal elektronikus biztonsági rendszereinek biztonságos működését, valamint a Hivatal által kezelt adatok védelmét.

(2) Az ellenőrzés lefolytatása során a felügyelő megfelelő szakképesítéssel rendelkező koordináló személy kijelölését is kérheti a főigazgatótól a szervezeti egységek közötti együttműködés hatékonyabbá tétele, valamint a Hivatal elektronikus információs rendszereinek biztonságos működéséhez kapcsolódó követelmény érvényesítése céljából.

(3) A koordináló személy köteles felhívni a felügyelő figyelmét a Hivatal elektronikus információs rendszereit veszélyeztető tényezőkre az ellenőrzés során.

7. § A felügyelő eljárása során helyszíni ellenőrzés keretében – a személyes adatok és a minősített adatok védelmére vonatkozó szabályok, valamint a biztonsági előírások betartása mellett – a Hivatal bármely helyiségébe beléphet, bármely eszközt, dokumentumot megtekinthet, megvizsgálhat, az érintett szervezeti egység vezetőjét, az ott dolgozó munkatársakat szóban vagy írásban adatszolgáltatásra, felvilágosítás adására kötelezheti. A felügyelő a Hivatal különleges célokra szolgáló helyiségeibe kizárólag kísérővel léphet be.

8. § Az ellenőrzésről a felügyelő jegyzőkönyvet készít, amelyet az ellenőrzés lezárását követő nyolc napon belül a biztonsági vezető észrevételezésre megküld az érintett szervezeti egység vezetőjének. A jegyzőkönyvvel kapcsolatosan az érintett szervezeti egység vezetője a jegyzőkönyv megküldésétől számított 15 napon belül írásban észrevételeket tehet. Az észrevételek tisztázása érdekében a biztonsági vezető egyeztetést kezdeményezhet az érintett szervezeti egység vezetőjével.

9. § (1) A felügyelő az információbiztonsági követelmények teljesülése érdekében határidő tűzése mellett a biztonsági vezető útján írásban felszólítja az érintett szervezeti egység vezetőjét az elektronikus információbiztonságot veszélyeztető hiányosság, mulasztás, illetve a biztonsági követelménysértés megszüntetésére, jogszabályban meghatározott kötelezettség teljesítésére, illetve az elvárt intézkedés megtételére.

(2) Ha az információbiztonságot veszélyeztető hiányosság kiküszöbölésére, a mulasztás pótlására, illetve a követelménysértés megszüntetésére, kötelezettség teljesítésére ismételt felszólításra sem kerül sor, és az érintett szervezeti egység vezetője az intézkedés elmaradását objektív okokra hivatkozva kimenteni nem tudja, a biztonsági vezető a főigazgatóhoz fordulhat a biztonságos és szabályszerű állapot helyreállítása érdekében.

10. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Lázár János s. k.,
Miniszterelnökséget vezető miniszter

A belügyminiszter 6/2015. (III. 6.) BM rendelete az anyakönyvi szakvizsgáról szóló 9/2007. (III. 6.) IRM rendelet módosításáról

Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. törvény 95. § (1) bekezdés d) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 21. § 2. pontjában foglalt feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. § Az anyakönyvi szakvizsgáról szóló 9/2007. (III. 6.) IRM rendelet (a továbbiakban: Rendelet) 2. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„2. § A szakvizsgát a fővárosi és megyei kormányhivatal szervezi."

2. § A Rendelet 4. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„4. § (1) A felkészítő tanfolyam időtartama 160 óra, ezen belül 100 óra a gyakorlati foglalkozások, 60 óra az elméleti felkészítés időtartama.

(2) Vizsgára az a jelölt bocsátható, aki mind a gyakorlati, mind az elméleti tanfolyami órák több mint 80%-án részt vett."

3. § A Rendelet 5. § (1) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(1) A vizsga gyakorlati része gyakorlati feladatok elvégzéséből áll, a szóbeli része elméleti kérdésekből áll."

4. § A Rendelet 7. §-a helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„7. § (1) A gyakorlati vizsgát két tagból álló bizottság előtt kell letenni. A tagokat a fővárosi és megyei kormányhivatal (a továbbiakban: szervező) vezetője jelöli ki. A gyakorlati vizsgabizottság tagja lehet a szervező munkatársa, az oktatáson oktatóként közreműködő más személy, valamint a szóbeli vizsgabizottság bármely tagja.

(2) A szóbeli vizsgát háromtagú bizottság előtt kell letenni, amelynek elnökét a központi anyakönyvi szerv vezetője, tagjait a szervező vezetője úgy választja ki, hogy legalább egy tagot a gyakorlati vizsgabizottság tagjai közül kell kijelölnie.

(3) A szóbeli vizsgabizottság elnöke és a szóbeli vagy gyakorlati vizsgabizottság tagja nem lehet

a) a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény szerinti hozzátartozója,

b) a jelölt felett munkáltatói jogkört gyakorló vezető, valamint

c) az, akitől a jelölt elfogulatlan vizsgáztatása nem várható.

(4) Az összeférhetetlenséget, illetve az elfogultságot a szóbeli vizsgabizottság elnöke, a szóbeli vagy gyakorlati vizsgabizottság tagja, és a jelölt is bejelentheti.

(5) Ha a szervező vezetője az összeférhetetlenséget vagy a tudomására hozott elfogultságot megállapítja, a jelölt vizsgáztatására – attól függően, hogy az összeférhetetlenség mely vizsgabizottság tagjával szemben állt fenn – másik szóbeli vagy gyakorlati vizsgabizottságot jelöl ki.

(6) A vizsgázó a szóbeli és a gyakorlati vizsgára külön részosztályzatot kap. A gyakorlati vizsga részfeladataira adott érdemjegyek átlaga képezi a vizsga eredményének egyik részosztályzatát. A szóbeli vizsga eredményét a tagokkal történt egyeztetés alapján a vizsgabizottság elnöke állapítja meg.

(7) A vizsga végeredményét a szóbeli és a gyakorlati vizsga részosztályzatainak átlaga adja ki. A vizsgázó végül egyetlen összesített osztályzatot kap. A végső osztályzat megállapítása során e rendelet 3. mellékletében foglalt vizsgaszabályzatban meghatározott kerekítési szabályok szerint kell eljárni."

5. § A Rendelet 9. § (1) bekezdés h) pontja helyébe az alábbi rendelkezés lép:

(A szervező:)

„h) gondoskodik a 6. és a 7. mellékletben foglalt minta szerinti vizsgajegyzőkönyv vezetéséről, valamint a 4. melléklet szerinti vizsgabizonyítványok kitöltéséről."

6. § A Rendelet 11. § (5) bekezdése helyébe az alábbi rendelkezés lép:

„(5) A szóbeli vizsgabizottság elnökét jelöltenként a vizsgadíj, valamint az ismétlő vizsga díjának 30%-a, tagjait 15-15%-a, a gyakorlati vizsga bizottságának tagjait 15-15%-a, a jegyzőkönyvvezetőket 5-5%-a illeti meg."

7. § (1) A Rendelet 1. mellékletének helyébe az 1. melléklet lép.

(2) A Rendelet 2. mellékletének helyébe a 2. melléklet lép.

(3) A Rendelet 3. mellékletének helyébe a 3. melléklet lép.
(4) A Rendelet 5. mellékletének helyébe a 4. melléklet lép.
(5) A Rendelet 6. mellékletének helyébe az 5. melléklet lép.
(6) A Rendelet a 6. melléklet szerinti 7. melléklettel egészül ki.

8. § A Rendelet

a) 3. § (1) bekezdésében, 5. § (3) bekezdésében, 6. § (2) és (4) bekezdésében az „az írásbeli" szövegrész helyébe az „a gyakorlati" szöveg,

b) 5. § (2) bekezdésében az „Írásbeli" szövegrész helyébe a „Gyakorlati" szöveg,

c) 6. § (1) és (2) bekezdésében az „Az írásbeli" szövegrész helyébe az „A gyakorlati" szöveg

lép.

9. § Hatályát veszti a 9. § (1) bekezdés g) pontja.

10. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 3. napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„1. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

JELENTKEZÉSI LAP
anyakönyvi tanfolyamra és szakvizsgára

1. Közigazgatási szerv neve és címe:
2. A polgármester vagy a közszolgálati tisztviselő
   neve:
   születési neve:
   születési helye és ideje:
   anyja születési neve:
   lakcíme:
   munkaköre:
   besorolása:
   legmagasabb iskolai végzettsége:

Kelt ....., ... év ..... hónap ..... nap

.....	.....
munkáltató	jelölt"

2. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„2. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

Az anyakönyvi szakvizsga témakörei

1. A gyakorlati vizsgához

   A vizsga gyakorlati részében a jelölt

   a) a születés anyakönyvezésével,
   b) a házasságkötés vagy bejegyzett élettársi kapcsolat anyakönyvezésével,
   c) a haláleset anyakönyvezésével,
   d) anyakönyvi adatváltozások anyakönyvezésével,
   e) anyakönyvi kivonat és hatósági bizonyítvány kiállításával,
   f) okmány modulban végezhető egyéb műveletekkel,
   g) papíralapú anyakönyvi bejegyzések rögzítésével, valamint
   h) az anyakönyvezést követő adatszolgáltatással

   kapcsolatos gyakorlati feladatokat old meg.

2. A szóbeli vizsgához

   1. Az anyakönyvezés története
   2. A hatályon kívül helyezett anyakönyvi jogszabályok
   3. Az anyakönyvi nyilvántartás jellege, személyi és tárgyi hatálya
   4. Az anyakönyvi eljárásról szóló 2010. évi I. tv. értelmező rendelkezései
   5. Az anyakönyvi eljárások köre
   6. Az anyakönyvi bejegyzésre jogosultak feladatai, helyettesítése, kizárása, összeférhetetlenségi szabályok
   7. Hatásköri szabályok
   8. Illetékességi szabályok
   9. Szakmai irányítás és felügyelet
   10. A kormányhivatal feladatai
   11. Az anyakönyvezés helye, ideje
   12. Anyakönyvezés hiányos adatokkal, az anyakönyvezés elhalasztása
   13. Az anyakönyvvezető hivatali felszerelése
   14. Helységnevek, külföldi helységnevek anyakönyvezése
   15. A családi állapot igazolásának és anyakönyvezésének szabályai
   16. Az állampolgárság vizsgálata, igazolása és anyakönyvezése
   17. Az anyakönyvbe bejegyzendő adatok igazolása
   18. Okirat és személyes nyilatkozat az anyakönyvi eljárásokban, külföldi okiratok elfogadhatósága (hiteles fordítások, Apostille és diplomáciai felülhitelesítés), hamis okmányok felismerése
   19. A biztonsági okmány fogalma, személyazonosító okmányok, a Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal által külföldiek és hontalanok részére kiállított okmányok
   20. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló törvény alkalmazása az anyakönyvi igazgatásban
   21. Jogképesség, cselekvőképesség, törvényes képviselet, gyámság, gondnokság
   22. Születés bejelentése és anyakönyvezése (az intézeten kívüli születés bejelentése, képzelt apa megállapítása)
   23. Az apasági vélelem, emberi reprodukciós eljárások
   24. Apai elismerő nyilatkozat felvétele
   25. Apaság, anyaság bírói megállapítása, apaság vélelmének megdöntése
   26. A béranyaság intézménye, családjogi vonatkozásai
   27. Ismeretlen szülőktől származó gyermek anyakönyvezése, képzelt szülő megállapítása
   28. Örökbefogadás (örökbefogadás tényének feljegyzése és a vér szerinti örökbefogadás), az örökbefogadás megszűnése, a származás megismeréséhez való jog
   29. Házasságkötést megelőző eljárás, elhárítható és el nem hárítható házassági akadályok, a házasság érvénytelensége és nemlétezése
   30. Külföldiek házasságkötése Magyarországon, a házassági tanúsítvány, felmentés
   31. Magyar állampolgár házasságkötése külföldön

32. A házasság megkötése és anyakönyvezése (házasságkötő termen kívül és munkaidőn túl megkötött házasság)
33. Házasságkötés közeli halállal fenyegető állapot esetén
34. A házasság megszűnésének esetei
35. A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítését megelőző eljárás, elhárítható és el nem hárítható akadályok, a bejegyzett élettársi kapcsolat érvénytelensége és nemlétezése
36. Nem magyar állampolgár bejegyzett élettársi kapcsolata
37. Magyar állampolgár bejegyzett élettársi kapcsolatának létesítése külföldön
38. A bejegyzett élettársi kapcsolat létrehozása és anyakönyvezése
39. A bejegyzett élettársi kapcsolat létesítése közeli halállal fenyegető állapot esetén
40. A bejegyzett élettársi kapcsolat megszűnésének esetei
41. Haláleset bejelentése és anyakönyvezése
42. Ismeretlen és talált holttest anyakönyvezésére vonatkozó szabályok
43. Holtnak nyilvánítás, halál tényének bírói megállapítása
44. A halott-vizsgálati bizonyítvány
45. Hazai anyakönyvezés (története, a kérelem átvétele, felterjesztése, csatolandó mellékletek, hatásköri szabályok)
46. Névviselés, névváltoztatás (anyakönyvezhető utónevek, születési és házassági név, a születési és a házassági név megváltoztatása, házassági névviselési forma módosítása, eltérő névviselés)
47. Transzszexualizmus, a nem és az utónév megváltozása
48. Nemzetiségi névviselés
49. Anyakönyvi okiratok típusai, a kiállításra vonatkozó szabályok
50. Anyakönyvi okiratok beszerzése külföldről
51. Az elektronikus és a papír alapú anyakönyv – bejegyzés az elektronikus anyakönyvbe, a korábbi papír alapú bejegyzések rögzítése, a papíralapú bejegyzések lezárása
52. Az anyakönyvbe bejegyzett adatok megváltozásának rögzítése
53. A külföldön történt változások rögzítése (külföldön történt örökbefogadás, házasságfelbontás, stb.)
54. Az anyakönyvi nyilvántartások rendszere (EAK, apai elismerő nyilatkozatok nyilvántartása, az okirat-nyilvántartás, a jogosultsági nyilvántartás, a papír alapú anyakönyvek nyilvántartása)
55. A közvetlen hozzáféréssel történő adatátvétel és a betekintés szabályai
56. Az anyakönyvi adattovábbítások módja és tartalma
57. Az adatigénylés alapján történő adattovábbítás
58. Értesítés
59. Adattovábbítási nyilvántartás
60. Az anyakönyv kutathatósága
61. Hozzáférési jogosultság
62. Népmozgalmi statisztikai adatszolgáltatás
63. Anyakönyvi iratok, alapiratok kezelése, anyakönyvi irattár, iratselejtezés, iratok kiadása az anyakönyvi irattárból
64. A papír alapú anyakönyv pótlása
65. Külföldiek anyakönyvezésére vonatkozó speciális szabályok
66. A nemzetközi magánjogi szabályok alkalmazása az anyakönyvi igazgatásban (a nemzetközi magánjog fogalma, személyes jog fogalma, a többes állampolgárokra, a menekültekre és hontalanokra vonatkozó rendelkezések, a külföldi elemet tartalmazó házasságkötésekre vonatkozó szabályok, a külföldön történt örökbefogadások magyarországi elismerésére vonatkozó szabályok, egyéb, magyar állampolgárokat érintő külföldi határozatok elismerésére vonatkozó szabályok)
67. A magyar állampolgárság keletkezése, megszerzése
68. A magyar állampolgárság megszűnése
69. Az állampolgársági eljárásban részt vevő szervek és feladataik
70. Az anyakönyvvezető állampolgársági esküvel/fogadalommal kapcsolatos feladatai, az állampolgársági ügyekkel kapcsolatos adatszolgáltatások
71. Névmódosítási kérelem a honosítási eljárásban (családi név, utónév, házassági név, anyja születési neve)
72. A polgárok személyi adatainak és lakcímének nyilvántartása (a nyilvántartás személyi hatálya, adatforrások, az anyakönyvvezető feladatai a nyilvántartás vezetésével kapcsolatosan)

73. Személyes adatok védelme, közérdekű adatok nyilvánossága
74. Az EAK rendszer működése (jellemzők, okirat-kiállítási funkciók, előállítható okiratok, megszemélyesítetlen anyakönyvi kivonat nyomtatvány igénylése, bevételezése, a nyomdai hibás vagy megrongálódott megszemélyesítetlen anyakönyvi kivonat nyomtatványok érvénytelenítése, levelező és fórum használata)
75. Illeték- és díjfizetési szabályok az anyakönyvi és házasságkötési eljárásokban"

3. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„3. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

Az anyakönyvi szakvizsga vizsgaszabályzata

1. Egy-egy tanfolyami csoportba legfeljebb húsz főt lehet beosztani. Ettől eltérést a központi anyakönyvi szerv vezetője engedélyezhet.
2. A szóbeli vizsgabizottság munkáját az elnök vezeti, aki gondoskodik a szóbeli vizsga jogszerűségéről és zavartalan lebonyolításáról. A vizsgabizottság elnöke kizárja a vizsgából azt, aki a vizsga rendjét megzavarja, vagy szabálytalanságot, illetve visszaélést követ el. A vizsgából történt kizárást jegyzőkönyvezni kell. A gyakorlati vizsgán a tagok gondoskodnak a vizsga jogszerűségéről és zavartalan lebonyolításáról. A gyakorlati vizsgabizottság tagja kizárja a vizsgából azt, aki a vizsga rendjét megzavarja, vagy szabálytalanságot, illetve visszaélést követ el. A vizsgából történt kizárást jegyzőkönyvezni kell.
3. A vizsgabizottság mellett jegyzőkönyvvezető működik, aki vezeti a jegyzőkönyvet, és a vizsgával járó adminisztrációs feladatokat végzi.
4. A gyakorlati vizsgafeladatok megoldására 180 percet kell biztosítani, amelybe a feladatok ismertetésének ideje nem számít bele. A gyakorlati vizsgát a vizsgabizottság két tagja jelenlétében kell teljesíteni az EAK oktatórendszerében. A gyakorlati vizsgán elvégzett feladatokat az EAK oktatórendszerben a szóbeli vizsgán közölt döntésnek a vizsgázó részéről történő tudomásul vételéig meg kell őrizni és azt papírra ki kell nyomtatni és a vizsgázóval azt alá kell íratni. Az oktatórendszert a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala működteti.
5. A szóbeli vizsgán a jelöltnek egy tételt kell húznia. Egy tétel három kérdésből áll. A jelölt részére a felkészüléshez legalább húsz percet kell biztosítani. A bizottság a kihúzott tételhez közvetlenül nem kapcsolódó, de a szakvizsga tételei között szereplő további kérdések feltevésével is tájékozódhat a jelölt felkészültségéről.
6. A vizsgabizottságok a gyakorlati és szóbeli vizsgát egy-egy érdemjeggyel – jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1) – értékelik, és a bizonyítvány minősítését a két érdemjegy átlagával határozzák meg.

   A bizonyítvány minősítése:

kiválóan megfelelt, ha az átlag	4,51–5,00
jól megfelelt, ha az átlag	3,51–4,50
közepesen megfelelt, ha az átlag	2,51–3,50
megfelelt, ha az átlag	2,00–2,50

7. A jelölt azt a vizsgarészt ismételheti meg, amelyből elégtelen osztályzatot kapott.
8. A vizsgát meg kell ismételni, ha a jelölt a vizsgáját megszakította, vagy szabálytalanság miatt a gyakorlati vizsgabizottság vagy a szóbeli vizsgabizottság elnöke a vizsgán való részvételből kizárta.
9. A vizsga lebonyolításával kapcsolatos kifogásokat a jegyzőkönyvekben kell rögzíteni. A kifogásról a gyakorlati vizsgán a tagok, a szóbeli vizsgán pedig a vizsgabizottság elnöke azonnal dönt. A döntést és a döntésnek a jelölt részéről történő tudomásul vételét a jegyzőkönyv tartalmazza.
10. A gyakorlati vizsga eredményének megállapítása elleni kifogást az eredmény közlésétől számított három napon belül a gyakorlati vizsgabizottság tagjainál, a szóbeli vizsga eredményének megállapítása elleni kifogást pedig a vizsgabizottság elnökénél lehet benyújtani, aki arról három munkanapon belül dönt, és erről a jelöltet írásban tájékoztatja."

4. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„5. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

VIZSGANYILVÁNTARTÓ-KÖNYV
az anyakönyvi szakvizsgáról

Sorszám	Dátum	A vizsgázó			A szakvizsga eredménye	Megjegyzés
		neve, születési neve	szül. helye, ideje, anyja születési neve	munkáltatója		

”

5. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„6. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

JEGYZŐKÖNYV

1. Készült a ..... Kormányhivatalban 20..... év ..... hó ..... napján az anyakönyvi szakvizsgáról szóló 9/2007. (III. 6.) IRM rendelet által szabályozott anyakönyvi szakvizsga gyakorlati vizsgáján.
2. A polgármester vagy a közszolgálati tisztviselő
   neve:
   születési helye, ideje:
   anyja születési neve:
   lakcíme:
   munkáltatójának neve és címe:
3. A vizsgázó személyazonosságát ellenőriztem.
4. A vizsgázó bemutatott személyazonosító okmányának száma, típusa, érvényességi ideje, kiállító hatóság megnevezése:
5. A gyakorlati vizsga osztályzata:
6. Megjegyzések:

Kelt: ....., ... év ..... hónap ..... nap

P. H.

....
vizsgabizottság tagja vizsgabizottság tagja”

6. melléklet a 6/2015. (III. 6.) BM rendelethez

„7. melléklet a 9/2007. (III. 6.) IRM rendelethez

Iktatószám:

JEGYZŐKÖNYV

1. Készült a ..... Kormányhivatalban 20..... év ..... hó ..... napján az anyakönyvi szakvizsgáról szóló 9/2007. (III. 6.) IRM rendeletben szabályozott anyakönyvi szakvizsga szóbeli vizsgáján.
2. A polgármester vagy a közszolgálati tisztviselő
   neve:
   születési helye, ideje:
   anyja születési neve:
   lakcíme:
   munkáltatójának neve és címe:
3. A vizsgázó személyazonosságát ellenőriztem.
4. A vizsgázó bemutatott személyazonosító okmányának száma, típusa, érvényességi ideje, kiállító hatóság megnevezése:
5. A gyakorlati vizsga osztályzata:
6. A szóbeli vizsga osztályzata:
7. A vizsga átlageredménye:
8. A polgármester vagy a közszolgálati tisztviselő az anyakönyvi szakvizsgáról – .....sorszám alatt ..... minősítéssel bizonyítványt kapott.
9. Megjegyzések:

Kelt: ....., ... év ..... hónap ..... nap

P. H.

.....
vizsgabizottság elnöke

....
vizsgabizottság tagja vizsgabizottság tagja”

A belügyminiszter 7/2015. (III. 6.) BM rendelete
a katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről szóló 43/2011. (XI. 30.) BM rendelet és a települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet módosításáról

A katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény 81. § d) pontjában kapott felhatalmazás alapján a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 21. § 10. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. A katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről szóló 43/2011. (XI. 30.) BM rendelet módosítása

1. § A katasztrófavédelmi kirendeltségek illetékességi területéről szóló 43/2011. (XI. 30.) BM rendelet (a továbbiakban: R1.) 1. melléklete az 1. melléklet szerint módosul.

2. A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet módosítása

2. § A települések katasztrófavédelmi besorolásáról, valamint a katasztrófák elleni védekezés egyes szabályairól szóló 62/2011. (XII. 29.) BM rendelet módosításáról szóló 61/2012. (XII. 11.) BM rendelet (a továbbiakban: R2.) 1. melléklete a 2. melléklet szerint módosul.

3. § Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

1. melléklet a 7/2015. (III. 6.) BM rendelethez

1. Az R1. 1. mellékletében a „Borsod-Abaúj-Zemplén megye" alcímhez tartozó „Encs" sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Encs	Abaújalpár
	Abaújkér
	Abaújlak
	Abaújszántó
	Abaújszolnok
	Abaújvár
	Alsóberecki
	Alsógagy
	Alsóregmec
	Alsóvadász
	Arka
	Aszaló
	Baktakék
	Baskó
	Beret
	Bodroghalom
	Bodrogolaszi
	Boldogkőújfalu
	Boldogkőváralja
	Bózsva
	Büttös
	Cigánd
	Csenyéte
	Csobád
	Dámóc
	Detek
	Encs
	Erdőhorváti
	Fáj
	Fancsal
	Felsőberecki
	Felsődobsza
	Felsőgagy
	Felsőregmec

Felsővadász
Filkeháza
Fony
Forró
Fulókércs
Füzér
Füzérkajata
Füzérkomlós
Füzérradvány
Gadna
Gagyapáti
Gagybátor
Gagyvendégi
Garadna
Gibárt
Gönc
Göncruszka
Györgytarló
Halmaj
Háromhuta
Hejce
Hercegkút
Hernádbűd
Hernádcéce
Hernádkércs
Hernádpetri
Hernádszentandrás
Hernádszurdok
Hernádvécse
Hidasnémeti
Hollóháza
Homrogd
Ináncs
Kány
Karcsa
Karos
Kázsmárk
Kéked
Kenézlő
Keresztéte
Kishuta
Kiskinizs
Kisrozvágy
Komlóska
Korlát
Kovácsvágás
Krasznokvajda
Kupa
Lácacséke
Léh
Litka
Makkoshotyka
Méra
Mikóháza

Mogyoróska
Monaj
Nagyhuta
Nagykinizs
Nagyrozvágy
Novajidrány
Nyésta
Nyíri
Olaszliszka
Pácin
Pálháza
Pamlény
Pányok
Pere
Perecse
Pusztafalu
Pusztaradvány
Rásonysápberencs
Regéc
Révleányvár
Ricse
Sárazsadány
Sárospatak
Sátoraljaújhely
Selyeb
Semjén
Sima
Szalaszend
Szászfa
Szemere
Szentistvánbaksa
Szikszó
Telkibánya
Tiszacsermely
Tiszakarád
Tolcsva
Tornyosnémeti
Vágáshuta
Vajdácska
Vámosújfalu
Vilmány
Vilyvitány
Viss
Vizsoly
Zalkod
Zemplénagárd
Zsujta”

2. Az R1. 1. mellékletében a „Borsod-Abaúj-Zemplén megye” alcímhez tartozó „Miskolc” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Miskolc	Alsódobsza
	Alsózsolca
	Arnót

Bekecs
Berzék
Bodrogkeresztúr
Bodrogkisfalud
Bőcs
Bükkaranyos
Bükkszentkereszt
Csobaj
Emőd
Erdőbénye
Felsőzsolca
Gesztely
Golop
Harsány
Hernádkak
Hernádnémeti
Kisgyőr
Kistokaj
Kondó
Köröm
Legyesbénye
Mád
Mályi
Megyaszó
Mezőzombor
Miskolc
Monok
Nyékládháza
Onga
Ónod
Parasznya
Prügy
Radostyán
Rátka
Répáshuta
Sajóbábony
Sajóecseg
Sajóhidvég
Sajókápolna
Sajókeresztúr
Sajólád
Sajólászlófalva
Sajópálfala
Sajópetri
Sajósenye
Sajóvámos
Sóstófalva
Szegi
Szegilong
Szerencs
Szirmabesenyő
Taktabáj
Taktaharkány
Taktakenéz

Taktaszada
Tállya
Tarcal
Tiszaladány
Tiszalúc
Tiszatardos
Tokaj
Újcsanálos
Varbó”

3. Az R1. 1. mellékletében a „Fejér megye” alcímhez tartozó „Dunaújváros” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Dunaújváros	Adony
	Alap
	Alsószentiván
	Baracs
	Baracska
	Beloiannisz
	Besnyő
	Cece
	Daruszentmiklós
	Dég
	Dunaújváros
	Előszállás
	Enying
	Ercsi, kivéve MOL Rt. Dunai Finomító üzemi területe
	Gyúró
	Hantos
	Igar
	Iváncsa
	Kajászó
	Kisapostag
	Kisláng
	Kulcs
	Lajoskomárom
	Lepsény
	Martonvásár
	Mátyásdomb
	Mezőfalva
	Mezőkomárom
	Mezőszentgyörgy
	Mezőszilas
	Nagykarácsony
	Nagylók
	Nagyvenyim
	Perkáta
	Pusztaszabolcs
	Rácalmás
	Ráckeresztúr
	Sárbogárd
	Sáregres
	Sárkeresztúr
	Sárszentágota

Szabadhídvég
Tordas
Vajta
Vál”

4. Az R1. 1. mellékletében a „Fejér megye” alcímhez tartozó „Székesfehérvár” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Székesfehérvár	Aba
	Alcsútdoboz
	Bakonycsernye
	Bakonykúti
	Balinka
	Bicske
	Bodajk
	Bodmér
	Csabdi
	Csákberény
	Csákvár
	Csókakő
	Csór
	Csősz
	Etyek
	Fehérvárcsurgó
	Felcsút
	Füle
	Gánt
	Gárdony
	Iszkaszentgyörgy
	Isztimér
	Jenő
	Káloz
	Kápolnásnyék
	Kincsesbánya
	Kőszárhegy
	Lovasberény
	Magyaralmás
	Mány
	Moha
	Mór
	Nadap
	Nádasdladány
	Nagyveleg
	Óbarok
	Pákozd
	Pátka
	Pázmánd
	Polgárdi
	Pusztavám
	Sárkeresztes
	Sárkeszi
	Sárosd
	Sárszentmihály
	Seregélyes
	Soponya

Söréd
Sukoró
Szabadbattyán
Szabadegyháza
Szár
Székesfehérvár
Tabajd
Tác
Újbarok
Úrhida
Velence
Vereb
Vértesacsa
Vértesboglár
Zámoly
Zichyújfalu”

5. Az R1. 1. mellékletében a „Győr-Moson-Sopron megye” alcímhez tartozó „Kapuvár” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Kapuvár	Acsalag
	Agyagosszergény
	Babót
	Bágyogszovát
	Barbacs
	Beled
	Bodonhely
	Bogyoszló
	Bősárkány
	Cakóháza
	Cirák
	Csorna
	Dénesfa
	Dör
	Edve
	Egyed
	Farád
	Gyóró
	Himod
	Hövej
	Jobaháza
	Kapuvár
	Kisfalud
	Kóny
	Maglóca
	Magyarkeresztúr
	Markotabödöge
	Mihályi
	Osli
	Páli
	Pásztori
	Potyond
	Rábacsanak
	Rábakecöl

Rábapordány
Rábasebes
Rábaszentandrás
Rábatamási
Rábcakapi
Répceszemere
Sobor
Sopronnémeti
Szany
Szárföld
Szil
Szilsárkány
Tárnokréti
Vadosfa
Vág
Vásárosfalu
Veszkény
Vitnyéd
Zsebeháza"

6. Az R1. 1. mellékletében a „Győr-Moson-Sopron megye" alcímhez tartozó „Sopron" sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Sopron	Ágfalva
	Csáfordjánosfa
	Csapod
	Csér
	Ebergőc
	Egyházasfalu
	Fertőboz
	Fertőhomok
	Fertőd
	Fertőendréd
	Fertőrákos
	Fertőszentmiklós
	Fertőszéplak
	Gyalóka
	Harka
	Hegykő
	Hidegség
	Iván
	Kópháza
	Lövő
	Nagycenk
	Nagylózs
	Nemeskér
	Pereszteg
	Petőháza
	Pinnye
	Pusztacsalád
	Répcevis
	Röjtökmuzsaj
	Sarród
	Sopron

Sopronhorpács
Sopronkövesd
Szakony
Újkér
Und
Völcsej
Zsira”

7. Az R1. 1. mellékletében a „Pest megye” alcímhez tartozó „Cegléd” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Cegléd	Abony
	Albertirsa
	Cegléd
	Ceglédbercel
	Csemő
	Dánszentmiklós
	Farmos
	Jászkarajenő
	Kocsér
	Kóka
	Kőröstetétlen
	Mende
	Mikebuda
	Nagykáta
	Nagykőrös
	Nyársapát
	Sülysáp
	Szentlőrinckáta
	Szentmártonkáta
	Tápióbicske
	Tápiógyörgye
	Tápióság
	Tápiószecső
	Tápiószele
	Tápiószentmárton
	Tápiószőlős
	Tóalmás
	Törtel
	Újszilvás
	Úri”

8. Az R1. 1. mellékletében a „Pest megye” alcímhez tartozó „Monor” sor helyébe a következő rendelkezés lép:

(Katasztrófavédelmi kirendeltség	*Település)*
„Monor	Alsónémedi
	Bénye
	Bugyi
	Csévharaszt
	Dabas
	Ecser
	Felsőpakony
	Gomba
	Gyál
	Gyömrő
	Hernád

Inárcs
Kakucs
Káva
Maglód
Monor
Monorierdő
Nyáregyháza
Ócsa
Örkény
Pánd
Péteri
Pilis
Pusztavacs
Táborfalva
Tatárszentgyörgy
Újhartyán
Újlengyel
Üllő
Vasad
Vecsés"

2. melléklet a 7/2015. (III. 6.) BM rendelethez

1. Az R2. 1. mellékletében az „Encs székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség" alcím helyébe a következő alcím lép: „Encs székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Abaújalpár	II.
2.	Abaújkér	II.
3.	Abaújlak	II.
4.	Abaújszántó	II.
5.	Abaújszolnok	II.
6.	Abaújvár	II.
7.	Alsóberecki	II.
8.	Alsógagy	II.
9.	Alsóregmec	III.
10.	Alsóvadász	II.
11.	Arka	III.
12.	Aszaló	II.
13.	Baktakék	II.
14.	Baskó	III.
15.	Beret	II.
16.	Bodroghalom	III.
17.	Bodrogolaszi	II.
18.	Boldogkőújfalu	III.
19.	Boldogkőváralja	II.
20.	Bózsva	III.
21.	Büttös	III.

22.	Cigánd	II.
23.	Csenyéte	II.
24.	Csobád	II.
25.	Dámóc	II.
26.	Detek	II.
27.	Encs	II.
28.	Erdőhorváti	II.
29.	Fáj	III.
30.	Fancsal	II.
31.	Felsőberecki	II.
32.	Felsődobsza	II.
33.	Felsőgagy	II.
34.	Felsőregmec	III.
35.	Felsővadász	II.
36.	Filkeháza	III.
37.	Fony	II.
38.	Forró	II.
39.	Fulókércs	III.
40.	Füzér	III.
41.	Füzérkajata	III.
42.	Füzérkomlós	III.
43.	Füzérradvány	III.
44.	Gadna	II.
45.	Gagyapáti	II.
46.	Gagybátor	II.
47.	Gagyvendégi	II.
48.	Garadna	II.
49.	Gibárt	II.
50.	Gönc	II.
51.	Göncruszka	II.
52.	Györgytarló	II.
53.	Halmaj	II.
54.	Háromhuta	II.
55.	Hejce	II.
56.	Hercegkút	II.
57.	Hernádbűd	III.
58.	Hernádcéce	II.
59.	Hernádkércs	II.
60.	Hernádpetri	II.
61.	Hernádszentandrás	II.
62.	Hernádszurdok	II.
63.	Hernádvécse	II.
64.	Hidasnémeti	II.
65.	Hollóháza	II.
66.	Homrogd	II.
67.	Ináncs	II.
68.	Kány	III.

69.	Karcsa	III.
70.	Karos	II.
71.	Kázsmárk	II.
72.	Kéked	III.
73.	Kenézlő	II.
74.	Keresztéte	III.
75.	Kishuta	III.
76.	Kiskinizs	II.
77.	Kisrozvágy	III.
78.	Komlóska	II.
79.	Korlát	II.
80.	Kovácsvágás	III.
81.	Krasznokvajda	III.
82.	Kupa	III.
83.	Lácacséke	II.
84.	Léh	II.
85.	Litka	III.
86.	Makkoshotyka	III.
87.	Méra	II.
88.	Mikóháza	III.
89.	Mogyoróska	III.
90.	Monaj	III.
91.	Nagyhuta	III.
92.	Nagykinizs	II.
93.	Nagyrozvágy	II.
94.	Novajidrány	II.
95.	Nyésta	III.
96.	Nyíri	III.
97.	Olaszliszka	II.
98.	Pácin	II.
99.	Pálháza	II.
100.	Pamlény	III.
101.	Pányok	II.
102.	Pere	II.
103.	Perecse	III.
104.	Pusztafalu	III.
105.	Pusztaradvány	II.
106.	Rásonysápberencs	II.
107.	Regéc	II.
108.	Révleányvár	II.
109.	Ricse	II.
110.	Sárazsadány	II.
111.	Sárospatak	II.
112.	Sátoraljaújhely	II.
113.	Selyeb	II.
114.	Semjén	II.
115.	Sima	III.

116.	Szalaszend	II.
117.	Szászfa	III.
118.	Szemere	II.
119.	Szentistvánbaksa	II.
120.	Szikszó	II.
121.	Telkibánya	II.
122.	Tiszacsermely	II.
123.	Tiszakarád	II.
124.	Tolcsva	II.
125.	Tornyosnémeti	II.
126.	Vágáshuta	III.
127.	Vajdácska	II.
128.	Vámosújfalu	II.
129.	Vilmány	II.
130.	Vilyvitány	III.
131.	Viss	II.
132.	Vizsoly	II.
133.	Zalkod	II.
134.	Zemplénagárd	II.
135.	Zsujta	II.”

2. Az R2. 1. mellékletében a „Miskolc székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép: „Miskolc székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Alsódobsza	III.
2.	Alsózsolca	II.
3.	Arnót	II.
4.	Bekecs	III.
5.	Berzék	II.
6.	Bodrogkeresztúr	II.
7.	Bodrogkisfalud	II.
8.	Bőcs	II.
9.	Bükkaranyos	III.
10.	Bükkszentkereszt	II.
11.	Csobaj	II.
12.	Emőd	II.
13.	Erdőbénye	III.
14.	Felsőzsolca	II.
15.	Gesztely	II.
16.	Golop	III.
17.	Harsány	III.
18.	Hernádkak	II.
19.	Hernádnémeti	II.
20.	Kisgyőr	III.
21.	Kistokaj	II.
22.	Kondó	II.
23.	Köröm	III.

24.	Legyesbénye	II.
25.	Mád	II.
26.	Mályi	II.
27.	Megyaszó	III.
28.	Mezőzombor	II.
29.	Miskolc	I.
30.	Monok	III.
31.	Nyékládháza	II.
32.	Onga	II.
33.	Ónod	III.
34.	Parasznya	II.
35.	Prügy	II.
36.	Radostyán	II.
37.	Rátka	III.
38.	Répáshuta	III.
39.	Sajóbábony	I.
40.	Sajóecseg	II.
41.	Sajóhídvég	II.
42.	Sajókápolna	II.
43.	Sajókeresztúr	II.
44.	Sajólád	II.
45.	Sajólászlófalva	II.
46.	Sajópálfala	II.
47.	Sajópetri	II.
48.	Sajósenye	II.
49.	Sajóvámos	II.
50.	Sóstófalva	III.
51.	Szegi	III.
52.	Szegilong	III.
53.	Szerencs	II.
54.	Szirmabesenyő	II.
55.	Taktabáj	II.
56.	Taktaharkány	II.
57.	Taktakenéz	II.
58.	Taktaszada	II.
59.	Tállya	III.
60.	Tarcal	II.
61.	Tiszaladány	II.
62.	Tiszalúc	II.
63.	Tiszatardos	II.
64.	Tokaj	II.
65.	Újcsanálos	III.
66.	Varbó	II.”

3. Az R2. 1. mellékletében a „Dunaújváros székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép:

„Dunaújváros székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Adony	II.
2.	Alap	II.
3.	Alsószentiván	II.
4.	Baracs	II.
5.	Baracska	II.
6.	Beloiannisz	II.
7.	Besnyő	II.
8.	Cece	II.
9.	Daruszentmiklós	II.
10.	Dég	III.
11.	Dunaújváros	I.
12.	Előszállás	II.
13.	Enying	II.
14.	Ercsi	I.
15.	Gyúró	II.
16.	Hantos	III.
17.	Igar	II.
18.	Iváncsa	II.
19.	Kajászó	II.
20.	Kisapostag	II.
21.	Kisláng	III.
22.	Kulcs	I.
23.	Lajoskomárom	III.
24.	Lepsény	III.
25.	Martonvásár	II.
26.	Mátyásdomb	II.
27.	Mezőfalva	III.
28.	Mezőkomárom	III.
29.	Mezőszentgyörgy	II.
30.	Mezőszilas	III.
31.	Nagykarácsony	II.
32.	Nagylók	III.
33.	Nagyvenyim	III.
34.	Perkáta	III.
35.	Pusztaszabolcs	II.
36.	Rácalmás	I.
37.	Ráckeresztúr	I.
38.	Sárbogárd	II.
39.	Sáregres	II.
40.	Sárkeresztúr	II.
41.	Sárszentágota	II.
42.	Szabadhídvég	III.
43.	Tordas	III.

44.	Vajta	II.
45.	Vál	II.”

4. Az R2. 1. mellékletében a „Székesfehérvár székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép:

„Székesfehérvár székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Aba	II.
2.	Alcsútdoboz	III.
3.	Bakonycsernye	II.
4.	Bakonykúti	II.
5.	Balinka	III.
6.	Bicske	II.
7.	Bodajk	II.
8.	Bodmér	III.
9.	Csabdi	III.
10.	Csákberény	III.
11.	Csákvár	III.
12.	Csókakő	II.
13.	Csór	II.
14.	Csősz	II.
15.	Etyek	III.
16.	Fehérvárcsurgó	II.
17.	Felcsút	III.
18.	Füle	III.
19.	Gánt	II.
20.	Gárdony	II.
21.	Iszkaszentgyörgy	III.
22.	Isztimér	II.
23.	Jenő	III.
24.	Káloz	II.
25.	Kápolnásnyék	II.
26.	Kincsesbánya	III.
27.	Kőszárhegy	III.
28.	Lovasberény	III.
29.	Magyaralmás	III.
30.	Mány	III.
31.	Moha	III.
32.	Mór	II.
33.	Nadap	III.
34.	Nádasdladány	II.
35.	Nagyveleg	III.
36.	Óbarok	II.
37.	Pákozd	III.
38.	Pátka	II.
39.	Pázmánd	III.
40.	Polgárdi	II.

41.	Pusztavám	III.
42.	Sárkeresztes	III.
43.	Sárkeszi	II.
44.	Sárosd	III.
45.	Sárszentmihály	II.
46.	Seregélyes	II.
47.	Soponya	II.
48.	Söréd	III.
49.	Sukoró	III.
50.	Szabadbattyán	II.
51.	Szabadegyháza	II.
52.	Szár	III.
53.	Székesfehérvár	I.
54.	Tabajd	II.
55.	Tác	II.
56.	Újbarok	III.
57.	Úrhida	II.
58.	Velence	II.
59.	Vereb	III.
60.	Vértesacsa	III.
61.	Vértesboglár	III.
62.	Zámoly	III.
63.	Zichyújfalu	III.”

5. Az R2. 1. mellékletében a „Kapuvár székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép:
„Kapuvár székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Acsalag	III.
2.	Agyagosszergény	III.
3.	Babót	III.
4.	Bágyogszovát	III.
5.	Barbacs	III.
6.	Beled	II.
7.	Bodonhely	II.
8.	Bogyoszló	III.
9.	Bősárkány	II.
10.	Cakóháza	III.
11.	Cirák	III.
12.	Csorna	II.
13.	Dénesfa	III.
14.	Dör	III.
15.	Edve	II.
16.	Egyed	III.
17.	Farád	III.
18.	Gyóró	III.
19.	Himod	III.
20.	Hövej	II.

21.	Jobaháza	III.
22.	Kapuvár	II.
23.	Kisfalud	III.
24.	Kóny	III.
25.	Maglóca	III.
26.	Magyarkeresztúr	III.
27.	Markotabödöge	III.
28.	Mihályi	III.
29.	Osli	III.
30.	Páli	III.
31.	Pásztori	III.
32.	Potyond	III.
33.	Rábacsanak	III.
34.	Rábakecöl	II.
35.	Rábapordány	III.
36.	Rábasebes	II.
37.	Rábaszentandrás	II.
38.	Rábatamási	III.
39.	Rábcakapi	III.
40.	Répceszemere	III.
41.	Sobor	II.
42.	Sopronnémeti	III.
43.	Szany	II.
44.	Szárföld	III.
45.	Szil	II.
46.	Szilsárkány	III.
47.	Tárnokréti	III.
48.	Vadosfa	III.
49.	Vág	II.
50.	Vásárosfalu	III.
51.	Veszkény	III.
52.	Vitnyéd	II.
53.	Zsebeháza	III.”

6. Az R2. 1. mellékletében a „Sopron székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép:
„Sopron székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Ágfalva	III.
2.	Csáfordjánosfa	III.
3.	Csapod	III.
4.	Csér	III.
5.	Ebergőc	II.
6.	Egyházasfalu	III.
7.	Fertőboz	II.
8.	Fertőhomok	III.
9.	Fertőd	III.
10.	Fertőendréd	III.

11.	Fertőrákos	III.
12.	Fertőszentmiklós	II.
13.	Fertőszéplak	III.
14.	Gyalóka	III.
15.	Harka	III.
16.	Hegykő	III.
17.	Hidegség	II.
18.	Iván	III.
19.	Kópháza	III.
20.	Lövő	III.
21.	Nagycenk	II.
22.	Nagylózs	III.
23.	Nemeskér	III.
24.	Pereszteg	III.
25.	Petőháza	II.
26.	Pinnye	III.
27.	Pusztacsalád	III.
28.	Répcevis	II.
29.	Röjtökmuzsaj	II.
30.	Sarród	III.
31.	Sopron	II.
32.	Sopronhorpács	III.
33.	Sopronkövesd	III.
34.	Szakony	III.
35.	Újkér	III.
36.	Und	III.
37.	Völcsej	III.
38.	Zsira	III.”

7. Az R2. 1. mellékletében a „Cegléd székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép:
„Cegléd székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Abony	II.
2.	Albertirsa	II.
3.	Cegléd	II.
4.	Ceglédbercel	II.
5.	Csemő	III.
6.	Dánszentmiklós	III.
7.	Farmos	III.
8.	Jászkarajenő	III.
9.	Kocsér	III.
10.	Kóka	III.
11.	Kőröstetétlen	III.
12.	Mende	III.
13.	Mikebuda	III.
14.	Nagykáta	II.
15.	Nagykőrös	II.

16.	Nyársapát	III.
17.	Sülysáp	III.
18.	Szentlőrinckáta	II.
19.	Szentmártonkáta	II.
20.	Tápióbicske	III.
21.	Tápiógyörgye	II.
22.	Tápióság	III.
23.	Tápiószecső	III.
24.	Tápiószele	III.
25.	Tápiószentmárton	III.
26.	Tápiószőlős	III.
27.	Tóalmás	II.
28.	Törtel	III.
29.	Újszilvás	II.
30.	Úri	III.”

8. Az R2. 1. mellékletében a „Monor székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség” alcím helyébe a következő alcím lép: „Monor székhelyű katasztrófavédelmi kirendeltség

Sorszám	Település	Katasztrófavédelmi osztály
1.	Alsónémedi	III.
2.	Bénye	III.
3.	Bugyi	III.
4.	Csévharaszt	III.
5.	Dabas	II.
6.	Ecser	III.
7.	Felsőpakony	II.
8.	Gomba	III.
9.	Gyál	I.
10.	Gyömrő	III.
11.	Hernád	II.
12.	Inárcs	III.
13.	Kakucs	III.
14.	Káva	III.
15.	Maglód	III.
16.	Monor	III.
17.	Monorierdő	III.
18.	Nyáregyháza	III.
19.	Ócsa	III.
20.	Örkény	II.
21.	Pánd	III.
22.	Péteri	III.
23.	Pilis	III.
24.	Pusztavacs	II.
25.	Táborfalva	II.
26.	Tatárszentgyörgy	II.
27.	Újhartyán	II.

28.	Újlengyel	III.
29.	Üllő	I.
30.	Vasad	III.
31.	Vecsés	II.”

Az emberi erőforrások miniszterének 13/2015. (III. 6.) EMMI rendelete a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és a 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (1) bekezdés h) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 48. § 10. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva – a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 90. § 16. pontjában meghatározott feladatkörében eljáró nemzetgazdasági miniszterrel egyetértésben –,
a 2. alcím tekintetében a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (1) bekezdés r) pontjában kapott felhatalmazás alapján, a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 48. § 10. pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva
a következőket rendelem el:

1. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet módosítása

1. § A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 193. §-a a következő (19) és (20) bekezdéssel egészül ki:
„(19) Ha a szakképző iskola – a 2015/2016-os tanévre vonatkozó szakmaszerkezeti döntésről és a 2015/2016-os tanévben induló képzésekben szakiskolai tanulmányi ösztöndíjra jogosító szakképesítésekről szóló kormányrendelet 2015. február 11-ei hatálybalépését követően – a 2015/2016. tanévre a 32. § (3) bekezdése alapján közzétett felvételi tájékoztatójában nem szereplő új szakképzési tanulmányi területen hirdetett felvételt, akkor erre a szakképzési tanulmányi területre a 2015/2016. tanévre vonatkozó középfokú felvételi eljárás során – a 38. § (6) bekezdésében foglalt rendelkezésektől eltérően – a tanulói adatlap módosítása során új szakképzési tanulmányi területre történő jelentkezéskor a tanuló eredeti tanulói adatlapján nem szereplő szakképző iskola is megjelölhető.
(20) A (19) bekezdésben meghatározott esetben a 38. § (6) bekezdése szerinti előzetes egyeztetés helyett az általános iskola a módosító tanulói adatlap mellett jelentkezési lapot is kiállít, és a jelentkezési lapot megküldi a szakképzést folytató iskolának.”

2. A 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosítása

2. § A 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet (a továbbiakban: Rendelet) a következő 13. §-sal egészül ki:
„13. § A 2. mellékletben foglalt táblázatnak – a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet és a 2014/2015. tanév rendjéről és az egyes oktatást szabályozó miniszteri rendeletek módosításáról szóló 35/2014. (IV. 30.) EMMI rendelet módosításáról szóló 13/2015. (III. 6.) EMMI rendelettel (a továbbiakban: R.) módosított – A:22, A:23 és A:26–A:29 mezőjében foglaltakat az R. hatálybalépésekor folyamatban lévő felvételi eljárásban is alkalmazni kell.”

3. § A Rendelet 2. melléklete a Melléklet szerint módosul.

3. Záró rendelkezések

4. § Ez a rendelet a kihirdetését követő napon lép hatályba.

Balog Zoltán s. k.,
emberi erőforrások minisztere

Melléklet a 13/2015. (III. 6.) EMMI rendelethez

1. A Rendelet 2. mellékletében foglalt táblázat A:22 és A:23 mezője helyébe a következő mező lép:

	(A)
	(Határidők)
(22.)	2015. 03. 16–19.
(23.)	2015. 03. 20.

2. A Rendelet 2. mellékletében foglalt táblázat A:26–A:29 mezője helyébe a következő mező lép:

	(A)
	(Határidők)
(26.)	2015. 04. 07.
(27.)	2015. 04. 13.
(28.)	2015. 04. 22.
(29.)	2015. 04. 29.

IX. Határozatok Tára

A Kormány 1112/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a Vegyifegyver Tilalmi Szervezet és Magyarország között az OPCW kiváltságairól és mentességeiről szóló Megállapodás szövegének végleges megállapításáról

A Kormány

1. egyetért a Vegyifegyver Tilalmi Szervezet és Magyarország között az OPCW kiváltságairól és mentességeiről szóló Megállapodás (a továbbiakban: Megállapodás) bemutatott szövegével;
2. felhatalmazza a külgazdasági és külügyminisztert vagy az általa kijelölt személyt a Megállapodás bemutatott szövegének – a megerősítés fenntartásával történő – végleges megállapítására;
3. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a Megállapodás szövegének végleges megállapításához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
4. elfogadja a Megállapodás kihirdetéséről szóló törvénytervezetet, és elrendeli a Megállapodás szövegének végleges megállapítását követően annak az Országgyűléshez történő benyújtását. A törvényjavaslat előadójának a Kormány a külgazdasági és külügyminisztert jelöli ki.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1113/2015. (III. 6.) Korm. határozata
az ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Világkonferenciáin való magyar részvételről

A Kormány a Kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 152/2014. (VI. 6.) Korm. rendelet 20. § (1) bekezdés f) pontja és a belügyminiszter, valamint a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján, figyelemmel a Sendaiban (Japán), 2015. március 14–18. között megrendezendő Harmadik ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Világkonferenciára

1. egyetért azzal, hogy az ENSZ Katasztrófakockázat-csökkentési Világkonferenciáin Magyarország Kormányát képviselő küldöttség vegyen részt;
2. felhatalmazza a belügyminisztert, hogy a küldöttség tagjait a külgazdasági és külügyminiszterrel egyetértésben jelölje ki;
3. felhívja a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a küldöttség részére az esedékes ülésen való részvételhez szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
4. felhívja a belügyminisztert, hogy a küldöttség vezetője közreműködésével az esedékes ülés után az adott ülés eredményeiről készítsen jelentést a Kormány részére.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1114/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a Zöldbank koncepció megszervezése érdekében szükséges intézkedésekről

A Kormány

1. egyetért azzal, hogy a NEG Nemzeti Energiagazdálkodási Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1119 Budapest, Fehérvári út 70., cégjegyzékszám: 01-10-048019, a továbbiakban: NEG Zrt.) államot megillető 51%-os tulajdonosi részesedése felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességét

tulajdonosi joggyakorlóként az MFB Magyar Fejlesztési Bank Zártkörűen Működő Részvénytársaság (székhely: 1051 Budapest, Nádor u. 31., cégjegyzékszám: Cg. 01-10-041712, a továbbiakban: MFB Zrt.) gyakorolja;

2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy – az állami vagyonról szóló 2007. évi CVI. törvény 3. § (2a) bekezdés b) pontja alapján – a NEG Zrt. államot megillető 51%-os tulajdonosi részesedése felett az államot megillető tulajdonosi jogok és kötelezettségek összességének gyakorlójaként az MFB Zrt.-t jelölje ki.

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

   Határidő: azonnal

3. Ez a határozat a közzététele napján 17 órakor lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1115/2015. (III. 6.) Korm. határozata „Életmentő Emlékérem" adományozásáról

A Kormány az „Életmentő Emlékérem" adományozásáról szóló 243/2009. (X. 29.) Korm. rendelet alapján, életmentés közben tanúsított hősies magatartása elismeréseként – a belügyminiszter mint helyi önkormányzatokért felelős miniszter javaslatára –

CSIHA IMRE püspökladányi lakosnak,
VARGA LÁSZLÓ olcsvaapáti lakosnak,
GINDELE TAMÁS olcsvaapáti lakosnak

„Életmentő Emlékérmet" adományoz.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1116/2015. (III. 6.) Korm. határozata a vízügyi igazgatási szervek 2015. január 1. és február 28. közötti időszakban jogszabályi kötelezettség alapján végzett árvízi-, belvízi védekezési tevékenységének finanszírozásáról

A Kormány a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 4. melléklet 2. pontja alapján a vízügyi igazgatási szervek 2015. január 1. és február 28. közötti időszakban jogszabályi kötelezettség alapján végzett árvízi-, belvízi védekezési tevékenységének finanszírozása céljából jóváhagyja a Kvtv. 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 20. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 1. Ágazati feladatok alcím, 50. Víz-, környezeti és természeti katasztrófa kárelhárítás jogcímcsoportnak 944,1 millió forint összeggel történő túllépését.

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
belügyminiszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1117/2015. (III. 6.) Korm. határozata a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2015. évre vonatkozó kötelezettségvállalási tervéről

A Kormány

1. felhívja az emberi erőforrások miniszterét, hogy az 1. melléklet szerint biztosítsa a Társadalmi Megújulás Operatív Program és a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2015. évi kötelezettségvállalási tervének megvalósítását,
   Felelős: emberi erőforrások minisztere
   Határidő: 2015. április 15.
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy az 1. melléklet szerint biztosítsa a Környezet és Energia Operatív Program és a Közlekedésfejlesztési Operatív Program 2015. évi kötelezettségvállalási tervének megvalósítását,
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   Határidő: 2015. április 15.
3. felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy az 1. melléklet szerint biztosítsa a Gazdaságfejlesztési Operatív Program és a Regionális Operatív Programok 2015. évi kötelezettségvállalási tervének megvalósítását,
   Felelős: nemzetgazdasági miniszter
   Határidő: 2015. április 15.
4. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az 1. melléklet szerint biztosítsa az Államreform Operatív Program és a Végrehajtás Operatív Program 2015. évi kötelezettségvállalási tervének megvalósítását,
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: 2015. április 30.
5. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy minden hónap 15-ig készítsen és nyújtson be az 1–4. pontok szerinti feladatok végrehajtásáról szóló jelentést a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság számára az operatív programok kötelezettségvállalási tervének teljesüléséről.
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: folyamatos

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1117/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2015. évi tervezett kötelezettségvállalása operatív programonként

Szaktárca	Irányító Hatóság	Operatív Program	Kötelezettségvállallás (Md Ft)
Miniszterelnökség	KÖZIG	ÁROP	**2,20**
Nemzetgazdasági Minisztérium	GOP	GOP	**7,00**
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	KEOP	KEOP	**43,85**
Nemzeti Fejlesztési Minisztérium	KÖZOP	KÖZOP	**112,07**
Emberi Erőforrások Minisztériuma	HEP	TÁMOP	**45,28**
Emberi Erőforrások Minisztériuma	HEP	TIOP	**26,61**
Nemzetgazdasági Minisztérium	ROP	DAOP	**0,53**
Nemzetgazdasági Minisztérium	ROP	DDOP	**5,83**

Nemzetgazdasági Minisztérium	ROP	ÉAOP	**4,94**
Nemzetgazdasági Minisztérium	ROP	ÉMOP	**1,48**
Nemzetgazdasági Minisztérium	ROP	KDOP	**1,70**
Miniszterelnökség	VOP	VOP	**7,46**
Összesen			**258,96**

A Kormány 1118/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2015. évre vonatkozó kifizetési tervéről

A Kormány

1. felhívja
   a) az emberi erőforrások miniszterét, hogy a Társadalmi Megújulás Operatív Program és a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program,
   b) a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a Környezet és Energia Operatív Program és a Közlekedés Operatív Program,
   c) a nemzetgazdasági minisztert, hogy a Gazdaságfejlesztési Operatív Program és a regionális operatív programok, valamint
   d) a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy az Elektronikus Közigazgatás Operatív Program, az Államreform Operatív Program és a Végrehajtás Operatív Program

   kifizetési tervét az 1. melléklet szerint valósítsa meg,

   Felelős: emberi erőforrások minisztere
   nemzeti fejlesztési miniszter
   nemzetgazdasági miniszter
   Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: 2015. december 31.
2. felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy 2015. év minden hónapjának 15. napjáig és 2016. január 15. napjáig készítsen és nyújtson be jelentést a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság számára az 1. pont szerinti kifizetési tervek teljesüléséről.

   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: folyamatos

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1118/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

A Nemzeti Stratégiai Referencia Keret (a továbbiakban: NSRK) 2015. évre vonatkozó kifizetési terve havi bontásban – számlakifizetés és előleg-elszámolás

milliárd forintban

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1.	Felelős szerv	Érintett operatív program	Január	Február	Március	Április	Május	Június	Július	Augusztus	Szeptember	Október	November	December	Összesen
2.	Miniszterelnökség Közigazgatási Programok Irányító Hatósága	Államreform Operatív Program	0,33	1,50	1,48	1,54	1,52	1,48	1,53	1,50	1,48	1,54	1,48	1,53	16,91
3.	Miniszterelnökség Közigazgatási Programok Irányító Hatósága	Elektronikus Közigazgatás Operatív Program	0,62	3,15	3,13	3,15	3,17	3,13	3,14	3,15	3,13	3,15	3,13	3,14	35,19
4.	Nemzetgazdasági Minisztérium Gazdaságfejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Gazdaságfejlesztési Operatív Program	4,25	4,60	3,95	5,65	7,05	7,35	11,35	16,00	19,55	33,10	45,12	77,41	235,38
5.	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Környezet és Energiahatékonysági Operatív Programok Irányító Hatóság	Környezet és Energia Operatív Program	15,39	50,79	27,70	35,40	35,40	30,78	43,10	44,63	49,25	40,02	60,03	106,20	538,69
6.	Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Közlekedés Operatív Programok Irányító Hatóság	Közlekedés Operatív Program	42,23	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	57,52	674,95
7.	Emberi Erőforrások Minisztériuma EU fejlesztések végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár	Társadalmi Megújulás Operatív Program	8,92	18,93	21,05	25,93	25,47	23,94	21,22	26,14	25,71	26,52	31,50	31,98	287,31
8.	Emberi Erőforrások Minisztériuma EU fejlesztések végrehajtásáért felelős helyettes államtitkár	Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program	3,22	9,64	11,32	10,37	17,78	17,13	17,13	14,13	15,22	16,50	16,95	23,20	172,59
9.	Miniszterelnökség Végrehajtás Operatív Program Irányító Hatóság	Végrehajtás Operatív Program	1,26	2,30	1,46	2,32	1,40	1,51	1,56	1,83	2,40	1,33	1,23	2,34	20,94
10.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Dél-alföldi Operatív Program	0,86	0,3	0,5	0,44	0,91	2,63	2,81	3,23	7,72	5,31	7,26	3,25	35,22
11.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Dél-dunántúli Operatív Program	0,28	1,3	1,69	1,47	2,03	2,71	2,38	3,23	4,16	4,07	2,85	2,92	29,09
12.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Észak-alföldi Operatív Program	0,98	4,1	6,21	4,95	4,67	5,56	5,17	5,85	5,93	3,08	3,11	3,65	53,26

13.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Észak-magyarországi Operatív Program	1,06	2,14	4,03	4,72	5,3	5,8	6,77	6,27	3,99	1,17	1,28	1,52	44,05
14.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Közép-dunántúli Operatív Program	1,26	1,7	0,98	1,54	1,67	1,99	2,14	2,18	3	4,51	4,04	5,46	30,47
15.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Közép-magyarországi Operatív Program	3,8	2,85	5,14	2,81	3,26	2,99	3,47	2,58	3,37	2,32	1,96	4,09	38,64
16.	Nemzetgazdasági Minisztérium Regionális Fejlesztési Operatív Programok Irányító Hatóság	Nyugat-dunántúli Operatív Program	0,58	1,64	2,15	1,94	2,07	1,98	2,72	2,38	2,82	1,64	1,55	1,79	23,26
17.	NSRK összesen		85,04	162,46	148,31	159,75	169,22	166,5	182,01	190,62	205,25	201,78	239,01	326	2235,95

A Kormány 1119/2015. (III. 6.) Korm. határozata a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 2015. évre szóló éves fejlesztési keretének megállapításáról

1. A Kormány megállapítja a Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 2015. évre szóló éves fejlesztési keretét az 1. melléklet szerint.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1119/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

A Rászoruló Személyeket Támogató Operatív Program 2015. évre szóló éves fejlesztési kerete

	A	B	C	D	E
1.	Felhívás azonosító jele	Felhívás neve	Felhívás keretösszege (Mrd Ft)	Felhívás meghirdetésének módja	Felhívás meghirdetésének tervezett ideje
2.	RSZTOP-1.	Szegény gyermekes családok és rendkívül alacsony jövedelmű személyek számára természetbeni juttatás biztosítása	29,94	kiemelt	szeptember
3.	RSZTOP-2.	Közterületen élők számára természetbeni juttatás biztosítása	4,00	kiemelt	szeptember
4.	RSZTOP-3.	Technikai segítségnyújtás	0,31	kiemelt	június

A Kormány 1120/2015. (III. 6.) Korm. határozata a GSM-R rendszer megvalósításával összefüggő egyes feladatokról

1. A Kormány
   a) egyetért azzal, hogy a GSM-R nagyprojekt
      aa) első fázisának megvalósítója a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság (a továbbiakban: NISZ Zrt.),
      ab) második fázisának előkészítője és megvalósítója a NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő zártkörűen működő Részvénytársaság (a továbbiakban: NIF Zrt.),
   b) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon az a) alpontban meghatározott feladatellátási rend megvalósításához szükséges jogszabályok és közjogi szervezetszabályozó eszközök tervezeteinek, valamint az egyéb jogi feltételek megteremtését szolgáló tervezetek előkészítéséről, az azokkal kapcsolatos egyeztetések lefolytatásáról és az azok elfogadására jogosult részére – döntéshozatal céljából – történő előterjesztéséről,
      Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: a törvényi feltételek megteremtéséhez szükséges törvénytervezet előkészítésére és a Kormányhoz történő benyújtására: azonnal
      egyéb jogi feltételek megteremtésére: a törvényi feltételek megteremtését követő harminc napon belül
   c) felhívja a belügyminisztert és a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy tegyék meg azokat az intézkedéseket és kezdeményezzék azokat a döntéseket, amelyek az a) alpont ab) alpontjában meghatározott feladat, valamint annak ellátásához szükséges jogok, kötelezettségek, vagyon és más erőforrások NISZ Zrt.-ről a NIF Zrt.-re történő – lehetőleg jogutódlás útján történő – átszállásához a b) alpontban meghatározottakon kívül szükségesek,
      Felelős: belügyminiszter
      nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: azonnal
   d) hozzájárul a KÖZOP-2.5.0-09-11-2014-0004 azonosító számú, „GSM-R rendszer kiépítés 2. fázisának előkészítése" című projekt támogatási szerződésének az a) alpont szerinti módosításához.
      Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: a c) alpontban foglaltak végrehajtását követően azonnal
2. A GSM-R rendszer kialakításával összefüggő egyes feladatokról szóló 1486/2012. (XI. 7.) Korm. határozat (a továbbiakban: határozat) 1. pont a) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:
   (A Kormány a nemzetközi vasúti forgalom interoperabilitásának biztosítását, a közlekedés biztonságának növelését – valamint az Európai Unió nemzetközi tranzitra vonatkozó szabványainak teljesítését, a közlekedési módok arányának javítását, a hatékonyság növelését és a környezeti ártalmak csökkentését – szolgáló GSM-R rendszer megvalósítása érdekében
   kijelöli)
   „a) a GSM-R nagyprojekt
   aa) első fázisa megvalósítójának és az azzal összefüggő projektek kedvezményezettjének a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaságot (a továbbiakban: NISZ Zrt.),
   ab) második fázisa előkészítőjének és megvalósítójának, valamint az azzal összefüggő projektek kedvezményezettjének a NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő zártkörűen működő Részvénytársaságot (a továbbiakban: NIF Zrt.),"
3. A határozat
   a) 1. pont b) alpontjában a „Részvénytársaságot" szövegrész helyébe a „Részvénytársaságot (a továbbiakban: MÁV Zrt.)" szöveg,
   b) 6. pont c) alpontjában a „nagyprojektet kivitelező" szövegrész helyébe a „nagyprojekt első fázisát megvalósító" szöveg és a „Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő" szövegrész helyébe a „NIF" szöveg,
   c) 1. mellékletében foglalt táblázatban a „Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató" szövegrész helyébe a „NISZ" szöveg

   lép.
4. A Kormány visszavonja a határozat 6. pont a) alpontját.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1121/2015. (III. 6.) Korm. határozata a Közlekedés Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról

1. A Kormány megállapítja a Közlekedés Operatív Program (a továbbiakban: KÖZOP) 2011–2013. évekre szóló akciótervét az 1. melléklet szerint.
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.
3. A Kormány visszavonja a Közlekedés Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról szóló 1503/2014. (IX. 5.) Korm. határozatot.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1121/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

A KÖZLEKEDÉS OPERATÍV PROGRAM 2011–2013. ÉVEKRE SZÓLÓ AKCIÓTERVE

1. Az 1. prioritás: Az ország és a régióközpontok nemzetközi közúti elérhetőségének javítása

1.1. A prioritás tartalma: A prioritás keretében történő útfejlesztések legfontosabb célja a biztonságos elérhetőség javítása, a globális és regionális versenyképesség növelése, illetve a társadalmi-gazdasági és a területi kohézió erősítése. Az ország nemzetközi elérhetőségének javításában elsődleges szempont az Európai Unió országai közötti kapcsolatot szorosabbá fűző TEN folyosók közúti elemeinek fejlesztése, a gyorsforgalmi utak hálózatának kiépítése. A 2011–2013 közötti programozási időszakban a KÖZOP-ból finanszírozott fejlesztések nagyobb hangsúlyt fektetnek a határon átnyúló, illetve határok közötti úthálózat fejlesztésére, beleértve a TEN útvonalakra ráhordó alsóbb rendű utak komplex kapcsolódásának fejlesztését. További célként jelenik meg a balesetek számának csökkentése.

1.2. A prioritás ütemezése

1.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

1.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	405,29	24,24	18,13	447,66

1.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

1.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	1.5.	Az ország és a régióközpontok nemzetközi közúti elérhetőségének javítása kiemelt projektek	42,37	94,29	76,48	A biztonságos elérhetőség javítása a globális és a regionális versenyképesség növelése, illetve a társadalmi-gazdasági és a területi kohézió erősítése. Az ország nemzetközi elérhetőségének javításában elsődleges szempont az Európai Unió országai közötti kapcsolatot szorosabbá fűző TEN folyosók közúti elemeinek fejlesztése, a gyorsforgalmi utak hálózatának kiépítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	-

1.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében az 1.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

1.3.3. Az 1.3.1. pontban foglalt táblázat 3. sora szerinti 1.5. konstrukció 109,22 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

2. A 2. prioritás: Az ország és a régióközpontok nemzetközi vasúti és vízi úti elérhetőségének javítása

2.1. A prioritás tartalma: A vasúti törzshálózaton belüli fejlesztések elsősorban a TEN hálózathoz tartozó szakaszokra koncentrálnak, amelyeket komplex módon, a kapcsolódó informatikai, telematikai, biztonsági fejlesztések egészítenek ki. A vasúti fejlesztések célja olyan működő- és versenyképes vasúti közlekedés megteremtése, amely az alapvető utazási igényeket (sebesség, gyakoriság, pontosság, utazási komfort, biztonság) európai színvonalon képes kiszolgálni. További cél a villamosított vonalak hosszának és arányának növelése, és ennek eredményeképpen az elérhetőség javulása. A 2011–2013 közötti programozási időszakban fókuszban áll a meglévő vasúti állomásépületek (felvételi épületek) fejlesztése, szolgáltatásuk színvonalának növelése. A Duna hajózhatóságát célzó konstrukciók – a projekt előkészítést és megvalósítást érintő – jelentős része a következő programozási időszakban valósul meg.

2.2. A prioritás ütemezése

2.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

2.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	519,16	44,69	0,09	563,94

2.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

2.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	2.5.	Az ország és a régióközpontok nemzetközi vasúti és vízi úti elérhetőségének javítása kiemelt projektek	1,59	168,26	87,65	A cél a biztonságos elérhetőség javítása a globális és a regionális versenyképesség növelése, illetve a társadalmi-gazdasági és a területi kohézió erősítése. A vasúti törzshálózaton belüli fejlesztések elsősorban a TEN-T hálózathoz tartozó szakaszokra koncentrálnak, amelyeket komplex módon, a kapcsolódó informatikai, telematikai, biztonsági fejlesztések egészítenek ki. A vízi utak fejlesztése tekintetében a Duna hajózhatóság előkészítése a cél.	nemzeti fejlesztési miniszter	-

2.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 2.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

2.3.3. A 2.3.1. pontban foglalt táblázat 3. sora szerinti 2.5. konstrukció 74,25 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

3. A 3. prioritás: Térségi elérhetőség javítása

3.1. A prioritás tartalma: A régiók gazdaságilag és társadalmilag jelentős szerepet játszó nagyvárosainak TEN gyorsforgalmi úthálózatra csatlakoztató közúti kapcsolatainak fejlesztése a régiók egymás közötti és a gyorsforgalmi úthálózat elérhetőségét biztosító kapcsolatainak hatékonyabb kihasználása érdekében. A térségi elérhetőséget meghatározza a régió főútjainak kapacitása, műszaki állapota, ezért a 100 kN tengelyterhelésre kiépített útszakaszokat képessé kell tenni a 115 kN terhelésű jármű-forgalom lebonyolítására. A 2011–2013 közötti programozási időszakban további célként jelenik meg a közúti balesetek számának csökkentése.

3.2. A prioritás ütemezése

3.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

3.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	511,86	74,94	11,53	598,33

3.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

3.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	3.2.	Kerékpárút-hálózat fejlesztése	8,22	0,00	0,00	A közúthálózat közlekedés-biztonságának javítása, az országos kerékpárút-hálózat hálózatként történő működésének elősegítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
4.	3.5.	Térségi elérhetőség javítása – kiemelt projektek	52,09	54,25	273,82	A gyorsforgalmi hálózathoz való kapcsolódás és a régiók térségeit összekötő főutak fejlesztése, a régiók főútjainak kapacitásnövelése, műszaki állapotának és közlekedés-biztonsági helyzetének magasabb szolgáltatási szintre emelése.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
5.		**ÖSSZESEN**	**60,31**	**54,25**	**273,82**			

3.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 3.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

3.3.3. A 3.3.1. pontban foglalt táblázat 3. és 4. sora szerinti 3.2. és 3.5. konstrukciók 153,43 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaznak.

4. A 4. prioritás: Közlekedési módok összekapcsolása, gazdasági központok intermodalitásának és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése

4.1. A prioritás tartalma: A prioritás célja az országos és regionális közlekedés intermodalitásának fokozása, az intelligens közlekedés-szervezés infrastruktúrájának megteremtése, és ennek révén a gazdaságos és - ahol lehet - környezetbarát elérhetőség javítása. A prioritásban megvalósuló fejlesztések elősegítik a közlekedési módok közötti váltást, logisztikai központok jobb bekapcsolását a fő közlekedési (közút, vasút, légi és vízi közlekedés) hálózatba. A fejlesztések jellege: összekötő/csatlakozó vasúti pályák, útcsatlakozások építése, fejlesztése, kikötői külső infrastruktúra-építés illetve fejlesztés.

4.2. A prioritás ütemezése

4.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

4.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	36,68	10,38	1,53	48,59

4.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

4.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	4.1.	Közlekedési módok összekapcsolása, gazdasági központok intermodalitásának és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése	0,76	0,00	1,67	Intermodális és regionális logisztikai központok, ipari parkok (ipari területek), kikötők és repülőterek külső infrastruktúrájának fejlesztését célzó beruházások támogatása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
4.	4.5.	Közlekedési módok összekapcsolása, gazdasági központok intermodalitásának és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése kiemelt projektek	0,00	0,15	11,31	A KÖZOP keretében a jelen prioritáson belül megvalósítandó intermodális közlekedésfejlesztési projektek támogatása annak érdekében, hogy a KÖZOP közlekedésfejlesztési projektjei megfelelő előkészítettség és a megvalósítási kockázatok minimalizálása mellett valósulhassanak meg.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
5.	4.6.	Közlekedési módok összekapcsolása, gazdasági központok intermodalitásának és közlekedési infrastruktúrájának fejlesztése. Kikötői alapinfrastruktúra fejlesztése, korszerűsítése	0,00	0,00	1,36	Áruforgalmat bonyolító kikötők infrastruktúrájának korszerűsítése, intermodalitás fokozása	nemzeti fejlesztési miniszter	-
6.		**ÖSSZESEN**	**0,76**	**0,15**	**14,34**			

4.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 4.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

4.3.3. A 4.3.1. pontban foglalt táblázat 3–5. sora szerinti 4.1, 4.5 és 4.6 konstrukciók 3,64 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaznak.

5. Az 5. prioritás: Városi és elővárosi közösségi közlekedés, környezetbarát fejlesztések

5.1. A prioritás tartalma

A városok elérhetőségének és átjárhatóságának javítása, a városi közlekedés zsúfoltságának enyhítése, a közlekedésbiztonsági kockázatok csökkentése érdekében jelentős fejlesztésekre kerül sor Budapesten, a vidéki nagyvárosokban és agglomerációikban. A fejlesztésekkel a közösségi közlekedés igénybevétele ösztönözhető, ami az előbbiek mellett a városi környezetterhelést (levegő- és zajszennyezést) is csökkenti. Cél az egyéni közlekedéssel szemben valódi alternatívát nyújtó, gazdasági és környezeti szempontból fenntartható közösségi közlekedés és környezetbarát közlekedési módok megteremtése.

5.2. A prioritás ütemezése

5.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

5.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	580,42	19,05	15,81	615,28

5.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

5.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	5.5.	Városi és elővárosi közösségi közlekedés, környezetbarát fejlesztések kiemelt projektek	28,88	65,13	124,40	A cél a közösségi közlekedés fejlesztése, hatékonyságának, szolgáltatási színvonalának emelése, előnyben részesítése az egyéni közlekedéssel szemben, továbbá a környezetbarát közlekedési módok támogatása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-

5.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében az 5.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

5.3.3. Az 5.3.1. pontban foglalt táblázat 3. sora szerinti 5.5 konstrukció 92,03 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

6. A 6. prioritás: Technikai segítségnyújtás

6.1. A prioritás tartalma: Az alapokból lehetőség nyílik az operatív programok (a továbbiakban jelen pont alkalmazásában: OP) előkészítési, menedzsment, monitoring, értékelési, tájékoztatási és ellenőrzési tevékenységeinek finanszírozására. A központi intézmények kapacitásának biztosítása, a közreműködő szervezetek kapacitásának biztosítása, a monitoring bizottsággal kapcsolatban felmerülő költségek, az OP szintű kommunikációs tevékenységek, az OP végrehajtását támogató műszaki monitoring, ellenőrzési feladatok, az éves megvalósítási jelentésekkel kapcsolatos tevékenységek, az OP végrehajtását érintő tanulmányok és elemzések készítése finanszírozhatók. A prioritásban kedvezményezett lehet a Közlekedés Operatív Programokért Felelős Helyettes Államtitkárság, a KÖZOP céljait, illetve végrehajtását támogató feladatokat ellátó központi költségvetési szerv, 100% állami tulajdonú közhasznú gazdasági társaság.

6.2. A prioritás ütemezése

6.2.1. A kiírások kerete – mivel a prioritás kerete 2009-ben meghirdetésre került, ezért nem releváns

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	–	–	–	–
4.	Többletkötelezettség-vállalás: – Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: –%			

6.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 280 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2014.	2015.	Összesen
3.	19,22	0	0,58	19,80

6.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

6.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	6.1.1.	OP végrehajtás támogatása	0,00	2,20	0,00	A közreműködő szervezetre delegált feladatok végrehajtása, különösen a projektek teljes körű és eredményes lebonyolítása; az OP végrehajtásához kapcsolódó tevékenységek támogatása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
4.	6.2.1.	A monitoring bizottság működtetése	0,00	0,00	0,00	A monitoring bizottsági ülések eredményes lebonyolítása, a partneri ellenőrzés biztosítása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
5.	6.2.2.	Az irányító hatóság szakértői támogatása	0,00	0,00	0,93	Az irányító hatóság feladatainak magas színvonalú ellátása.	nemzeti fejlesztési miniszter	-
6.		**ÖSSZESEN**	**0,00**	**2,20**	**0,93**			

6.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 6.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

6.3.3. A 6.3.1. pontban foglalt táblázat 3–5. sora szerinti 6.1.1, 6.2.1 és 6.2.2 konstrukciók 0,06 milliárd forint többletkötelezettség-vállalást tartalmaznak.

A Kormány 1122/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a KÖZOP-1.1.1-07-2008-0002 azonosító számú („M0 körgyűrű építése 0+000–29+500 km szelvények között” című) projekt műszaki tartalmának növeléséről

A Kormány

1. egyetért a KÖZOP-1.1.1-07-2008-0002 azonosító számú, „M0 körgyűrű építése 0+000–29+500 km szelvények között” című projekt (a továbbiakban: nagyprojekt) műszaki tartalmának az M7–M0 törökbálinti csomópont fejlesztése projektelemmel történő bővítésével, amely projektelem magába foglalja a csomópont a 8103. jelű, Érd–Törökbálint összekötő úttal való kapcsolatainak fejlesztését is,
2. tudomásul veszi, hogy a nagyprojekt műszaki tartalma 1. pontban meghatározott bővítésének becsült költsége bruttó 2 265 088 000 forint,
3. egyetért azzal, hogy a nagyprojekt műszaki tartalma 1. pont szerinti bővítésének forrása a nagyprojekt támogatásában keletkezett megtakarítás legyen,
4. hozzájárul a nagyprojekt támogatási szerződésének 1. és 3. pont szerinti módosításához,
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   Határidő: azonnal
5. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a nagyprojekt jóváhagyásáról szóló európai bizottsági határozat az 1. pont szerinti módosítása iránti kérelmet készítse elő és nyújtsa be az Európai Bizottság részére.
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1123/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a KÖZOP-4.5.0-09-11-2014-0001 azonosító számú („Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése” című) projekt támogatásának növeléséről, valamint Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások és a Belügyminisztérium költségvetési fejezetek közötti előirányzat-átcsoportosításáról

A Kormány

1. jóváhagyja a KÖZOP-4.5.0-09-11-2014-0001 azonosító számú, „Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése” című projekt (a továbbiakban: projekt) támogatásának növelését az 1. melléklet szerint,
2. hozzájárul a projekt támogatási szerződésének 1. melléklet szerinti módosításához,
   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
   Határidő: azonnal
3. az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 33. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva – a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése érdekében – 401,1 millió forint egyszeri átcsoportosítását rendeli el a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 1. melléklet XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások fejezet, 2. Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások cím, 1. Felhalmozási jellegű kiadások alcím, 7. Európai Uniós pályázatokhoz önrész biztosítása jogcímcsoport terhére, a Kvtv. 1. melléklet XIV. Belügyminisztérium fejezet, 17. Vízügyi Igazgatóságok cím javára a 2. melléklet szerint.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1123/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Módosítás előtti forrásszerkezet			Módosítás utáni forrásszerkezet			Projekt rövid bemutatása
2.				KÖZOP EU (bruttó Ft)	KÖZOP hazai (bruttó Ft)	Saját forrás (bruttó Ft)	KÖZOP EU (bruttó Ft)	KÖZOP hazai (bruttó Ft)	Saját forrás (bruttó Ft)	
3.	KÖZOP-4.5.0-09-11-2014-0001	Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő infrastrukturális továbbfejlesztése	Észak-dunántúli Vízügyi Igazgatóság	4 962 946 281	875 814 049	466 560 172	4 967 146 827	876 555 323	466 955 060	A projekt általános célja az országos és regionális közlekedés intermodalitásának fokozása a különböző közlekedési módok összekapcsolásával, ennek keretében a projekt megvalósítása elősegíti a közúti, a vasúti, a vízi és a légi közlekedési módozatok összekapcsolását.

2. melléklet az 1123/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

XIV. Belügyminisztérium

XLIII. Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA

a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

Millió forintban, egy tizedessel

Államház-háztartási egyedi azonosító	Feje-zet szám	Cím szám	Alcím szám	Jogcím csoport szám	Jog-cím szám	Ki-emelt előir. szám	Feje-zet név	Cím név	Alcím név	Jogcím csoport név	Jogcím név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+ / -)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XLIII.						Az állami vagyonnal kapcsolatos bevételek és kiadások									
		2						Az állami vagyonnal kapcsolatos kiadások								
			1						Felhalmozási jellegű kiadások							
303280				7						Európai Uniós pályázatokhoz önrész biztosítása						
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		-401,1		
	XIV.						Belügyminisztérium									
330039		17						Vízügyi Igazgatóságok								
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		401,1		

Millió forintban, egy tizedessel

Államház-háztartási egyedi azonosító	Feje-zet szám	Cím szám	Alcím szám	Jogcím csoport szám	Jog-cím szám	Ki-emelt előir. szám	Feje-zet név	Cím név	Alcím név	Jogcím csoport név	Jogcím név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+ / -)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	XIV.						Belügyminisztérium									
		17						Vízügyi Igazgatóságok						401,1		
Az előirányzatmódosítás érvényessége:				a) a költségvetési évben egyszeri jellegű												

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		Az előirányzatok felhasználása/zárolása (módosítás +/-) Összesen:		I. né.	II. né.	III. né.	IV. né.
Fejezetet irányító szerv	1 példány	időarányos					
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos					
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb: AZONNAL	401,1	401,1			
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány						

x/ Az összetartozó előirányzat változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni.

A Kormány 1124/2015. (III. 6.) Korm. határozata a „Törzshálózati elemek összekötése a közlekedési ágazatban: a Rajna–Duna folyosó Komárom–Révkomárom (Komárno) határon átívelő hídja (Belvízi hajózási projekt)" című projektjavaslatnak az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 2014. évi pályázati kiírására történő benyújtásáról

A Kormány

1. egyetért a „Törzshálózati elemek összekötése a közlekedési ágazatban: a Rajna–Duna folyosó Komárom–Révkomárom (Komárno) határon átívelő hídja (Belvízi hajózási projekt)" című projektjavaslattal (a továbbiakban: projektjavaslat) az 1. melléklet szerint,
2. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon a projektjavaslatnak az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz 2014. évi pályázati kiírására történő benyújtásáról,

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

   Határidő: azonnal
3. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy készítsen előterjesztést a Nemzeti Fejlesztési Kormánybizottság részére a szükségessé vált feladatokról, illetve a projektjavaslat teljes körű megvalósításához szükséges források biztosításáról, ha az Európai Bizottság a projektjavaslatot csökkentett műszaki tartalommal, illetve csökkentett támogatási összeggel támogatja,

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

   Határidő: az Európai Bizottság döntését követően azonnal
4. felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy a projektjavaslat ingatlanvásárlással összefüggő, uniós forrásra el nem számolható, hazai költségvetést terhelő költségei finanszírozásának biztosításához szükséges intézkedéseket tegye meg.

   Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

   Határidő: folyamatos

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1124/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	B	C	D	E	F	G
1.	Kapcsolódó program megnevezése	Projektjavaslat megnevezése	Projektjavaslat megvalósítója	Projektjavaslat tervezett költsége magyar rész (Ft)	Projekt tervezett összköltsége magyar rész (Ft)	Európai Hálózat-finanszírozási Eszköz terhére biztosítandó támogatás tervezett összege magyar rész (Nettó, Ft)	Hazai költségvetési támogatás tervezett összege (Ft)	A projekt rövid bemutatása
2.	Európai Hálózat-finanszírozási Eszköz	Törzshálózati elemek összekötése a közlekedési ágazatban: a Rajna–Duna folyosó Komárom–Révkomárom (Komárno) határon átívelő hídja (Belvízi hajózási projekt)	NIF Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő zártkörűen működő Részvénytársaság	19 504 000 241	24 234 040 306	16 578 400 205	7 655 640 101	Lot 1: A Duna-hídhoz vezető út a már megépült 131. számú főút folytatásaként új nyomvonalon létesülne. A 131. számú főút az 1. számú főút és 13. számú főút összeköttetését biztosítja, amely az újonnan épülő úttal kiegészülve a város nyugati elkerülését tenné lehetővé. A tervezett nyomvonal főúti paraméterekkel 2x1 forgalmi sávval, 90 km/h tervezési sebességhez megfelelő paraméterekkel kerül kialakításra Lot 2: A Komárom és Révkomárom (Komárno) között tervezett új közúti Duna-híd a meglévő vasúti hídtól 200 m-rel nyugatabbra (folyásiránnyal szemben) épül fel, a Duna 1770,6 folyamkilométer-szelvényében. A tervezett Duna-híd egypilonos, ferdekábeles híd, 2x1 sávval kerül kialakításra, amely biztosítja a kapcsolatot az 1. számú főúttól a szlovákiai 63. számú főútig. Lot 3: A Duna-híd szlovákiai közúthálózatba történő csatlakozását a hídról levezetve hozzávetőlegesen 600 m hosszban új nyomvonalon – 2x1 forgalmi sávval – kiépülő új út és a 63. számú főúti körforgalmú csomópont biztosítja.

A Kormány 1125/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének megállapításáról

1. A Kormány
   a) megállapítja a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervét az 1. melléklet szerint,
   b) hozzájárul
      ba) a KEOP-1.5.0/15 azonosító számú, „Az egészséges ivóvíz biztosításához szükséges laboratóriumi fejlesztésről a népegészségügyben" című,
      bb) a KEOP-2.1.1/B azonosító számú, „Állami tulajdonú árvízvédelmi fejlesztések – A vizek kártételeinek elhárítását szolgáló létesítmények fenntartását és az azokon történő védekezések végrehajtására szolgáló eszköz, gép és műszer beszerzése" című,
      bc) a KEOP-2.4.0 azonosító számú, „Szennyezett területek kármentesítése" című,
      bd) a KEOP-7.12.0 azonosító számú, „Az ivóvízminőség-javító projektek műszaki-gazdasági előkészítéséhez szükséges szakmai háttér-dokumentáció és adatállomány elkészítése" című, valamint
      be) a KEOP-7.13.0 azonosító számú, „Egyházi épületek 2014–2020 időszakban megvalósuló energiahatékonysági fejlesztéseinek előkészítése" című

      pályázati felhívások (a továbbiakban együtt: pályázati felhívások) meghirdetéséhez a 2007–2013 közötti programozási időszak operatív programjai eredményes zárásával összefüggő 2015. évi feladatokra vonatkozó cselekvési tervről és a Nemzeti Stratégiai Referencia Keret 2014. évi munkatervéről szóló 1051/2014. (II. 7.) Korm. határozat módosításáról szóló 1014/2015. (I. 22.) Korm. határozat 7. pontja alapján,
   c) felhívja a nemzeti fejlesztési minisztert, hogy gondoskodjon a pályázati felhívások meghirdetéséről.
      Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
      Határidő: azonnal
2. Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.
3. A Kormány visszavonja
   a) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterv kereteinek módosításáról szóló 1235/2013. (IV. 23.) Korm. határozatot,
   b) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akciótervének módosításáról szóló 1543/2013. (VIII. 15.) Korm. határozatot,
   c) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 2. prioritásának módosításáról szóló 1882/2013. (XI. 28.) Korm. határozatot,
   d) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 6. prioritásának módosításáról, valamint a prioritás keretében kiemelt projekt előzetes nevesítéséről és felhívás közzétételéről szóló 1648/2014. (XI. 14.) Korm. határozat 1. pontját és 1. mellékletét,
   e) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 5. prioritásának megállapításáról szóló 1795/2014. (XII. 19.) Korm. határozatot,
   f) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 1. prioritásának módosításáról, valamint a prioritás keretében megvalósuló egyes projektek támogatásának növeléséről szóló 1861/2014. (XII. 30.) Korm. határozat 1. pontját és 1. mellékletét,
   g) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évi akcióterve 3. prioritásának megállapításáról, valamint a prioritás keretében kiemelt projektek előzetes nevesítéséről és felhívás közzétételéről szóló 1862/2014. (XII. 30.) Korm. határozat 1. pontját és 1. mellékletét,
   h) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 4. prioritásának megállapításáról szóló 1863/2014. (XII. 30.) Korm. határozatot,
   i) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 4. prioritásának megállapításáról szóló 1863/2014. (XII. 30.) Korm. határozatot, a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 7. prioritásának megállapításáról szóló 1864/2014. (XII. 30.) Korm. határozatot, és

j) a Környezet és Energia Operatív Program 2011–2013. évekre szóló akcióterve 2. prioritásának megállapításáról, valamint a KEOP-2.1.2/2F/09-11-2012-0006 azonosító számú („Hatékony árvízvédelem Vácon" című) és a KEOP-2.5.0/B-09-12-2013-0001 azonosító számú („Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázati terv készítése" című) projektek támogatásának növeléséről szóló 1866/2014. (XII. 30.) Korm. határozat 1. pontját és 1. mellékletét.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1125/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

A KÖRNYEZET ÉS ENERGIA OPERATÍV PROGRAM 2011–2013. ÉVEKRE SZÓLÓ AKCIÓTERVE

1. Az 1. prioritás: Egészséges, tiszta települések

1.1. A prioritás tartalma: A prioritási tengely célja a települési környezet állapotjellemzőinek és a fenntartható településfejlesztés környezeti feltételeinek javítása. A prioritás keretében megvalósuló szennyvízelvezetési és -tisztítási, hulladékgazdálkodási és ivóvíz minőség-javító projektekkel az uniós csatlakozásból Magyarországra háruló – részben derogációs – feladatok határidőre teljesülnek. Ezeken túlmenően a vízellátás biztonsága megfelelő lesz azokon a településeken is, ahol jelenleg ugyan a közüzemi vízmű által szolgáltatott víz minősége jellemzően megfelel a rögzített határértékeknek, ugyanakkor a vízellátás biztonságát jelentős kockázatok terhelik az üzemelő vízbázis súlyos veszélyeztetettsége miatt.

1.2. A prioritás ütemezése

1.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	426,57	0,00	12,52	439,09
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 39,62 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

1.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2014.	2014.	2015.	Összesen
3.	782,00	21,07		803,07

1.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

1.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	1.1.1.	Települési szilárd hulladékgazdálkodási rendszerek	111,12	0,00	0,00	Megelőzés, szelektív gyűjtés, szerveshulladék-lerakótól történő eltérítése, lerakással történő ártalmatlanítás, szelektív hulladék begyűjtő kapacitás fejlesztése, begyűjtött hulladék előkezelése, lerakó kapacitás kihasználtságának növelése.	földművelésügyi miniszter	–
4.	1.2.0.	Szennyvízelvezetés és tisztítás	184,03	0,00	0,00	–szennyvíztisztító telep létesítése, bővítése, korszerűsítése, –csatornahálózat építése, bővítése, rekonstrukciója, –szennyvíziszap-kezelő létesítmények, –egyedi szennyvízkezelés, –települési folyékony hulladék (szippantott szennyvíz) szállítási feltételeinek korszerűsítése	belügyminiszter	nemzeti fejlesztési miniszter
5.	1.3.0.	Ivóvíz-minőség javítása	131,42	0,00	0,00	–térségi rendszer létesítése, csatlakozás másik vízellátó rendszerhez, más vízbázisra áttérés, vízkezelés, –ivóvízhálózat rekonstrukciója, –eddig el nem látott területek bekapcsolása a vízellátásba, –hálózattisztítás, tartalékkutak, vízműtelepi létesítmények állapotának javítása, –vízbiztonsági terv készítése, hálózatrekonstrukciós intézkedési terv	belügyminiszter	nemzeti fejlesztési miniszter
6.	1.4.0.	Országos közhiteles víziközmű kataszter elkészítése	0,00	0,00	10,00	Egységes közművagyon-adatbázis felállítása.	nemzeti fejlesztési miniszter	–

7.	1.5.0.	Az egészséges ivóvíz biztosításához szükséges laboratóriumi fejlesztésről a népegészségügyben	0,00	0,00	1,52	A tervezett konstrukció a szolgáltatott víz minőségének a kor követelményeinek megfelelő mérőpotenciállal rendelkező hatósági felügyelet lehetővé tételére vonatkozik, eszközbeszerzéssel.	belügyminiszter	–
8.	-	tartaléksor	0,00	0,00	1,00			

1.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében az 1.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

1.3.3. Az 1.3.1. pontban foglalt táblázat 3-5. sora szerinti 1.1.1, 1.2.0 és 1.3.0 konstrukció 39,62 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

2. A 2. prioritás: Vizeink jó kezelése

2.1. A prioritás tartalma: A prioritás intézkedései – árvízvédelem, vízminőség- és ivóvízbázis-védelem, települési szilárdhulladék-lerakók rekultivációja, szennyezett területek kármentesítése és vízgazdálkodási tervezés – révén csökkenni fog az árvízi kockázat, javulni fog a felszíni és felszín alatti vizek minősége és mennyisége, valamint csökkenni fog veszélyeztetettségük. Ezek megvalósításával európai uniós (pl. a vízpolitika terén a közösségi fellépés kereteinek meghatározásáról szóló, 2000. október 23-i 2000/60/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv) és hazai (pl. Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése) kötelezettségek teljesítésére is sor kerül.

2.2. A prioritás ütemezése

2.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	123,17	1,26	18,59	143,02
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 14,57 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

2.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2015.	2015.		Összesen
3.	428,83	8,01		436,84

2.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

2.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	2.1.1	Állami tulajdonú árvízvédelmi fejlesztések	56,87	0,00	0,00	– árvízi tározók létesítése – Tisza-völgyi (Vásárhelyi Terv Továbbfejlesztése) fejlesztések esetében alkalmazható, – közép- és nagyvízi meder lefolyási viszonyait, vízszállító-képességének a megőrzését és javítását célzó intézkedések és műszaki beavatkozások, – árvízvédelmi töltések építése, fejlesztése, rekonstrukciója, – az altalaj-állékonyság növelésére irányuló beavatkozások, a nem kellő biztonságú szakaszok megerősítése, – hullámvédő erdősáv létesítése és rekonstrukciója, – meglévő árvízi tározók rekonstrukciója, – támfalak rekonstrukciója, – töltéskorona burkolat építése, – keresztező műtárgyak építése, átépítése, – árvízvédelmi fővédvonalak infrastrukturális fejlesztése, – üzemelési és fenntartási eszköz- és műszer-beszerzés	belügyminiszter	–
4.	2.1.1/B	Állami tulajdonú árvízvédelmi fejlesztések - A vizek kártételeinek				– projekt-előkészítés, – projekt-megvalósítás: a vízkárelhárítási (árvíz, belvíz és vízminőségi kárelhárítás) és fenntartó gép, valamint	belügyminiszter	–

		elhárítását szolgáló létesítmények fenntartását és az azokon történő védekezések végrehajtására szolgáló eszköz, gép és műszer beszerzés				szakfelszerelés, továbbá védekezési anyagok beszerzése: - vízkárelhárítási művek fenntartó gépei; - vízkárelhárítást elősegítő vízrajzi mérőműszerek beszerzése, - a védvonalak és árvízi helyszínek jobb megközelítését biztosító géppark fejlesztése, - védekezést biztosító eszközök- és gépek beszerzése (így különösen szivattyúk, szádfalazás és cölöpözés gépei, áramfejlesztők)		
5.	2.1.2	Önkormányzati árvízvédelmi fejlesztések	8,06	0,00	0,00	– árvízvédelmi töltések építése, fejlesztése, rekonstrukciója, áthelyezése, – árvízvédelmi rendszer kiépítése mobilgát kialakításával, – az altalaj-állékonyság növelésére irányuló beavatkozások, a nem kellő biztonságú szakaszok megerősítése, – nagyvízi levezető képesség javítása a hullámtér rehabilitációjával, – meglévő árvízi tározók rekonstrukciója, – támfalak rekonstrukciója, – töltéskorona burkolat építése, – keresztező műtárgyak építése, átépítése, – árvízvédelmi fővédvonalak infrastrukturális fejlesztése, – üzemelési és fenntartási eszköz- és műszerbeszerzés	belügyminiszter	–
6.	2.1.3	Tájgazdálkodást megalapozó vízi infrastruktúra kiépítése (VTT)	4,79	0,00	0,00	– ártéri tájgazdálkodást szolgáló vízrendszer kiépítése, – vízbeeresztő műtárgy építése, – állandó vízfelületek kialakítása kotrással, partrendezéssel, – tájrendezés és a kialakított műtárgyak, anyagnyerőhelyek tájba illesztése, – tájgazdálkodást szolgáló vízrendszer	belügyminiszter	–

						üzemeltetéséhez, fenntartásához szükséges eszközök, – tájgazdálkodás működési szervezeti infrastruktúrájának fejlesztése, – monitoring rendszerek kiépítése, illeszkedve a meglévő és folyamatban lévő integrált monitoringhoz, informatikai rendszer létrehozása		
7.	2.2.1	Komplex vízvédelmi beruházások	0,00	0,00	0,00	– vízszint-szabályozás és vízpótlást biztosító létesítmények kialakítása és rekonstrukciója, – holtág-, meder-, mellékág-rehabilitáció, – jó áramlási viszonyok biztosítása: csatornarendszerek és keresztirányú műtárgyak kialakítása, felújítása, – szűrőmezők, hordalékfogók, torkolati művek, völgyzárógátak kialakítása, felújítása, – kotrás, zagyterek kialakítása, iszapelhelyezés, – vízinövények ökológiai szabályozása, nádgazdálkodás, – táj-rehabilitáció, – szennyvízelvezetés és -tisztítás, – a projekt-célok megvalósulásának monitorozása, mérőhelyek kialakítása, – a jó állapot eléréséhez és fenntartásához szükséges eszközök beszerzése, – a projekt keretében kialakított műtárgyak megközelítéséhez nélkülözhetetlen kezelőutak kialakítása, – a vizes élőhely megőrzését, kialakulását segítő műtárgyak, infrastruktúra, – vízkivétel, vízátvezetés, vízleadó útvonal és műtárgyak, – vízvisszatartás, tározók,	belügyminiszter	–

						– beeresztő, leeresztő műtárgyak és zsilipek építése és rekonstrukciója, – csatornarendszerek és keresztirányú műtárgyak, – a vízpótlást és vízszint-szabályozást biztosító létesítmények alternatív energiaellátása, – monitoring, – kezelőutak		
8.	2.2.2	VKI monitoring	0,00	1,26	0,00	– állapotfelmérés, – állomás (felszín alatti, felszín közeli, felszíni, hidromet) korszerűsítése, felújítása, létesítése, – vízminőségi- és kútvizsgálatok, geodéziai mérések, – mérőműszerek, monitoring számítástechnikai eszközök beszerzése, laborfejlesztés, – a kialakított rendszerek használatának oktatása	belügyminiszter	nemzeti fejlesztési miniszter
9.	2.2.2/B	VKI informatika	1,00	0,00	0,00	Infokommunikációs rendszerfejlesztés (szoftverbeszerzés, szoftverfejlesztés, adatbázis-fejlesztés, szaktanácsadás, eszközbeszerzés, építés).	belügyminiszter	nemzeti fejlesztési miniszter
10.	2.2.3/A	Ivóvízbázis-védelem	2,27	0,00	0,00	– állapotfelmérés, archív információk begyűjtése, – szennyező források feltárása fúrásokkal, – monitoring-rendszer kialakítása furással vagy szondával, – talajminta és vízkémiai mintavételek, laborelemzések, – tartós szivattyúzás mérésekkel, vizsgálatokkal, – geofizikai felmérés, mederszelvényezés, – a meglévő észlelő kutak és észlelésre alkalmas kutak felújítása, megvásárlása, – vízszintészleléshez, vízminőség-	belügyminiszter	–

						vizsgálatokhoz kapcsolódó műszertelepítés, – modellezés, védőterület meghatározása, – biztonságba helyezési terv készítése, a védőterületi határozathoz szükséges dokumentáció összeállítása, – térinformatikai feldolgozások készítése		
11.	2.2.3/B	Ivóvízbázis-védelem		0,00	0,00	– körülkerítés, riasztórendszer, sorompók, – üzemi célt nem szolgáló létesítmények megszüntetése, – pangó víz levezetését szolgáló árkok építése, övárok létesítése, burkolása, – védőterületen kettősfalú szennyvízcsatorna kiépítése, – felhagyott kutak eltömedékelése, – a vízminőségre veszélyt jelentő felszín alatti létesítmények felszámolása, – közüzemi ivóvízellátási céllal működtetett egyedi kialakítású karsztvízmű átalakítása, – medernyelő szakaszok lezárása, mederszakaszok burkolása, – a külső védőterületen áthaladó út, közút, vasút meglévő csapadékvíz-elvezető árkának szigetelése, – a vízbázis teljes vízminőségi, vízszint és vízhozam észlelőhálózatának kialakítása, – vízrajzi mérőműtárgyak, jeladós PTC szondák, mederszonda, – hordalékfogó, iszapfogó, olajfogó, szigetelés	belügyminiszter	–
12.	2.3.0	A települési szilárd hulladéklerakókat érintő térségi szintű rekultivációs programok elvégzése	21,34	0,00	0,00	A helyszín biztosítása, rekultivációs munkálatok végzése, rekultivációs utógondozáshoz szükséges beruházási tevékenységek.	földművelésügyi miniszter	–

13.	2.3.0/B	A települési szilárd hulladéklerakókat érintő rekultivációs programok elvégzése	1,86	0,00	0,00	A helyszín biztosítása, rekultivációs munkálatok végzése, rekultivációs utógondozáshoz szükséges beruházási tevékenységek.	földművelésügyi miniszter	–
14.	2.4.0	Szennyezett területek kármentesítése	21,01	0,00	0,00	Környezeti kármentesítési műszaki beavatkozások és projekt-előkészítés: – bontás, – építés jellegű munkák, – kármentesítés műszaki beavatkozásának technológiai működtetése, – kármentesítés műszaki beavatkozási munkáinak előrehaladását ellenőrző vizsgálatok, – kármentesítést követő helyreállítási tevékenységek.	földművelésügyi miniszter	–
15.	2.4.0/B	Hulladéklerakók kármentesítése	5,97	0,00	0,00	– bontás, – létesítmények, műtárgyak kialakítása, passzív hidraulikus védelmi rendszer kiépítése, hulladék áthalmozása, felszedése, – tereprendezés, a záró rétegrend kialakítása, bioremediáció előkészítése, növénytelepítés, – kármentesítés beavatkozásának technológiai működtetése, – monitoring, – helyreállítás	földművelésügyi miniszter	–
16.	2.5.0/B	Árvízi kockázati térképezés és stratégiai kockázatkezelési terv készítése	0,00	0,00	4,07	– előzetes kockázatbecslés, – térképezési és tervezési alapadatok előállítása, beszerzése, – nagyvízi mederkezelési tervek, – fejlesztési projekteket megalapozó árvízvédelmi koncepciótervek, stratégiai tervek és döntés-előkészítő tanulmányok, – kockázatok elemzése, ár- és belvízi veszély- és kockázati térképek, – kockázat-kezelési tervek készítése a vízgyűjtőkön és a részvízgyűjtőkön,	belügyminiszter	–

						– a kockázati tervekhez kapcsolódó vízminőségi kockázati területi tervek, – a közvélemény tájékoztatása és társadalmi konzultáció		
17.	2.5.0/C	A forgalomképes közcélú állami tulajdonú, káros vizek elvezetését célzó vonalas vízi létesítmény kataszterének elkészítése	0,00	0,00	4,62	– projekt előkészítése: megvalósíthatósági tanulmány és költség-hasznon elemzés elkészítése, – szükséges felmérések és vizsgálatok, műszaki tervek elkészítése és engedélyek beszerzése (szerzői és felhasználási jogok megszerzése), – adatszolgáltatás és együttműködés (földmérési alaptérképek beszerzése, partél valós helyzetének rögzítése, a valós és a nyilvántartási állapot összevetése, az eltérések kigyűjtése, a tulajdonviszonyokkal kapcsolatos anomáliák feltárása, az eltérések rögzítése), – helyszíni mérések elvégzése (keresztszelvények felvétele, magassági alapadatok rögzítése, utak esetében az átereszek küszöbszintjének és az utak terepszintjének bemérése), – általános topográfiai alapadatok előállítása, megvásárlása, – az előállított adatokból állapotfelvételi hossz-szelvények előállítása, az esetlegesen vízfolyási akadályt képező műtárgyak, átereszek kimutatásának elkészítése, – az információs rendszer (kataszter) megtervezése és elkészítése, – a projekt keretében elkészült állománynak a kedvezményezett adatbázisába történő exportálásra alkalmassá tétele, – a kataszter próbaüzemének biztosítása, a felmerült problémák javítása,	belügyminiszter	–

						– az elkészült kataszter használatának betanítása az egyes felhasználói szinteknek, – a projekthez kapcsolódó közbeszerzési tevékenységek, – projektmenedzsment		
18.	2.2.2/C	Regionális vízügyi, geoinformatikai és monitoring központ létrehozása	0,00	0,00	9,90	– komplex műholdvevő központ létrehozása, amely biztosítja a műholdak által rögzített és küldött adatok vételét (kiterjeszthető bármely műholdrendszer által továbbított adatok vételére), – nagypontosságú felszíni- és domborzatmodell elkészítése légi lézerszkenner (LIDAR) technológia alkalmazásával a Duna ártéri öblözeteire vonatkozólag, – vonalas létesítmények, belvízelvezető csatornák felmérése, hossz- és keresztszelvényeinek meghatározása földi geodéziai módszerekkel, – vízügyi műszaki adatbázis továbbfejlesztése a műholdvevő központ adatainak és szolgáltatásainak kiterjesztésével és a felmérésre kerülő adatok felhasználásával, feldolgozásával, – vízgazdálkodási feladatokra épülő szolgáltatások (ár, belvíz és környezeti károk ellen tett védekezési, az előzetes felkészülési feladatokat támogató szolgáltatások) kidolgozása	belügyminiszter	–

2.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 2.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

2.3.3. A 2.3.1. pontban foglalt táblázat 3., 5. és 8–16. sora szerinti 2.1.1, 2.1.2., 2.2.2, 2.2.2/B, 2.2.3/A, 2.2.2/B, 2.3.0, 2.3.0/B, 2.4.0, 2.4.0/B és 2.5.0/B konstrukció összesen 14,57 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

3. A 3. prioritás: Természeti értékeink jó kezelése

3.1. A prioritás tartalma: A prioritási tengely a hazai Natura 2000 hálózat és a védett természeti területek helyreállítását, megőrzését, a védett és közösségi jelentőségű állat- és növény-fajok védelmét, valamint a környezeti nevelés erősítését támogatja. A Natura 2000 vagy védett természeti területek élőhelyeinek helyreállítása és megőrzése mellett a prioritási tengely fontos elemei az élettelen természeti értékek helyreállítása és megőrzése, a vonalas létesítmények (szabadvezeték, közút) természetbarát átalakítása, az élőhely-fenntartás infrastrukturális hátterének megteremtése, az erdei iskolák és erdei óvodák fejlesztése, továbbá a gyűjteményes növénykertek és történeti kertek megőrzése, helyreállítása.

3.2. A prioritás ütemezése

3.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	29,03	0,00	0,30	29,33
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 1,19 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: max. 10%			

3.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2014.	2014.	2015.	Összesen
3.	40,52	0,38	0,00	40,90

3.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

3.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	3.1.2	Élőhelyvédelem- és helyreállítás, élettelen természeti értékek védelme, vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése	18,46	0,00	0,00	–élőhelyvédelem, -helyreállítás, –élettelen természeti értékek megőrzése, –barlangbejáratok biztosítása, barlangok műszaki létesítményeinek korszerűsítése (csak nemzeti park), –mesterséges üregek műszaki biztosítása, rekonstrukciója, –földtani alapszelvények rekonstrukciója, –földtani természetvédelmi értéket képviselő bányák rehabilitációja, –ex lege védett források helyreállítása, –felszínalaktani értékek megőrzése, rehabilitációja, –kunhalmok, földvárak természetközeli állapotba való visszaállítása, –vonalas létesítmények természetkárosító hatásának mérséklése, –elektromos szabadvezetékek kiváltása (kizárólag nemzeti park igazgatóságok részére engedélyezett tevékenységek), –elektromos szabadvezetékek természetbarát átalakítása, –út-vasút természetbarát átalakítása	földművelésügyi miniszter	–
4.	3.1.3	Gyűjteményes növénykertek és védett történeti kertek megőrzése és helyreállítása	3,33	0,00	0,00	–vizes élőhelyek rekonstrukciója, kialakítása, –nem vizes élőhelyek, természetközeli társulások rekonstrukciója, –speciális élőhelyekhez, gyűjteményekhez kapcsolódó beruházások,	földművelésügyi miniszter	–

						–védett növényfajok ex situ megőrzéséi programjához kapcsolódó tevékenységek, –kertek, parkok állapotának javításához kapcsolódóan, megalapozott kerttörténeti kutatás, értékelés és javaslatok alapján meghatározott tevékenységek		
5.	3.1.4	Kiemelt természetvédelmi fejlesztések	0,00	0,00	0,30	–élőhelyvédelem, -helyreállítás, –vizes élőhelyek rekonstrukciója, kialakítása, –kertek, parkok állapotának javításához kapcsolódóan, megalapozott kerttörténeti kutatás, értékelés és javaslatok alapján meghatározott tevékenységek	földművelésügyi miniszter	–
6.	3.2.0	Élőhelykezeléshez kapcsolódó infrastruktúra fejlesztés	6,60	0,00	0,00	–stabil vagy mobil karámok létesítése, villanypásztor, kerítés kialakítása, –területkezelési céllal tartott állatok tartására szolgáló épületek és ezek kiegészítő létesítményeinek felújítása, –a területkezelési céllal tartott állatok számára kutak, itatóhelyek létesítése, felújítása, –az élőhely-kezeléshez szükséges eszközök, erő- és munkagépek beszerzése, –a területek elérhetőségét szolgáló utak természet-közeli módon történő kiépítése, felújítása, –a projekt célterületén/hatásterületén a fejlesztés által támogatott élőhely-kezelés eredményességének méréséhez közvetlenül kapcsolódó természetvédelmi célú monitoring eszközök beszerzése (maximálisan a projekt teljes költségvetésének 5%-os mértékéig, önállóan nem támogatható)	földművelésügyi miniszter	–
7.	3.3.0	Az erdei iskola és erdei óvoda hálózat infrastrukturális fejlesztése	0,64	0,00	0,00	Nem turisztikai célú épületrekonstrukció, felújítás: –meglévő létesítmények környezettudatos átalakítása, –funkcióbővítést szolgáló építési munka, –az erdei iskola és erdei óvoda épületébe	földművelésügyi miniszter	–

						szükséges bútorok beszerzése, –akadálymentesítés, –speciális, tematikus terepi bemutatóeszközök rendszerének kiépítése, –terepi laborfelszerelések beszerzése, –terepi megfigyelő- és mérő eszközök beszerzése, –a terepi megfigyelést könnyítő, nem motoros meghajtású közlekedési eszközök beszerzése, –beltéri foglalkozások eszköztárának fejlesztése, –az erdei iskola/óvoda környezetének rendezési munkálatai, –térségi erdei iskola/óvoda hálózatok kialakítása, –erdei iskola és erdei óvoda szolgáltatáshoz kapcsolódó, ESZA típusú, nem beruházás jellegű tevékenysége.		

3.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 3.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

3.3.3. A 3.3.1. pontban foglalt táblázat 3. és 5. sora szerinti 3.1.2 és 3.1.4 konstrukció 1,19 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

4. A 4. prioritás: A megújuló energiaforrás-felhasználás növelése

4.1. A prioritás tartalma: A prioritási tengely a megújuló energiából előállított hő-, illetve villamosenergia termelésre, valamint bioetanol előállítására és megújuló energiaforrások alkalmazásával kombinált épületenergetikai fejlesztésekre fókuszáló projekteket kívánja támogatni, amelynek eredményeként a megújuló energiaforrásokból termelt hő- és villamosenergia részaránya a teljes hazai energiafogyasztáson belül növekszik, hozzájárulva a fosszilis energiahordozók felhasználásával járó széndioxid-kibocsátás kibocsátás mérsékléséhez.

4.2. A prioritás ütemezése

4.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	45,79	0,00	89,76	135,55
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 8,06 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

4.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2014.	2014–2015.		Összesen
3.	145,60	32,09		177,69

4.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

4.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	4.2.0	Helyi hő- és hűtési energiaigény kielégítése megújuló energiaforrásokból	19,55	0,00	0,00	Helyi hő, hűtési és villamosenergia-igény kielégítése megújuló energiaforrásokkal.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
4.	4.3.0	Megújuló energia alapú térségfejlesztés	1,58	0,00	0,00	Megújuló energiaforrás-felhasználás térségfejlesztő hatással, mintaprojekt jelleggel.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
5.	4.4.0	Megújuló energia alapú villamosenergia-, kapcsolt hő és villamosenergia-, valamint biometán termelés	14,73	0,00	0,00	Villamosenergia-előállítás napenergia, biomassza segítségével, vízenergia hasznosítása, biogáztermelés és -felhasználás, geotermális energia hasznosítása, szélenergia hasznosítása, megújuló energiaforrások kombinálása.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
6.	4.7.0	Geotermikus alapú hő-, illetve villamosenergia-termelő projektek előkészítési és projektfejlesztési tevékenységeinek támogatása	0,62	0,00	0,00	Geotermális projektek előkészítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
7.	4.9.0	Épületenergetikai fejlesztések megújuló energiaforrás hasznosítással kombinálva	9,31	0,00	0,00	Épületek hőtechnikai adottságainak javítása, fűtési, hűtési használatimelegvíz-rendszerek korszerűsítése rendszerek korszerűsítése, világítási rendszerek korszerűsítése, megújuló energiaforrásokkal történő kombinálása (különösen napkollektor, biomassza, napelem, hőszivattyú).	nemzeti fejlesztési miniszter	–

8.	4.10.0	Megújuló energiaforrás alapú hő- és villamosenergia-termelés	0,00	0,00	89,76	Napenergia (használati melegvíz, fűtési igény), biomassza (használati melegvíz, fűtési igény), biogáz-, depóniagáz-előállítás, geotermikus energia használata, hőszivattyús rendszerek kialakítása, hűtés megújuló energiaforrással, megújuló energiaforrások kombinálása, megújuló energiaforrások közösségi távfűtő rendszerben történő hasznosítása, villamos energia előállítása megújuló energiaforrásból (kivéve az értékesítési célú napelem-beruházások, vállalkozások részére).	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter

4.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 4.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

4.3.3. A 4.3.1. pontban foglalt táblázat 5. és 8. sora szerinti 4.4.0 és 4.10.0 konstrukció 8,06 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

5. Az 5. prioritás: Hatékony energia-felhasználás

5.1. A prioritás tartalma: A prioritás célja az épületek (különös tekintettel a központi és helyi költségvetési szervek épületeire és az egyéb középületekre, valamint a vállalkozások üzemi és irodaépületeire), továbbá a távhőszolgáltatók és -termelők energia-takarékosság növelésére, az energia-hatékonyság javítására irányuló beruházásainak elősegítése, támogatása. A prioritás elsősorban kis és közepes méretű projekteket támogat, 10-75% közötti arányban.

5.2. A prioritás ütemezése

5.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	20,74	61,78	28,09	110,61
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 16,88 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

5.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2014.	2014.	2015.	Összesen
3.	157,42	14,82	0,00	172,24

5.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

5.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	5.4.0	Távhő-szektor energetikai korszerűsítése	20,74	0,00	0,00	Távhőellátás energiahatékonysági korszerűsítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
4.	5.5.0	Épületenergetikai fejlesztések	0,00	61,78	0,00	Épületek hőtechnikai adottságainak javítása, fűtési, hűtési, használati melegvíz rendszerek korszerűsítése, világítási rendszerek korszerűsítése (e tevékenységek kiegészíthetők megújuló energiaforrások alkalmazásával).	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter
5.	5.6.0	Központi költségvetési szervek energiahatékonysági beruházásai	0,00	0,00	27,09	Épületek hőtechnikai adottságainak javítása, fűtési, hűtési, használati melegvíz rendszerek korszerűsítése, világítási rendszerek korszerűsítése (e tevékenységek kiegészíthetők megújuló energiaforrások alkalmazásával).	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter
6.		Tartaléksor	0,00	0,00	1,00			

5.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében az 5.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

5.3.3. Az 5.3.1. pontban foglalt táblázat 3. és 4. sora szerinti 5.4.0 és 5.5.0 konstrukció 16,88 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

6. A 6. prioritás: Fenntartható életmód és fogyasztás

6.1. A prioritás tartalma: A prioritás célja, hogy a fenntartható életmód folytatásához szükséges környezettudatos szemléletmód, értékrend, ismeretek megteremtődjenek elsősorban a lakossági fogyasztókban – kialakuljon a piac keresleti oldalának környezettudatossága. A prioritáshoz tartoznak továbbá a szakpolitikák, stratégiák megalapozását, a környezetvédelmi hatósági tevékenység hatékonyságát segítő tudás közzétételét, és ezáltal a környezeti demokrácia erősítését is szolgáló e-környezetvédelmi fejlesztések is.

6.2. A prioritás ütemezése

6.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	12,81	0,00	1,15	13,96
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 0,42 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

6.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 307,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2014.	2014.	2015.	Összesen
3.	22,08	1,28	0,00	23,36

6.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

6.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	6.1.0/A	FÉF kampányok	4,22	0,00	0,00	Előre meghatározott forgatókönyv és szakmai tartalom szerint megvalósuló iskolai rendezvények támogathatók.	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
4.	6.1.0/B	FÉF kampányok				–térségi komplex kampányok megtervezése és lebonyolítása, –fenntarthatósági tematikájú rendezvény/rendezvénysorozat szervezése és lebonyolítása, –lakossági tanácsadó iroda fejlesztése	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
5.	6.1.0/C	FÉF kampányok				Országos komplex kampányok megtervezése és lebonyolítása.	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
6.	6.2.0/A	FÉF mintaprojektek	4,90	0,00	0,00	–a hivatásforgalmú kerékpáros közlekedés infrastrukturális feltételeinek javítása, –házi és közösségi komposztálást népszerűsítő mintaprojekt	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter
7.	6.2.0/B	FÉF mintaprojektek				–középületek komplex környezetbarát (hulladékmegelőző, víztakarékos, energiatakarékos) átalakítása, –fenntartható életmóddal kapcsolatos nonprofit információs központok fejlesztése, –környezetbarát, helyi élelmiszerek piacának fejlesztése, –biotermékek, illetve környezetbarát termékek és szolgáltatások minősítő vagy hitelesítő rendszerének fejlesztése, a rendszerek népszerűsítése	nemzeti fejlesztési miniszter	földművelésügyi miniszter

8.	6.3.0	E-környezetvédelem	3,61	0,00	0,00	Infokommunikációs rendszerfejlesztés (szoftverbeszerzés, szoftverfejlesztés, szaktanácsadás, eszközbeszerzés, építés).	földművelésügyi miniszter	nemzeti fejlesztési miniszter
9.	6.3.0/Z	Stratégiai zajtérképek	0,08	0,00	0,00	–stratégiai zajtérkép készítése, –intézkedési terv készítése	földművelésügyi miniszter	–
10.	6.4.0	A fenntartható életmód a fogyasztóvédelem eszközrendszerén keresztül	0,00	0,00	0,35	A környezettudatosság elősegítése a fogyasztóvédelem eszközrendszerén keresztül. A fenntartható fogyasztói magatartás ösztönzése.	nemzeti fejlesztési miniszter	–
11.	6.5.0	Környezeti és energetikai nonprofit információs központ kialakítása Hatvan városában	0,00	0,00	0,80	Környezettudatosság elősegítése nonprofit környezeti információs központ létesítésével (meglévő épület felújítása; korszerű szemléltetési módok alkalmazása: látszó gépészet, házkörüli energetikai megoldások bemutatása, kiállító és előadó terek, interaktív médiafelületek, makettek). Célzott kommunikációs kampány és szakmai rendezvények megtervezése és megvalósítása.	nemzeti fejlesztési miniszter	–

6.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében az 6.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

6.3.3. A 6.3.1. pontban foglalt táblázat 3-5. sora szerinti 6.1.0 konstrukció 0,42 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

7. A 7. prioritás: Projekt előkészítés

7.1. A prioritás tartalma: A prioritás célja az operatív program eredményes és hatékony megvalósítása. A projekt előkészítés keret egyrészt az összetett kidolgozási igényű projektek tervezési és előkészítési munkáinak finanszírozását szolgálja, másrészt a megfelelő minőségű pályázatok beérkezését segítő projektgenerálási és szakértői tevékenységek megvalósítását segíti elő a 2014 utáni időszak vonatkozásában is (utóbbi tevékenység támogatása későbbi időpontban, az operatív program módosítását követően lehetséges).

7.2. A prioritás ütemezése

7.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	9,22	17,45	16,41	43,08
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 2,27 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

7.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 296,9 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2015.	2015.		Összesen
3.	58,39	14,30		72,69

7.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

7.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	7.0.0	Projekt előkészítés kétfordulós pályázatokban	2,72	0,00	0,00	Megvalósítási projektek előkészítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter, földművelésügyi miniszter
4.	7.1.0	Derogációs vízi közmű projektek előkészítése	6,50	0,00	2,54	–részletes megvalósíthatósági tanulmány és költség-haszon elemzés (CBA) készítése, –elvi, illetve műszaki engedélyes tervek készítése, –környezeti hatásvizsgálat, illetve előzetes vizsgálat, Natura2000 hatásbecslés engedélyeztetése, –tenderdokumentáció készítése, –kapcsolódó menedzsmentköltség, –lakosság tájékoztatása	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter
5.	7.9.0	Stratégiai tervezés	0,00	17,45	5,87	Megalapozó szakmapolitikai és támogatási stratégia készítése, nagyprojekt előkészítés a környezetvédelem és az energetika területén.	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter, földművelésügyi miniszter
6.	7.11.0	Projekt előkészítés a 2014-2020. tervezési időszakra	0,00	0,00	2,00	A beruházási projektek előkészítése a 2014-2020 programozási időszakra.	nemzeti fejlesztési miniszter	belügyminiszter
7.	7.12.0	Az ivóvízminőség-javító projektek műszaki-gazdasági előkészítéséhez szükséges szakmai	0,00	0,00	4,00	Az ivóvízminőség-javító projektek műszaki-gazdasági előkészítéséhez szükséges szakmai háttér-dokumentáció és adatállomány elkészítése.	nemzeti fejlesztési miniszter	–

		háttér-dokumentáció és adatállomány elkészítése						
8.	7.13.0	Egyházi épületek 2014-2020 időszakban megvalósuló energiahatékonysági fejlesztéseinek előkészítése	0,00	0,00	2,00	Egyházi épületek energetikai fejlesztésére irányuló beruházási projektek előkészítése a 2014-2020 programozási időszakra.	nemzeti fejlesztési miniszter	–

7.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 7.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

7.3.3. A 7.3.1. pontban foglalt táblázat 5. és 6. sora szerinti 7.9.0 és 7.11.0 konstrukció 2,27 Mrd Ft többletkötelezettség-vállalást tartalmaz.

8. Az 8. prioritás: Technikai segítségnyújtás

8.1. A prioritás tartalma: A prioritás célja az operatív program eredményes és hatékony megvalósítása. A keret egyrészt az operatív program közreműködő szervezeteinek – az operatív programmal kapcsolatos tevékenységeinek – finanszírozására szolgál, másrészt ebből a keretből kerülnek finanszírozásra a specifikusan az operatív program megvalósulásához köthető egyéb tevékenységek (pl. a monitoring bizottságok működtetése, értékelő, elemző tanulmányok, fordítás költsége).

8.2. A prioritás ütemezése

8.2.1. A kiírások kerete

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 293,1 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2011.	2012.	2013.	Összesen
3.	3,02	1,85	1,75	6,62
4.	Többletkötelezettség-vállalás: 0 Mrd Ft			
5.	Az Európai Szociális Alapból történő finanszírozás tervezett aránya a prioritás keretéből: 0%			

8.2.2. A kötelezettségvállalás

	A	B	C	D
1.	**Indikatív forrásallokáció (Mrd Ft, folyó áron, 293,1 forint/euró árfolyamon)**			
2.	2007–2013.	2013.	2014–2015.	Összesen
3.	23,51	1,75	0,00	25,26

8.3. A támogatási konstrukciók összefoglaló adatai (2011–2013)

8.3.1. A konstrukciók

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	**Konstrukció kódja**	**Konstrukció neve**	**Pályázatok, kiemelt projektek meghirdethető kerete (Mrd Ft)**			**A konstrukció célja**	**A konstrukció szakmai tartalmáért felelős miniszter**	**A konstrukció szakmai tartalma tekintetében feladatkörrel rendelkező további miniszter**
2.			**2011.**	**2012.**	**2013.**			
3.	8.1.1	Az operatív program technikai-adminisztratív lebonyolítása (Közreműködő Szervezet finanszírozása)	3,02	1,13	1,74	Az operatív program technikai-adminisztratív lebonyolítása (Közreműködő Szervezet finanszírozása)	nemzetei fejlesztési minisztérium	
4.	8.1.2	Az operatív program lebonyolításával kapcsolatos specifikus feladatok ellátása	0,002	0,72	0,01	Az operatív program lebonyolításával kapcsolatos specifikus feladatok ellátása	nemzetei fejlesztési minisztérium	

8.3.2. Az Európai Pénzügyi Stabilitási Mechanizmus keretében a 8.3.1. pontban foglalt táblázat C–E oszlopában meghatározott támogatás uniós hányada 85%-ról 95%-ra növekedhet. Ez a rendelkezésre álló keretet csökkenti, ha nem kerül sor költségvetési kompenzációra.

8.3.3. A prioritás nem tartalmaz többletkötelezettség-vállalást.

A Kormány 1126/2015. (III. 6.) Korm. határozata
egyes, a Környezet és Energia Operatív Program keretében uniós forrásból megvalósítandó, háromszázmillió forintot elérő, vagy meghaladó értékű építési projektek 2015. február 1-jét követően meginduló közbeszerzési eljárások megindításához történő hozzájárulásról

A Kormány előzetesen hozzájárul az 1. melléklet szerint a Környezet és Energia Operatív Program 2007–2013 közötti programozási időszak uniós forrásból megvalósítandó, háromszázmillió forintot elérő, vagy meghaladó értékű építési beruházás megvalósítására irányuló közbeszerzési eljárások 2015. február 1-jét követő megindításához.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1126/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Közbeszerzési eljárás tárgya
2.	KEOP-5.5.0/A/12-2013-0191	Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen I. ütem	Vállalkozási szerződés a KEOP-5.5.0/A/12-2013-0191 azonosító számú, „Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen I. ütem” című projekt és a KEOP-5.5.0/A/12-2013-0182 azonosító számú, „Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen II. ütem” című projekt megvalósításához szükséges tervezési és kivitelezési feladatok elvégzésére.
3.	KEOP-5.5.0/A/12-2013-0182	Közvilágítás energiatakarékos átalakítása Zalaegerszegen II. ütem	
4.	KEOP-1.3.0/09-11-2013-0034	Csongrád-Csanytelek Önkormányzat Ivóvízminőség-Javító projektje	Vállalkozási szerződés a KEOP 1.3.0/09-11-2013-0034 azonosító számú projekt keretében Csongrád Város Ivóvízminőség-Javító beruházásához kapcsolódó FIDIC Sárga Könyv szerinti tervezési és kivitelezési feladatok elvégzésére.
5.	KEOP-1.3.0/B/2F/09-11-2011-0003	Duna Balparti Regionális Vízellátó Rendszer Fót és Térsége biztonságos ivóvízellátásának javítása	Vállalkozási szerződés a „Duna Balparti Regionális Vízellátó Rendszer Fót és Térsége biztonságos ivóvízellátásának javítása” tárgyú, KEOP-1.3.0/B/2F/09-11-2011-0003 azonosító számú projekt keretében megvalósuló kutak és tisztítómű kivitelezési munkáira, valamint távvezeték kivitelezési munkáira (FIDIC Piros könyv szerint).

6.	KEOP-1.2.0/09-11-2012-0024	Konyár Község szennyvízcsatorna hálózatának kiépítése	Vállalkozási szerződés Konyár község szennyvízcsatorna hálózatának kiépítésére FIDIC piros könyves szerződéses feltételekkel, valamint szennyvíztisztító telepének tervezésére és kivitelezésére FIDIC sárga könyves szerződéses feltételekkel.
7.	KEOP-1.2.0/B/10-2010-0061	Szentendrei szennyvíz-agglomerációhoz tartozó települések csatornahálózatának bővítése	Vállalkozási szerződés a „Szentendrei szennyvíz-agglomerációhoz tartozó települések csatornahálózatának bővítése" tárgyú projekt keretében FIDIC Sárga Könyv szerinti csatornázási és szennyvíztisztító kapacitásbővítési, kivitelezési feladatok ellátására.
8.	KEOP-1.2.0/09-11-2013-0013	Hódmezővásárhely szennyvíztisztítása és Kishomok városrészének szennyvízcsatornázása	A KEOP-1.2.0/09-11-2013-0013 azonosító számú projekt keretében Hódmezővásárhely Kishomok városrésze szennyvízcsatorna hálózatának FIDIC PIROS könyv szerinti megvalósítása.
9.	KEOP-1.2.0/2F-2009-0001	Érd és térsége szennyvíztisztító telep rekonstrukciója és bővítése és szennyvízelvezető rendszer fejlesztése	Egyösszegű, rögzített áras vállalkozási szerződés a KEOP-1.2.0/2009-0001 projekthez kapcsolódóan, az érdi szennyvíztelepen keletkezett víztelenített szennyvíziszap vermikomposztálásának megvalósítására a FIDIC Sárga Könyv előírásai szerint.
10.	KEOP-1.3.0/09-11-2011-0019	Szentes és Térsége Ivóvízminőség-javító Projekt	Vállalkozási szerződés a „Szentes és Térsége Ivóvízminőség-javító Projekt" elnevezésű projekt kiegészítő kivitelezési munkáira.

A Kormány 1127/2015. (III. 6.) Korm. határozata
a KEOP-1.2.0/09-11-2012-0009 azonosító számú („Bucsa Község szennyvízcsatornázása" című) projekt támogatásának növeléséről

A Kormány

1. jóváhagyja a KEOP-1.2.0/09-11-2012-0009 azonosító számú, „Bucsa Község szennyvízcsatornázása" című projekt (a továbbiakban: projekt) támogatásának növelését az 1. melléklet szerint,
2. hozzájárul a projekt támogatási szerződésének 1. melléklet szerinti módosításához.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter
Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1127/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt támogatása (Ft)	Többlet-támogatás (Ft)	Projekt megnövelt támogatása (Ft)	Projekt rövid bemutatása	Támogathatóság feltételei
2.	KEOP-1.2.0/09-11-2012-0009	Bucsa Község szennyvízcsatornázása	Bucsa Község Önkormányzata	1 248 981 150	292 691 267	1 541 672 417	A projekt keretében Bucsa település szennyvízcsatorna-hálózata elválasztott rendszerű, gravitációs kialakítású, műszaki szükség szerinti darabszámú szennyvízátemelővel épül ki. A megépítendő szennyvíztisztító telep hidraulikai kapacitása 200 m^3/d, biológiai kapacitása 2150 lakosegyenérték lesz.	Kifizetési feltételek: 1. A támogatást igénylőnek a közbeszerzési eljárást eredményesen le kell zárnia. 2. A támogatást igénylőnek el kell fogadnia, hogy ha a közbeszerzési eljárás során alacsonyabb árajánlat kerül nyertesként kihirdetésre, akkor a támogató jogosult a támogatási szerződés módosítása során ezen alacsonyabb összegnek megfelelően a csökkentett támogatás támogatási szerződésben történő rögzítésére. 3. A kiviteli közbeszerzési eljárás vonatkozásában rendelkezésre kell állnia a központi koordinációs szerv által kiállított szabályossági tanúsítványnak. 4. A megnövekedett többletforrással arányos önerő rendelkezésre állását igazolni kell.

A Kormány 1128/2015. (III. 6.) Korm. határozata a KEOP-7.1.0/11-2011-0071 azonosító számú („Hantosi ivóvíz arzén mentesítése” című) projekt támogatásának növeléséről

A Kormány

1. jóváhagyja a KEOP-7.1.0/11-2011-0071 azonosító számú, „Hantosi ivóvíz arzén mentesítése” című projekt (a továbbiakban: projekt) támogatásának növelését az 1. melléklet szerint,
2. hozzájárul a projekt támogatói okiratának 1. melléklet szerinti módosításához.

Felelős: nemzeti fejlesztési miniszter

Határidő: azonnal

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1128/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F	G	H
1.	Projekt azonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt támogatása (Ft)	Többlettámogatás (Ft)	Projekt megnövelt támogatása (Ft)	Projekt rövid bemutatása	Támogathatóság feltételei
2.	KEOP-7.1.0/11-2011-0071	Hantosi ivóvíz arzén mentesítése	Hantos Község Önkormányzat	3 612 500	3 859 680	7 472 180	A projekt Hantos község lakosságának (~960 fő) egészséges, tiszta ivóvízzel történő ellátásának megvalósítását célzó pályázat megfelelő előkészítésére irányul. A településen jelenleg határérték felett van a termelt víz arzén-, vas-, és mangántartalma.	Kifizetési feltételek: 1. A támogatást igénylőnek a beszerzési eljárást eredményesen le kell zárnia. 2. A támogatást igénylőnek el kell fogadnia, hogy ha a beszerzési eljárás során alacsonyabb árajánlat kerül nyertesként kihirdetésre, akkor a támogató jogosult a támogatói okirat módosítása során ezen alacsonyabb összegnek megfelelően csökkentett támogatás támogatói okiratban történő rögzítésére. 3. A kiírt beszerzési eljárás vonatkozásában rendelkezésre kell állnia az irányító hatóság által kiállított, támogató tartalmú utóellenőrzési vagy utólagos ellenőrzésről készült jelentésnek. 4. A többletforrással arányos önerő rendelkezésre állását igazolni kell.

A Kormány 1129/2015. (III. 6.) Korm. határozata
„Az ivóvízminőség-javítása a magyarországi Észak-alföldi Régióban" című, 2004/HU/16/C/PE/005 azonosító számú KA projekt zárását elősegítő, Nagyiván település egészséges ivóvízellátását biztosító beruházáshoz nyújtott kiegészítő forrás jóváhagyásáról

A Kormány

1. egyetért „Az ivóvízminőség-javítása a magyarországi Észak-alföldi Régióban" című, 2004/HU/16/C/PE/005 azonosító számú KA projekt zárásához is szükséges azon műszaki feladatok végrehajtásával, amelyek biztosítják Nagyiván település hosszú távú, biztonságos, egészséges, a jogszabályban meghatározott határértékeknek bór tekintetében is megfelelő ivóvízzel történő ellátását;
2. elrendeli a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény (a továbbiakban: Kvtv.) 19. § (2) bekezdésében biztosított jogkörében eljárva
   a) a Kvtv. 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet címrendjének a 3. Az egészséges ivóvíz biztosításához szükséges Tiszaörs-Nagyiván közötti összekötő vezeték megépítésének támogatása címmel történő kiegészítését;
      Felelős: nemzetgazdasági miniszter
      belügyminiszter
      Határidő: azonnal
   b) az 1. pontban foglalt feladatok ellátására a Tiszaörs-Nagyiván közötti összekötő vezeték megépítése érdekében 30,0 millió forint egyszeri átcsoportosítását a Kvtv. 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet 2. A helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai cím terhére, a Kvtv. 1. melléklet IX. Helyi önkormányzatok támogatásai fejezet 3. Az egészséges ivóvíz biztosításához szükséges Tiszaörs-Nagyiván közötti összekötő vezeték megépítésének támogatása cím javára az 1. melléklet szerint;
      Felelős: nemzetgazdasági miniszter
      belügyminiszter
      Határidő: azonnal
3. egyetért azzal, hogy a belügyminiszter – amennyiben a beruházás megvalósításához szükséges hatósági engedélyek rendelkezésre állnak – a 2. pont szerinti támogatást külön pályázat és kérelem benyújtása nélkül, vissza nem térítendő támogatás formájában, előfinanszírozás keretében és egy összegben nyújtsa a projekt zárásáért felelős kedvezményezettnek, az „Önkormányzati Társulás az Észak-alföldi Régió Ivóvíz-minőségének Javításáért" elnevezésű Önkormányzati Társulást képviselő Kisújszállás Város Önkormányzata (a továbbiakban: Önkormányzat) részére, valamint a támogatás felhasználásának és utólagos elszámolásának részletes feltételeiről 2015. június 30-ig támogatási szerződést kössön az Önkormányzattal;
4. egyetért azzal, hogy a belügyminiszter a 3. pont szerinti támogatási szerződés megkötését követően a 2. pont szerinti támogatást legkésőbb 2016. december 31-éig történő felhasználási kötelezettséggel a támogatási szerződés megkötését követően legkésőbb 2015. július 10-ig folyósítsa az Önkormányzat számára.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1129/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

IX. Helyi önkormányzatok támogatásai

ADATLAP A KÖLTSÉGVETÉSI ELŐIRÁNYZATOK MÓDOSÍTÁSÁRA
a Kormány hatáskörében
Költségvetési év: 2015.

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	KIADÁSOK / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
	IX						Helyi önkormányzatok támogatásai									
350973		3						Az egészséges ivóvíz biztosításához szükséges Tiszaörs-Nagyiván közötti összekötő vezeték megépítésének támogatása							
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		30,0		
	IX						Helyi önkormányzatok támogatásai									
018450		2						Helyi önkormányzatok kiegészítő támogatásai								
						K8						Egyéb felhalmozási célú kiadások		-30,0		
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	BEVÉTEL / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma	
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																	

Millió forintban, egy tizedessel

Államháztartási egyedi azonosító	Fejezet szám	Cím szám	Alcím szám	Jog-cím csop. szám	Jog-cím szám	Kiemelt előir. szám	Fejezet név	Cím név	Alcím név	Jog-cím csop. név	Jog-cím név	TÁMOGATÁS / Kiemelt előirányzat neve	A módosítás jogcíme	Módosítás (+/-)	A módosítás következő évre áthúzódó hatása	A módosítást elrendelő jogszabály/ határozat száma
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																
Az előirányzatmódosítás érvényessége: a.) a költségvetési évben egyszeri jellegű																

Az adatlap 5 példányban töltendő ki		A támogatás folyósítása/zárolása (módosítása +/-)	Összesen		I.n.év	II. n.év	III.n.év	IV.n.év
Fejezetet irányító szerv	1 példány	időarányos						
Állami Számvevőszék	1 példány	teljesítményarányos						
Magyar Államkincstár	1 példány	egyéb: azonnal	30,0		30,0			
Nemzetgazdasági Minisztérium	2 példány							

* Az összetartozó előirányzat-változásokat (+/-) egymást követően kell szerepeltetni."

A Kormány 1130/2015. (III. 6.) Korm. határozata az ÉAOP-2.1.1/E-12-k2-2012-0009 azonosító számú („A Zagyva-folyó kerékpáros turisztikai fejlesztése a Szolnok–Boldog települések közötti szakaszon" című) kiemelt projekt akciótervi nevesítésének visszavonásáról és az előkészítési költségei fedezetének biztosításáról

1. A Kormány
   a) visszavonja az 1. melléklet szerinti ÉAOP-2.1.1/E-12-k2-2012-0009 azonosító számú, „A Zagyva-folyó kerékpáros turisztikai fejlesztése a Szolnok–Boldog települések közötti szakaszon" című kiemelt projekt (a továbbiakban: projekt) akciótervi nevesítését,
   b) felhívja a nemzetgazdasági minisztert, hogy gondoskodjon a projekt támogatási szerződésének elállással történő felbontásáról,
   Felelős: nemzetgazdasági miniszter
   Határidő: azonnal
   c) felhívja a Miniszterelnökséget vezető minisztert, hogy gondoskodjon legfeljebb 66 262 250 forint előkészítési forrás biztosításáról a 2. melléklet szerint a Magyarország 2015. évi központi költségvetéséről szóló 2014. évi C. törvény 1. melléklet, XIX. Uniós fejlesztések fejezet, 2. Fejezeti kezelésű előirányzatok cím, 8. Európai uniós programokhoz kapcsolódó tartalék alcím terhére,
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   Határidő: azonnal
   d) hozzájárul, hogy a c) pontban meghatározott forrás átadása tárgyában a Miniszterelnökséget vezető miniszter megállapodást kössön a nemzetgazdasági miniszterrel és az 1. mellékletben meghatározott támogatást igénylővel.
   Felelős: Miniszterelnökséget vezető miniszter
   nemzetgazdasági miniszter
   Határidő: azonnal
2. A Regionális Operatív Programok keretében új kiemelt turisztikai projektek akciótervi nevesítéséről, valamint támogatásuk jóváhagyásáról szóló 1347/2012. (IX. 7.) Korm. határozat (a továbbiakban: határozat) 1. melléklet „AZ ÉSZAK-ALFÖLDI OPERATÍV PROGRAM 2011–2013-AS AKCIÓTERVÉBEN NEVESÍTÉSRE KERÜLŐ KIEMELT PROJEKTEK" című táblázat Akciótervi nevesítésre javasolt összesen sorában a „13 611 725 953" szövegrész helyébe a „11 501 280 353" szöveg lép.
3. A Kormány visszavonja a határozat 1. melléklet „AZ ÉSZAK-ALFÖLDI OPERATÍV PROGRAM 2011–2013-AS AKCIÓTERVÉBEN NEVESÍTÉSRE KERÜLŐ KIEMELT PROJEKTEK" című táblázat ÉAOP-2.1.1/E-12-k1-2012-0011 azonosító számú kiemelt projektre vonatkozó sorát.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1130/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E	F
1.	Projektazonosító száma	Projekt megnevezése	Támogatást igénylő neve	Projekt támogatása (Ft)	Projekt rövid bemutatása	A projekt akciótervi nevesítése visszavonásának indoka
2.	ÉAOP-2.1.1/E-12-k2-2012-0009	A Zagyva-folyó kerékpáros turisztikai fejlesztése a Szolnok–Boldog települések közötti szakaszon	Jánoshida Községi Önkormányzat	2 110 445 600	A Zagyva folyó mentén tervezett kerékpárforgalmi létesítmények hossza meghaladta volna a 86 km-t, amely az előzetes felmérés alapján 6220 m külterületi és 4770 m belterületi kerékpárutat érintett volna. A projekttel összefüggésben a térségben egy kerékpáros-barát szolgáltató-rendszer kidolgozását tervezték, amely keretében felmérésre kerültek volna a potenciális szolgáltatók, valamint a kerékpáros túrázási útvonalak és élménykataszter pontok, továbbá egy kerékpárkölcsönző rendszer is kialakításra került volna 200 túrakerékpárral és 50 db kölcsönözhető GPS készülékkel.	A konzorciumvezető támogatást igénylő jelezte, hogy a projekt megvalósításának időkorlátaira és a feltárt kockázataira tekintettel nem tudja vállalni a projekt megvalósítását.

2. melléklet az 1130/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

	A	B	C	D	E
1.	Tevékenység	Vállalkozási szerződésben szereplő összeg (Ft)	Elszámolni kívánt összeg (Ft)	Vállalkozó részéről a teljesítést követően már kiállított számlák összege (Ft)	Vállalkozó részéről a teljesítés alapján még kiállításra kerülő számlák összege (Ft)
2.	Részletes megvalósíthatósági tanulmány elkészítése	8 890 000	8 890 000	8 890 000	0
3.	Elvi engedélyes terv elkészítése	31 115 000	31 115 000	15 557 500	15 557 500
4.	Közbeszerzési szakértői tevékenység	18 923 000	14 382 750	8 667 750	5 715 000
5.	Projektmenedzsment	31 115 000	6 350 000	6 350 000	0
6.	Műszaki szakértői tevékenység	11 049 000	5 524 500	5 524 500	0
7.	Összesen	101 092 000	66 262 250	44 989 750	21 272 500

A Kormány 1131/2015. (III. 6.) Korm. határozata az ÉMOP-2.1.1/A-14-2014-0001 azonosító számú („Nemzeti Filmtörténeti Élménypark” című) projekttel összefüggésben közbeszerzési eljárások megindításához való hozzájárulásról

A Kormány hozzájárul, hogy az ÉMOP-2.1.1/A-14-2014-0001 azonosító számú „Nemzeti Filmtörténeti Élménypark” című projekttel összefüggésben az ellenőrzési feladatokért felelős szervezetek azon közbeszerzési dokumentumot is jóváhagyják, amelyben a közbeszerzési eljárás megindítása 2015. február 1-jét követő időpont, illetve amelyben a tevékenység nem fejeződik be 2015. november 30-ig azzal, hogy a 2015. december 31-ig a támogatást igénylő által kifizetésre nem kerülő számlák európai uniós támogatásból történő elszámolása nem lehetséges, annak finanszírozását a támogatást igénylő saját forrásból biztosítja.

Felelős: nemzetgazdasági miniszter
Miniszterelnökséget vezető miniszter

Határidő: a közbeszerzési dokumentumok benyújtását követően a jogszabályi határidők szerint

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Kormány 1132/2015. (III. 6.) Korm. határozata a regionális operatív programok, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2. prioritása keretében egyes egészségügyi infrastrukturális beruházások megvalósításához szükséges többletforrások biztosításáról szóló 1886/2013. (XI. 29.) Korm. határozat módosításáról

A Kormány a regionális operatív programok, a Környezet és Energia Operatív Program, valamint a Társadalmi Infrastruktúra Operatív Program 2. prioritása keretében egyes egészségügyi infrastrukturális beruházások megvalósításához szükséges többletforrások biztosításáról szóló 1886/2013. (XI. 29.) Korm. határozat (a továbbiakban: határozat) 1. mellékletét az 1. melléklet szerint módosítja.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

1. melléklet az 1132/2015. (III. 6.) Korm. határozathoz

1. A határozat 1. mellékletében foglalt táblázat 49. sora helyébe a következő rendelkezés lép:

	(A)	*(B)*	*(C)*	*(D)*	*(E)*	*(F)*
(1.)	*(Projekt azonosító száma)*	*(Támogatást igénylő neve)*	*[Többletforrás összesen (M Ft)]*	*[Többletforrás, amely a regionális operatív programokból biztosítható (M Ft)]*	*[Operatív programból el nem számolható többletforrás (M Ft)]*	*[Operatív programból elszámolhatóvá tehető (alátámasztást követően) (M Ft)]*

”

49.	NYDOP-5.2.1/C-11-2012-0001	Zala Megyei Kórház	103,019	0,00	103,019	0,00

”

A miniszterelnök 19/2015. (III. 6.) ME határozata
A Magyarország Kormánya és az Iraki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködésről szóló megállapodás létrehozására adott felhatalmazásról

A nemzetközi szerződésekkel kapcsolatos eljárásról szóló 2005. évi L. törvény 5. § (1) bekezdése szerinti hatáskörömben eljárva, a külgazdasági és külügyminiszter előterjesztése alapján

1. egyetértek a Magyarország Kormánya és az Iraki Köztársaság Kormánya közötti gazdasági együttműködésről szóló megállapodás (a továbbiakban: megállapodás) létrehozásával;
2. felhatalmazom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a tárgyalásokon részt vevő személyeket kijelölje;
3. felhatalmazom a külgazdasági és külügyminisztert vagy az általa kijelölt személyt, hogy a tárgyalások eredményeként előálló szövegtervezetet kézjegyével lássa el;
4. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a megállapodás létrehozásához szükséges meghatalmazási okiratot adja ki;
5. felhívom a külgazdasági és külügyminisztert, hogy a megállapodás létrehozását követően a megállapodás szövegének végleges megállapítására való felhatalmazásról szóló határozat tervezetét az igazságügyért felelős miniszterrel egyetértésben haladéktalanul terjessze a Kormány elé.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

A Magyar Közlönyt az Igazságügyi Minisztérium szerkeszti.
A szerkesztésért felelős: dr. Salgó László Péter.
A szerkesztőség címe: Budapest V., Kossuth tér 4.
A Magyar Közlöny hiteles tartalma elektronikus dokumentumként a http://www.magyarkozlony.hu honlapon érhető el.
A Magyar Közlöny oldalhű másolatát papíron kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó.
Felelős kiadó: Majláth Zsolt László ügyvezető.